Pavol Orvan
Olga Bleyová

...tak ako ju vidíme

Magisterská teoretická diplomová práce

Obor: tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: Prof. PhDr. Vladimír Birgus
Oponent: Odb. as. Mgr. Aleš Kuneš

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Institut tvůrčí fotografie

Opava, září 2004

Túto knihu chcem venovať Olinke,
ktorá mi je úžasnou babičkou a kamarátkou
a v mojom živote veľkou inšpiráciou
a ja si ju moc vážim a milujem.

Ďakujem vedúcemu práce Prof. PhDr. Vladimíru Birgusovi
za konzultácie a vecné pripomienky a Olge Bleyovej
za spomienky a skvelý archív.

Prehlasujem, že túto prácu som vypracoval samostatne
s použitím literatúry a časopisov,
ale hlavne z rozhovorov s Olinkou.

Súhlasím so zaradením do Ústřední knihovny FPF Slezské univerzity v Opavě,
knihovny Umělecko-průmyslového muzea v Praze
a na internetové stránky ITF

© 2004
Pavol Orvan
Institut tvůrčí fotografie
FPF Slezské univerzity v Opavě

OBSAH

OBSAH	...strana 4
KULTÚRNO-POLITICKÁ SITUÁCIA	...strana 5
ŽIVOTOPIS	...strana 8
MOJE VYPRÁVANIE	...strana 9
OLINKINA TVORBA	...strana 28
ZAČIATKY	...strana 32
AKTY	...strana 41
DIVADLO	...strana 61
ILUSTRÁCIE	...strana 83
MONUMENTÁLNA TVORBA...	...strana 99
KRAJINA	...strana 104
ANIMOVANÝ FILM	...strana 107
MULTIVÍZIA	...strana 133
ROZHOVORY	...strana 152
VÝSTAVY	...strana 168
ZÁVER	...strana 180
BIBLIOGRAFIA	...strana 182

KULTÚRNO-POLITICKÁ SITUÁCIA NA SLOVENSKU

V druhej polovici 50. rokov, obzvlášť po roku 58, v dôsledku uvoľnenia spod idelologického tlaku po 20. zjazde Komunistickej strany Sovietskeho zväzu, došlo v celom Československu k opätovnému oživeniu modernistických tendencií. Fotografia sa profesionalizovala a vznikol status „UMELECKÉHO FOTOGRAFA", vznikli náročne koncipované umelecké programy, prehĺbili sa priame väzby na aktuálne smery výtvarného umenia. Vďaka tomu sa fotografia oslobodila od údelu kópie skutočnosti. Začala využívať špeciálne fotografické techniky, došlo tak k zvýtvarneniu fotografie. Vznikol akýsi fenomén nazývaný „ poézia všedného dňa". V našom prostredí tak nastala úľava po fotografovaní nad-osobných tém socialistickej výstavby. Z najvýznamnejších osobností „ poetizácie" fotografie spomeniem aspoň Jána CIFRU, ako iniciátora tohto smeru. Z mladej generácie Ladislava BORODÁČA, Pavla JANEKA, Alexandra STRELINGERA, Juraja ŠAJMOVIČA, ďalej Mira GREGORA, Jozefa ZUBRICKÉHO, Ivana MATEJKU, ale aj Magdalénu ROBINSONOVÚ či Tibora HONTIHO.

V 60. rokoch vrcholil vzostup československej fotografie. Vyhranil sa spor medzi zastáncami reportážnej, živej, bezprostrednej fotografie a výtvanej fotografie. Čoraz viac sa vo fotografii objavovali neprofesionálni fotografi (Eduard PAVLAČKA, Bohumil PUSKAILER, Matej ŠTEPITA - KAUČO), ktorí sa najmä v 2. polovici 60. rokov výrazne podieľali na mediálnych experimentoch rôzneho druhu. Spolu s profesionálnými fotografmi sa chceli , v tvorivých ambíciach, vyrovnať výtvarným umelcom.
Slovenskí fotografi, v porovnaní s fotografmi českými, sa viac podieľali na zvýtvarnení fotografie. Neboli totiž tak "zaťažení" masívnou tradíciou českej moderny a menej rešpektovali hranice "čistej" fotografie. Púšťali sa tak strmhlav do experimentov, využívali často kombinácie nielen fotografických techník, ale aj výtvarných techník.
V 60. rokoch sa používali súbežne viaceré metódy zvýtvarnenia fotografie.

Jednou z techník bolo zúženie tonálnej škály, až k ostrým kontrastom čiernych a bielych plôch. Potlačila sa tým iluzívnosť fotografie a výsledná fotografia pripomínala grafické techniky. Predstavitelia tohto smeru sú: Otakar NEHERA, Igor GROSSMANN, Miro GREGOR, Ferdinand VALENT či Anton ŠTUBŇA.

Ďalšou metódou zvýtvarnenia fotografie bola pôvodom surrealistická tvarová analógia., ktorá sa objavila už v dávnejšej surrealistickej fotografii. V 60. rokoch ale čerpala námety najmä z prírodných zdrojov a uplatňovala skúsenosť z abstrakcie (hlavne z INFORMELU). Autori hľadali v prírode podoby živých bytostí, poľudšťovali objekty v civilizačnej sfére. Surrealistické prvky vo svojich dielach používali: Ladislav BORODÁČ, Fero TOMÍK, Martin MARTINČEK, Anton ŠTUBŇA či Miro GREGOR.

Treťou metódou zvýtvarnenia fotografie bol nájazd na detail. Fotografi hladali figuratívne i nefiguratívne obrazy v detailných záberoch svetelných reflexov, v detailoch dreva či kameňov. Predstavitelia boli najmä: Ladislav BORODÁČ, Martin MARTINČEK, Miro GREGOR, Zuzana MINÁČOVÁ a Ľubomír RAPOŠ.

Ďalšou témou v 60. rokoch bol ženský akt, ktorý sa dovtedy v slovenskej fotografii prakticky nevyskytoval. Zrejme až odpor ku konzervatívnému prostrediu, zosílenému socialistickou morálkou, vzbudil väčší záujem o akt. Autori používali špeciálne fotografické postupy (viacnásobné expozície, prekrývanie negatívov, montáž).

Z fotografie aktu spomeniem Mira GREGORA, Olgu BLEYOVÚ a Pavla JANEKA.

V živej, reportážnej fotografii 60. rokov, vyniká medzi svojimi súčastníkmi Martin MARTINČEK. Najmä vďaka jeho dôsledne realizovanému fotografickému programu. Vo svojich dielach sa zaoberal jak dokumentárnou, tak výtvarnou fotografiou. Námety nachádzal v liptovskej krajine a vytváral tak akúsi vizuálnu encyklopédiu Liptova. Dokumentárni fotografi tohto obdobia nadviazali bezprostredne na program poézie všednosti. Zobrazovali život socializmom poznačenej

civilizácie. Výraznejšie výsledky v tomto období dosiahli neprofesionálni fotografi, ktorí po auguste 68. sa už profesionálmi stať nestihli. Vedúce postavenie v dokumentárnej fotografii zaujímal Karol KÁLLAY, svojmi fotografiami zo zahraničia. Ďalej sa dokumentom zaoberali Bohumil PUSKAILER, Eduard PAVLAČKA, Fedor GABČAN, ale aj budúci firmári - Jozef LIETAVEC, Fero TOMÍK a Ľubomír ŠTECKO.

Ku koncu 60. rokov sa z "poézie každodennosti" stala skôr únava z každodennosti a z každodennej práce.

Vo fotografii sa podobne ako v iných vizuálnych umeniach začali hľadať prostriedky ako sa vymaniť z moderny. Tvorivá expanzia druhej polovice 60. rokov bola ohromujúca, každú chvíľu nickto z umelcov pozmenil tradíciu, ponúkol nápad či dielo, ktoré podnietilo debaty. Bohužial po roku 68. a tzv. normalizácii sa výtvarné prvky vo fotografii stali skôr brzdou.

ŽIVOTOPIS

Narodila sa 17. mája 1930 v usporiadanej rodine ako prvé dieťa zo štyroch súrodencov. Otec František Čalfa bol melioračným technikom, projektoval a staval mosty, hrádze, rybníky, reguloval rieky, matka bola ženou v domácnosti.
Detstvo prežila v Užhorode na Podkapatskej Rusi a odvtedy si myslí, že je to najkrajšie miesto na zemi. Ja jej to verím, pretože za svojho života precestovala kus sveta.
Po rozpade Československej republiky v roku 1939 a po pripojení tohto územia k Maďarsku začala s bratom Františkom chodiť do maďarskej školy, čo bolo zo začiatku veľmi náročné. V štyridsiatom roku sa presťahovali do Maďarska, kde prežili druhú svetovú vojnu. Tam sa narodili ďalší súrodenci - Eva a Juraj.
Po skončení vojny, keď sa ich otec dozvedel, že má znovu vzniknúť Československo - rozhodol sa, že sa vrátia do vlasti. Pretože Užhorod mal byť pripojený k Sovietskemu zväzu, zakotvili najprv v Trebišove, a neskôr sa presťahovali do Levíc, kde sa otec František zamestnal u Krajskej vodohospodárskej správy, kde bol riaditeľom až do svojej smrti.
Od roku 1947 do 1952 bola žiačkou Vyššej umeleckopriemyselnej školy v Bratislave.
Po maturite roku 1952 sa vydala za Pavla Bleya - svojho spolužiaka.
V manželstve sa im narodili dve deti - dcéra Danica (1954) a po štyroch rokoch (1958) syn Pavel.
Pretože nemali vyhovujúci byt v Bratislave, tak sa na tri roky odsťahovali do Prievidze.
Od roku 1960 žije a pracuje v Bratislave.
V roku 1974 sa s manželom Pavlom rozviedli a roku 1976 jej tragicky zomrel syn Pavel a rok na to roku 1977 som sa narodil ja.
Od roku 1981 pracuje znovu v slobodnom povolaní a venuje sa plne fotografii.

MOJE VYPRÁVANIE

V roku 1976 Olinke tragicky zomrel 17 ročný syn Paľko. Bola tak utrápená, že sa jej nechcelo žiť. Moja mama Danka tiež bola utrápená, ale chcela jej pomocť - a sľúbila jej, že do jedného roka bude mať ona chlapčeka Paľka. Možno, že sama neverila tomu, že sa taký sľub dá dodržať.
Sľub ale splnila - síce s malým omeškaním - namiesto jedného roka - to bol jeden rok a dva mesiace, ale čo bolo ešte väčšie prekvapenie bolo to, že som prišiel na tento svet presne Olinke k narodeninám - 17. mája. Veľmi sme sa s Dankou snažili, aby to tak vyšlo. Od tých čias Olinka hovorí, že som najkrajší darček v jej živote.

Keď som sa narodil, Olinka bola dva roky po rozvode - prišla o svoj ateliér a pracovné vybavenie, a preto musela nastúpiť do zamestnania - do podniku Výstavníctvo. Bývali sme v trojizbovom byte na "Februárke" (dnes Račianska ul. v Bratislave), z ktorého bola jedna izba skladište obrázkov, archív aj tmavá komora. Do zvyšných dvoch izieb pribudol môj otec Peter (ktorý chodil ešte do školy na VŠVU), moja mama Danka (mala cšte tiež dva roky do konca štúdia a tiež na VŠVU), prišla k nám ešte druhá stará mama Hanka, ktorá bola zárukou bezchybného chodu domácnosti - síce nie veľkej, ale o to početnejšej. Pravdepodobne z týchto dôvodov sme sa všetci oslovovali - bez ohľadu na postavenie v rodine

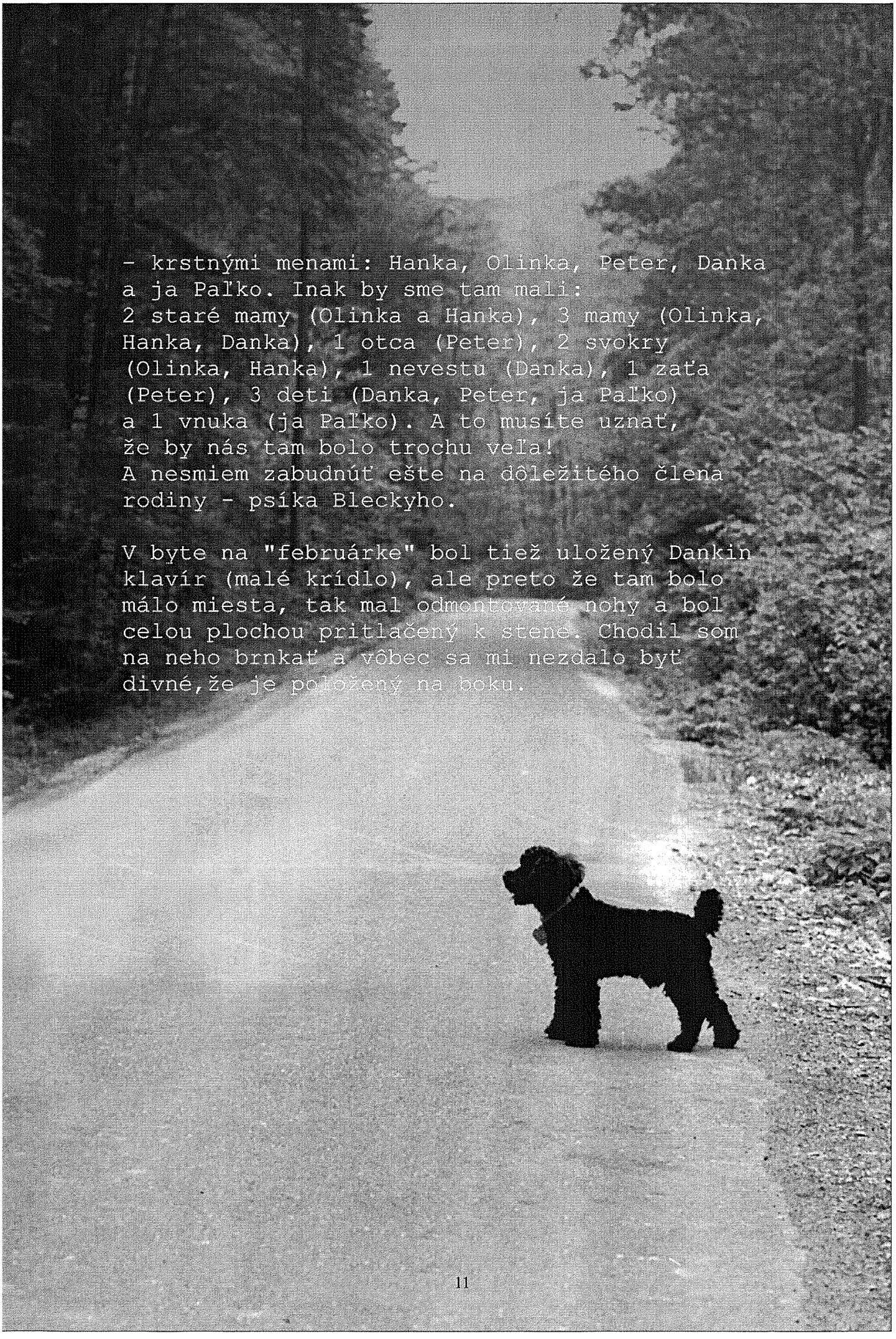

- krstnými menami: Hanka, Olinka, Peter, Danka a ja Paľko. Inak by sme tam mali:
2 staré mamy (Olinka a Hanka), 3 mamy (Olinka, Hanka, Danka), 1 otca (Peter), 2 svokry (Olinka, Hanka), 1 nevestu (Danka), 1 zaťa (Peter), 3 deti (Danka, Peter, ja Paľko) a 1 vnuka (ja Paľko). A to musíte uznať, že by nás tam bolo trochu veľa!
A nesmiem zabudnúť ešte na dôležitého člena rodiny - psíka Bleckyho.

V byte na "februárke" bol tiež uložený Dankin klavír (malé krídlo), ale preto že tam bolo málo miesta, tak mal odmontované nohy a bol celou plochou pritlačený k stene. Chodil som na neho brnkať a vôbec sa mi nezdalo byť divné,že je položený na boku.

Šlapy som vraj mal tak dlhé, že v porovnaní s lýtkami mi skoro siahali až po kolená. Môj otec Peter hovoril, že mám nohy ako hokejky.

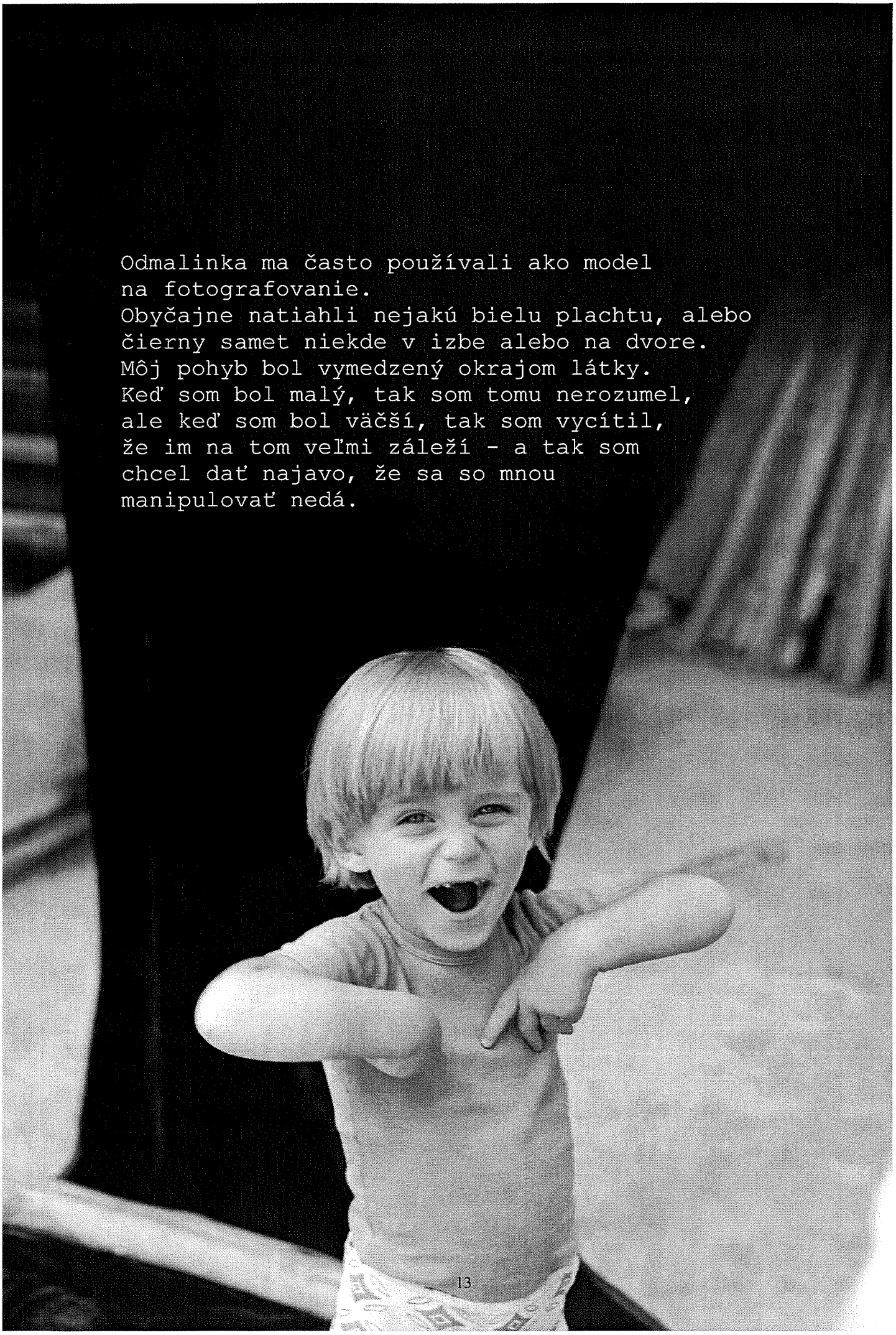

Odmalinka ma často používali ako model
na fotografovanie.
Obyčajne natiahli nejakú bielu plachtu, alebo
čierny samet niekde v izbe alebo na dvore.
Môj pohyb bol vymedzený okrajom látky.
Keď som bol malý, tak som tomu nerozumel,
ale keď som bol väčší, tak som vycítil,
že im na tom veľmi záleží - a tak som
chcel dať najavo, že sa so mnou
manipulovať nedá.

Keď boli pripravení s aparátom
na fotografovanie - tak som zaujal štartovaciu
polohu a v okamžiku keď malo začať exponovanie
- tak som prebehol pripraveným pozadím tak
rýchlo, ako som len vedel.
Prosili, vyjednávali, nariaďovali, vyhrážali
sa a sľubovali. Sľuby pomohli!

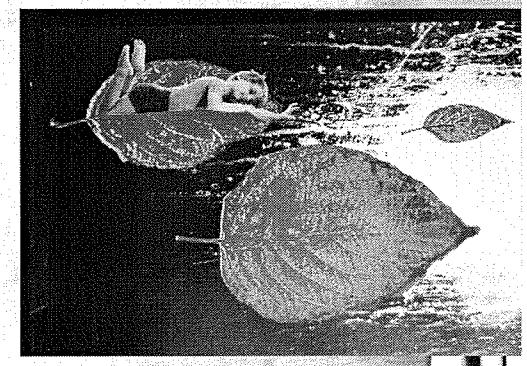

Cenu peňazí som ešte nepoznal
– a tak som vyjednával,
že "za koľko to bude?" - myslel
som tým, že koľko kusov hračiek.
Nebolo vždy jednoduché výnútiť
na mne postoj - pohyb,
ktorý si vymysleli.
Za týmto cieľom používali niekedy
aj "triky" hodné výcvikov psíčkov.
Napríklad mi Danka podávala
cukrík tak, že som sa musel
za ním natahovať,
aby som ho dosiahol.

Olinka fotografovala v bábkovom divadle
a ja som s ňou tiež niekedy chodieval.
V divadle bola kamarátkou všetkých. Preto som
tam mohol všeličo aj ja, čo druhí nesmeli.
Napríklad som si mohol vziať do ruky bábku,
ktorá bola zavesená na stojane - keď odpočívala
potom, čo "vyvádzala" na javisku. Často mi
herci (živí) zahrali s niektorou bábkou divadlo
- len tak pre mňa samotného.
Pred spaním sme si vyprávali rozprávku - ale
len jednu jedinú. Ja som to tak chcel.
Bola to "Lopta Hopta", ktorú sme videli
ako divadelné predstavenie. Keď som bol ospalý,
tak som ju chcel počuť "obyčajne"
- to znamenalo,
že tak ako to bolo v divadle.

Omnoho častejšie som ale chcel, aby sme vymyšlávali. V takom prípade sa "loptičke" stávali úplne iné príhody. Príhody, ktoré sa práve prihodili aj mne.
Loptičke chutilo to isté čo mne, chcelo, alebo nechcelo sa jej to isté čo mne, bola v kine, v ten istý deň, čo som bol aj ja - a ešte videla aj ten istý film.

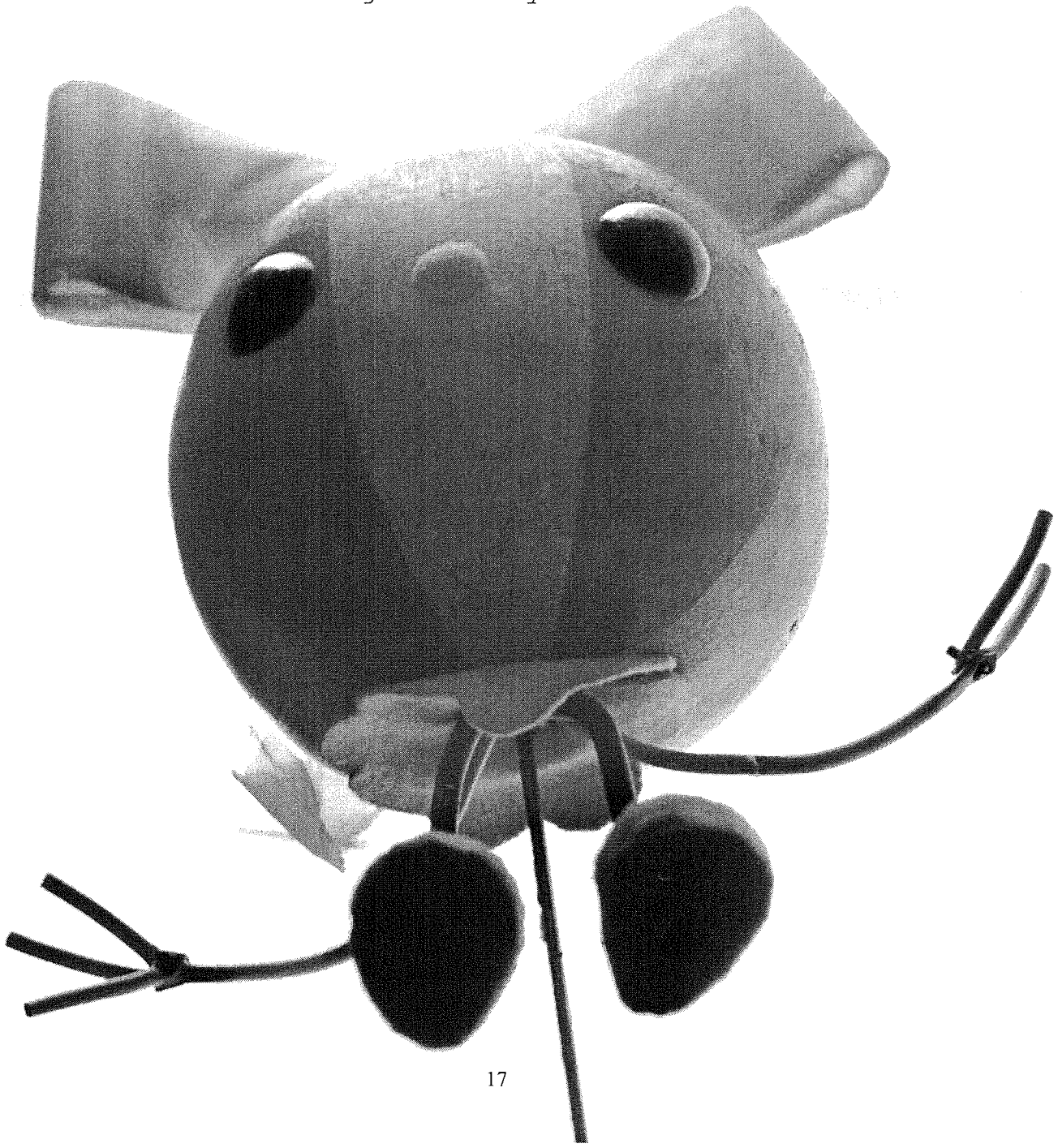

Keď som mal dva a pol roka - boli sme na dovolenke v Mariánskych Lázňach.
Tu som vyfotografoval svoj prvý obrázok. Olinka ma každú chvíľku fotografovala - a preto som sa rozhodol, že ja budem fotografovať ju.

Bola to zimná dovolenka - všade bolo plno snehu - takže sme väčšinou chodili na prechádzku po parku. Olinka mi kúpila bubon a hodinky. Bubon som mal stále zavesený na krku a hodinky som nosil na rukáve kabáta.
Takých prechádzkárov, akí sme boli my (ktorí si potrebovali zpestriť pobyt vonku), bolo asi v Mariánskych Lázňach veľa. V parku totiž bolo postavaných mnoho snehuliakov. Mne bolo ľúto,

že každý z nich bol sám, a preto som si vymyslel, že im budeme robiť kamarátov, aby im nebolo smutno. Olinka si zase vymyslela, že tí noví kamaráti budú malí, aby sme ich mohli urobiť veľa.

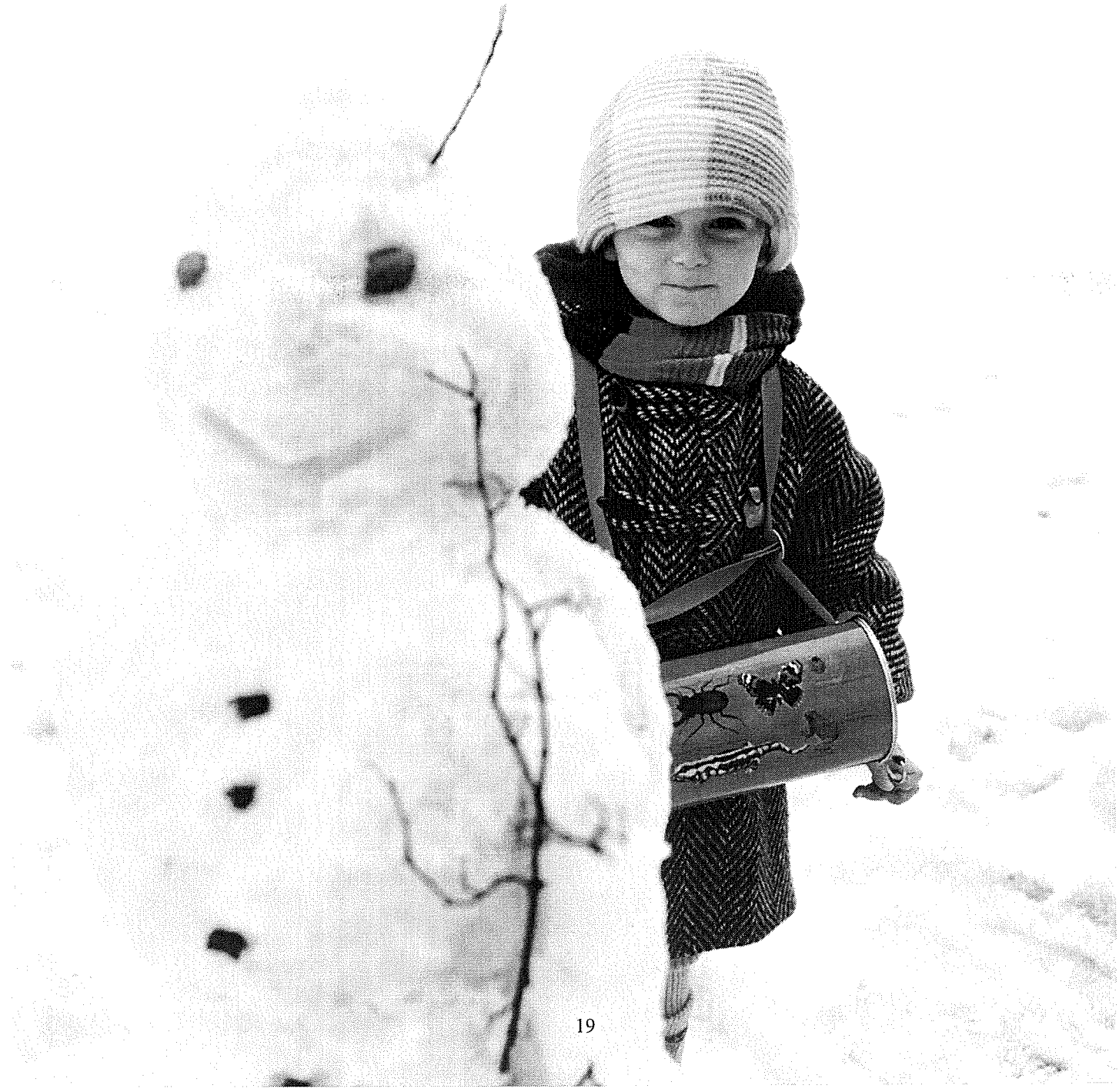

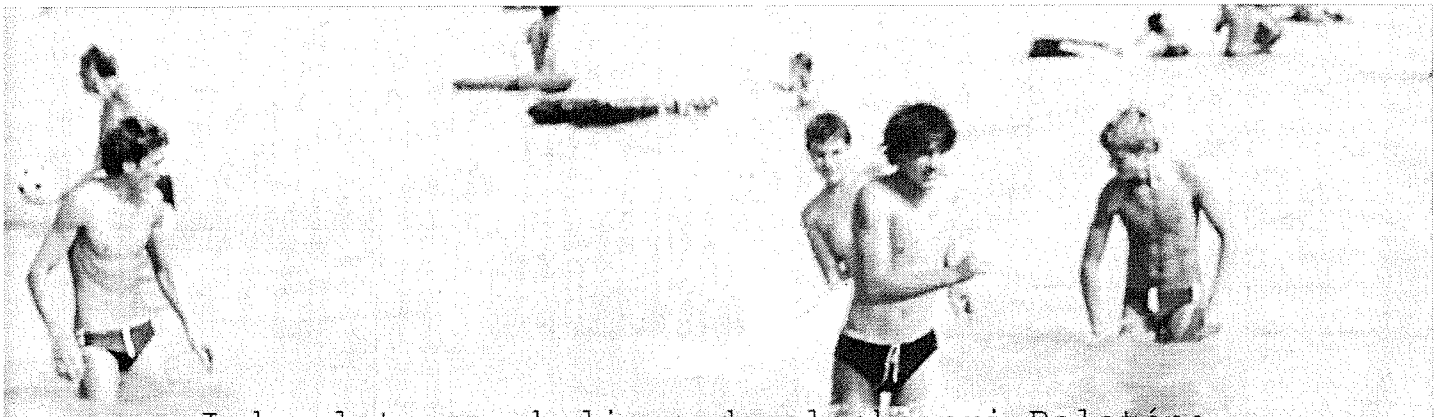

Jedno leto sme boli na dovolenke pri Balatóne v Maďarsku. Mali sme tam so sebou knižku (návod) ako sa treba naučiť plávať. Ja som sa rozhodol, že sa podľa nej budeme učiť.
Olinka stála na brehu - prečítala z knihy vetu, čo mám robiť - a ja som to vo vode robil.
Ponáral a vynáral som sa presne podľa návodu.
Plávať som sa naozaj aj naučil.
Dobre, že Maďari nevedia po slovensky - iste by ich náš svojský kurz plávania pobavil.
Do Bulharska sme chodili na dovolenku veľmi často. Raz, keď sme vychádzali z hotela - ležal

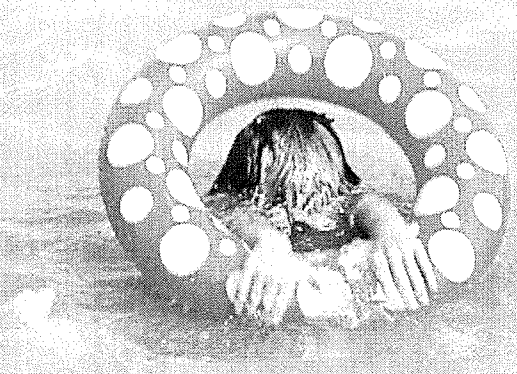

na zemi celkom veľký balík "západonemeckých" mariek. Olinka chcela na mňa výchovne zapôsobiť - vrátili sme sa teda do hotela a položila balík peňazí na stôl v recepcii s požiadavkou, aby sa popýtali hostí, kdo ich stratil.
Samozrejme, že slečna ktorá ich prevzala neurobila nič - nevypísala ani oznam.
Keď sa jej večer opýtala, čo v záujme vrátenia peňazí urobila - povedala, že ich odovzdala na polícii.
Po čase, keď sa ma na tento príbeh Olinka pýtala, že či sa na to pamätám - pamätal som sa, len som to nepochopil.
Ako vidieť nie vždy jej všetko vyšlo.

Keď sme už bývali v Stupave (ako rodinka: s mamkou Dankou a otcom Petrom) - postavil som sa jej do cesty pred auto - čo znamenalo, že bezo mňa neodíde - vzala ma do auta, tak ako som akurát bol (aj špinavého).
Z týchto dôvodov to niekedy medzi Dankou a Olinkou zaškrípalo.
Olinka vzala asi vážne, že ma dostala ako dar k narodeninám a Danka to zase tak doslovne nemyslela. Mala pocit, že sa tým znižuje jej rodičovská autorita.
Ja som dosť rýchlo prišiel na to, že sa z tejto situácie dá ťažiť.
U Olinky som všetko mohol a nič nemusel. Robilo sa vždy to, čo som chcel ja. Okrem pár nevydarených snáh ma vychovávať sa jej darilo ma hlavne rozmaznávať:

- Vianoce sme si robili hocikedy v roku (kľudne aj v máji).
- Auto sme chodili umývať vždy vtedy, keď som ja rozhodol, že je to potrebné - veľmi sa mi páčilo byť v aute, keď sa okolo nás roztočili tie namydlené kotúče.
- V električke som chcel aby mi kupovala lístok v čase, keď som mohol cestovať ako dieťa ešte zadarmo.
- V byte som mohol kresliť po stenách.
- Vybavila mi legitimáciu do filmového klubu.

S mojou výchovou to Olinka nemala jednoduché, bol som veľmi tvrdohlavé dieťa. Každý týždeň sme chodili do filmového klubu na animované filmy, čo bolo len pre deti filmárov. Na tieto predstavenia som mal svoju vlastnú legitimáciu. Neviem, či boli pre mňa dôležitejšie filmy, alebo legitimácia.
Raz premietali jeden veľmi zdĺhavý čínsky kreslený film o výbere povolania. Malý čínsky chlapec chodil od jedného remeselníka k druhému a skúšal si rôzne povolania. Pointa filmu bola v tom, že každé povolanie je potrebné a pekné, pokiaľ ho robíme radi a dobre.
Olinka v snahe vychovávať, sa ma cestou domov v aute spýtala na film, ktorý sme práve videli. Zaujímalo ju, čím by som chcel byť až vyrastiem. Vymenovala všetky reálne povolania, ktoré v našich pomeroch prichádzali do úvahy. Ja som stále len krútil hlavou, že "nie". Keď mi dala nakoniec priamu otázku - tak som odpovedal: "Ja budem náčelník Indiánov".

Olinka mala kolegu v podniku Výstavníctvo - Janka, s ktorým som si veľmi rozumel. Bol to starý mládenec a tomu zodpovedal aj jeho spôsob života. Medziiným sa stravoval väčšinou konzervami. Niekedy sa stalo, že bola v pracovnej a časovej tiesni - v taký čas ho požiadala, aby sa o mňa postaral.

Ja som sa na to, že som bol takto "požičaný" - veľmi tešil. Dala mu presný príkaz, ako sa má postarať o moju osobu. Z čoho najdôležitejšie bolo, že mi musí riadne navariť - a žiadne konzervy!! Keď si pre mňa prišla - a pýtala sa, čo sme jedli, vymieňali sme si s Jankom spiklenecké pohľady - a odpovedali sme: "Mali sme výborný obed - taký ako jedia Indiáni" a na dôkaz sme zamľaskali.
Samozrejme, že to bolo z konzervy.

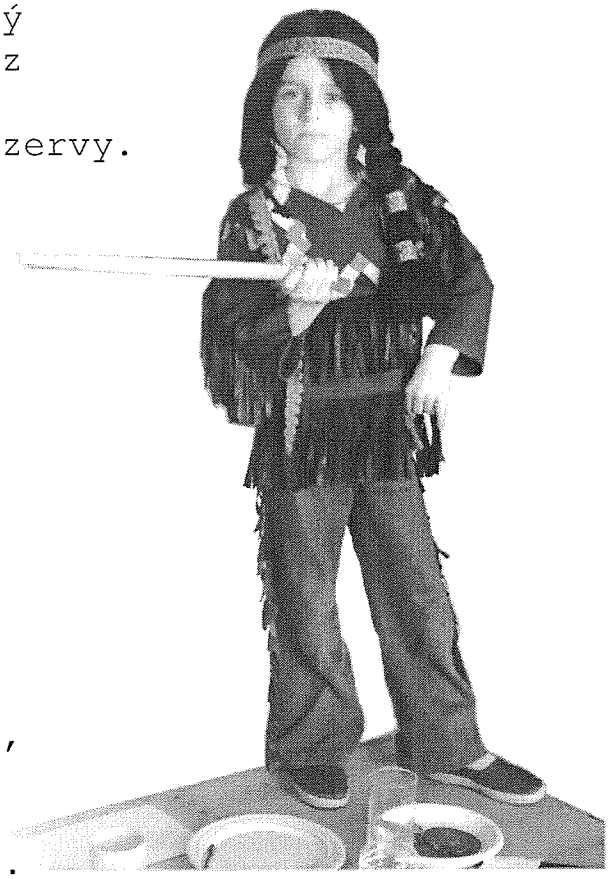

Keď som chcel niečo presadiť, alebo sa mi niečo nechcelo robiť, mal som vymyslené tri bytosti, ktoré mi radili. Boli to Tutka, Dochomica a An.
A tak som napríklad oznámil, že "Dochomica" si praje, aby som zjedol tento veľký kus čokolády, a to práve teraz pred obedom. Zistil som, že ich rozhodnutie každý rešpektuje a tak som tento argument použil vždy, kedy som to potreboval.
Je otázne, že kto z koho si uťahoval - dospelí zo mňa, alebo ja z nich.

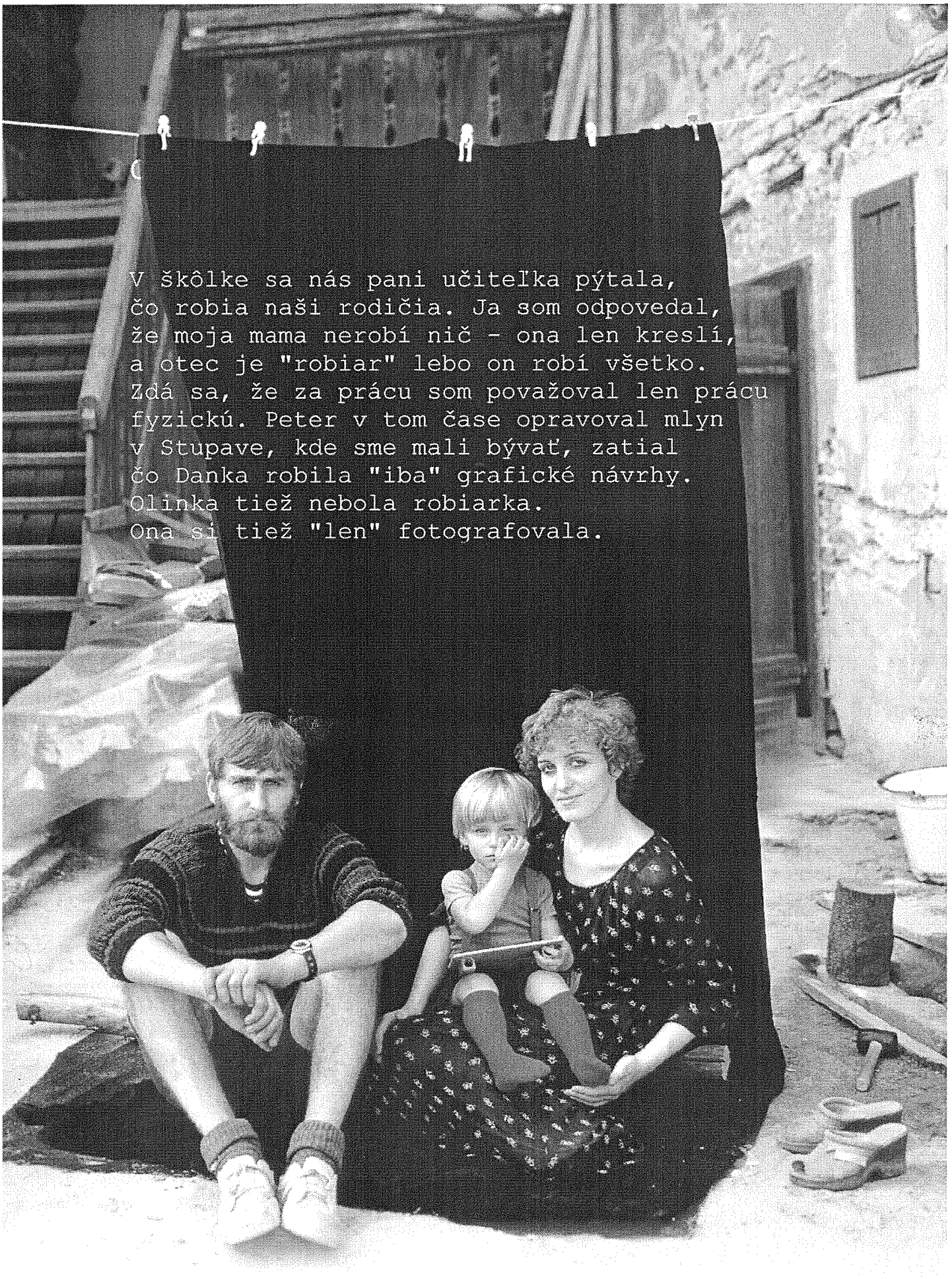

V škôlke sa nás pani učiteľka pýtala,
čo robia naši rodičia. Ja som odpovedal,
že moja mama nerobí nič - ona len kreslí,
a otec je "robiar" lebo on robí všetko.
Zdá sa, že za prácu som považoval len prácu
fyzickú. Peter v tom čase opravoval mlyn
v Stupave, kde sme mali bývať, zatial
čo Danka robila "iba" grafické návrhy.
Olinka tiež nebola robiarka.
Ona si tiež "len" fotografovala.

To, že som prišiel na tento svet ako darček - sa mi veľmi páči.
Odoprel som byť ale náhradník za Olinkinho Paľka. A preto som sa rozhodol mať oči modré - Paľko Bley mal oči hnedé.
Ja som mal vlasy svetlé a rovné - Paľko Bley bol kučeravý a černovlasý. (S tými svetlými vlasmi som to trošku prehnal, pretože boli tak svetlé, že ma volali kuriatko.)
Bol som úplne iný - nikto si nás nemohol popliesť.

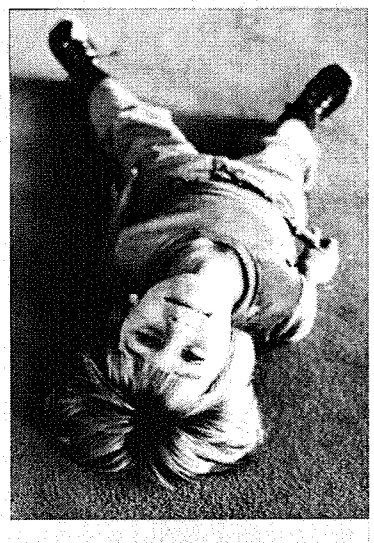

Často sme chodievali do prírody na jedno miesto: na Železnú studienku v Bratislave. Okrem toho, že tam bolo nádherná príroda – bol tu čistý prírodný horský prámienok, kde sme do fliaš naberali vodu a Olinka tvrdila, že je tam krásne dopadajúce svetlo na fotografovanie.
Na tomto mieste fotografovala svojho syna Palka s jeho láskou Ingridkou pre televíziu, moju mamu Danku deň pred mojim narodením a prišli sme sem, aj keď sme čakali moju sestru Barborku. Mali sme tu svoj sukromný strom, lavičku, v zime klzisko, slniečko, mocrú oblohu, vodičku a dodnes spomienky.

Tu končí moje vyprávanie.
Prestávam byť jedináčkom.
Zdá sa, že o pozornosť sa budem musieť deliť
so svojou sestrou.

OLINKINA TVORBA

Každý, kto sa zaoberá celkovým dielom umelca, ktorého tvorba nebola zatiaľ kompletne spracovaná, stretáva sa s množstvom problémov a prekážok.
V prvom rade je treba zdokumentovať, roztriediť a zaradiť jej tvorbu (díky Oli za Tvoj rozsiahly a systematicky zoradený archív) a následne sa pokúsiť o prvé celkové zhodnotenie. Čo je v mojom prípade, ako jej vnuka úloha veľmi náročná. Som až moc blízko a moja láska k nej mi nedovolí vidieť ju kritickým pohľadom. Z tohto dôvodu uvádzam v tejto práci pomerne rozsiahly výber úryvkov článkov z novín a časopisov, v ktorých je Olinka podrobená mohutnej pozitívnej i negatívnej kritike teoretikov. Sú v nich tiež našťastie zachytené aj jej osobné výpovede.
Práca je rozdelená do tématických kapitol. Na úvod každej uvádzam Olinkine spomienky formou monológu k danému tématu, ktorý vznikol na základe našich aj tohtoročných rozhovorov. Až potom nasleduje samotný výber publikovaných článkov, patriacich k danej kapitole, usporiadaných v časovom slede a ilustrovaných množstvom fotografií.
Som presvedčený, že sa mi podarilo zhromaždiť skutočne reprezentatívny výber z jej tvorby. Dlho som premýšľal, ako najlepšie pristúpiť k celkovému zhodnoteniu jej tvorby. Na prvý pohľad sa mi ponúka jedna cesta. Tou je klišé školských seminárnych prác. Ale pretože nemám rád tradičné schémata, pokúsim sa aj s týmto si poradiť netradične, keďže ma neviaže žiadna kvalifikácia ani poslanie historika umenia.

Ja, rovnako ako moji vrstevníci, sme začali vnímať svet a tvoriť už vlastne v postmodernej dobe, takže záťaž "moderny" šesťdesiatych rokov by sme už pociťovať nemali. Moderna však prežíva naďalej všade okolo nás, či už v produktoch hmotnej kultúry, alebo v myslení ľudí, s ktorými komunikujeme.
Veľmi dôležitá bola "objavnosť" novej formy a nového obsahu, čím sa sústreďovala veľká pozornosť na tvorbu samotnú, ako aj na autora. Väčšina spoločenských funkcií tak zostávala neprávom bokom. Každého predovšetkým zaujímalo, kto s čím prišiel prvý, čím sa odlišuje, alebo vymyká, čím by na seba (niekedy "za každú cenu") upozornil. Dosť často je medzi umelcami pocit, že ich tvorba druhých nezaujíma. To už vnímame akosi automaticky v rámci atmosféry dnešnej doby. Skôr nás zaujímajú reakcie jednotlivých ľudí, ktorí sa s našimi prácami stretávajú, ako reakcie širšej spoločnosti, ktorú by sme mohli ovplyvniť. Z tohto uhlu pohľadu hodnotím Olinkinu tvorbu.
Základná charakteristika jej tvorby je dnes už všeobecne známa. Po formálnej

stránke sú jej fotografie silne výtvarne komponované a štylizované. Má "v oku" zásady obrazovej skladby, kompozičnú harmóniu. Miluje dynamiku, ktorú vkladá buď do jediného snímku, alebo s napätím spojuje dvojice, trojice, či celé cykly (cyklus Jana...).
Štylizácia Olinkinej tvorby súvisí s jej obľubou inscenácie. Štylizuje svetlom, komponuje výrezom... Keď sa východiskom jej fotografií stane zachytávanie reality, ktorú nemôže ovplyvniť, štylizuje ďalej tieto obrazy rôznymi technickými postupmi v tmavej komore do podoby, v ktorej pôsobia, akoby umelo vznikli v divadelnej inscenácii (cyklus z krasokorčulovania...). Nie je sa čo diviť, že si tak obľúbila divadelné prostredie. Najmä bábkové divadlo, v ktorom miesto živých ľudí vystupujú výtvarne štylizované bábky.
Táto výtvarná forma, o ktorej hovorím, prirodzene vytvára imaginatívne obsahy. Každé dielo môže byť zdrojom ďalšej obrazotvornosti diváka. Olinka vo svojej tvorbe nechce ponechať náhode, kam by mala divákova fantázia smerovať. Preto sú jej snímky už výsledkom jej obrazotvornosti, na ktorú môže naväzovať ďalšia predstavivosť - a to divákova.
Imaginatívnosť bola v európskej fotografii spojovaná predovšetkým so surrealizmom. Napriek tomu, že tento umelecký smer z počiatku storočia prežíva aj po 2. svetovej vojne v podstate až do súčasnosti, Olinkina tvorba s ním spojená nie je. A to je prirodzené. Umenie sa vyvíja ďalej a neviem, k čomu by v šesťdesiatych až osemdesiatych rokoch minulého storočia bolo dobré vnímať svet očami predvojnového umelca. Surrealizmus naviac vnímam ako mužský fenomén (až na výnimky).
Olinkina tvorba v sebe skrýva ženskú poetiku napriek tomu, že tématom veľkej časti jej snímkov je ženský akt so silnou dávkou erotičnosti. Vznikali v atmosfére moderny, ale prečo ich nehodnotiť z pohľadu dnešnej doby. Aj keby som sa snažil o čo viac vžiť do atmosféry tej doby, nepodarí sa mi nebyť ovplyvnený dnešnými skúsenosťami a dnešným pohľadom na vtedajšie roky. Život v izolovanom totalitnom štáte, kde každá drobná sloboda a odlišnosť bola vnímaná ako veľké víťazstvo, mohol mať však svoje kúzlo.
Fotografia sa ako obor v tej dobe emancipovala, tak ako aj zobrazenie nahého ľudského tela.V tejto súvislosti je možné vnímať Olinkin tvorivý život ako veľmi prínosný.
Aktivita s ktorou prezentovala svoje práce, ako aj priebojnosť a odvaha autorky tak významne prispeli k emancipácii média fotografie a aktu ako fotografického žánru v problematickej atmosfére totalitného režimu. Keď si predstavíme, že Olinkine výrazne kultivované fotografie vnímali obyvatelia socialistického

Československa nielen na výstavách, ale aj vo filmoch, interiéroch dobovej architektúry, multivízii, na obaloch kníh, či na obchodných veľtrhoch - pochopíme, že jej spoločenský prínos bol vskutku zásadný. Napriek tomu, že Olinka je iste výraznou osobnosťou slovenskej fotografie, ktorá ovplyvnila vývoj slovenskej fotografie viac ako iní jej vrstevníci, považujem za dôležitejšie vnímať jej vplyv na vizuálnu kultiváciu spoločnosti, v ktorej žila. Uplatnením nahého ženského tela vo fotografii ovplyvnila vývoj slovenskej etiky, príliš zaťaženej katolicizmom - k väčšej tolerancii ľudskej prirodzenosti. Z tohto pohľadu môže do istej miery pôsobiť paradoxne fakt, že autorkou ženských aktov je žena so všetkými súvislosťami z toho vyplývajúcimi.
I keď sa ženy objavujú v slovenskej fotografii už v skoršom období (Blühova, Robinsonová), až razantný vstup Olgy Bleyovej a Zuzany Mináčovej koncom šesťdesiatych rokov ukázal ženu ako rovnocennú partnerku muža - fotografa. Fotografická dvojica Bleyová - Mináčová vznikla vďaka intenzívnej medializácii. Často sa objavovali recenzie ich výstav, či ich tvorby (všetky sú uvedené v tejto práci), kde boli ich mená natoľko spájané dohromady, že vstúpili do povedomia verejnosti ako team. Každá z nich ale tvorila samostatne a v ich prístupe k práci bol zásadný rozdiel. Zatiaľ, čo Zuza mala na začiatku nápad (o čom to bude) a dodatočne hľadala formu, Olga naopak - svoje fotografie vopred "videla" a až následne vymýšlala pre ne uplatnenie.

V roku 1947 sa zoznámili na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Vtedy ešte ako Olga Čalfová a Zuzana Severová. Štúdium bolo šesťročné a keď Olga nastúpila do prvého ročníka, Zuza už bola v druhom. Odborné fotografické vyučovanie mali ale spoločné, pretože v oboch ročníkoch bolo dohromady len jedenásť študentov. Spolužiačkami boli ale len dva roky, pretože Zuza po troch rokoch odišla zo školy bez ukončenia štúdia do zamestnania. Zuza bola ale natoľko výrazná, že Olga si ju pamätala od prvých dní.
Potom, čo Olga skončila školu, obe sa vydali, každá mala dve deti a znovu sa stretli v Československom štátnom filme v Bratislave, kde Olga bola zamestnaná ako strihačka a Zuza vo fotografickom oddelení. Ich priateľstvo začalo ale až o štrnásť rokov neskôr.
Niekedy v roku 1960, keď bola Olga na bratislavskom zimnom štadióne, kam chodila s deťmi na pravidelné krasokorčuliarske tréningy, sa od trénerky dozvedela o tragickej smrti Zuzinho manžela. A pretože Mináčovci bývali priamo oproti štadiónu, rozhodla sa ju ihneď navštíviť.
V tom čase mala už Olga za sebou prvé výstavy a úspechy, poznala zaujatie

prácou. Chcela Zuze poskytnúť morálnu oporu a preto si s manželom Pavlom vymysleli, že by ju tvorivá práca mohla odpútať od osobnej tragédie. Nahovorili ju, aby začala s fotografiou ako s umeleckou tvorbou. Zanedlho na to sa naskytla príležitosť pre Zuzu, prvýkrát vystaviť jej práce v priestoroch redakcie Kultúrneho života. Vzájomne sa pustili do prípravy výstavy s veľkým nasadením. Výstava mala úspech a zámer tým pádom vyšiel.
Obe fotografky spájala povahová vlastnosť - húževnatosť - a od tej chvíle často vystavovali spolu doma i v zahraničí. Ich tvorivé priateľstvo presiahlo rámec bežného kamarátstva, čo dokazuje ich asi dvadsaťročná "spolupráca", hoci nikdy nepracovali spolu na jednom diele. Vznikol ale úzky pracovný vzťah medzi Zuzou a Olginou dcérou - mojou mamou - Dankou (plagáty, ilustrácie, kalendáre...). Podporovali sa aj v osobnom živote a v ťažkých situáciách sa vzájomne "podržali". Mysleli si, že ich už nič nemôže rozdeliť - no napriek tomu k rozchodu došlo. A nebolo to kvôli práci...

Ako prípravu tejto hodnotiacej úvahy som sa priridzene zaoberal radou recenzných textov o Olinkinom diele. Keď vynechám oslavné články a úvahy, ktoré svoj obsah schovávajú za nemotorne pôsobiace kombinácie kunsthistorických slovných obratov, zostanú mi texty Birgusove, Dufkove, Fassattiho, Hlaváčove, Mrázkovej, Tesákovej či Vorobjova, ktoré prispejú k lepšiemu pochopeniu Olinkinej tvorby. Zdá sa mi, že dielo tejto slovenskej autorky lepšie vnímali českí recenzenti. Skôr než myšlienku, že Češi majú lepšiu vyjadrovaciu schopnosť, by som to prisudil Olinkinej tolerantnej multikultúrnej osobnej filozofii, čo vyplýva aj z jej tvorby. Dospela k nej prirodzenou životnou skúsenosťou, lebo trávila výrazné etapy svojho života v prostredí slovenskom, rusínskom, maďarskom, českom a hlavne "bratislavskom".
Jej tvorba by sa v podstate dala charakterizovať tromi slovami "FANTÁZIA, POÉZIA, SNENIE" tak, ako to vystihla v jednom zo svojich článkov pani Daniela Mrázková.

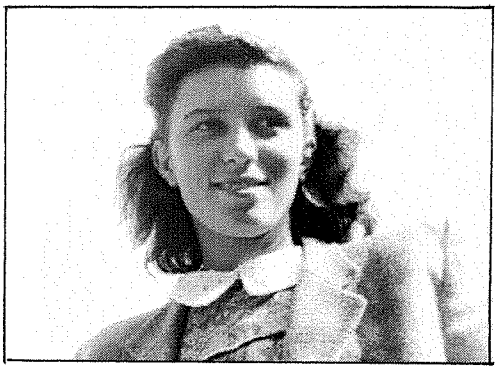

ZAČIATKY

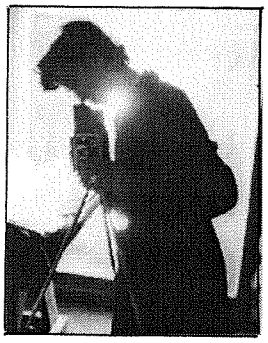

Rodičia rešpektovali naše rozhodnutia o budúcom povolaní. Ja som odmalička dobre kreslila a túžila som sa stať maliarkou. Strýko Janko bol insitným maliarom a pretože sme s ním s bratom Ferom trávili veľa času (v tom čase sme v Trebišove dokončievali meštiansku školu) - brával nás so sebou maľovať do zámockého parku.
Presvedčil ma, že mám talent.
Keď ja som sa rozhodla ísť študovať na umeleckú školu, boli dva roky po skončení druhej svetovej vojny, čo prakticky znamenalo, že žiaci v prvom ročníku mali od 14 do 24 rokov. Ja som mala sedemnásť. Tri roky som vojnou stratila - najprv prechodom zo školy slovenskej do maďarskej - potom počas fronty sa do školy nechodilo - a nakoniec prechod z maďarskej školy do slovenskej.
Večer pred prijímačkami na "umprumku" (Vyššiu školu umeleckého priemyslu v Bratislave) som do prihlášky napísala odbor fotografický, (pretože sa tam prihlásila moja kamarátka) napriek tomu, že do tých čias som nemala fotografický aparát v ruke.
Na školu sa prihlásilo asi dvadsať uchádzačov, čo bolo skoro menej ako profesorov - a tak nás prijali všetkých.
Čas ukázal, že talent mali všetci. Väčšinou sa z nich stali poprední umelci, herci, režiséri, kameramani.
Naši profesori boli maliari (poväčšinou českí), čo značne ovplyvnilo náš spôsob vnímania fotografie. Naučili nás najmä umelecky nazerať na svet. Na škole som sa zoznámila s Pavlom Bleyom (on študoval grafiku) - s ktorým sme sa po maturite vzali.
On išiel na VŠVU a ja som sa zamestnala ako strihačka krátkych filmov v Československom štátnom filme. Podobne ako predtým s fotografiou, tak ani s filmovým strihom som nemala žiadne skúsenosti. Využila som možnosť doplniť si odbornosť riadnym štúdiom a začala som distančne študovať filmový strih - čo som

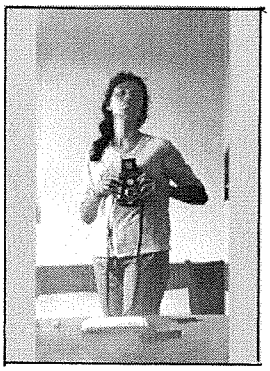

v neskorších rokoch pri svojej práci na animovaných filmoch a multivíznych programoch aj uplatnila. V rámci štúdia som bola na praxi aj v strižni v Prahe na Barrandove. Za svojho päťročného pôsobenia u Čsl. štátneho filmu - ako strihačka - som nastrihala dvadsaťpäť krátkych a stredometrážnych filmov.

Po návrate z Prievidze do Bratislavy som sa rozhodovala medzi fotografiou a filmom. V čase, keď ja som váhala (po roku 1960) či budem ďalej fotografka alebo strihačka filmov - rôzne redakcie začali vyvíjať iniciatívu organizovať výstavy na pracovisku - pokiaľ im to nejaký priestor dovoľoval. Poptávka - verejnosť si to vyžadovala. Dnes už neviem, aká náhoda tomu dopomohla, že ma redakcia SMENA v roku 1964 o takú výstavu požiadala. Ja som sa tejto príležitosti chopila a dala som za týmto účelom nejaké obrázky dohromady. Veľa som si z toho ale nesľubovala. Celá rodina ma ale morálne podporovala.
Tvoja mama Danka mala vtedy 10 rokov - sedela pri knihe návštev aj s kamarátkou Darinkou - a dozerali na to (z vlastnej iniciatívy), aby sa návštevníci podpisovali. Aby úspechu ešte viac napomohla - napísala hneď na začiatok: "Výstava sa mi veľmi páči" a podpísala sa plným menom "Danica Bleyová". Ona v desiatich rokoch pochopila, že potrebujem uznanie a nie kritiku.
Výstava mala nečakaný úspech a to bolo pre mňa rozhodujúce. Dodala mi odvahu venovať sa fotografii naplno. Moje fotografie sa začali objavovať na stránkach denníkov a časopisov.
Svoju prácu som začala prezentovať aj na výstavách. Fotografovala som aparátom FLEXARET.

VYSTAVUJE OĽGA BLEYOVÁ

- Ste nové meno vo fotografii. Nepoznáme Vás.

"Nikde som nepublikovala a nevystavovala."

- Začínate?

"Od absolvovania ŠUP-ky v Bratislave roku 1952 pracujem neustále. Čo vidíte, je moja sedemnásťročná práca. Zdieľam však osud dnešnej ženy: rodina, deti, ktoré mi zaberajú veľa času. Všetky túžby som dala na oltár - rodine."

- Viete, že obdivujem, že vás úplne nepohltila domácnosť?

"Láska k veci bola silnejšia. Nechápte ma zle, ostávam aj naďalej matkou aj manželkou, ale chcem zadosťučiniť vnútornej potrebe tvoriť. Dúfam, že týmto sa všetko nekončí..."

EMIL REMEŇ - SMENA 29. 2. 1964

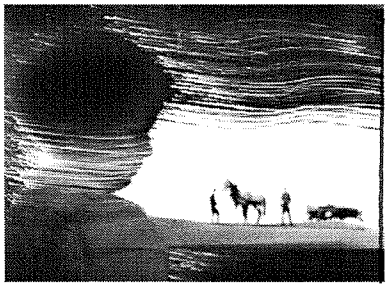

PANORAMA SA PÝTA - OĽGA BLEYOVÁ ODPOVEDÁ

- Netajíme sa tým, že myšlienku pozhovárať sa s vami o modernej fotografii, nám vnukla výstava vašich prác v redakcii Smeny. Fotografie, ktoré ste pre túto malú prehliadku svojej tvorby vybrali, prezrádzajú hľadanie nových výrazových foriem, vlastného výrazu. ...." Hlavne obraz "Čierna je Afrika" stavia návštevníka výstavy pred otázku, či je ešte fotografiou.

- Na výstave tento obraz vyvolal najväčšie diskusie. Mnohí ho považovali za najlepší, iní zasa tvrdili, že už do fotografie nepatrí. Aj z mojej strany bol akousi skúškou "miery". Čo si fotografia môže, alebo nemôže dovoliť o tom sa veľa diskutuje. Podľa môjho názoru fotografia musí ostať v prvom rade fotografiou - nemá nasilu

napodobňovať iné výtvarné disciplíny - ale v rámci svojich technických možností si môže dovoliť všetko, čo zvýši jej účinnosť. ...Fotograf, tak ako aj výtvarník nerobí kópiu skutočnosti. To by nebola tvorba, ani umenie. Objektívnu realitu - svet okolo seba - vníma, - v sebe stvárňuje (robí výber, hodnotí) a pomocou technicko-remeselných prostriedkov vytvára nový obraz skutočnosti - svoj obraz na svet. A kedy sa stáva fotografia umeleckou? To je veľmi zložitá otázka. Ako umenie musí mať schopnosť pôsobiť emocionálne (divák má nájsť v snímke seba, svoje túžby a predstavy). Skutočnú hodnotu umeleckého diela preveruje až čas - spoločensko-historická prax".
-pa- - PANORAMA 15. 4. 1964

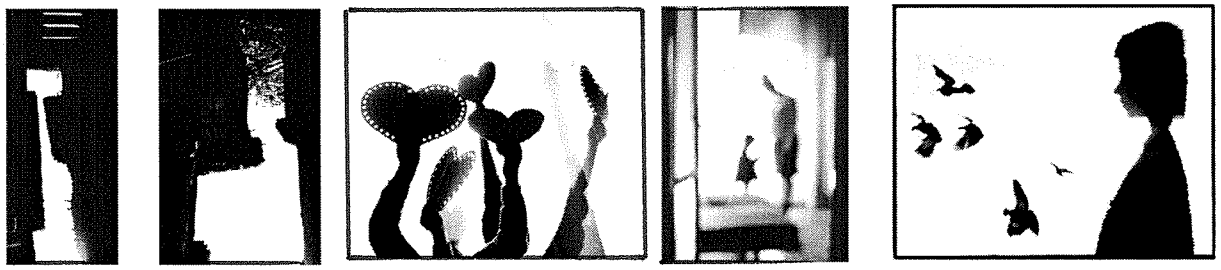

UMENIE FOTOGRAFOVAŤ ODPOVEDÁ OĽGA BLEYOVÁ

- Čo považujete za najzákladnejší predpoklad dobrého fotografistu?
"Odborné vedomosti, otvorené oči a pohotovosť. To všetko s dávkou výtvarného cítenia."
- Čo považujete za najzákladnejší predpoklad dobrej fotografie?
"Fotografistu s vlastnosťami, ktoré som už spomínala a potom technické vybavenie (pravda - dobrá fotografia, aj keď sa obíde bez bombastických objektívov a drahého technického vybavenia - neobíde sa bez citlivého a mysliaceho fotografistu.)"
- Povedzte v skratke ako sa stať dobrým fotografistom?
"Podľa mňa je najdôležitejšie, aby pre toho, kto chce byť ozaj dobrý - stalo sa fotografovanie nie povinnosťou, ale vášňou, akýmsi "koníčkom". No len samotná "chuť" nestačí.

Treba si osvojiť aj základné teoretické vedomosti a neustále ich rozširovať. A potom sa v praxi trpezlivo učiť z chýb druhých, ale najmä z vlastných. (Z tých je poučenie najúčinnejšie.) Dobrý fotografista nikdy nie je spokojný s tým čo urobil, ale sa snaží stále o čosi viac."

- Koľko máte doma fotografií?

"Myslíte na kusy, alebo na váhu? Odkladám a archivujem všetky, ktoré majú pre mňa "cenu". Negatívy číslujem a vyhotovujem z nich pozitívy. Po výbere robím zväčšeniny s určenými výrezmi. Negatívov mám okolo 15 tisíc."

- Koľko ráz ste vystavovali svoje snímky?

"Samostatnú výstavu som mala len jednu - v denníku Smena."

-r- - DOBRODRUŽNÉ ROMÁNY 1965

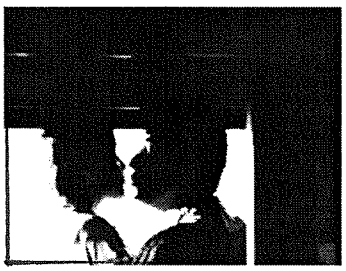

V krákom čase v roku 1965, po výstave v redakcii Smena som dostala ďaľšiu príležitosť vystavovať vo foyeri Malej scény Slovenského národného divadla v Bratislave. V tomto prípade som už dávala väčší dôraz na ucelenosť jednotlivých kolekcií. Snáď najpôsobivejšia bola kolekcia holubov na streche skleníka.

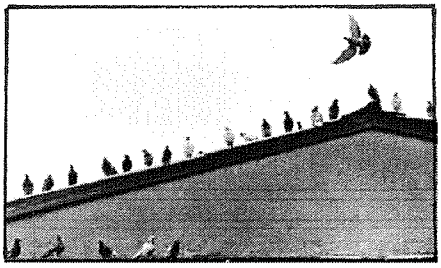

TRI BRATISLAVSKÉ VÝSTAVY - NAŠA TRIBÚNA
-"OĽGA BLEYOVÁ DRUHÝ RAZ"

Prvý raz sme sa s ňou stretli vlani na výstave v redakcii Smeny. Upútala osobitnou citlivosťou ladenou trochu elegicky a vyjadrovanou kontrastami veľkých plôch, tónov a tvarov.
Na druhej výstave v Malej scéne SND v apríli t. r. predložila súbor, ktorý dojmy z vlaňajška celkom potvrdil. Zaznamenala však prudký rast v náročnosti na prístup k téme a na fotografický prejav.
Námetový okruh, i keď vlastne pestrý, zjednocuje autorkino osobitné cítenie tonálnych hodnôt do homogenného monolitu.
Jej obrazy všetky majú sklon k robustnosti, hmotnosti, tvrdým kontúram a tvrdým kontrastom. I také tradičné krehké témy ako sú holuby a akty, vidí a realizuje nekaligrafickým rukopisom (holuby), alebo vo vecnej hmotnosti (akty). A ak siahne po nežnom štvrťtóne, deformuje v ňom tvary a narúša kresbu obrysov osobitným ihličkovitým spôsobom.
Pritom u Bleyovej nejde o nedostatok citlivosti. Naopak. Jej kolekcia, ako ju vystavila, je na citlivosti založená, ibaže ju ukazuje z inej strany, objavuje nám jej druhú tvár. Bleyovej fotografia nebuduje na každodennom pohľade na každodenné veci. Vychádza síce z týchto každodenných vecí, ale ich zachycuje a obrazovo

sprostredkuváva spôsobom, s akým sa v každodennej všednosti nestretneme, spôsobom, akým to môže iba fotografia, a to je prameň onej osobitnej emotívnosti, ktorou na nás zapôsobil jej súbor v Malej scéne SND.

-č- - VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM 1965

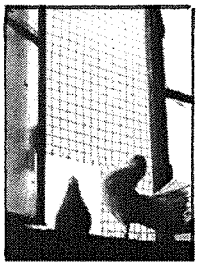
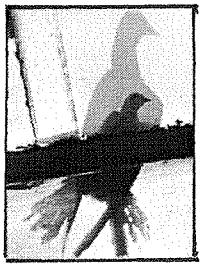

FOTOGRAFIA MODERNÝCH EMÓCIÍ

V Malej scéne SND inštalovali umelecké fotografie Oľgy Bleyovej, príslušníčky mladej fotografickej moderny a drobnej plastiky a kovových ozdôb akad. sochárky Erny Masarovičovej. Charakteristickou črtou Bleyovej fotografie je moderné poňatie a lyrická jemnosť.

...V cykle "Holuby" kombinovala klasizujúcu metódu s modernými kompozičnými zásadami a dosiahla nezvyčajný výtvarný výsledok zákonitým členením plochy. Nejde o náhodu, ako o tom svedčí celý cyklus, ale o kompozičný a estetický zámer autorky.

JURAJ FUCHS - VEČERNÍK 14. 4. 1965

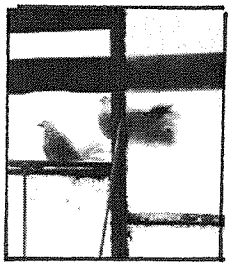

O FOTOGRAFII S FOTOGRAFKOU

Umeleckú fotografku Oľgu Bleyovú naši čitatelia poznajú z jej obrázkov, ktoré sa v poslednom roku často objavovali na stránkach Smeny, ale aj iných novín a časopisov. Pred rokom vystavovala

svoje fotografie v Smene, teraz má ďalšiu výstavu vo foyeri Malej scény SND v Bratislave.
- Čo všetko ste za ten čas urobili?
..."Výsledok mojej práce za uplynulý rok je zhrnutý v skratke na mojej druhej výstave fotografií na Malej scéne SND. V tejto kolekcii, ktorá je určite vyhranenejšia, som sa snažila čo do formy o maximálne zjednodušenie tvarov, o zníženie škály poltónov a o vypustenie všetkého nepodstaného a rušivého."...
- Aké skúsenosti ste získali za ten rok spolupráce s redakciami?
"Po výstave u vás ma žiadali aj iné redakcie o spoluprácu.
Ale radosť z uverejnených obrázkov bola rozdielna. Stalo sa mi napríklad, že môj obrázok v redakcii "vylepšili" tak, že z pôvodného použili len polovicu. Mnohí stále nie sú ochotní rešpektovať fotografiu ako obraz, ktorý má svoju premyslenú kompozíciu a kde ani okrajovo umiestnený detail nie je náhodný
a teda zbytočný."...

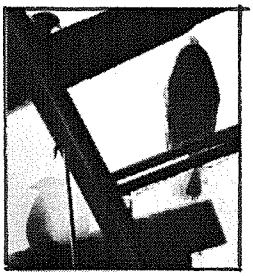
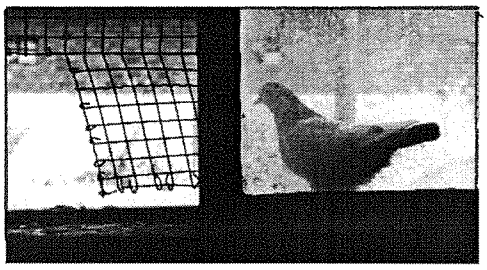

- Ostávate len pri novinách a časopisoch, alebo ste "prerazili" aj inde?
"Ilustrovala som knižku Sláva Kalného POSLEDNÉ SENZÁCIE. Teraz pracujem na fotoilustráciách ľúbostnej poézie Ctibora Štítnického, ktorá vyjde tento rok. Prial si ju ilustrovať aktami..."
(mk) - SMENA 18. 4. 1965

DNES VÁM PREDSTAVUJEME
...Jej fotografie, či sú to už fotografie z ranného obdobia alebo snímky súčasné, pôsobia dojmom plnosti a dôverného poznania

objektu. Provokujú diváka preniknúť do hĺbky vecí, objavovať krásu tam, kde ju bežne nevidí, možno ani nie pre vlastnú neschopnosť, možno len pre ubehanosť tohto storočia. Na vyjadrenie svojho výtvarného názoru často využíva účinnosť fotografického detailu. Asi najväčšiu časť jej fotografického archívu zaberajú snímky s detskou tématikou. Táto tématika je jej veľmi blízka (sama je matkou dvoch detí), charakteristická je pre ňu snaha vyhnúť sa popisnosti, vniknúť do sveta detského myslenia, predstáv, vystihnúť práve "to niečo", čo robí deti deťmi a v čom je vlastne čaro detstva...

EMIL REMEŇ - SMENA NA NEDEĽU 19. 2. 1966

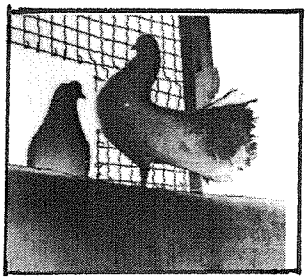

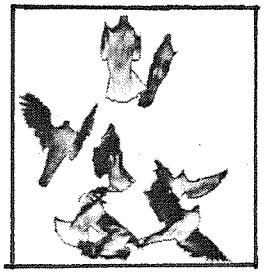

AKTY

Oľga Bleyová sportina

Po úspešnom naštartovaní výstavou v redakcii Smeny som bola v roku 1966 požiadaná básnikom Ctiborom Štítnickým o ilustrácie k jeho knihe básní "Ostaň tu ešte chvíľku". Ako do všetkého nového, aj do tejto práce som sa vrhla strmhlav. Bez prípravy, bez technického vybavenia, bez skúsenosti - ale so zápalom. Fotografovala som svoje priateľky, kolegyne a neter fotoaparátom Praktisix so širokým objektívom, jedným bodovým a jedným obyčajným reflektorom. Bola to odvaha púšťať sa s takým vybavením do profesionálnej zákazky. Dnes viem, že to bolo moje šťastie, vtedy som si to neuvedomila.

Nahotu - ako žena - som nevnímala a s obrazom tela som pracovala ako s akýmkoľvek iným objektom - zaujímal ma tvar, línia, svetlo - a nie nahota. V jednoduchých tvaroch s výrazným dielčim osvetlením.

O rok neskôr som tieto ilustračné fotografie vystavovala vo forme závesných obrazov v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave. Výstava spôsobila veľký rozruch. Jednak medzi milovníkmi umenia, jednak v radách moralistov, čím sa rozpútala diskusia v tlači. Vtedy som ešte nechápala, že aj negatívna reklama je na reklamu dobrá. O tom ma presviedčal šéfredaktor denníka Smena. Uverila som mu, až keď sa po znevažujúcom článku pani Anny Marcinkovej - Gregorovej (teoretičke fotografie) počet návštevníkov na výstave radikálne znásobil a do redakcie začali dochádzať listy polezimujúce s jej názorom.

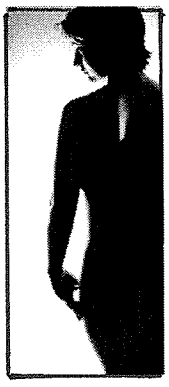

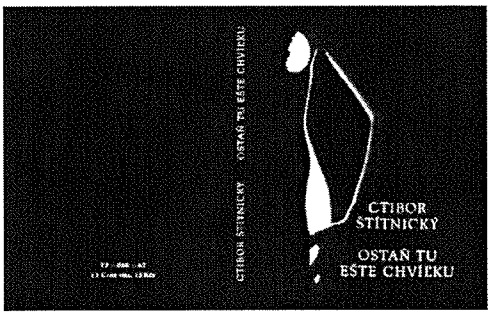

REHABILITOVANÝ AKT

Preplnená výstavná sieň v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave pri otvorení výstavy fotoaktov Oľgy Bleyovej opäť raz výrazne potvrdila, ako je u nás fotografia - aj s prívlastkom u m e l e c k á obľúbená a zároveň sme v tomto spontánnom záujme mohli cítiť nepotlačiteľnú túžbu po zakázanom ovocí.

Oľga Bleyová, snaží sa vidieť ženské telo vlastnými očami, ale nielen to: bolo by dobré povedať niečo o zázračných vlastnostiach jej fotoaparátu, citlivého na svetlo, o tom, ako umekyňa ovláda oné nikdy nevyjaviteľné tajomstvá neopakovateľných záberov.

No pozerajúc sa na jej fotoakty, znova a znova nás prepadajú súvislosti jej záberov s moderným výtvarným umením.

A súvislosť najdôležitejšia - fotografie Oľgy Bleyovej neregistrujú a nefixujú okom ľahko viditeľné skutočnosti, jej fotografie objavujú neznáme svety. V tomto je jej výstava nielen svedectvom o jej nevšednom umení, ale aj ďalším dôkazom o doteraz nevyužitých možnostiach umekeckej fotografie.

(jk) - denník ĽUD 10. 3. 1967

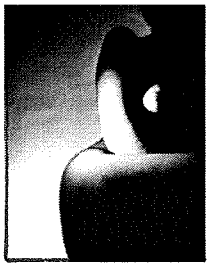

FOTOGRAFICKÉ PRÍNOSY OĽGY BLEYOVEJ

Ešte neuplynuli ani 3 roky od prvej výstavy Oľgy Bleyovej v redakcii Smeny (apríl 1964) a aktívna umelkyňa už inštalovala tretiu samostatnú výstavu svojich prác (v Galérii Cypriána Majerníka vystavuje po tieto dni úzky tématický výber z najnovšej tvorby - fotografické akty). Táto, v profesionálnej fotografii ojedinelá, výstavná aktivita vychádza z autorkinho prudkého tvorivého zápasu

o nové fotografické vyjadrenie skutočnosti. Už svojou prvou výstavou, na ktorej sa predstavila celou šírkou snažení od reportáže po čisto výtvarne pojatú fotografiu, upozornila na seba osobitným videním. Objavná bola najmä jej svojská štylizácia obrysovou neostrosťou, ktorá našla vtedy aj veľmi dobré uplatnenie pri ilustrovaní denníka Smena.

Ďalšie zameranie Bleyovej viedlo cez ilustrácie k zbierke básni Ctibora Štítnického k fotografickému aktu. Autorka v tejto neobyčajne náročnej disciplíne plnej nástrah sa musela veľmi namáhavo prehrýzť k vlastnému výrazu. Pochopila ľudské telo ako plastický tvar, na ktorom obdivuje mohutnosť a skladobnosť proporcií.

Osobitným prínosom sú montáže dvoch obrátených polovíc tej istej snímky (obvykle detailu). Sú u fotografických aktov nezvyklé, preto vyznievajú niekedy problematicky. Sú však nesporne zaujímavé a podnetné, niektoré sú doslova objavom. Bleyová nimi dospela k novému, špecificky fotografickému abstraktnému výrazu v stvárnení ľudského tela, čo predstavuje ďalší jej prínos do fotografie. Ukazuje sa, že časté vystavovanie ju stimuluje v tvorivej činnosti, lebo kladie najväčšie nároky pri rozvíjaní ambícii, najviac

núti zamýšľať sa a hľadať samého seba. Po tejto stránke môže Bleyová slúžiť ako vzor mnohým, ktorí sa svojou tvorbou neprezentujú pred našou kultúrnou verejnosťou, nepodávajú o nej fotografické dôkazy.
VLADIMÍR VOROBJOV, teoretik a kritik - PREDVOJ 16. 3. 1967

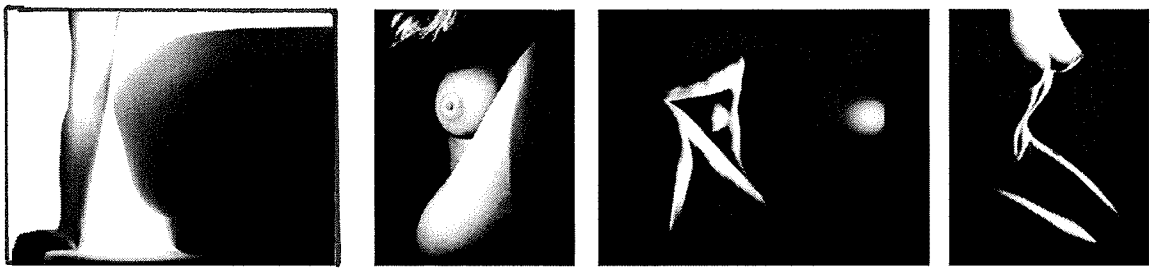

AKTY OĽGY BLEYOVEJ

Od najstarších čias zobrazuje umenie ľudské telo. Aj fotografia sa od prvých desaťročí svojho vzniku usiluje spodobiť nahé telo človeka ako stále aktuálny inšpiračný zdroj, i ako vari najťažšiu tematickú oblasť tvorby. Fotografia má možnosti pomerne užšie. Môže pracovať so svetlom a tieňom, s aranžovaním modelu alebo výrezom, prípadne neostrosťou, zrnením alebo grafizujúcou technikou, ale aj pri najcitlivejšom spôsobe realizácie je ešte vždy veľké nebezpečenstvo nepríjemného naturalizmu.
Toto sme si uvedomili, keď sme boli na výstave fotografických aktov Oľgy Bleyovej. Asi dve desiatky obrazov, ktoré vystavuje v bratislavskom Majerníku, sú poctivým zápasom o seriózne zvládnutie tejto neľahkej, náročnej témy. Fotografka si pri jej spracovaní zvolila čistý fotografický prednes bez štylizačných zásahov techník. Pracuje len so svetlom a s ohniskom objektívu: osvetlením modeluje postavu a s použitím strmej perspektívy krátkého ohniska dosahuje niekedy až sochársky štylizovaný a umelecký tvar.
Fotografie tohto značenia patria medzi najlepšie vystavené práce, ktorých pôsobnosť Bleyová vyzdvihla aj osobitným a pritom

jednoduchým kompozičným princípom, založeným na kontraste veľkej bielej plochy a motívu umiestneného skoro centrálne. Zaujímavé sú aj surrealizujúce kompozície, poučenia z nich vyplývajúce by mohli viesť k novým hľadaniam fotografického výrazu. Výstava je starostlivo pripravená, jednoducho a pôsobivo inštalovaná a doplňa ju nápaditý katalóg.
ĽUDOVÍT HLAVÁČ, teoretik a kritik fotografie
- PRAVDA 17. 3. 1967

AKT AKO ETOS ŽENSKOSTI

Umelecká fotografia si získáva čoraz širšie publikum, ako sme toho svedkami aj na výstave aktov Oľgy Bleyovej v Galérii Cypriána Majerníka.
Dá sa dnes prísť v umeleckej fotografii aktov s niečim novým? Bleyová na túto otázku odpovedala kladne kolekciou svojich umeleckých aktov, a to vo viacerých polohách. Náročnú úlohu zvládla. Jej fotografie aktov sú prínosom nielen preto, že sa vedela vyvarovať všetkých nástrah, ktoré táto večná téma umenia skytá, ale predovšetkým preto, že v jej koncepcii poňala svoj objekt nielen z izolovaného estetického fotografického obrazu. Jej hlavnou snahou - ústredným motívom, bolo zachytiť stavbu ľudského tela v kráse jeho objemu. Niektoré jej fotografie majú sochársku pádnosť (na výstave patria k najlepším). V iných zas vyťažuje prostriedky špecifiká grafického prednesu. Bleyová sa takto zámerne snaží o vylúčenie pornografičnosti (i ľúbivosti) a priamo chce "donútiť" diváka, aby fotograficky zachytený akt vnímal ako stvárňovaný, formovaný predmet (objekt) do vyššieho významového podania - symbolu, ktorý pramení priamo z tvarovej krásy ženského tela. Vzťah tvarov - čierneho a bieleho, vzťah výseku a kompozície potlačením a nadsadením prvkov, alebo použitím svetla docieľuje akúsi kaligrafickú skratku. Ukazuje cestu ako fotografovať akt a čo ním povedať. Vybrala si nebezpečné pole.

Dokázala, že akt môže byt veľmi vážnym úsilým, môže priniesť nové výtvarné hodnoty najmä vo fotografii (lebo u maliarského a sochárského diela je to bežné). Bleyová fotograficky myslí. Fotografie O. Bleyovej sú síce preniknuté vitálnosťou, krásou ženského tela, ale predovšetkým etosom ženy i ženskosti.
JURAJ FUCHS, novinár - VEČERNÍK 21. 3. 1967

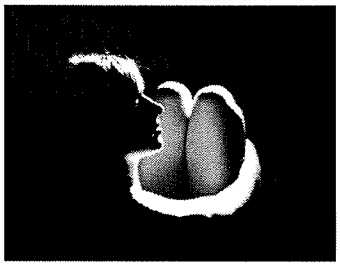

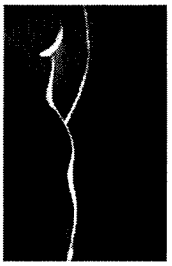

V GALÉRII CYPRIÁNA MAJERNÍKA - VÝSTAVA AKTOV

Tématika aktu vo fotografii je veľmi priťažlivá, hoci, žiaľ, nie vždy sa rovnako a správne chápe. Sú tendencie, ktoré by chceli fotografiou nahého tela prilákať zvýšený záujem nielen o básne, ale aj o reportáže o prostitúcii, alebo o zvýšení "pikantnosti" kníh už aj tak dosť dráždivých. Tak sa potom stáva, že verejnosť (a nielen tá) fotografii nahého tela prisudzuje apriori a nesprávne - podľa týchto kontextov - sexuologizujúcu až biznicovú funkciu. Ak sa teda návštevník vo výstavnej sieni Cypriána Majerníka v Bratislave ocitne zoči-voči vyše dvadsiatim prácam Oľgy Bleyovej, môže sa práve tak cítiť urazený a dotknutý ako nadšený či zmätený. Záleží to od toho, čo vlastne od aktu očakáva. A zdá sa - ak si bližšie a pozornejšie všimneme kolekciu fotografických aktov Oľgy Bleyovej - že táto môže obdivuhodne spĺňať očakávanie niekoľkých vrstiev návštevníkov. Sú tu práve také prosté a nenáročné ľúbivé kompozície - ale nájdeme tu aj tendencie, vyzdvihujúce najmä zmyslovú hmotnosť nahého tela. Autorka dobre ovláda výrez, najmä tam, kde jej ide o zdôraznenie erotickosti motívu, pričom neváha použiť ani stranové pootočenie pôvodného záberu. ...Azda najsmejšie pôsobia práce, usilujúce sa o groteskнosť a fantastickosť

tvaru, získané symetrickou montážou, pričom telo ako také tu má skôr symbolizujúcu úlohu pohlavnosti a pôsobí na predstavivosť až šokujúco. Ak porovnáme tieto práce Bleyovej s jej prvými aktami na výstave v Malej scéne SND - vidíme, že autorka upustila čiastočne od poetickosti v prospech zdôraznenia erotickosti... Jednoznačná je však v tom, že spoločným menovateľom všetkých jej prác je zatiaľ hľadanie, a to hľadanie možnosti vyjadriť práve, a najmä ono erotické, pričom výtvarná stránka sa mu skôr podriaďuje než nadriaďuje. Napokon, aj výber básne v katalógu iste nie je náhodný a upresňuje zámer, ktorý vo svojich fotografických aktoch prednostne sleduje - erotickosť. Autorka vari chcela skôr ukázať, akými smermi hľadania sa uberala, ale neveľmi naznačuje, v čom bude originálna - či erotickým obsahom alebo výtvarným prínosom, keďže nadhodené koncepcie aktu miestami dosť nezakryte pripomínajú cudzie vzory. Nemožno však pochybovať o autorkinom nadaní a priebojnosti, ani o tom, že súčasná výstava aktov predstavuje iba časť jej tvorby, určitú kryštalizáciu tak v oblasti tématickej ako aj vo vyjadrovacích prostriedkoch.
ANNA MARCINKOVÁ, teoretička výtv. umenia - SMENA 22. 3. 1967

Od 10 marca, kedy otvorili vo výstavnej sieni Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave výstavu fotoaktov Oľgy Bleyovej, prešlo výstavnou sieňou už mnoho záujemcov o fotoakty. Včera dosiahla výstava rekordný počet návštevníkov. Na obrázku autorka privítala 4000-ého návštevníka svojej výstavy.
J. VRLÍK, publicista - denník ĽUD 26. 3. 1967

IBA EROTIKA?

Hneď na začiatku by som chcela zdôrazniť, že ja sama sa nepovažujem za vyhraneného autora. Cítim sa v skutočnosti na úplnom začiatku svojej fotografickej tvorby. Rozmanitosťou poňatia viacvrstvenej výstavy sa nijako netajím, čo je inštaláciou ešte umocnené a má svoje opodstatnenie v mojom štádiu tvorby. Byť originálny je ctižiadosť každého výtvarníka, ale nie za každú cenu. Opakovať niečo, čo tu už bolo a bolo veľmi dobré, je vopred stratená tvorivá investícia. A vydávať za svoje nie vlastné tvorivé snahy je záležitosť, ktorá neslúži ku cti. Myslím si, že každý druh umenia môže obsahovať aj úmernosť erotiky. Tomu sa nevyhne ani autor fotografického ženského aktu. Už od pradávna bola žena inšpiráciou a zdrojom umenia. Aj erotiky!, čo je z biologického hľadiska normálne a každý rozumný a zdravý návštevník výstavy tohto druhu vníma obrazy s osobne silným citovým vzťahom. Sama som sa tomu nevyhýbala. Prečo pani Marcinková na výstave videla hlavne erotiku? Samotní návštevníci polemizujú s jej kritickým článkom. Napriek jej hlasu otcovia so svojimi neplnoletými synmi boli pokojnými návštevníkmi tejto výstavy a prichádzali aj učitelia so svojimi žiakmi - bez obáv.

OĽGA BLEYOVÁ - denník SMENA 28. 3. 1967

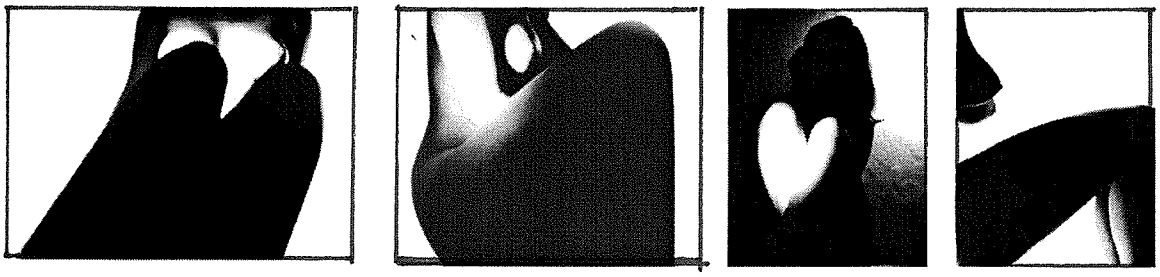

IBA EROTIKA? - ODPOVEĎ O. BLEYOVEJ

Už z nadpisu autorkinej odpovede vidno, že jej nevyhovovalo upozornenie na zdôrazňovanie erotickosti, pričom ma zároveň poúča, že predsa akt musí mať v sebe kus erotiky. Podotýkam, že v tomto som jej vonkoncom neodporovala: musela som však upozorniť

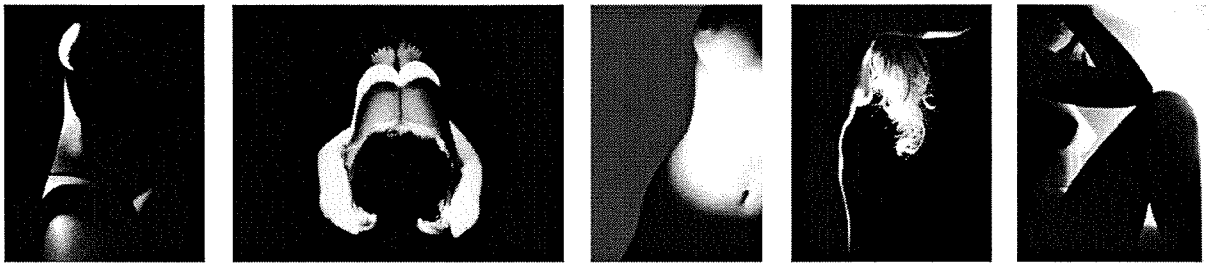

na určitú mieru erotickosti, ak ide o výtvarné, a teda aj fotografické dielo. Nakoľko tu ide vždy o konkrétne ženské telo, problematika je o to chúlostivejšia, ak nemá skĺznuť na nežiadúcu rovinu. Nikto netvrdí, že je to zakázané. To je záležitosť autorky a miery vkusu. Rovnako nie je azda zakázané uvedomiť si túto logickú spätosť obrazov a slov. Keďže som túto zrejmu snahu pochopila, bolo mojou povinnosťou to aj napísať, už aj preto, že ako teoretik a kritik ZSVU pre umeleckú fotografiu si nemôžem dovoliť blufovať.
ANNA MARCINKOVÁ - denník SMENA 7. 4. 1967

RUCH OKOLO FOTOGRAFIE

Fotografické podujatia sa stretávajú so stále väčším ohlasom verejnosti a tlače. Najmä o výstavách sa píše viac ako kedykoľvek v minulosti, pričom nie sú ojedinelé aj protichodné stanoviská kritikov. Napr. výstavu O. Bleyovej recenzovalo päť kritikov, odzneli hodnotenia od chválospevu po znevaženie. Dokonca vznikla i polemika v tlači (Smena), čo je tohoto roku už druhé názorové stretnutie v tomto denníku (predtým polemika okolo tvorby M. Martinčeka). Bez ohľadu na úroveň, spôsob a dôvod týchto názorových stretnutí je zrejmé, že sa vo fotografii niečo deje, čo podnecuje k väčšej aktivite nielen amatérov, ale i profesionálov a kritikov.
....Významné podnety prinášajú aj besedy na výstavách. Minulý mesiac to boli rozbory výstav dvoch autoriek, ktoré patria medzi najambicióznejšie - Mináčová, Bleyová.
-vova- - FOTOTRIBÚNA apríl 1967

Z VÝSTAVNÝCH SIENÍ

S rozličnými názormi prijala naša kritika výstavu ďaľšej bratislavskej fotografky Oľgy Bleyovej. V Galérii Cypriána Majerníka inštalovala tretiu samostatnú výstavu svojich najnovších prác - fotografií aktov. Vyše dvadsať aktov nás upozorňuje na estetické kvality ľudského tela, ktoré už takmer od vzniku samotnej fotografie sa stalo jedným z najpriťažlivejších objektov. Prirodzene, táto téma najmä vo fotografickej interpretácii má mnoho úskalí. Nebezpečie hrozí najmä v sklznutí do pornografie. Myslím si, že Bleyová dokázala túto tému úspešne výtvarne realizovať. Práve v tom je význam jej samostatného vystúpenia i prínos do širokej škály vyjadrovania slovenskej fotografie.
(sp) - ROĽNÍCKE NOVINY 11. 4. 1967

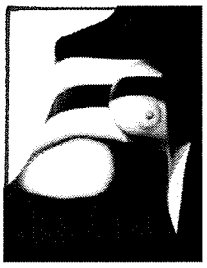

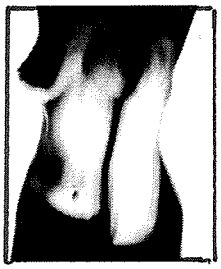

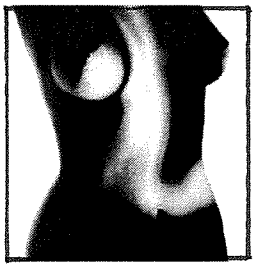

O FOTOGRAFICKÝCH PODUJATIACH V BRATISLAVE

Po bohatom januári ešte bohatší február. V minulom mesiaci sa uskutočnilo naozaj veľa významných podujatí. Patrí medzi ne hneď na začiatku organizovaný rozbor výstavy AKT- experiment, na ktorom sa zúčastnilo nebývalé množstvo obecenstva i veľa známych autorov a kritikov (Bley, Bleyová, Gregor, Janek, Borodáč, Hlaváč, Vorobjov). Odznelo veľa kritických pripomienok...
-vova- - FOTOTRIBÚNA 1967/4

FOTOGRAFICKÉ VÝSTAVY BLEYOVEJ A MINÁČOVEJ

V prvých troch mesiacoch tohto roku sa v Bratislave otvorilo vari päť fotografických výstav a z nich každá prispela do súčasného

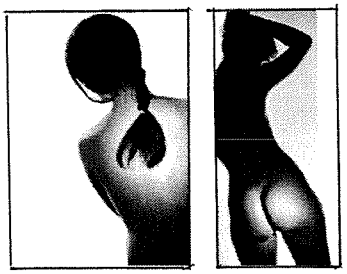

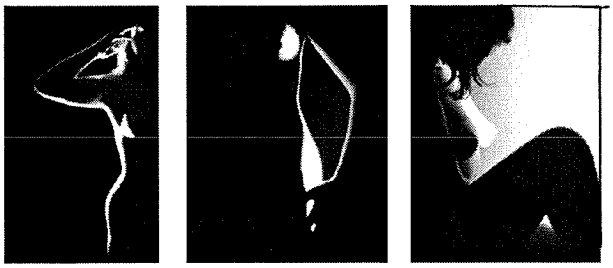

hľadania správného zatriedenia fotografickej tvorby, teda už do ujasňovania jej poslania a jej zmyslu v duchovnom živote súčasného človeka.

.....a Bleyová povedala svoje slovo k znepokojúcemu a trvalo tvorivo provokujúcemu problému aktu. ....a po nedávnych pozoruhodných formových výskumoch a úspechoch Oľgy Bleyovej sa jej výstava aktu očakávala so záujmom. Mechanický a málo úctivý prístup Vávru, ktorý išiel - najmä vo farebnej fotografii aktov - len po vonkajšku a k tvorbe ako k povinnosti klásť si nové úlohy a usilovať sa prispieť niečim k podstate, nepriniesol oživujúci a inšpirujúci podnet.

Teda tento Vávrov prístup, ktorý upozornil na úskalie povrchnosti aj pri mobilizácii vonkajších farebných hračiek, vyvolal ovzdušie sprísnenej náročnosti. Bol to pre Bleyovú handicap - ako pre každého, kto by bol prišiel prvý s výstavou z tohto tématického okruhu - zvýšila sa opatrnosť, sprísnili sa kritéria. Ale bola to aj výhoda - pre Bleyovú i pre fotografiu aktu: keď sa nemusia hovoriť trápnosti, vždy je to príjemnejšie. A u Bleyovej sa nemusia hovoriť.

Je to naozaj tvorba, nie čačkárenie. Tvorba vážna, premyslená a programová. Fotografka vychádza z čistej techniky, len miestami si pomáhajúc zrkadlovým obrátením motívu, grafickým kontrastom čiernej a bielej alebo tvrdou gradáciou tónov na dosiahnutie monolitného tvaru.

....ide jej proste o problémy tvaru, vzrušeného záblesku svetla, nežného vedenia línie. .....

Fotografický rok sa v Bratislave začal teda dobre.

ĽUDOVÍT HLAVÁČ - VÝTVARNÍCTVO FOTOGRAFIA FILM

Ďalšiu sériu aktov som robila tiež na objednávku. Ilustrácie k zbierke básni Ivana Kupca "Zatmenie ženy" som fotografovala pomocou úlomkou zrkadiel. Výsledný obraz nie je dodatočnou montážou ani kolážou. Je to nafotografovaný odraz v polámanom zrkadle. V roku 1968 som tieto fotografie vystavila vo forme závesných obrazov v klube Slovenských výtvarných umelcov v Bratislave.
Kuriozitou tejto výstavy bolo, že ju v prvých dňoch okupácie navštívili ruskí vojaci, prezreli si ju a na rozdiel od protiľahlej budovy Univerzity Komenského - ju neroztrieľali.

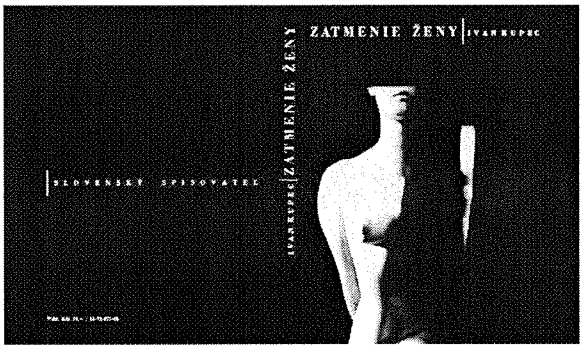

OĽGA BLEYOVÁ

v hľadaní a nachádzaní nových foriem videnia a poznania, odkrýva nám dnes nové polohy lyrickej, výtvarno-fotografickej štylizácie predmetu jej tvorivého záujmu. Ženský akt zostáva nesporne jednou z večných tém. Vo výtvarnej fotografii plochou i priestorom, snom i skutočnosťou, pravdou i ilúziou o kráse a večnosti.
Nie náhodou je súčasná kolekcia fotografií Oľgy Bleyovej určená ako výtvarný doprovod básnickej zbierky Ivana Kupca. Vo forme i v obsahu vyrovnáva sa s básnickou predstavou ako rovnocenný

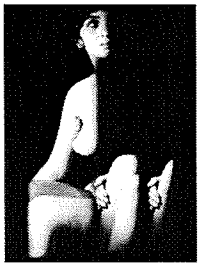

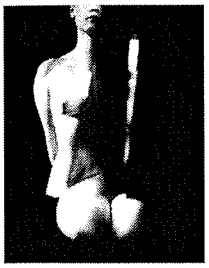

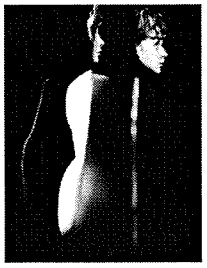

partner. Evokuje navyše osobitnú poetiku. Poetiku obrazového videnia, poetiku symbolu, poetiku metamorfózy. Umocňuje celok detailom a detail celkom. Z jednotlivých variant skladby, vyznieva pôsobivá melódia celku. Melódia determinovaná magickým kúzlom vecnosti a predmetnosti, ktoré v kontraste s lyrickým napätím a symbolom nadobúda špecifický charakter vizuálneho pôsobenia. V polarite možnosti výtvarného - fotografického pôsobenia aktu objavuje tak Oľga Bleyová nové a nové prvky poetického výrazu. Prvky, ktoré v kontexte jej doterajšej fotografickej tvorby prinášajú to najpodstatnejšie svedectvo. Svedectvo vzťahu a schopnosti pomocou ktorých i my všetci máme možnosť nového poznania zákonov krásy, človeka a skutočnosti.
BOHUMÍR BACHRATÝ, výtvarný teoretik - text k výstave v klube SFVU august 1968

MINÁČOVÁ A BLEYOVÁ V SOLINGENE

O záujme zahraničných teoretikov o výsledky nášho čierno-bieleho umenia svedčí napr. aj výstava dvoch mladých bratislavských fotografiek - Z u z a n y M i n á č o v e j a O ľ g y B l e y o v e j, ktorú otvorili v stredu (21. 1. 1970) v Solingene. Výstava sa uskutočnila na požiadanie solingenskej Volkshochschule, kde je aj inštalovaná a potrvá od 1. do 14. 2. 1970.
Autorky - ktoré už spoločne vystavovali napr. v roku 1968 v Poľsku - zostavili kolekciu z výberu prác, ktoré v posledných rokoch znamenali v ich tvorbe dôležitú úlohu. Zuzana Mináčová vystavuje cyklus Šachovníc a Starien a Oľga Bleyová inštalovala expozíciu

aktov. Sú to teda práce, ktoré z väčšej časti pozná aj naša verejnosť. Či už prosredníctvom výstav alebo reprodukcií v našich časopisoch. Napriek tomu dúfame, že v tejto kompletnej podobe budeme mať možnosť vidieť spomínané práce aj v Bratislave.
(tk) - SMENA NA NEDEĽU 23. 1. 1970

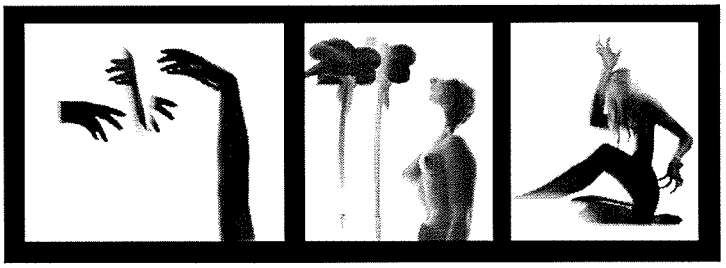

Oľga Bleyová sportina

Sériu aktov s názvom "Jana" som vyrobila špeciálne pre výstavu "Fotografické cykly a seriály", ktorú s veľkou dôkladnosťou - jemu vlastnou - pripravoval komisár výstavy Ľubor Kára. Pretože som sa práve zoznámila s baletkou z Národného divadla Janou, rozhodla som sa využiť jej schopnosť vedieť sa pohybovať. Takto vznikol cyklus, ktorý bol protikladom k predchádzajúcim. Miesto sošného tvaru je to - linka, miesto mohutnosti - vzdušnosť, miesto statičnosti - pohyb.
Naviac som dinamičnosť a ľahkosť som zdoraznila prehnutím technického filmu pod zväčšovacím prístrojom a ako výsledný obraz som použila negatív. Celú skladbu za sebou naväzujúcich aktov - roztančených liniek, umocňuje ešte rodielna šírka jednotlivých obrazov. Boli adjustované na hliníkovom plechu
a vytvorili pás dlhý dvadsaťjeden metrov a vysoký sedemdesiat centometrov.
Výstava bola neskor prenesená do Obecního domu v Prahe.

FOTOGRAFICKÉ CYKLY

V týchto dňoch otvorili na druhom poschodí bratislavského Domu umenia výstavu pod názvom Fotografické cykly, ktorej koncepciu vypracoval výtvarný teoretik Ľubor Kára.
Dvadsaťjeden autorov nám novým spôsobom vytvára pohľad na modernú slovenskú fotografiu, na jej tradičnejšie aj súčasnejšie výsledky. Výstava je zostavená z cyklov, ktoré autori vytvorili zväčšia pre toto podujatie. Práve preto vidíme tu mnoho, doteraz nezverejnených prác. Ak hovoríme, že umenie dvadsiateho storočia

je poznačené prelínaním jeho jednotlivých druhov, disciplín,
a vznikaním nových typov, fotografia je toho výstižným dôkazom.
T.R. - ROĽNÍCKE NOVINY 31. 3. 1971

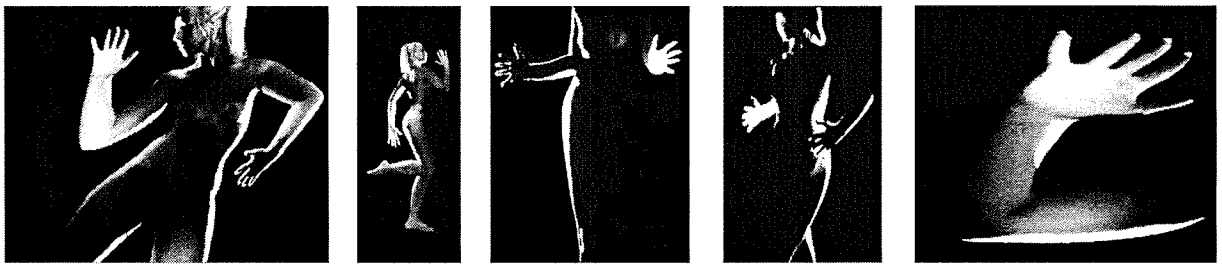

KRONIKA

Podľa programu pokračovala výstava poriadaná Zväzom
slovenských výtvarných umelcov pod názvom "Fotografické cykly".
Bola to doteraz najlepšia výstava členov fotografickej sekcie ZSVU
a to nielen zásluhou stále sa rozvíjajúcej a vyhraňujúcej tvorby
väčšiny jeho členov, ale aj zásluhou celkovej koncepcie, výberu
a inštalácie, o čo sa zaslúžil výtvarný teoretik Ľ. Kára.
FOTOTRIBÚNA apríl 1971

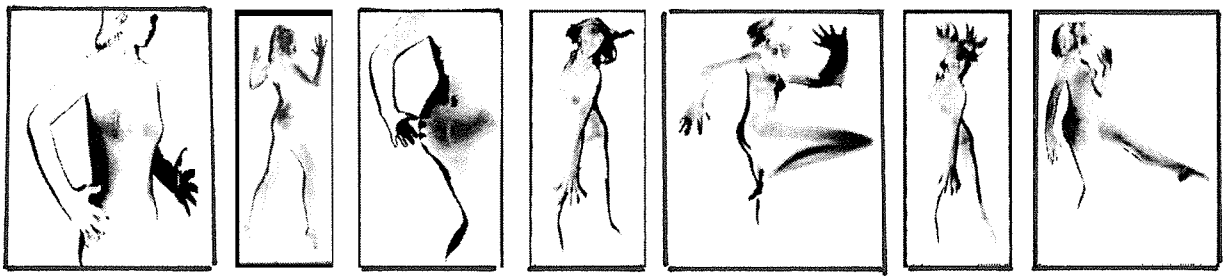

SLOVENSKÝ OBJEV

Je to neobvyklý a silný zážitek, tahle výstava slovenských
výtvarných fotografů, kterou v celém prostoru Obecního domu
pořáda Galerie hl. města Prahy spolu se Svazem slovenských
výtvarných umělců. Tento "pokus o novou obsahovou a výstavní
prezentaci současné slovenské fotografické tvorby", jak se praví
v katalogu, měl svou premieru v bratislavském Domě umění už letos

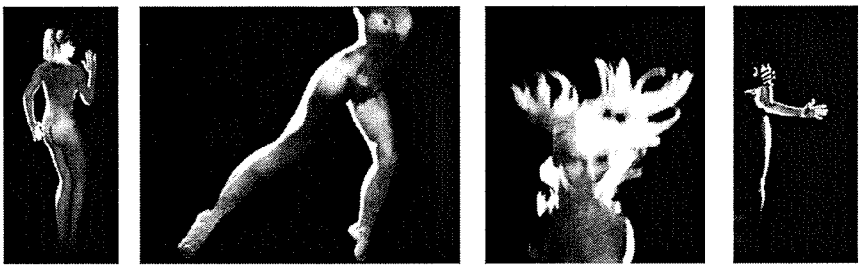

v březnu a vzbudil značnou pozornost nejen domácího,
ale i zahraničního tisku.
K nejobsáhlejším a nejcennějším souborům patří nesporně oba cykly ‚fotografky comme il faut' Olgy Bleyové - "Básne o snu i smutné rozkoše" (15 snímků) a cyklus "Jana" (23 snímků). První obsahuje nesmírně poetické, formálně a kompozičně dokonalé variace na téma Žena a květina, určené k ilustrování knihy básní Vladimíra Reisela, druhý je rozmarně roztančenou, dovádivou hrou křivek ženského tela. Objevné experimenty O. Bleyové nesou pečeť osobitého autorského rukopisu a řadí autorku na jedno z předních míst současné slovenské fotografie.
DANIELA MRÁZKOVÁ - TVORBA 28. 7. 1971

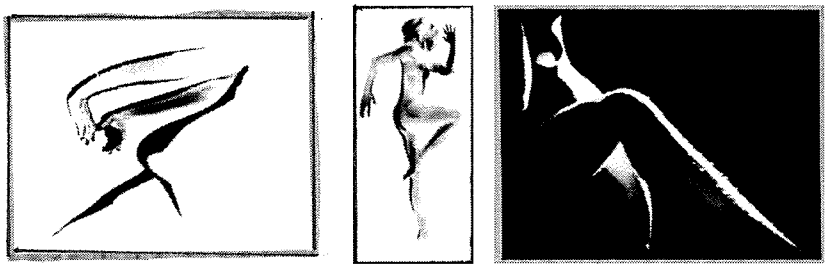

Ďalší fotografický súbor aktov predstavených v roku 1973 v Domě pánů z Kunštátu v Brne vznikol podobne ako súbor "Cykly" pre výstavu. Nadviazala som s ním na skúsenosti fotografovania so zrkadlami, len som svoj fotografický objekt fotografovala pred mozaikovou stenou. Tým pozadie (mozaika) "vrástlo - preľnulo" s telom.
Svoju záľubu v experimentovaní s technikou som uspokojila tým, že som súbor naviac spracovala Sabatierovým efektom.
O dva roky neskôr som tento súbor predstavila tiež v Klube slovenských výtvarných umelcov v Bratislave a v roku 1980 v Českom Tešíne.

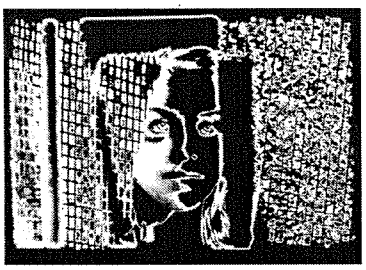

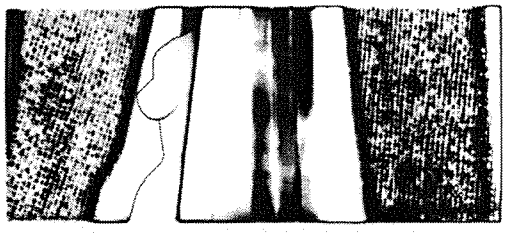

PRÍKLAD SPOLUPRÁCE

Výstava fotografií Zuzany Mináčovej a Oľgy Bleyovej (Kabinet fotografie J. Funka v Domě pánů z Kunštátu), bude v máji a júni pokračovať v Galérii výtvarného umenia v Hodoníne.
Fotografie Zuzany Mináčovej a Oľgy Bleyovej sú našej verejnosti známe nielen z ich samostatných či spoločných výstav, ale môžeme sa s nimi stretnúť v denníkoch či týždenníkoch, odborných časopisoch, obidve autorky vytvorili aj ilustrácie k básnickým zbierkam atď. Čo je najmä dôležité, Zuzana Mináčová a Oľga Bleyová svojími snahami výrazne zasiahli do prúdov súčasnej slovenskej fotografie, ktorú obohatili o nové, osobitné hodnoty.
Aj z týchto dôvodov môžeme privítať s potešením skutočnosť, že v týchto dňoch prezentujú naše "čiernobiele" umenie v Brne.
....Oľga Bleyová debutovala samostatnou výstavou v Bratislave

v roku 1974. O tri roky neskoršie v Galérii Cypriána Majerníka vystavila súbor aktov, ktorý sa stretol s nepochopením a takmer "moralizátorským pokarhaním" zo strany jednej autorky novinového referátu. Nie je nutné s týmto "odborným" názorom dnes polemizovať, lebo jeho bezvýznamnosť nevyvrátili len ďalšie práce Oľgy Bleyovej, ale už samotný princíp nezmyselnosti posudzovať z takéhoto stanoviska výtvarné umenie, Oľga Bleyová sa už na spomínanej výstave "odvážila" pozrieť na ľudské telo pohľadom nezaťaženým konvenciami. Nezaujímali ju povrchné súvislosti či prípadný záznam efektných harmónii. Zbavená falošnej cudnosti hľadala podstatu svojho "objektu" a z nej vytvárala v novej, umeleckej rovine výpoveď o svojom poznaní, o svojej pravde. Že táto výpoveď bola posolstvom aj pre iných ľudí, svedčí po každej stránke o komunikatívnych hodnotách týchto prác, myšlienkovej závažnosti, výtvarnej i technickej zdatnosti.

Záujem o výtvarné spracovanie námetu ženského tela tvorí jeden z hlavných záujmových okruhov v doterajšej tvorbe Oľgy Bleyovej. S inými tématickými sférami (ako nám ich predstavila) môžeme však sledovať príbuznosť tohto okruhu v kompozičnej stavbe, využívaní fotografických techník v správnych proporciách s myšlienkou atď. Spomínané momenty, charakterizujúce najvýznamnejší okruh prác Oľgy Bleyovej platia aj pre kolekciu fotografií, ktorú v súčasnosti pod názvom S m u t n á l á s k a (r. 1973) môžu vidieť brnenskí milovníci umenia.
ĽUDO PETRÁNSKÝ - SMENA 21. 4. 1973

NÁVRATY K AKTU

...Slovenská fotografka OĽGA BLEYOVÁ svou výstavou v bratislavské Galérii Cypriána Majerníka v r. 1967 otevřela dveře dokořán novým výrazovým postupům a s nimi do té doby neznámým, specifickým kvalitám ve slovenské fotografii, které zpětně ovlivnili fotografování v Čechách. Nevydělitelnou součásti jejího výrazu bylo i ženské tělo. Nešlo však o klasický akt, ale o hru s tělem, jejímž prostřednictvím autorka uspokojovala stav svého mitra, své ženství. Ta hra obsahovala nevyčerpatelné experimenty svědčící o výjimečné fantazii. Tu sahá po montáži, koláži či zrcadlové distorzi. Tu speciálními technikami redukuje až na grafický list. A nezřídka smíchá všechno dohromady a výsledný efekt ještě umocní barevním tónováním. A nakonec přistoupí k rozfázovanému pohybu. Pocit svobody a volnosti autorka supluje jako ve filmu skladebními možnostmi obrazů a tak připravuje půdu pozdějším konceptuálním postupům, které pak s příchodem mladých slovenských talentů na studia do Prahy koncem 70. let zdomácněli i v české fotografii. Navíc Bleyová své fotografie uplatňuje v architektuře, knižní ilustraci, audiovizuálních programech, animovaných filmech. Vrozený talent a oněch šestadvacet filmových titulů, na nichž pracovala jako střihačka, než se začala živit jako fotografka, ji vtislo obrazové myšlení a skladební cit, který se do té doby u nás ve fotografii neprojevoval. Vstoupil do ní zřetelněji až s následovníky z další generace.

VLADIMÍR REMEŠ - FOTOGRAFIE-MAGAZÍN 1998/3

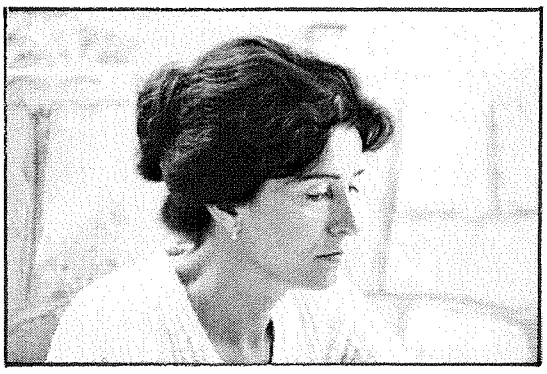

DIVADLO

Na predstavenia bábkového divadla v Bratislave som chodila so svojimi deťmi s tvojou mamou a so synom. Roku 1965 pri náhodnom stretnutí s bývalým spolužiakom Vladimírom Predmerským - v tom čase dramaturgom tohto divadla - mi bolo ponúknuté fotografovanie divadelných premiér. Prijatím ponuky som sa začala divadelnou fotografiou zaoberať profesionálne. Stala som sa okamžite súčasťou divadelného súboru. Svojim aparátom som sledovala vznik predstavenia od jeho úplného začiatku (od čítačiek). Zaujali ma portréty hercov a ich výrazy, ktoré v samotnom predstavení zostávajú väčšinou pred divákmi ukryté, či už pod alebo za kulisami. Z týchto situácii vzniklé zábery som spracovala, keď som dostala príležitosť v roku 1970 usporiadať výstavu v galérii Profil v Bratislave. Rozhodla som sa "zverejniť" túto utajenú časť bábkového divadla. Plánovanú výstavu som priamo "šila" na rozmery výstavných panelov a na výstavný priestor Galérie. Tie som bez prerušenia prepojila do jedného súvislého pásu 1 meter vysokého a 19 metrov dlhého. V hornej časti sa odvíjal dej roprávky Jána Malíka "Lopta Hopta" a v spodnej časti sa odohrávalo to isté, ale spolu s bábkohercami. Medzi nimi skrátený text rozprávky vytváral predel. Takto symbolicky oddeľoval videnú a skrytú časť predstavenia. V strede miestnosti bol nainštalovaný obojstranný panel, zachycujúci meniaci sa výraz dvoch malých dievčatok, sledujúcich rozprávku. Na záverečnom paneli ukončujúci príbeh - dievčatká sa stávajú súčasťou rozprávky. Hrajú sa s "herečkou" Loptou.

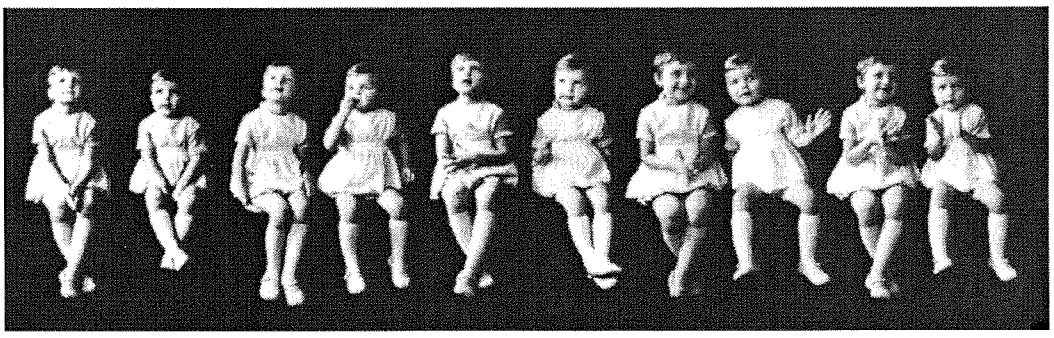

ROZKVET VÝSTAVNEJ FOTOGRAFIE

....Vytvorili sa predpoklady pre spoluprácu, ale aj pre vystúpenie osobnosti, ktoré vedia nielen vytvoriť výborné jednotlivé fotografie či cykly alebo iné kolekcie, ale sú schopné vymyslieť a realizovať aj nové výstavné útvary. S takým útvarom predstúpila v tomto mesiaci O. BLEYOVÁ, ktorá vystavuje v galérii Profil fotografickú rozprávku. Ide o originálny nápad vychádzajúci z osobitného zámeru i z príslušného výstavného priestoru, ktorý autorka komponuje dramaturgicky i výtvarne. I keď sa konkrétna realizácia a výstavba nemusí stretnúť so spontánnym súhlasom, nemožno výstave nepriznať prínos k rozšíreniu vyjadrovacích registrov.
-vova- - FOTOTRIBÚNA 1970/5

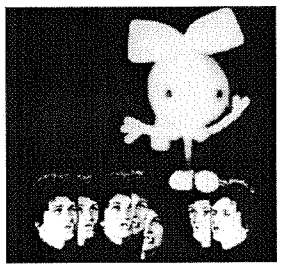

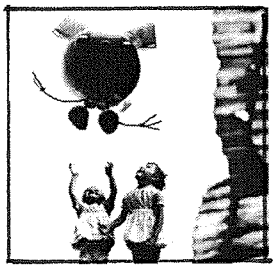

Otvorenie výstavy s vernisážou OĽGY BLEYOVEJ malo veľkú účasť. Zaujímavo ho spestrili aj členovia štátneho bábkového divadla, ktorí uviedli prítomných za kulisy svojej hry, ktorá bola témou vystavovanej fotografickej poviedky O. Bleyovej.
-vova- - FOTOTRIBÚNA 6 - 7. 1970

FOTOGRAFICKÁ POHÁDKA OLGY BLEYOVÉ

MÍČEK FLÍČEK slouží tentokrát arci jen jako záminka. Jeho zhuštěný děj je námětem dvaceti čtvercových fotografických panelů, vystavených v galérii PROFIL v Bratislavě.
Není to dokument inscenace a přece - je to svědectví o ní. Na černém podkladě je koláž inscenačních prvků: nahoře loutek, dole zákulisí. Mezi nimi pásek s na stroji naklepaným dějem. Loutky nejsou naaranžovány do vztahů - hovoří každá sama,

ozvláštněna o sobě. Ani větší spodní část panelu není komponovavá do souvislého celku. Spíš má vypovídat mozaika detailů: ne tak o atmosféře, jako spíš o napětí, o koncentrací, o intenzitě představení. Tvář loutkoherce, mluvícího roli, je někdy rozložena či zmnožena, jindy vystupuje z černě pozadí jen jeho ruka, držíci loutku, tu hraje vlastní úlohu v kompozici rozžatý reflektor, závěs či drobný pomocný nástroj.

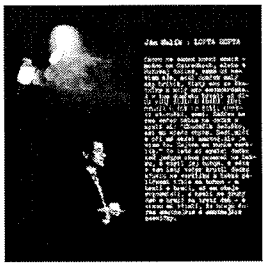

Tato výstava není dokumentem o inscenací a přece, jsouc syntézou divadelných prvků, dokláda komplexnost představení.
Neboť nechybí ani obecenstvo: dva podlouhlé panely uprostřed výstavní místnosti zachycují v čisté kresbě postupné reakce dvou holčiček, vyhmátnutých z kolektivu. I ony jsou ozvláštněny, i ony zachyceny v nestřežených okamžicích pozornosti či lhostejnosti. Olga Bleyová, která od počátku své tvorby jde po nevyšlapaných cestách, hledá a experimentuje, už delší dobu je přitahována loutkovým divadlem. Žeň, kterou sklidila pozorováním práce při inscenaci Štátného bábkového divadla v Bratislavě, je neobyčejně zajímavá, a to nejen po stránce fotografické. Kamera umělkyně tu zachytila leccos, co loutkářskému rutinéru už není zjevné.
ERIK KOLÁR - ČESKOSLOVENSKÝ LOUTKÁŘ 1970/10

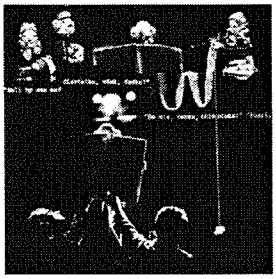

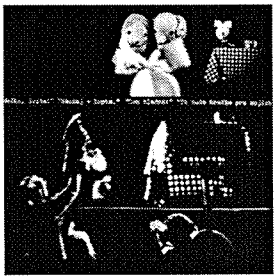

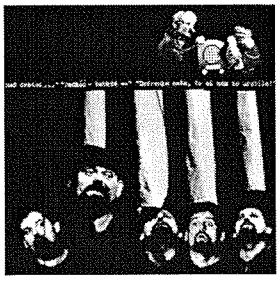

NIEKOĽKO POZNÁMOK K VYSTAVÁM V GALÉRII PROFIL

Zaujímavý a výtvarne náročný pokus predstavila v galérii OĽGA BLEYOVÁ v expozícii nazvanej Fotografická rozprávka. Určila si za cieľ simultánne zobrazenie a zachytenie deja bábkového divadielka, pri ktorom sa o výsledný umelecký účinok delia herci - rozprávači a bábky - nositeľky akcií. Práca hercov a ich deklamátorské snaženie tvorí rovnocenný fotografický pendant javiskovému predstaveniu. Základná dejová niť má totožnú osnovu, hoci jej rozvíjanie sledujeme v dvoch rozdielnych rovinách. Prvá z nich, scénická, zdôrazňuje dejový rozptyl predstavenia a obsahuje prvky výtvarnej štylizácie obrazu, dôraz na kompozíciu, uhol záberu a jeho svetelné kvality. Tieto momenty hrajú doležitú úlohu aj v druhej rovine, prebiehajúcej paralelne, ale dôraz je položený na vystihnutie zákulisia divadla, atmosféry hereckej práce, a tým je daný aj fakt, že pozornosť sústreďuje na seba herecká tvár, mimika vychádzajúca z prednášaného deja. Technicky podčiarknuté niekoľkonásobné montáže portrétov tvoria nielen spomínaný rovnocenný ekvivalent deja, ale sú schopné aj samostatného výtvarného pôsobenia. Séria vystavených fotografií priniesla nielen objavný pohľad do sveta detských ilúzii, nepoznaných či

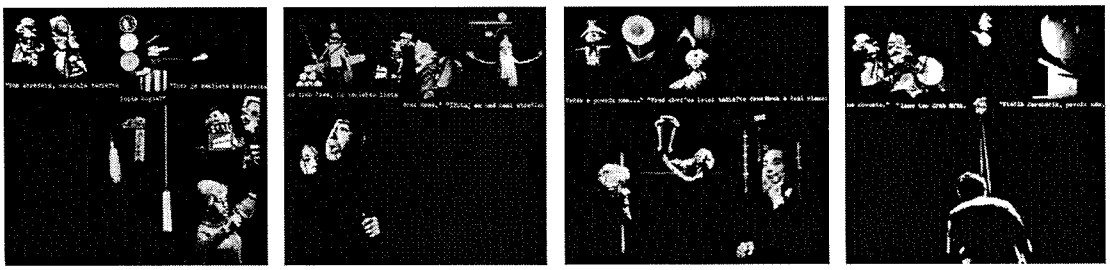

nepovšimnutých predstáv, ale i fotograficky hodnotne zachytené obrazy tvorby imaginárného prostredia spolu s jeho tvorcami a interpretmi v jednej osobe. Autorka naznačila nielen objavný prístup k tejto tématike, ale zužitkovala i mnohé technické a výtvarne pôsobivé prvky v jednoliaty účinný celok.
ZUZANA PATERNOSTRO - VÝTVARNÝ ŽIVOT 1971/1

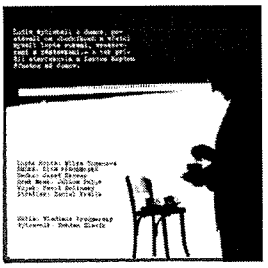

RIADKY PO TRIDSIATEJTRETEJ VÝSTAVE

Veru, ani sa človeku nechce veriť, že zhruba za dva a pol ročné obdobie svojho jestvovania sa Komorná galéria fotografie Profil pri Mestskom dome kultúry predstavila už vyše tridsiatimi náročne koncipovanými výstavami.
...Aj nasledujúca výstava mala slávnostný charakter, pretože ju usporiadateľ pripravil k štátnému sviatku republiky. Predstavila prierez českej výtvarnej fotografickej tvorby od autorov všetkých generačných vrstiev, kde sa popri dielach Jozefa Sudka predstavili Reichmann, Medková, Dvořák, Pikous, Šplíchal. Výstava dôrazne poukázala na myšlienkový i tvárny prínos českej výtvarnej fotografie. Okrem toho bola veľmi vhodným príspevkom ku konfrontačnému úsiliu československej fotografie vôbec.
Program galérie pokračoval vo vyrovnanom toku aj v nasledujúci mesiac (jún 1972), keď sa výberom zo svojej tvorby predstavila Oľga Bleyová, ktorá podľa spôsobu kreslených a fotografovaných obrázkových seriálov stvárnila roprávkový príbeh o dobrodružstve Lopty Hopty. Prínosnosť bola v invenčnej montáži a koláži a dosiahnutí jednoty. Výstava bola aj vydareným experimentom.
JAROSLAV ČILJAK - ČESKOSLOVENSKÁ FOTOGRAFIE 1972/10

Päť rokov po výstave "Fotografickej rozprávky" v roku 1975 som svoje divadelné fotografie znovu vo veľkoplošnom prevedení prezentovala v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave. Tentoraz som siahla po čiernom divadle "Muzikál" od Bohdana Slavíka. Mojím cieľom v tomto prípade nebolo rozprávať roprávku. Chcela divadlo použiť len na vyjadrenie svojho pocitu, že sme len ťahaní za motúziky, bez možnosti sa slobodne vyjadrovať. Po mnohé roky som fotografovala aj iné bábkové divadlá na Slovensku (v Banskej Bystrici, v Nitre, v Košiciach a v Žiline). Za účelom vytvorenia publikácie, fotograficky som zmapovala aj amatérske divadlá a významné osobnosti. V roku 1979 vznikla obrazová publikácia a kalendár "Čaro oživenej fantázie" s textami Vladimíra Predmerského.

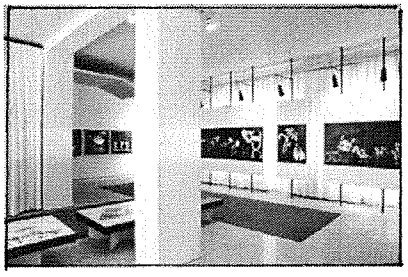

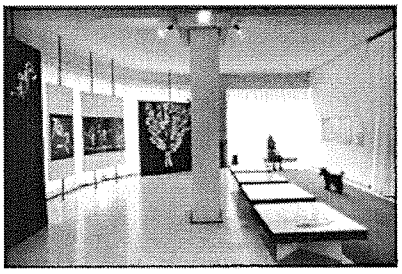

FOTOGRAFICKÉ DIELO OĽGY BLEYOVEJ

má výraznú osobnostnú črtu. Charakterizuje ju autorkin sklon štylizovať, ozvláštňovať prejav a stvárnenej skutočnosti dávať nové výrazové a obsahové, myšlienkové a pocitové hodnoty.

..Myšlienkový a výrazový podorys najnovšej výstavy Oľgy Bleyovej vychádza z výsledkov a z poučení Fotografickej roprávky z júna 1970. Aj v prítomnej expozícii ide o príbeh poskladaný z motívov hier Št.bábkového divadla v Bratislave, aj tu sa dej odohráva v dvoch súbežne rozvíjaných plánoch, aj na listoch tejto expozície autorka použila zložitú kompozíciu mnohých snímok. Výsledný tvar však má niekoľko nových prvkov, ktoré z tejto výstavy robia ďalší stupeň vo vývine fotografického myslenia Oľgy Bleyovej.

Kompozícia celku, sa už neusiluje s takým prvoradým dorazom o prvok rozprávačstva. A to autorke umožnilo oslobodiť sa od drobnokresby obsahovej faktografie. Príbeh, vybuduvaný z dvoch bábkových muzikálov bez textu (Muzikál z roku 1967 a Concertíno z roku 1972, autorom oboch hier, výtvarníkom a režisérom je Bohdan Slavík), má sujetový prvok kontúrovaný len v širokých ťahoch. Typická skladba celku sa potláča do úzadia v prospech uzavrenejšej kompozície jednotlivých listov. A táto kompozícia zase získáva na pôsobnosti prerastaním obrazových prvkov ponad vlastný plán.

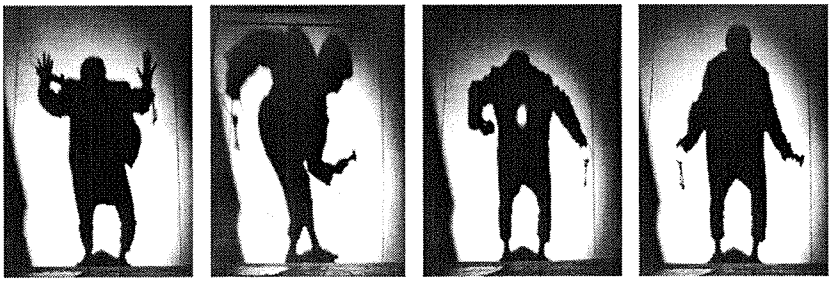

....Pseudosolarizácia, redukcia tónov až na čistý kontrast bielej a čiernej a s rozmyslom umiestnený čistý fotografický výraz spolu s náročnou kompozíciou v tejto najnovšej výstave umožnili Oľge Bleyovej zmocniť sa starej témy bábkového predstavenia s novými fotografickými kvalitami tvaroslovnými i myšlienkovými a v autorskom programovom hľadaní objaviť pre výtvarnú druhovosť fotografického obrazu nové kvality výrazové, optické i emotívne.
ĽUDOVÍT HLAVÁČ, prejav na zahájení výstavy v GCM BRATISLAVA 1975

FOTOGRAFIE O. BLEYOVEJ A Z. MINÁČOVEJ

Nevtieravo, a predsa nástojčivo sa stali jednou zo súčasti nášho každodenného života. To sú v podstate vonkajšie súradnice, ktoré v hrubých črtách približujú ich spoločné umelecké osudy. Prirodzene, i vo vnútornej štruktúre výtvarných programov obidvoch autoriek môžeme zaznamenať príbuzné momenty. Napríklad prístup

k realite a jej pretváranie v realitu novú, možno však strhujúcejšiu i pravdivejšiu ako samotná skutočnosť. To sme ale už pri podstate zmyslu moderného umenia. I zmyslu umenia vôbec. Prvoradou zostáva snaha po novej výpovedi o novej skutočnosti s netradičnými prostriedkami. A je určite potešiteľné, že dnes, s odstupom viac ako jedného desaťročia, nehovoríme v súvislosti s ich fotografiami len o pôvabnej nežnosti, danej len ženám, či kúzle neopakovateľného flirtu, ale o vážnom programe, s filozofickou i výtvarnou závažnosťou s presvedčivými výsledkami.

Vhodnou príležitosťou na porovnávanie základných prínosov jednotlivých autoriek do nášho umenia a aktuálnou sondou do ich súčasných snažení boli najmä ich samostatné výstavy, ktorými sa v tomto roku predstavili bratislavskej verejnosti. V marci otvorili v Malej galérii redakcie Život expozíciu prác Zuzany Mináčovej a o mesiac neskoršie bola v Galérii Cypriána Majerníka inštalovaná kolekcia fotografií Oľgy Bleyovej.

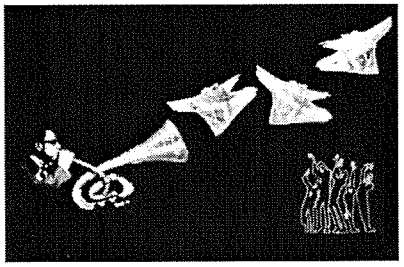

Myšlienkový a výrazový pôdorys poslednej výstavy Oľgy Bleyovej v GCM, ako výstižne interpretuje v úvodnom texte katalógu Ľudovít Hlaváč, vychádza z výsledkov a z poučení Fotografickej roprávky z júna 1970. Vtedy sa Bleyová predstavila v bratislavskej komornej galérii fotografie Profil expozíciou, ktorú tvorilo osemnásť pôvabných prác s námetom rozprávkového príbehu dôverčivej lopty Hopty, ktorú uniesol šarkan.

Zásadné momenty - ako sme už spomenuli - sledovala Oľga Bleyová aj na tohoročnej výstave, ktorej "príbeh" bol opäť poskladaný z motívov hier Štátneho bábkového divadla v Bratislave

(Muzikál z roku 1967 a Concertíno z roku 1972) a opäť sa v autorkinej koncepcii "premietal" - najmä - v dvoch plánoch. Čo je však doležité - uvoľňuje sa epičnosť a s väčšou razanciou nastupuje výrazovosť jednotlivých fotografií i pôsobivosť celkovej inštalácie. Na základe spomínaných momentov môžeme teda v súvislosti s ďalšou samostatnou výstavou Oľgy Bleyovej konštatovať, že priniesla nielen nové zrelé hodnoty autorkinho vývinu, ale rozšírila cesty i úspechy nášho súčasného výtvarného umenia.
ĽUDO PETRÁNSKY - VÝTVARNÝ ŽIVOT 1975/7

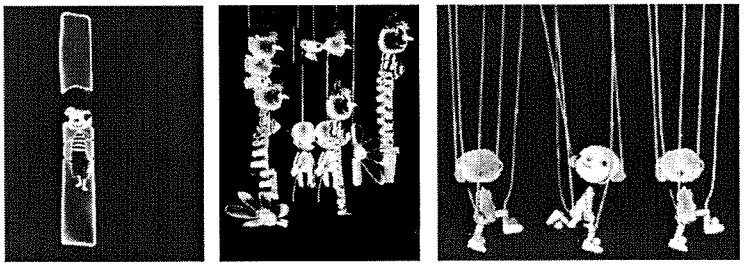

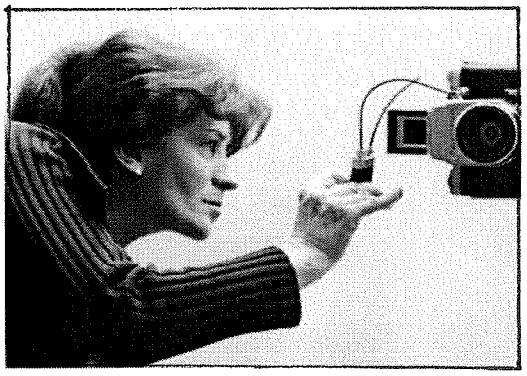

Na podnet Boženy Šérovej, ktorá mala na starosti na Ministerstve kultúry Bábkové divadlá - som oboslala Medzinárodnú výstavu divadelnej fotografie, ktorá sa konala pod záštitou FIAP v Jugoslávii (v Novom Sade) pri príležitosti Trienále medzinárodných divadelných predstavení.
Keď mi pani Šérová oznámila, že som na tomto podujatí získala tak významné ocenenie - tak som jej nechcela veriť.
S takou istou razantnosťou a rýchlosťou ako ma "dotlačila" k oboslaniu výstavy - vybavila aj všetky formality potrebné na vycestovanie, čo za komunizmu zas tak jednoduché nebolo - čo vy dnes už asi ťažko si viete aj predstaviť.

ÚSPECH SLOVENSKEJ FOTOGRAFKY

OĽGA BLEYOVÁ ZÍSKALA NA SVETOVEJ VÝSTAVE DIVADELNEJ FOTOGRAFIE V NOVOM SADE STRIEBORNÚ MEDAJLU.

.....V tomto roku oboslali fotografickú výstavu s divadelnou fotografiou aj viacerí československí autori, a možno povedať, že úspešne. Predovšetkým nás potešila správa, že slovenská fotografka Oľga Bleyová, ktorá sa festivalu a výstavy aj osobne zúčastnila, získala jedno z vysokých ocenení - striebornú medailu za farebnú fotografiu snímku KLAUNI. Hneď po návrate do vlasti sme ju navštivili a požiadali o krátky rozhovor.

- Čo predchádzalo vašej účasti na výstave v Novom Sade a aké boli po príchode do dejiska festivalu vaše prvé dojmy?

...."Nikdy predtým som túto výstavu neoboslala, preto bolo ťažké

rozhodnúť sa, aké snímky poslať - či dokumentárne, alebo volnejšie, so zdôraznením umeleckej metafory. Napokon to bola stredná cesta, ktorú som zvolila - a ukázalo sa, že som mala šťastnú ruku...
Usporiadatelia vybrali moju fotografiu a použili ju na všetkých propagačných materiáloch - na plagátoch, na pozvánkach, na bulletínoch - proste všade. Bol to dobrý pocit.
- Čo vás na podujatí najviac zaujalo?
Srdečná atmosféra, výborná organizácia, no predovšetkým fotografie. Súťaž prebiehala tak v oblasti farebnej ako aj v oblasti čiernobielej fotografie a na výstavu medzinárodná porota vybrala snímky z dvadsiatich troch štátov. Osobne mňa zaujali japonská, rakúska, poľská a maďarská kolekcia - no celkovo možno povedať, že podujatie malo skutočne dobrú umeleckú i estetickú úroveň...
VIERA BUDSKÁ - SLOBODA 1980/2

ZAHRANIČNÝ ÚSPECH SA ZNÁSOBUJE DOMA

Tento rozhovor predchádzala strohá novinárska správa v piatkovom Večerníku: Na 6. medzinárodnom trienále divadelnej fotografie v Novom Sade získala Oľga B l e y o v á II cenu. Je to pre ňu ocenenie asi 15-ročnej systematickej činnosti v tejto disciplíne. ....
- Prvým dojmom v neznámom prostredí sa pripisuje značný význam, ako to bolo u vás?
Len čo som vystúpila z vlaku, vítali ma plagáty husto nalepené a propagujúce toto trienále po celom meste, z ktorých sa na mňa dívala jedna z mojich súťažných fotografií. Pri pohľade na tieto plagáty som mala pocit dôvernosti prostredia.
- Mohli by ste bližšie charakterizovať priebeh tohoročného šiesteho ročníka trienále divadelnej fotografie?
Na tomto ročníku sa zúčastnilo cez 60 štátov sveta. Od Tokia cez Austráliu, či Argentínu až po Kanadu, samozrejme kompletné zastúpenie štátov Európy. Súťažilo sa v dvoch kategóriach a porota vybrala do súťaže diela zástupcov 23 štátov.

- Silné medzinárodné zastúpenie bolo iste príležitosťou konfrontovať vlastnú skúsenosť s výsledkami práce iných. Isteže. Bola to zaujímavá konfrontácia klasických postupov, až po progresívne experimenty a hľadanie nových výrazových foriem v tejto disciplíne....

Ako by ste definovali súčasnú divadelnú fotografiu?

Divadelnou fotografiou nemožno nazvať to, čo sa zakladá ako fotoski do divadelných archívov, ale fotografiu, čo vystihuje nálady, atmosféru, stav herca aj mimo javiskovej akcie.

- A na záver: Aké osobné problémy sa vám poja k preberaniu striebra v Novom Sade?

Najprv som nevedela, ako sa mám na preberanie ceny "vystrojiť". Obliekla som sa sviatočne. Potom som sa ovešala fotoaparátmi. Tá "róba" a moje pracovné rekvizity akosi nešli spolu. Tak som sa prezliekla "ako do roboty". Keďže som bola jediná žena, čo preberala cenu - bola som bez konkurencie a dúfam, že môj "civil" nikoho nerušil. A čo sa týka samotnej ceny, vždy, keď za prácu dostanem nejakú poctu - je to impulz robiť viac a inak - získávam chuť do práce - tvorivú istotu a sebavedomie, ktoré v procese práce postrádam.

GIZELA MIHÁLIKOVÁ - VEČERNÍK 6. 6. 1980

ZÁPISNÍK ZO SLOVENSKA

....Po celú tvorbu Oľgy Bleyovej je príznačné, že nikdy neustrnula na dosiahnutých úspechoch. Hľadala a objavovala nové uhly pohľadov na p o h y b bábky, fázované rysy p o h y b u herca v priestore, volila nové fotografické techniky, farebné tónovanie, aby sa do popredia dostala krehká linka bábky na čiernom či bielom pozadí. Svoj nový umelecký názor, vychádzajúci zo Slavikových inscenácii MOMENT MUZIKAL a COCERTINO UNISONO, predložila opäť po päťročnej práci (1975) na samostatnej výstave.

...Jej tvorbu ocenila medzinárodná porota na svetovej výstave

divadelnej fotografie v juhoslovanskom Novom Sade (1980) a prisúdila jej striebornú plaketu. K tomuto úspechu, ale najmä k životnému jubileu jej želáme veľa zdravia a tvorivých síl.
VLADIMÍR PREDMERSKÝ - ČESKOSLOVENSKÝ LOUTKÁŘ 1980/7

O DIVADELNEJ FOTOGRAFII - HOVORÍME S VÝTVARNOU FOTOGRAFKOU OĽGOU BLEYOVOU

Na šiestom medzinárodnom trienále Divadlo v umeleckej fotografii .....dosiahla slovenská fotografka Oľga Bleyová významný úspech za farebnú fotografiu Klauni jej udelili striebornú medailu. Fotografia Klauna sa objavila na všetkých propagačných materiáloch, ktoré usporiadatelia vydali pri príležitosti tejto prehliadky. V našom rozhovore sme boli v prvom rade zvedaví, aký je súčasný trend divadelnej fotografie vo svete a do akej miery je ona dokumentárnym záznamom predstavenia či tvorivou výpoveďou fotografa-umelca.
Predovšetkým by som chcela zdôrazniť, že návšteva tohto trienále bola pre mňa poučná, pretože mi poskytla možnosť konfrontovať svoje hľadanie s výsledkami iných, ktorí na tejto výstave predstavovali svetovú špičku. Takúto možnosť konfrontácie vlastnej tvorby s vývinom vo svete by som želala všetkým divadelníkom ako aj výtvarníkom, pretože iba konfrontácia so špičkovými je podnetná. Porovnávať sa s priemerom podporuje síce sebavedomie, ale neprovokeje k väčším výkonom.
Ale vrátim sa k vašej otázke. Na výstave som sa presvedčila, že cesty súčasnej fotografie sú mnohoraké, vždy sa však kladie dôraz na vlastnú interpretáciu a pohľad fotografa. Je samozrejmé, že divadlá potrebujú pre svoj archív fotografie, ktoré poskytujú presný obraz divadelného predstavenia, na základe ktorého môže napríklad divadelný historik rekonštruovať model divadelnej inscenácie. Na výstave však fotografie tohto druhu nemali miesto, zato som tu

videla práce, kde samotná fotografia bola umeleckým dielom a výpoveďou o divadelnom predstavení....

- Štrnásť rokov už fotografujete bábkové divadlo. Na rozdiel od činoherného divadla, v ktorom môžete vystihnúť vzťahy medzi postavami cez hercovo gesto, mimiku, pohyb a aranžmá sú možnosti bábkového divadla obmedzené, pretože bábka sa vyjadruje iba pohybom a hlasom. Okrem toho nemôžete v bábkovom divadle vyjadriť priestorové vzťahy, ako je to možné napríklad v činohre. Ako riešite tieto problémy pri fotografovaní bábkového divadla?

Keď som začala fotografovať predstavenia v bábkovom divadle, postupovala som tým istým spôsobom ako v činohre, to značí, fotografovala som predstavenie "ako bežalo". Výsledky boli žalostné. Musela som si postupne vypomáhať rozličnými trikmi...

- Cenu na trienále v Novom Sade ste získali za farebnú fotografiu. Videl som vaše farebné fotografie v knihe Vladimíra Predmerského ČARO OŽIVENEJ FANTÁZIE a presvedčil som sa, že farba je vo fotografiách bábok veľmi dôležitý, takmer nepostrádateľný rozmer.

To je pochopiteľné, pretože farba je pre scénografa bábkového divadla nesmierne dôležitý vyjadrovací prostriedok. V našom prípade je fotografia na čiernobiely materál východiskom z núdze, pretože divadlo si nemôže dovoliť zaplatiť výrobné náklady za farebné fotografie...

ŠTEFAN DUBEŇ - SMENA 1980/8

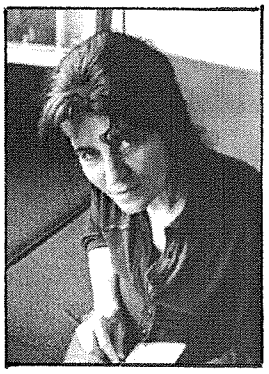

OĽGA BLEYOVÁ

Prijíma ma vo svojom byte. Hneď, ako otvorí dvere, nasadí pohľad plný nevinnosti a spustí: "To si ty? Poď ďalej. Dúfam, že ti nebude vadiť, keď popri reči budem retušovať."
To je celá ona. Večne zavalená prácou. Lebo keď neretušuje, leští alebo orezáva fotografie, čo je ten lepší prípad, lebo je doma a dá sa s ňou diskutovať...
Vedie ma do bytu, ktorý je zároveň ateliérom... Typické pre ňu, dotiahovať veci do poslednej chvíle. Ale to aj preto, že ich nikdy nepovažuje za také dokonalé, aby sa na nich nedalo ešte niečo vylepšiť. Zažína silné pracovné svetlo a ako sa skláňa nad fotografiami, odvíja sa predo mnou jej život celkom štýlovo, sťa na celuloidovom páse. Svoju pozornosť sústreďujem pochopiteľne na jej tvorbu s bábkarskou tématikou.
Viac ako dve desiatky rokov vedú jej cestičky do bratislavského bábkového divadla.
Najprv sem chodila ako divák so svojimi deťmi...
Odvtedy pretieklo veľa vody v Dunaji, všeličo už v našom divadle nie je, všeličo sa zmenilo. Ale sú tu stovky jej negatívov a farebných diapozitívov a tisícky fotografií ako svedectvo umeleckých výbojov tohto telesa i jej tvorcov. V jej archíve nájdeme aj zábery z inscenácií ostatných slovenských profesionálnych bábkových divadiel i amatérskych súborov. Ba nechýbajú ani zábery vzácnych Stražanových alebo Anderleho tradičných marionet zo zbierky literárnomúzejného oddelenia Matice slovenskej v Martine...
A pretože je tvorom mimoriadne invenčným, tvorivým a pracovitým, neustále hľadá nové a nové spôsoby ako sa tejto témy znovu zmocniť a obohatiť ju novými fotografickými a myšlienkovými kvalitami. V zásade fotografuje účelovú fotografiu pre dokumentačné potreby s prísne vymedzenými pravidlami, ktoré plne rešpektuje, a popri tom fotografuje voľne, čo ju práve zaujme...
Bábkové divadlo sa stalo pre ňu nevyčerpateľným inšpiračným

zdrojom v jej voľnej tvorbe, čo už neraz dokázala výstavami s bábkárskou tématikou...
V slovenskej animovanej filmovej tvorbe vznikol v roku 1977 netradičný film Slncová panna, kde objektom pre fotografie boli bábky (z inscenácie ŠBD Cár Saltán, výtv. I. Antoš). Z fotografií k filmu boli realizované výstavy v Bratislave a v Kroměříži (1977).
...Tvrdošijne, ale oprávnene zastáva a obhajuje názor, že mnohé inscenácie, aj tie menej vydarené, vojdu a zostanú v povedomí často len vďaka kvalitnej fotografii...
...O čo menej má času, o to viac má tvorivých nápadov.
Jej momentálny záujem je sústredený na tvorbu multivízie. Je presvedčená o tom, že by sa dala využiť aj v bábkovom divadle...
...Patrí medzi špičkových slovenských profesionálnych fotografov. Za svoju pozoruhodnú umeleckú tvorbu získala uznanie aj ceny. Jednou z nich je strieborná medaila na Svetovej výstave divadelnej fotografie v Novom Sade v Jugoslávii (1980)...
....Díváme sa spolu na snímky z prvého Botafoga (1966). Medzitým pretieklo veľa vody v Dunaji. Obe konštatujeme, že sme sa vôbec nezmenili, čudujeme sa, že sme pri bábkach tak dlho vydržali a sme rady, že sme si cez ne našli spoločného menovateľa vo svojej práci a cestu k sebe, k tomu, čoho je dnes pomaly menej ako šafránu, k úprimnému priateľstvu.
IVICA OZÁBALOVÁ - ČESKOSLOVENSKÝ LOUTKÁŘ 1984/5

DIVADLO OBJEKTÍVOM OĽGY BLEYOVEJ

- Veľká a významná časť tvojej tvorby je spätá s fotografovaním divadla, najmä bábkového.
...S bábkovým divadlom som spolupracovala viac ako dvadsať rokov, čo predstavuje desiatky nafotografovaných inscenácii, stovky naexponovaných filmov, tisícky negatívov a fotografií.
- Divadelná fotografia v tých rokoch nepodávala vždy dostatočné svedectvo o inscenačnom procese. Čím je divadelná fotografia

špecifická?
V zásade som sa aj ja snažila o účelovú fotografiu pre potreby zdokumentovania inscenácie s vymedzenými pravidlami t. j. aby zachytila inscenáciu vo všetkých jej vizuálnych zložkách a premenách a zároveň bola svedectvom umeleckých trendov divadla v danej historickej epoche. Že som niekedy v záujme toho použila aj svoje "osvedčené triky" - do toho som nikoho nezasvecovala...
- Môže byť divadelné predstavenie fotogenické?
...Aby bolo divadlo fotogenické, musí byť zosúladená scéna, kostýmy i herec, a to v čo najjednoduchšej podobe. Len čo je na fotografii veľa rôznych a rôznorodých prvkov, fotografia je chaotická, neprehľadná a stráca na sile výpovede. V takomto prípade som si pomáhala rôznymi fintami - napr. "vyčistením negatívu", (zoslabením nežiadúcich rušivých prvkov), alebo preložením dvoch negatívov cez seba (sendvičom). Bolo paradoxné, že takto dodatočne "zmanipulovaná" fotografia podávala presvedčivejšiu dokumentárnu výpoveď o predstavení ako pôvodná. V divadle mi dôverovali a keď som požiadala o zvláštnu službu, napr. nafotografovať niečo zvlášť na čiernom pozadí, ochotne mi vychádzali v ústrety, nikto sa na nič nevypytoval.
- Fotografovala si predovšetkým bábkové divadlo, ale dostala si sa aj k činohre. Je vo fotografovaní týchto divadelných žánrov rozdiel?
Je. A veľký. Bábkové divadlo sa fotografuje omnoho ťažšie. Bábka je plastika - výtvarné dielo, ktoré z dielne výtvarníka vychádza v značne štylizovanej podobe, často na hranici zrozumiteľnosti. Bábková divadelná fotografia musí podať svedectvo aj o výtvarnom riešení bábok, a preto je potrebné nafotografovať predstavenie tak, aby bola bábka na fotografii čitateľná. Tu sa fotografovanie najviac približuje k fotografovaniu plastík.
- Máš radšej čiernobielu alebo farebnú fotografiu?
Divadelná fotografia sa robí na základe objednávky. V čase, keď som ja robila v divadle, čiernobiela fotografia bola dostupnejšia,

ľahšie realizovateľná a hlavne omnoho lacnejšia (dnes je to práve naopak). Takže nezáležalo na tom, čo chcem ja, alebo divadlo - rozhodujúce bolo, že načo v divadle mali peniaze - tie rozhodovali o tom, že či budeme fotografovať aj na farbu. Ináč - čiernobiela aj farebná fotografia má svoje prednosti...
IVICA OZÁBALOVÁ - JAVISKO 2002/2

Od roku 199... som fotografovala aj v novovzniklom "Štúdiu S" činoherné divadlo. Tak ako v Bábkovom divale, aj tu som sledovala s fotografickým aparátom v ruke vznik predstavenia od "čítačiek" až po premiéru. V rámci tohto divadla som sa dostala k fotografovaniu mnohých významných osobností slovenského a českého divadelného umenia.
Niektoré práce z týchto som už predstavila na výstavách v Benešove u Prahy a v Mariánských Lázňach - premiéru v Bratislave práve pripravujem. Bude v máji budúceho roku2005.

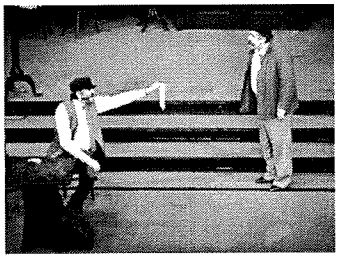

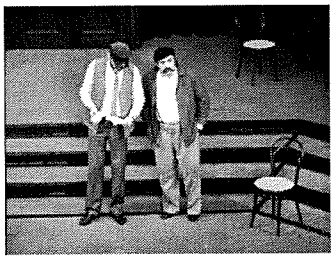

ZNÁME OSOBNOSTI - NEZNÁMÉ FOTOGRAFIE aneb neznámé fotografie známe OLGY BLEYOVÉ

...Není náhodou, že zatím poslední výstava Olgy Bleyové "Známe osobnosti - neznáme fotografie" je věnována právě jim. Neznáme fotografie známych osobností vynesla autorka ze "zaprášeného " archívu na světlo a dala jim nové ošacení. V cyklech zachycuje osobnosti slovenského a českého kulturního života v živé diskuzi, tvůrčím dialogu, v hřejivém lidském kontaktu. Výstava jako by byla rekapitulaci nejen tvorby umělců zachycených na citlivou vrstvu fotografie, ale i autorky samotné.
Olga Bleyová se svou fotografickou tvorbou dodnes působí jako podnět a výzva.

Mgr. IVICA OZÁBALOVÁ,
úryvok z textu prejavu
na zahájení výstavy
v Městském divadle v Mar.
Lázňach, květen 1995

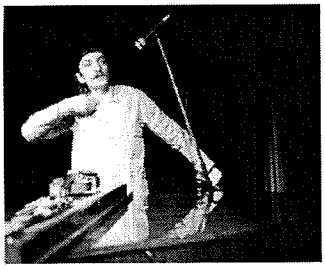

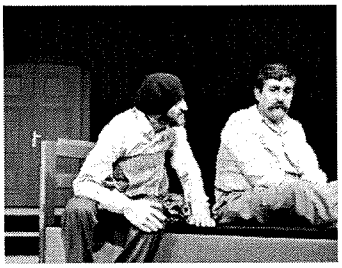

DIVADELNÍ FOTOGRAFIE OLGY BLEYOVÉ

V pondělí 3. července proběhla v Městském divadle vernisáž výstavy jedné z nejznámějších slovenských fotografek Olgy Bleyové, "Známe osobnosti - neznámé fotografie". "S tvorbou slovenské fotografky Olgy Bleyové se setkáváme déle než tři desetiletí. Jde o tvorbu neobyčejně působivou formou i obsahem, kterou autorka stále systematicky obohacuje o nové výrazové, myšlenkové a pocitové hodnoty", říká Mgr. Ivica Ozábalová...
...Do dějin moderní fotografie sa Olga Bleyová zapsala zcela zásadním způsobem zejména cykly fotografických aktů. Vydala obrazovou publikaci o Bratislavě, ve které téma známeho města zpracovala tak, jako nikdo před ní...

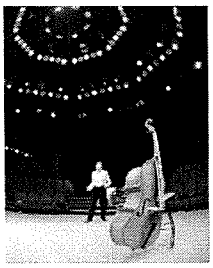
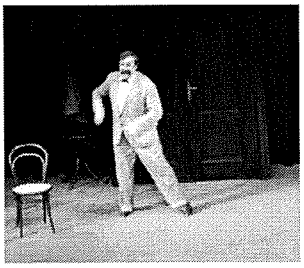
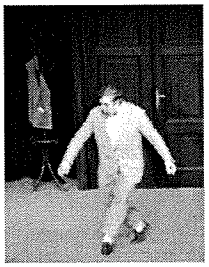
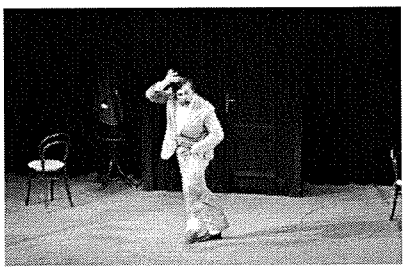

...Velkou a významnou část tvorby Olgy Bleyové je fotografie divadla, především loutkového, souběžne s tím sa dostala i k fotografování uměleckých osobností nejen z oblasti divadla, ale i hudby a výtvarného umění. Roku 1980 byla na Světové výstavě divadelní fotografie oceněna sříbrnou medailí.
"Skoro všechny práce mám v cyklech", říká nám autorka.
"Snažím se je vždy dávat dohromady tak, aby jeden snímek umocňoval druhý."

Výstava v Městském divadle vás zavede do počátku roku 1984, kdy divadlo SEMAFOR a RADOŠINSKÉ NAIVNÉ DIVADLO hrály střídavě v Bratislavě a v Praze "federální inzitní muzikál" J. Suchého a S. Štepku "Nevěsta prodaná Kubovi". Paní Bleyová vytvořila ze skoušek a představení svébytnou reportáž s poetickými a komediálnými prvky. Dnes její symboličnost (po rozdelení Československa) působí mnohem víc než v době svého vzniku...
-sks- - MARIÁNSKOLÁZEŇSKÉ LISTY 13. července 1995

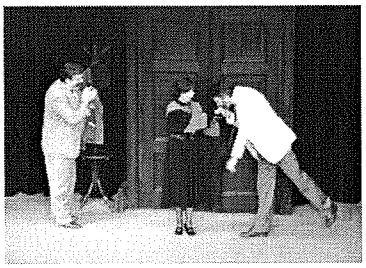
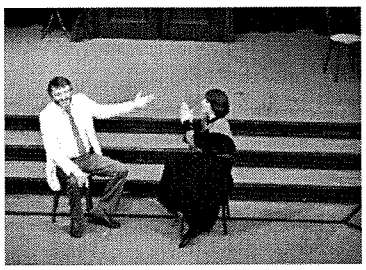

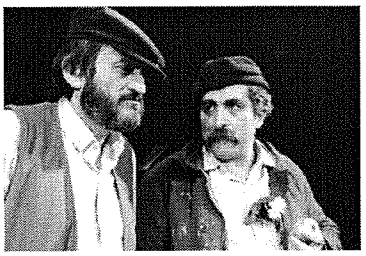
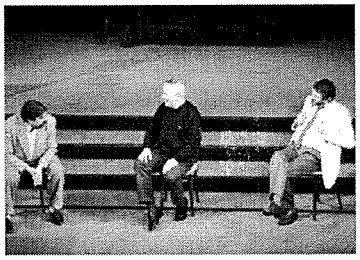
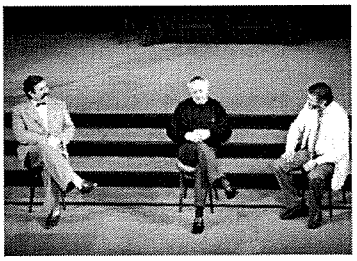
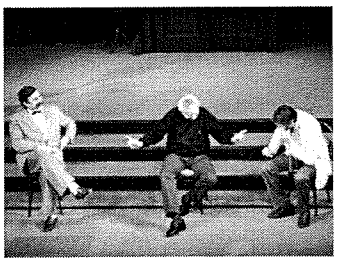
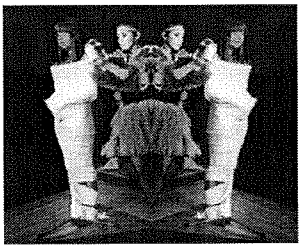

ILUSTRÁCIE

Hneď od začiatku (1965), ako som sa predstavila prvý krát výstavou v redakcii Smena, bola som požiadaná o ilustráciu poviedok Sláva Kalného "Posledné senzácie". Boli to krátke poviedky podľa skutočných príbehov a ja som sa snažila presne podľa obsahu vybrať vhodné fotografie zo svojho archívu.
V tom čase nebolo obvyklé ilustrovať knižku fotografiami.

Za tým nasledovali fotografie pre básnickú zbierku Ctibora Štítnického "Ostaň to ešte chvíľku" (1967).
O rok neskôr (1968) pre knižku básní Vladimíra Reisela "Zatmenie ženy".
A v roku 1971 pre Ivana Kupca "Básne o sne a smutné rozkoše".
Tieto knižočky som na požiadanie autorov ilustrovala aktami.

Najrozsiahlejšou bola tvorba knihy "Stretnutie s Bratislavou". Vznikla na objednávku môjho bývalého profesora slovenčiny z Umeleckej priemyslovky Alexandra Čunderlíka. Pôvodne to mala byť textová publikácia, doplnená informatívnymi zábermi. Nakoniec ale z toho vznikla po viac ako ročnej systematickej práci rozsiahla obrazová publikácia. Svojim technickým spracovaním (Sabatierov efekt) boli fotografije posunuté mimo popisnú realitu a boli doplnené krátkymi lyrickými textami. K ich napísaniu som požiadala spisovateľku a priateľku Natašu Tánsku. Obálku a grafickú úpravu navrhol tvôj otec Peter.

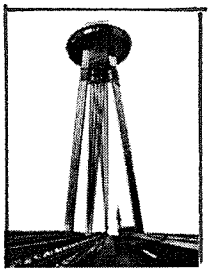

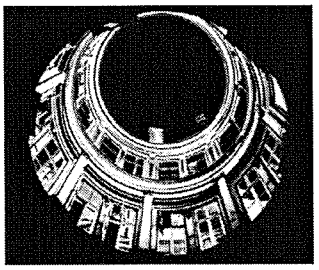

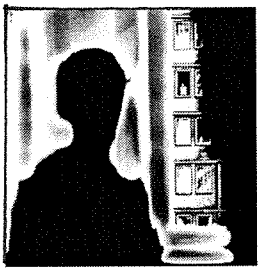

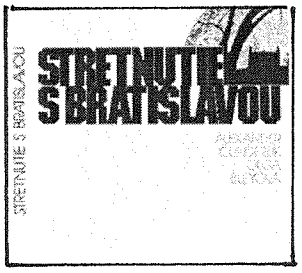

Kniha vyšla ako tlačiarensky nepodarok. Myslím, že hlavne z týchto dôvodov som sa snažila uplatniť fotografie inde. Pociťovala

som potrebu rehabilitovať svojc fotografie z knihy, pretože som bola presvedčená, že im knižné vydanie veľmi ublížilo, aj keď to v tej dobe nebol výnimočný prípad.
Fotografie z tejto knihy sa stali základom 20 minútového multivízného programu "Pozdrav z Bratislavy", kde som ich obohatila o farbu.
Z čiernobieleho podkladu mnou vymyslenou technikou som vyrobila farebné diapozitívy.

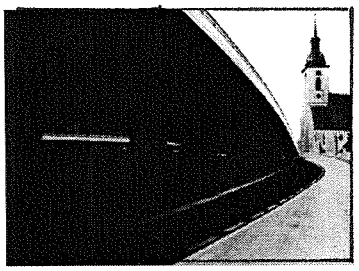
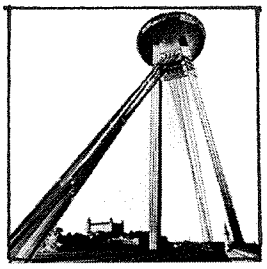

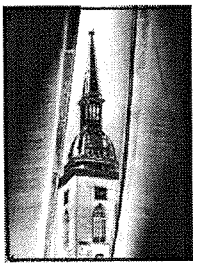

- Ďalej Rudolf Urc, dramaturg a režisér animovaného filmu použil fotografie ako základ pre svoj animovaný film "Mesto na Dunaji".
- Režisér Igor Lembovič na tieto obrázky nechal napísať básne slovenským básnikom Mariánom Kováčikom. Tento film bol vyrobený k štátnemu sviatku vzniku Československej republiky pre Čsl. televíziu. Text básni recitoval slovenský herec Ivan Mistrík.
- Ako závesné obrazy - som časť z nich použila pri dotvorení interiéru v budove Slovkoncertu v Bratislave.
- Vystavovala som ich na svojich individuálnych výstavách v Bratislave, v Banskej Bystrici a v Prahe na výstave "Srdcom a rozumom".

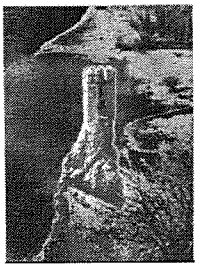

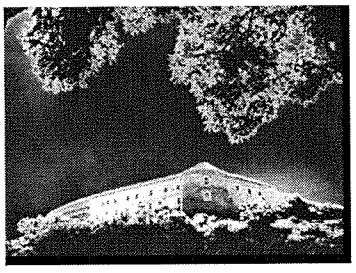

Na tomto mieste by som sa mala priznať, že v priebehu svojej tvorby som prešla rôznymi obdobiami s použitím rôznych technických postupov pri realizovaní svojich prác. Od čias fotografovania aktov, pri ktorých som umocnila a využila svoje úbohé fotografické vybavenie, som sa ďalej snažila preložením dvoch negatívov alebo diapozitívov docieliť zaujímavejší výsledok. Neskôr som si vymyslela dvoma diaprojektormi premietať na jednu plochu negatív a pozitív tak, že tieto sa kryli. Farebnými filtrami som z čiernobieleho záberu docielila poeticky ladenú novú realitu. Takto získané diapozitívy som úspešne uplatnila pri tvorbe multivíznych programov.

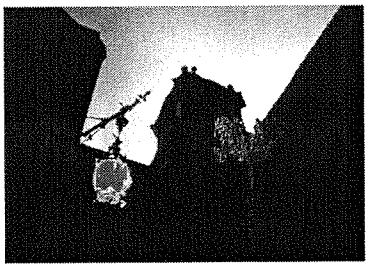
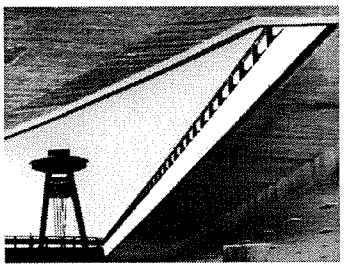
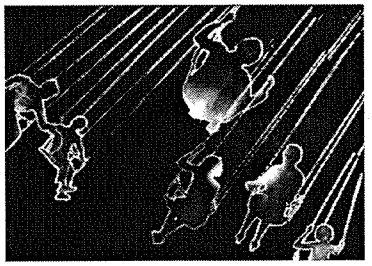

V čase, keď som dostala príležitosť fotografovať mesto (Bratislavu) - som bola posadnutá solarizovaním. Solarizovala som všetko - akty, kone, portréty, krajiny, kvety....
Keďže som si nikdy nekládla žiadne obmedzenia a nezaťažovala som sa tým, že čo si možem a nemožem dovoliť - tak som sa rozhodla solarizovať mesto.
Napokon solarizácia ma priviedla k výtvarnému riešeniu animovaných filmov (Slncová panna, Pozdrav z Tatier a Mesto na Dunaji). Bez solarizácie by nebolo možné urobiť potrebný počet zmenených obrazov z jedného záberu. Docielila som tým iluzorný pohyb - život, bez toho aby sa postavy a scenérie pohli z jedného miesta.

STRETNUTIE S BRATISLAVOU OLGY BLEYOVEJ

Väčšina výtvarníkov aj fotografov má vo svojej tvorbe témy, ku ktorým sa vracia vždy po istom časovom období. Tieto návraty slúžia tomu, aby autori znovu preskúmali vyjadrovacie a zobrazovacie možnosti, ktorý v sebe daný námet skrýva. Pretože aj najprostejšia téma može mať viacero aspektov a tvorivé skúsenosti v iných námetových oblastiach možu obohacovať autorov pohľad na nu, či zmeniť prístup.

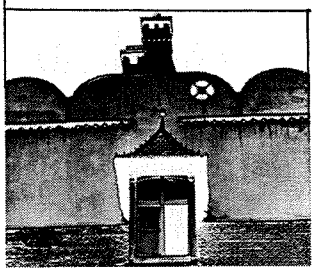
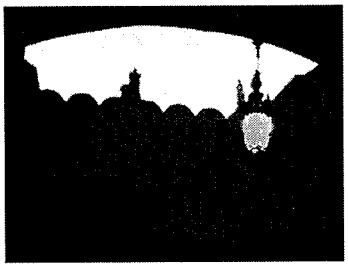
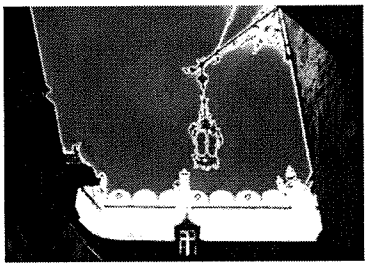

....Bratislavu začala fotografovať na vonkajší podnet - objednávku - v rokoch 1973-1974. Téma ju zaujala, sama pociťovala nevyhnutnosť svojského, subjektívného motivovaného pohľadu na mesto, v ktorom zažila najkrajšie roky mladosti a začala aktívne - tvorivo žiť. Prostriedky, ktoré si zvolila k tomuto osobnostnému vyjadreniu vzťahu k Bratislave sú špecificky fotografické (tzv. Sabatierov efekt, pseudosolarizácia a tónovanie). Výsledkom tohto prístupu bolo vytvorenie fotografii s výrazne výtvarne štylizovaným charakterom. Zúženie tónovej škály kontrasty bielych a čiernych resp. tmavohnedých ploch (vďaka hnedému tónovaniu), kresba tvarov vizuálne posobivo pretvorili bežný obraz mesta, fotograficky zachyteného inými autormi už viackrát. Takto abstrahované tvary a zoskupenia, vytvorili novú podobu siluet známych zákutí, pohľadov či budov. Nezvyklosť prístupu zo začiatku nielen prekvapila ,ale aj zarážala. Do istej miery je to však prirodzené - nové sa často najprv odmieta, ťažko chápe a až po čase začína pozitívne provokovať naše vnímanie. I keď tlač v publikácii výrazne ochudobnila dojem, fotografie už niekoľkokrát vystavované dosvedčujú autorkin

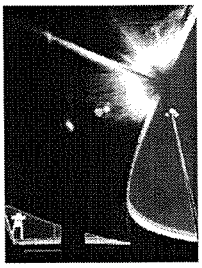
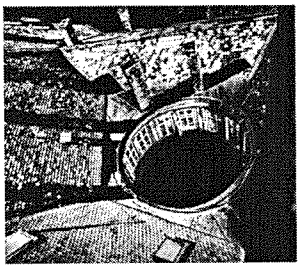
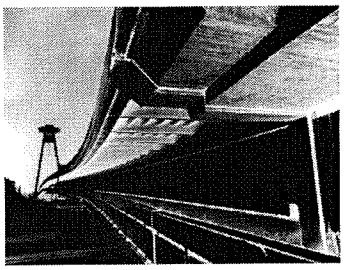

neobyčajne invenčný, fotograficky originálny a umelecky presvedčivý obraz o meste a jeho krásach.
V rokoch 1979-1980 sa vracia k téme Bratislavy pri tvorbe audiovizuálneho programu pre medzinárodnú výstavu ilustrácii BIB. Východiskom k tvorbe multivízneho programu bola skúsunosť z práce na publikácii Stretnutie s Bratislavou. Okrem použitých prvkov sa tu uplatňuje aj farba. Černobiele predlohy farebným filtrovaním a opätovným snímaním na diapozitívny materál dali vzniknúť farebne posunutým fantazijným obrazom celkom neobvyklých súzvukov a vo vzťahu ku skutočnosti ireálnych.
Z týchto diapozitívov vznikli fotografie, ktoré prvýkrát vystavovala na X.celoslovenskej výstave užitého umenia v decembri a januári 1982-1983 v Bratislave
JULIANA TESÁKOVÁ - prejav na výstave v Banskej Bystrici v GALÉRII F - 1983

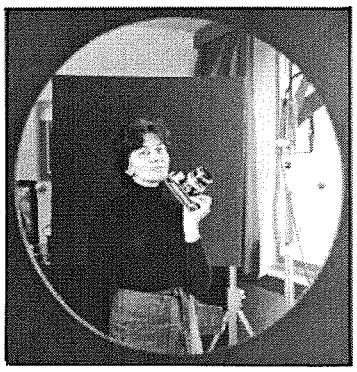

V osemdesiatych rokoch som pôsobila vo výtvarnej redakcii vydavateľstva Príroda. Okrem prebalov a účelových ilustračných fotografií, som realizovala pre toto vydavateľstvo 1989 aj ilustráciu knihy s ekologickou tématikou Jána Filu "Dialóg s horou". Boli to konkrétne koláže s kritickým poľadom na problémy našich lesov. Prebal a grafiku robila dcéra Danica.

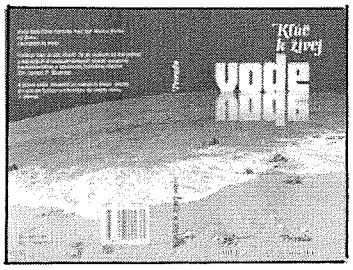

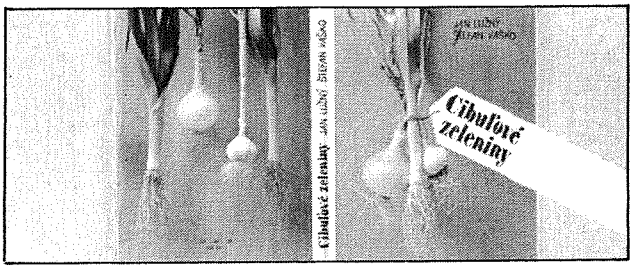

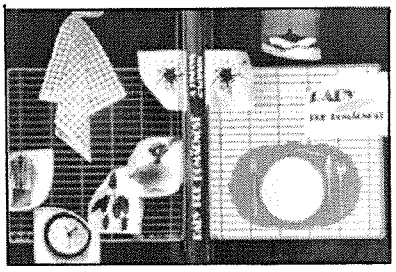

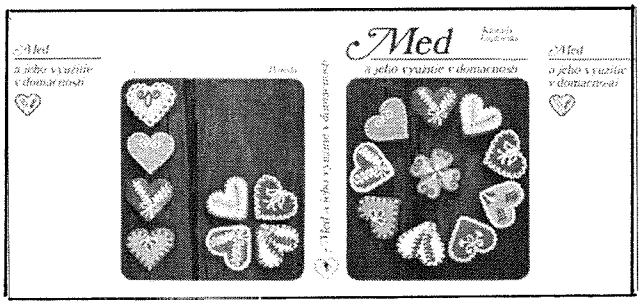

Pre Čsl. televíziu som ilustrovala približne dve desiatky relácii pre poetické pásma.
Medzi významnejšie zaraďujem napr. ilustrácie poézie slovenského básnika Gustáva Hupku v réžii Igora Lemboviča a v prednese Ivana Mistríka. Danú úlohu som riešila kombináciou preložením dvoch negatívov (makrosnímok vlasov a dievčaťa -fotografovaných na čiernom pozadí). Výsledná fotografia si zachovala čistotu fotografie bez technického spracovania. Tieto fotografie boli opäť vystavené na niekoľkých výstavách.

Pre režiséra I. Vavru pre výchovnú reláciu (30 minutovú) som dodala asi 50 fotografií o pubertálnej láske. Pre tento účel som fotografovala svojho syna Paľka s jeho dievčaťom Ingridkou, do ktorej bol zamilovaný. On mal 15 a ona 13 rokov. Táto relácia bola niekoľkokrát v televízii vysielaná v rámci publicisticko-vzdelávacieho programu v roku 1973.

Ďalej som ilustrovala román švédského spisovateľa G. Matsona "Princezná", pre účely televíznej relácie "Bioklub" v roku 1984. Ilustrácie som robila opäť preložením dvoch záberov (sendvičom) - tentoráz ale nafotografovaných na farebný diapozitívny film s bielym pozadím.

PRÍNOS V MODERNEJ FOTOGRAFII

Najnovšie do radov úspešných a kvalitných ilustrátorov, aj keď nie v grafických technikách, pribudli dve ilustrátorky, ktoré síce nemajú klasické grafické odborné školenie, ale ktoré absolvovali odbor fotografie a dnes patria už medzi špičkové slovenské výtvarné fotografky. O l g a B l e y o v á a Z u z a n a M i n á č o v á v posledných rokoch úspešne rozšírili škálu slovenskej ilustračnej tvorby o fotoilustrácie, ktoré sú výsostne výtvarné. V oboch prípadoch, ktoré sú navzájom odlišné, možno hovoriť, pochopiteľne, v inej rovine, o rovnohodnotných ilustráciách s grafickou či maliarskou ilustračnou tvorbou. Mináčová i Bleyová vo svojich knižných fotoilustráciách preukázali maximum výtvarného cítenia. Vedeli nielen zužitkovať výdobytky modernej fotografie, ale treba bez nadsádzky povedať, že ich fotografie sú novým prínosom a výbojom v modernej fotografii a i v moderných fotoilustráciách.
JURAJ FUCHS - PRÁCA 5. 8. 1970

APLIKOVANÁ FOTOGRAFIE - ÚVAHA VYVOLANÁ POLSKOU A SLOVENSKOU VÝSTAVOU

...a fenomenální Olgu Bleyovou.
Která jednak velmi funkčne ví, jak vytvořit užitou subtilní knižní ilustraci, jednak dovede téma plošne rozvinout v monumentalizujícim dekorativním účinu (cyklus Jana).

Vl. Reisel: Básne o sne a smutné rozkoše. Fotoilustrace na obálce i v textu Oľga Bleyová (Vydal Slovenský spisovatel Bratislava 1971. Fotografii na Slovensku se zřejme daří. Především ovšem proto, že tam fotografové dovedou fotografovat... A dobře! Zejména fotografky. Například Bratislavanka Oľga Bleyová (kterou jsme čtenářum F//0 už představili). Znovu nám to dokázala svými fotografickými ilustracemi knížky Vladimíra Reisela "Básne o sne a smutné rozkoše". Jsou síce tištěny jen černobílym ofsetem, protože to však fotografka dobře vědela, už napřed zvolila vhodnou techniku svých snímků. Střídmě grafickou. A výsledkem je knižka, v níž je poezie básnikova slova přinejmenším adekvátní ilustracím fotografky Oľgy Bleyové...

VLADIMÍR REMEŠ - FOTOGRAFIE 1972/1

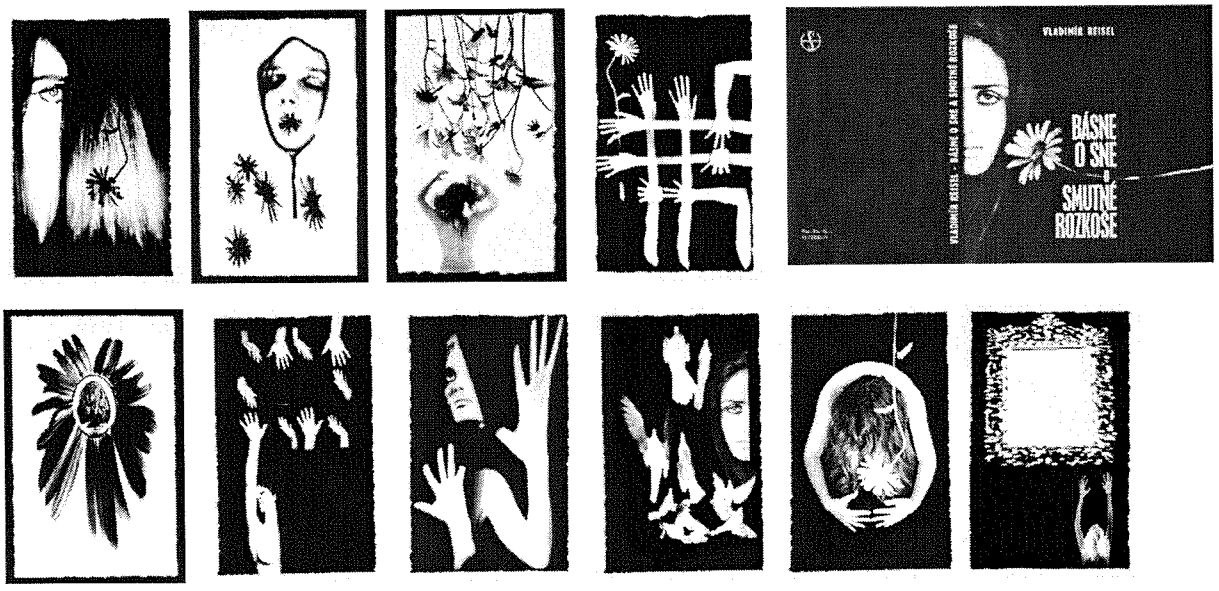

PODNETNÝ ČIN V TVORBE POHĽADNÍC

S podnetným činom na zvýšenie výtvarnej a umeleckej úrovne našich pohľadníc vyšlo nakladateľstvo Pressfoto Československej tlačovej kancelárie v Bratislave, ktoré v spolupráci so ZSVU vypísalo súťaž na návrhy pre vianočné a novoročné pohľadnice. Vypisovatelia prizvali do súťaže vyše štyridsať popredných maliarov, grafikou a fotografov.

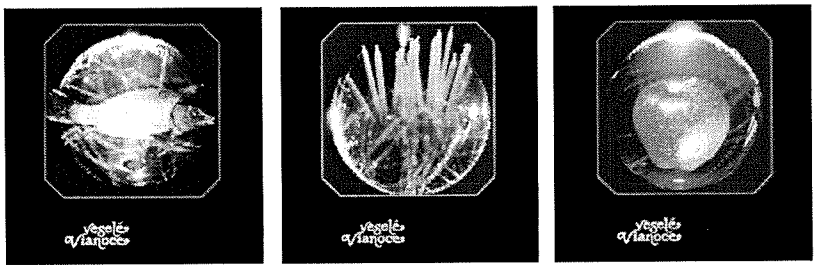

...Oľga Bleyová sa prezentovala náročnou fotografickou kompozíciou a to ako výtvarne tak i technicky. Farebné jablko, svietivá vianočná guľa, či neodmysliteľný kapor - zdanlivo opäť jednoduché symboly vo fotografickom podaní tejto autorky výrazne evokujú tichosť zimných večerov a poéziu sviatkov pokoja a lásky. Treba povedať, že všetky návrhy Oľgy Bleyovej daný žáner tak výrazne pripomínajú, že ho nebolo treba zdôrazňovať ani textom. Výtvarno-grafické riešenie je dielom dcéry akademickej maliarky Danici Orvanovej - Bleyovej.

ĽUBICA CHRIAŠTEĽOVÁ - VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM 1979/10

FOTOGRAFIA V TELEVÍZII

Fotografia je nesmierne mnohostranný a takmer univerzálne uplaniteľný objav. Môže slúžiť nielen výlučne praktickým cieľom, ale môže byť aj umením - estetickým javom.

...Publikované ukážky ilustračnej umeleckej fotografie z televízneho programu, ktorého náplňou bola poézia slovenského básnika G. Hupku (v réžii I. Lemboviča a v prednese I. Mistríka) sú pozoruhodné nielen preto, lebo ich autorkou je renomovaná fotografka Oľga Bleyová, ale aj preto, lebo rieši danú úlohu klasickými prostriedkami fotografie s malým využitím výtvarných postupov. Kombinácia dvoch negatívov charakterom odlišných - makrofotografia vlasov a celok ženskej postavy, alebo veľký detail tváre - dáva nevšedné možnosti kompozície s živým prednesom, snímaným a transformovaným televíznou kamerou. Fotografie si pritom zachovali svoju brilantnosť a čistotu. Autorkou uplatnené čiastočné zneostrenie niektorých detailov, nasvietenia, kontrast svetlejšej postavy, tváre a tmavého pozadia, ilúzia pohybovosti - vhodne dotvárajú atmosféru vytvorenú prednesom poézie. Pritom treba zdôrazniť jednoduchosť nápadu a bohatú obsahovosť fotografií, ktoré sú aj v danom prípade svojou umeleckou hodnotou rovnocenné poézii a jej prednesu, a teda sú schopné aj samostatného života. Problematickým sa ukazuje byť v tomto type programov prechod z fotografie na živého herca a naopak. V danom prípade o to viac, že išlo o farebné vysielanie, teda kontrast "naturalistického" obrazu herca a čiernobielej fotografie. Zdá sa, že kameraman programu dostatočne nevyťažil možnosti poskytované fotografiami, ale ani kamerou, najmä pokiaľ išlo o kontrast proporcií medzi živým hercom a postavou z fotografií. Dôležité je teda citlivé skĺbenie autentického hereckého prednesu s relatívne statickou a proporčne konštantnou fotografiou. .....

Tu je na mieste spomenúť prácu bratislavského režiséra I. Lemboviča, ktorý sa tvorbe programov tohto typu venuje už

niekoľko rokov. Doteraz umelecky najúspešnejším z nich bol program prednesu poézie, ktorý vznikol netypickým spôsobom. V programe momentky z Bratislavy - prednesené básne vznikli priamo na fotografie Oľgy Bleyovej "Stretnutie s Bratislavou"...
JULIANA TESÁKOVÁ - ČESKOSLOVENSKÁ FOTOGRAFIE 1980/6

ČARO OŽIVENEJ FANTÁZIE - PRVÁ KNIHA O SLOVENSKOM PROFESIONÁLNOM BÁBKOVOM DIVADLE
Jej autorom je Vladimír Predmerský. Autora sme požiadali o rozhovor.
.....V súvislosti so vznikom profesionálneho slovenského bábkového divadla možno vari hovoriť aj o vzniku slovenskej bábkovo-divadelnej fotografie.
"Fotografickú dokumentáciu divadla dlhý čas podceňovali a doslova ju mohol robiť - ako sa hovorí - každý. Preto som vo výbere pre knihu dal prednosť fotografiám umelecky hodnotným, ktoré súčasne zachytávajú nový charakteristcký prejav príslušného scénického výtvarníka. V tejto skladbe autorov hrá úplne samostatnú a svojbytnú úlohu výtvarný fotografický prejav OĽGY BLEYOVEJ, ktorá je autorkou väčšiny fotografií v knihe a od druhej polovice šesťdesiatych rokov sa vypracovala na osobitú umekyňu v odbore divadelnej bábkovej fotografie, lebo vie okrem nevyhnutných náležitostí zachytiť aj atmosféru hry a koncepciu režiséra.
S VLADIMÍROM PREDMERSKÝM sa zhováral JURAJ FUCHS - VEČERNÍK 9. 1. 1980

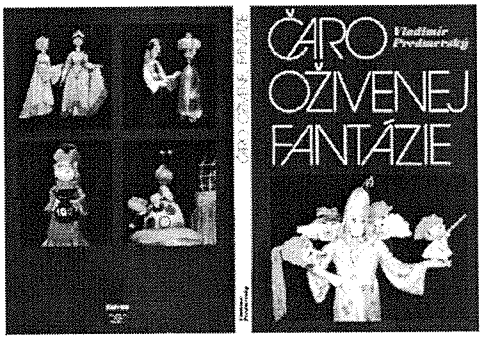

DIALÓG S HOROU

Tak znie názov knihy Jána Fillu, ktorú nám ponúka vydavateľstvo Príroda. Autor cez konkrétne životné osudy mapuje popri devastácie ľudského myslenia i devastáciu prírody počas uplynulých dvadsiatich rokov. .....

Ilustrácie známej výtvarnej fotografky Oľgy Bleyovej predstavujú nezvyklý spôsob kompozície kolážou a montážou viacerých snímok, charakteristických detailov z reálií prozaického textu. Jeho obsah nám stále pripomína omyly doby, ktoré budeme ešte dlho pociťovať.

-več- - VEČERNÍK 3. 12. 1990

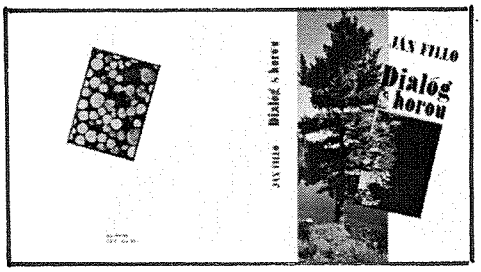

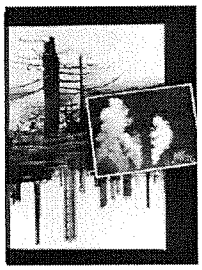

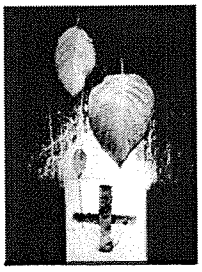
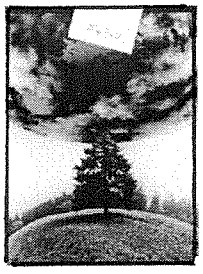

DOMÁCE NÁSILIE

Fotografická tvorba Olgy Bleyovej je známa a pravidelne prezentovaná na výstavách, v tlači ale aj inými médiami od prvej polovice 60-tich rokov.

V uplynulých 40-tich rokoch sa stala synonymom celkom osobitého tvorivého prístupu. Sústredenie sa na možnosti černobielej fotografie v oblasti ako je fotografia aktu, ilustrácia, krajinárska fotografia, ale aj vo farebnej fotografii, či už ako východisko v animovanom filme a multivízii, stali sa pre ňu až po súčasnosť prirodzeným nástrojom na stvárnenie umeleckej výpovede, ktorá aj po rokoch má svoju váhu v rovine umeleckej aj etickej.

To, že pri oboslaní súťaže na tému násilia v rodine siahla k svojim najosobnejším skúsenostiam a zážitkom je len logickým vyústením jej úsilia o umelecké stvárnenie tém ľudského života, ktoré sa jej bytostne dotýkajú.

Predostrela pred porotu súťaže, a tým aj pred verejnosť svoj osobný príbeh stvárnený v nadčasovej umeleckej rovine, ale aj v takmer obecnej polohe, vo forme, ktorá oslovila svojou silou výpovede. Čiernobiela fotografia a montáž v jej tvorivom podaní príbehu dali

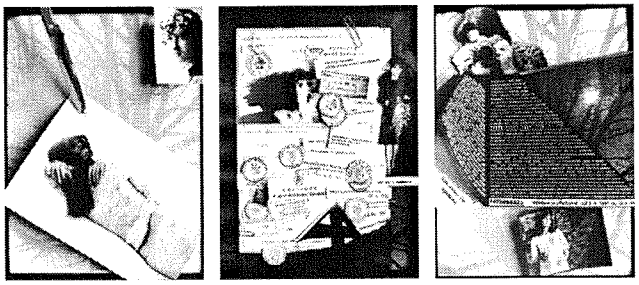

vzniknúť forme príbehu, ktorý doplnený jednoduchým úrivkovitým textom v zhustenej podobe vyjadruje smútok aj žial, trápenie aj skrivodlivosť. Nádej je len v posledných riadkoch komentára a v perspektíve, že spoločnosť javy domáceho násilia zviditeľňuje a pranieruje aj touto, umelecky a spoločensky aktraktívnou formou, ktorá može apelovať na vedomie jednotlivcov aj spoločnosti.
J. MENCLOVÁ - TESÁKOVÁ - PRÁCA 21.10.2000

MONUMENTÁLNA TVORBA DO ARCHITEKTÚRY

Na moju prácu mal v určitom období vplyv tvoj dedo - môj manžel Pavol, ktorý sa venoval výtvarnému dotvoreniu architektúry maľbou. Spočiatku som sa podieľala na realizácii jeho prác - či už ako modelka pre výtvarné návrhy, alebo mu fyzicky pomáhala pri realizácii jeho diel priamo na stavbách. Neskôr dal sám podnet k tomu, aby som podobné práce začala navrhovať a realizovať sama. Samozrejme fotografickou technikou. Podmienkou takejto práce je, aby fotografia mala trvalejšiu podobu - z odolných materiálov, napevno upevnená a osadená v interiéri a s odolnou povrchovou úpravou. Vždy sa jednalo o veľkoplošné fotografie - či už na papieri, na fotoplátne, prevedené sieťotlačou na rôzne podklady (plech, sklo) a pod. Tvorba do architektúry vyžaduje určité špecifiká nielen po technickej stránke, ale aj obsahovo. Musí byť nadčasová, univerzálnejšia, symbolická, dekoratívna, musí rešpektovať priestor, pre ktorý je vytvorená.
Dá sa s určitou nadsázkou povedať, že na týchto prácach si sa zúčastňoval už aj ty. Často som ťa použila ako model pre svoje návrhy (Detská fakultná nemocnica, Polyklinika v Karelovej vsi).

V roku 1968 som realizovala deliacu stenu v reštaurácii hotela Morava v Tatranskej Lomnici, (3x6 m), ktorá obsahovo korešpondovala s okolitou prírodou a formálne so strohým čiernobielym interiérom.

Druhá rozmermi najmenšia (1x3,5m) práca vznikla v roku 1969 pre interiér pošty pre bratislavské letisko. Zvolila som motív ženkej tváre v spojení s abstraktnými linkami, navodzujúcimi medziľudskú komunikáciu pomocou rýchlej leteckej pošty.

V roku 1976 som realizovala prácu pre zasadačku učňovského strediska BEZ vo Vajnoroch v Bratislave. Rozihrala som tu na ploche 11x3m makrofotografiu výrobku tohto podniku - tesniace krúžky. Fotografiu som vyrobila na striebornom papieri tónovaného do červena, čo farebne ladilo so zariadením interiéru.

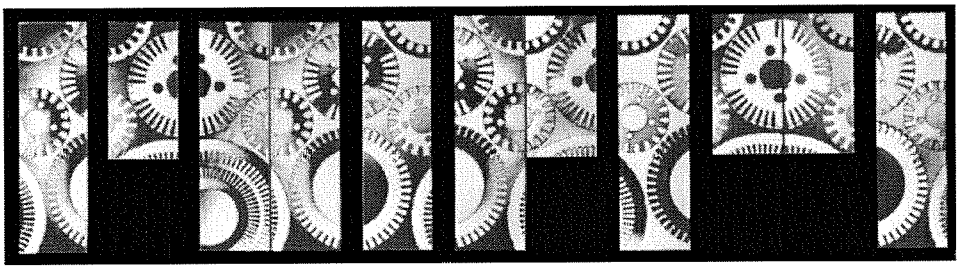

Tématicky obtiažnejšia bola ďalšia práca, realizovaná v roku 1980, pre Polikliniku v Karlovej Vsi v Bratislave. Na ploche 3,5x5m drevom obloženej steny na osemdielnej obrazovej skladbe som sa snažila vyjadriť beh života od narodenia po starobu. Drevená stena bola morená na modro, fotografie vyrobené na plátne boli tiež tónované modrým tónovačom.

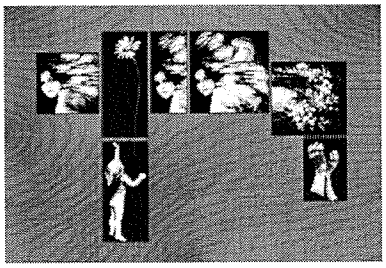

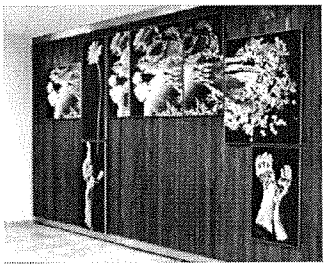

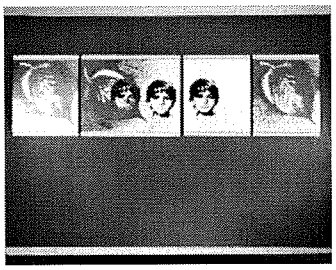

V roku 1981 pre interiéry Detskej fakultnej nemocnice v Bratislave som realizovala sériu veľkoplošných obrazov. Sú to farebne ladené obrazové skladby technikou sieťotlače na hliníkový podklad.

Pre filmovú dekoráciu celovečerného filmu športového klubu sme navrhli aj vyrobili spolu so Zuzanou Mináčovou dve fotografické steny 0.8x6 m so športovou tématikou v roku 1984.

V roku 1985 sme s tvojou mamou Danicou dotvorili interiéry bratislavského Slovkoncertu na Michalskej ul. v Bratislave sériou veľkoplošných obrazov (12 ks 1x1m). V hudobnom salóniku som tematicky použila strom, ktorý sa v zmenšenine opakoval, čím som chcela vyjadriť zvukovú ozvenu. Fotografia na papieri s oblúkovito zakončeným tvarom kopíruje klenbu miestnosti. Obraz (3x3m) je rámovaný eloxovaným hliníkom. Červený tón fotografie farebne oživuje čiernobielo ladený interiér.

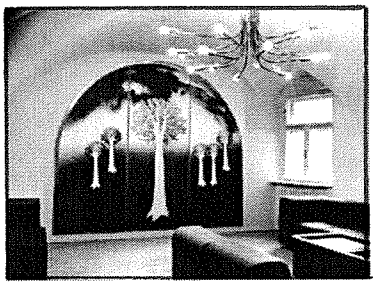

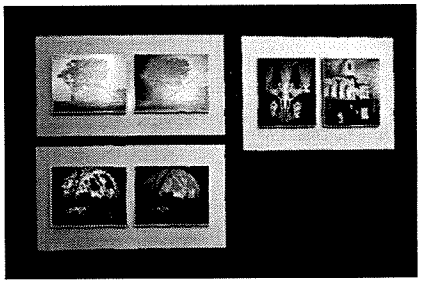

Strom ako ustredný motív som použila aj pri ďalšej práci pri dotvorení interiéru pre čakaciu halu Železničnej polikliniky v Bratislave. Práca sa skladá z troch 1 meter širokých pásov vysokých 3 metre. Je to opäť tónovaná fotografia červeným tónovačom. Táto práca bola realizovaná v roku 1986.
Pre tú istú polikliniku takú istú stenu o jedno poschodie vyššie navrhla aj realizovala tvoja mama Danka.

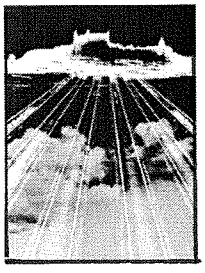

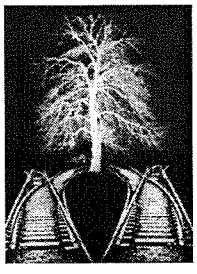

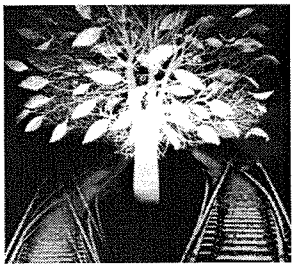

V tom istom čase sme s Danicou, tvojim otcom Petrom a Zuzou Mináčovou dotvárali interiéry (chodby, jedáleň aj ordinácie) novopostaveného ženského oddelenia Psychiatrickej liečebne v Pezinku (viac ako 80-timi obrazmi).

Okrem prác pre interiéri s trvalým zabudovaním do architektúry, som veľkoplošné fotografie s monumentálnym vyznením robila pre účely výstavnícke pre výstavné pavilóny. Na týchto prácach sme väčšinou spolupracovali s Dankou. Čo do rozmerov najväčšia (3tisíc metrov) bola expozícia pre výstavu TMM Trenčín mesto módy v roku 1973. Boli to výstavné panely - ako pozadia pre módne figuríny. Grafické riešenie robil Ladislav Čisárik. S ním sme tiež spolupracovali na dotvorení výstavnej haly "Umenie ľudu VEĽKEJ BRATISLAVY". Táto dlhodobá výstavná expozícia sa nachádzala v bratislavskej Starej radnici.

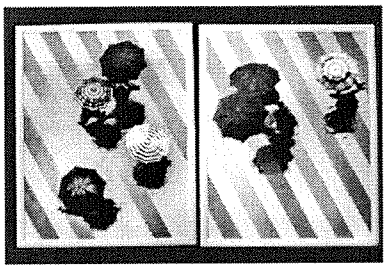

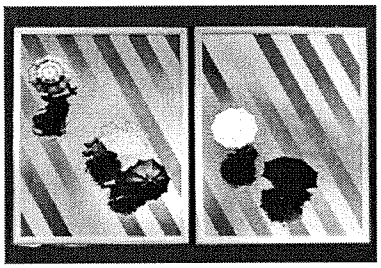

DIELA PRE LETISKO

Budova nového bratislavského letiska finišuje. Na jej výtvarnom dotvorení v súlade s architektonickým riešením projektanta budovy letiska arch. Fr. Trmača z Prahy sa svojimi výtvarnými prácami zúčastňujú: D. Rosůlková, P. Bley, A. Trizuliak, J. Hejlek, E. Holéczyová, A. Klimo, O. Bleyová a F. Kráľ. Výtvarné práce majú dokončiť do augusta t.r.

(f) - VEČERNÍK 24. 4. 1970

MONUMENTÁLNA FOTOGRAFIA OĽGY BLEYOVEJ

výtvarne dotvára interiér novej letištnej budovy letiska Bratislava. Dnes predpoludním komisia kolaudovala výtvarné práce našich výtvarníkov, ktorí sa zúčastnili na výtvarnom doriešení exteriéru novej modernej letištnej budovy

(f) - VEČERNÍK 15. 9. 1970

NAD OBRAZOVOU PRÍLOHOU

Dnes reprodukujeme tri snímky zo septembrovej tribúny, prvá snímka je ukážkou monumentálnej fotografie bratislavskej autorky. Násobenie motívu je pre tvorbu O. Bleyovej príznačné.

Na reprodukovanej fotografii má význam dekoratívny, čo odpovedá jej aplikácii - je monumentálnou výzdobou v odbavovacej hale novej letištnej budovy v Bratislave, ktorá sa v týchto dňoch dáva do prevádzky.

-vova- - FOTOTRIBÚNA 1970/10

KRAJINA

Namiesto nového vyprávania o tom, ako som fotografovala krajinu, použijem článok - ktorý som už pre časopis FOTOGRAFIE 1973/1 napísala (aby som sa neopakovala).
Uvedený článok sa týka len konkrétneho súboru fotografii.
S krajinou a prírodnými motývmi sa samozrejme stretávam na každom kroku svojej fotografickej cesty. Často ich používam ako symboly pri riešení akéhokoľvek fotografického súboru.

KRAJINA VE 100 KM RYCHLOSTI

S fotografiou krajiny sa stretávam v rámci svojej práce najčastejšie asi tak, ako to chce vystihnúť názov mojej kolekcie - teda v 100 km rýchlosti. Nie je to oblasť vo fotografii, v ktorej sa ľahko pohybujem, preto v tomto smere by som nemohla dávať rady, ale môžem sa priznať, ako som sa s fotografiou krajiny vysporiadala ja. Zamyslela som sa nad tým, ako ja (nie je to môj objav) sa najčastejšie stretávam dnes s krajinou. Nielen už v spomínanej rýchlosti, ale aj rámovanú okienkami auta, a to podľa toho či riadim auto ja, alebo niekto iný. Podľa toho rôzne tvary - rôzne skreslenia. Siahla som po krajine s ktorou sa najčastejšie stretávam. Je to cesta medzi Bratislavou a Levicami, kam chodím za mamičkou Na tejto ceste poznám doslova každú zákrutu. A práve preto, že cestu dobre poznám, môžem si dovoliť pozorovať krajinu, ktorou prechádzam. Premeny tejto krajiny (Južného Slovenska) ma po každý raz znovu a znovu fascinujú. Pôvodne som chcela týmto poznaním (zmenami v rôznom ročnom období) motivovať svoju kolekciu krajiny, ale to by bolo vyžadovalo zďaleka náročnejšiu prácu na čas - ktorý nebol, a tak som sa rozhodla pre jednoduhšiu variantu a nafotografovala som celý súbor v jednom čase a dokonca na jednej ceste.
OĽGA BLEYOVÁ - FOTOGRAFIE 1973/1

KRAJINA AKO FOTOGRAFICKÝ PROBLÉM

Katalóg ju označuje termínom "umelecká". Tento termín síce uvádzajú do pochybnosti aj teoretici, ale pravdou je, že sa ním chce prízvukovať v ý t v a r n o s ť fotografie.
Objavne a nápadito pristupuje k slovenskej krajine BLEYOVÁ, ktorá zväčňuje výsek slovenskej krajiny, a to vo vyrovnanom cykle "Sto kilometrov za hodinu". Krajina odpozorovaná z auta, v ktorej sa silne akcentuje výtvarnosť v dokonalej kompozícii Cyklus je pozoruhodný práve skĺbenosťou, výtvarným videním autorky.
JURAJ MARIAN - ĽUD 1. 12. 1971

TVÁŘÍ V TVÁŘ SLOVENSKÉ FOTOGRAFII

Olga Bleyová prezentuje setkáni s krajinou poznamenané dobovým vztahem člověka k přírode, něco podobného, co se např. objevuje v poslední tvorbě Václava Jírů. Oproti jeho formě "zpětných zrcátek" se Bleyová odpoutává od reálného odrazu krajiny a vtiskuje svým dojmům jen vně symbol onoho střetávání s krajinou při jízde autem, a to orámováním výřezu či kompozicemi tohoto rámování. Svým svébytným způsobem oprošťuje i tady fotografii od přebytku naturalizmu, odlehčuje objekt a je vlastne tak nejblíž onomu požadavku tvorby krajiny oproti fotografování krajiny.
Nemínim v nejmenším bagatelizovat nikoho z celkem osmnácti vystavujících autorů a zmiňuji se o těch několika hlavně proto, poněvadž jejich práce nejvíc vyjadřují skutečnost problému krajiny ve fotografii, čímž zřejmě zároveň nejméně vyhovují představě nějaké konkrétně určené publikace o Slovensku.
KAREL DVOŘÁK - ČESKOSLOVENSKÁ FOTOGRAFIE 1972/2

UMELECKÁ FOTOGRAFIA

Odbor umeleckej fotografie si dal pri príprave výstavy spoločnú tému: slovenská krajina.Výsledkom bolo široké rozpätie tradičných názorových polôh a nových koncepčných i technických pokusov.

Pozoruhodným prínosom bol súbor Oľgy Bleyovej. Bleyová pristúpila k úlohe podania slovenskej krajiny cyklom, ktorý mal novú myšlienkovú a kompozičnú koncepciu, aktuálne a večné v živote a krajine sa v ňom zjednocovalo do čistého grafického tvaru a fotografického výrazu. Pohľad z automobilu, zachycujúci v obraze aj okienko, ktoré krajinný motív lineárne rámovalo vykrytím do veľkých bielych plôch, cyklicky budovaný fotografický súbor mal v úvode a v závere ako vstupný a pointový prvok motív zrkadielka. Vo výtvarne citlivom kompozičnom rytme a v citlivom prednese (kombinujúcom ostrosť kontúr s valérom a s rozostrením hmôt z pohybu) defilovali výseky krajiny dynamicky, osvietené pocitom svieţeho cestovania v prostredí tradícií domoviny i modernej techniky (listy z roku 1971 s názvom "100 km za hodinu alebo stretnutie s krajinou").
INFORMÁTOR - UMENIE A DOMOV 1972

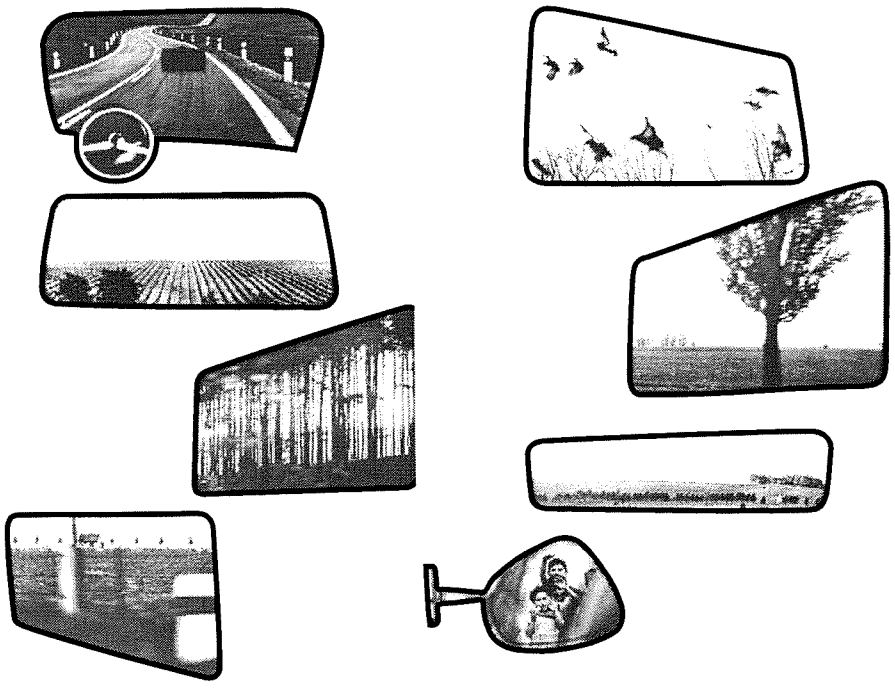

ANIMOVANÝ FILM

Svojim spracovaním animovaný film bol blízky multivíznym programom. Dával možnosť statickú fotografiu obohatiť o pohyb a zvuk. A to ma fascinovalo.
Bolo len otázkou času, kedy svoje poznatky filmovej strihačky využijem ďalej. Okrem prác na multivíznych programoch dostala som k tomu príležitosť v polovici sedemdesiatych rokoch.
Scenáristka a režisérka Helena Slavíková ma požiadala o spoluprácu na filme "Slncová panna". Do nápadu - animovať statickú fotografiu som sa pustila s obrovskou chuťou. Bolo to pre nás obe autorky veľké dobrodružstvo. Samotnej animácii predchádzalo množstvo príprav. Hlavných hrdinov - postavy rozprávky - sme si vybrali medzi bábkami zo Št. bábkového divadla v Bratislave z predstavenia "Cár saltán" od českého výtvarníka Ivana Antoša. Prostredie tvorili fotografie interiéru a exteriéru Bojnického zámku. Bábky som fotografovala zo statívu, aby jednotlivé fázy "neskákali"- pohyb sme docielili rôznym osvetlovaním a technickými "prechodmi". Filmové triky sa prísne podriaďovali obsahovému vyjadrovaniu príbehu. Napriek tomu, že celý film bol vytvorený zo statických obrázkov, celkové vyznenie bolo dynamické a dramatické. Film bol natočený na čiernobiely materiál a tónovaný do modra.
V roku 1977 získal 2. cenu na Arsfilmu v Kroměříži.

Ďalší film, opäť v spolupráci s Helenou Slavíkovou, upozorňoval na ekologické problémy vo Vysokých Tatrách. Škody spôsobené chodením turistov mimo určených trás, trhaním chránených rastlín, znečisťovaním ovzdušia chemickými látkami (výfukovými plynmi od áut) a odhadzovaním odpadkov.
Film chce apelovať na svedomie "milovníkov prírody".
Na rozdiel od "Slncovej panny" film "Pozdrav z Tatier" bol vytvorený animovaním farebných diapozitívov. Aby sa mohla kamera "posúvať po krajine", fotografovala som aparátom Kodak, ktorého výsledný obraz bol diapozitív fotmátu 6X18cm. S týmto

pomerne ťažkým fotoaparátom, so statívom a s množstvom filmov som spolu s režisérkou a jedným horolezcom pochodila najvyššie vrcholky tatranských veľhôr. V prostredí Tatier sme strávili niekoľko týždňov fotografovaním prírodných scenérií a chránených rastlín. Pre potreby filmu, ktorý trval 9 minút sme použili asi 400 veľkoplošných diapozitívov a celý štáb na ňom pracoval vyše roka. Dokončili sme ho v roku 1985.

"Mesto na Donaji" v réžii Rudolfa Uica bol v poradí tretí film, ktorý bol dokončený ešte v tom istom roku. Ako základný obrazový materiál poslúžili fotografie, ktoré som pôvodne vyrobila pre knihu o Bratislave. Podľa priania režiséra a potrebu animácie som k týmto dodatočne vyrobila niekoľko fáz z jedného záberu, podobne ako vo filme Slncová panna.

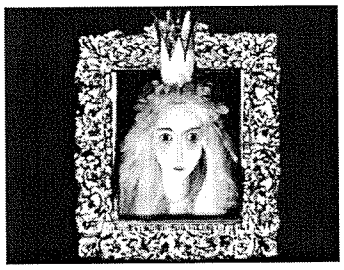

ANIMOVANÉ AKTUALITY

Nakrúcajú sa filmy, v ktorých hrá plastelina, kamene, drôt, zápalky, sklo, drevo, piesok, ceruzky, papier. Na tohoročnom filmovom festivale v Krakove sme videli film, v ktorom hrajú a fantasticky! - fazule.

Takže, všeličo tu už bolo.

Ale - animovaná fotografia - to je predsa len čosi nové. Pokúsili sa o ňu režisérka H. Slaviková-Rabarová a fotografka O. Bleyová s kameramankou H. Peťovskou a s aistentkou animácie T. Jakubíkovou vo filme SLNCOVÁ PANNA.

Fotografka Oľga Bleyová sa vo filme predstavila z novej, neznámej tvorivej stránky. Kombinuje rôzne techniky, predvádza najpestrejšie

metamorfózy solarizácie. Z niekoľkých prostredí vytvára celkom nové, a po novom pracuje so svetlom a tieňom. Jej kompozície sú aj mĺkvo statické, aj živo dynamické, aj impresívne rozochvené. Neživé figúrky bábok fotografuje Bleyová s toľkou nehou a porozumením, že priam ožívajú, aby prešli najrôznejšími ľudskými strasťami.
Animovaný film SLNCOVÁ PANNA stojí na rozhraní koláže a čierneho divadla, plošnej animácie a kamerového triku. V tomto zmysle je to experiment. Patrí do kategórie tých progresívnych snáh, ktoré rehabilitujú umeleckú fotografiu ako súčasť výtvarných galérií. Prostredníctvom filmu dáva umeniu fotografie ďalší rozmer a filozofický zmysel.
-f- - FILM A DIVADLO 1976/9

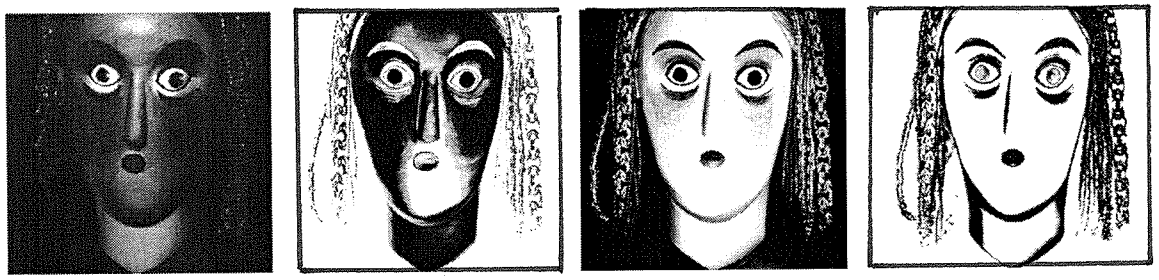

PRVÁ FILMOVÁ FOTOGRAFIA

Vo Filmovom klube zajtra o 17.hod. otvoria výstavu novej fotografickej tvorby Oľgy Bleyovej. Bude to prvá výstava svojho druhu u nás, lebo pôjde o exponáty fotografií pre animovaný film. O výstave sme sa pozhovárali s autorkou.
- Po početných výstavách voľnej fotografie, fotoilustrácií, aktov, cyklov o človeku, z bábkového divadla a iných sa po prvý ráz predstavujete fotografiou pre animovaný film. Prešli ste na inú špecializáciu?
O. B.: Nie! Naopak - ide o organickú nadväznosť na moju predchádzajúcu tvorbu, teda o program, v ktorom spájam skúsenosti z oblasti výtvarnej i užitej fotografie a súčasne aj nadväzujem na

svoj začiatok, keď som robila filmový strih.
- O akú výstavu konkrétne pojde?
O. B.: O fotografie k animovanému filmu SLNCOVÁ PANNA podľa Pavla Dobšinského v réžii Heleny Slavíkovej s kamerou Henriety Peťovskej, strihom Alfréda Benčiča, hudbou Ladislava Gerharda a s komentárom Gustáva Valacha. Mne zverili výtvarné riešenie filmu a moje fotografie sú základným filmotvorným prvkom, z ktorých trikovou kamerou H. Peťovskej režísérka H Slavíková vytvorila animovaný film.
- V čom je prínos fotografie pre tento film?
O.B.: Skúšky s bábkovými postavami vytvorenými pre predstavenie Bábkového divadla v Bratislave (Cár saltán od výtvarníka Ivana Antoša), ukázali, že neznesú pohyb ani pohľad z diaľky. Preto sme sa rozhodli s bábkami nepohybovať a pri zachovaní jediného pohľadu vniesť do nich život svetlom a použitím špeciálnych fotografických techník, čo sa ukázalo ako "z núdze cnosť". Výsledok je nekonvenčný, pochopiteľne poznačený hľadačstvom - príznačným pre každé novátorstvo.
-jf- - VEČERNÍK 27. 1. 1977

PREMIÉRA A FOTOGRAFIE - VÝSTAVA O. BLEYOVEJ V BRATISLAVE

Premiéra animovaného slovenského filmu SLNCOVÁ PANNA režisérky Eleny Slavíkovej a kameramanky H. Peťovskej bude dnes o 16. hod. vo Filmovom klube v Bratislave. Po premiére bude o 17. hod. slávnostná vernisáž výtvarnej fotografie Oľgy Bleyovej k tomuto animovanému filmu. Ide o prvú výstavu svojho druhu na Slovensku, lebo vo vyše 110 exponátoch sa predstaví nový tvorivý postup v animovanom filme, ktorého základ je výtvarná fotografia v kombinácii s bábkami.
-jf- - PRÁCA 28. 1. 1977

BOLA RAZ JEDNA FOTOGRAFIA

V bratislavskom filmovom klube sa dialo čosi nezvyčajné. Vlastne zvyčajné, ibaže... Udalosť, ktorá sa stala 28. januára 1977, bola premiéra filmu a otvorenie výstavy fotografií použitých na tento film. Vec v podstate celkom bežná. Film SLNCOVÁ PANNA režisérky Heleny Slavíkovej-Rabarovej a výtvarnej fotografky Oľgy Bleyovej nakrútený na motívy Dobšinského slovenskej ľudovej roprávky je však nezvyčajný jedinečnosťou svojej formy. Animovaná fotografia. Toto slovné spojenie však možno použiť viac-menej iba preto, aby sme boli srozumiteľní. V skutočnosti nielen, že nejde o klasickú animáciu, ale o techniku, ktorá by si vari zaslúžila aj nové meno. Autorky ju pomenovali fotoanimáciou.

...Oľga Bleyová ani v tomto prípade nechcela ísť po vychodených chodníčkoch.

Predstavte si film, v ktorom jediným hercom, exteriérom, interiérom i rekvizitou je fotografia. A pritom je to dielo nabité plnokrvnosťou, pohybom a bohatstvom vnútorného života jednotlivých postáv.

...Bábka, reflektor a fotoaparát. A každé hnutie mysle rozprávkovej bytosti sa vynáralo, vylupovalo zo svetla a tieňa. Alebo sa iba menila štruktúra fotografie. Autorka použila všetko možné - solarizáciu, pseudosolarizáciu, negatív, pozitív, fotografiku.

...V prípade Slncovej panny zo svetla zrodenej a svetlo rodiacej hralo naozaj primárnu úlohu ono - svetlo. A fotografia zostala naozaj čistá aj vo filmovej reči. Ani raz sa v žiadnej scéne nepohla, a predsa chvíľami nežne šepkala a inokedy zúrivo burácala.

...Slncová panna je natoľko svojráznym a osobitým dielom, že je skutočne ako v tej roprávke: bolo to také, žc sa to nedá slovom vysloviť, štetcom namaľovať, ani perom opísať. Všetky uvedené "techniky" sú totiž na tlmočenie nového diela príliš nedokonalé.

V tomto prípade sa naozaj treba spoľahnúť na vlastné oči, aby videli dosiaľ nevídané.

MARTA MORAVČÍKOVÁ - SMENA NA NEDEĽU 4. 2. 1977

MOŽNOSTI A VÝSLEDKY FILMOVEJ TVORBY

...Krátkometrážna tvorba nielen v poslednom roku, ale dá sa povedať v posledných rokoch nastúpila na cestu cieľavedomej náročnosti. Možno to veľmi rukolapne dokázať na animovanom filme, ktorý prakticky existuje na Slovensku desať rokov. A dnes ho prezentuje nielen celovečerný film V. KUBALA: ZBOJNÍK JURKO, ale aj náročné burcovanie detskej fantázie vo filme I. POPOVIČA: PAMPULÓNI, ako aj slovenská prvotina animovanej fotografie v dokonalom filmovom tvare H. SLAVÍKOVEJ a O. BLEYOVEJ: SLNCOVÁ PANNA. O výsledkoch krátkometrážnej tvorby sa síce menej diskutuje, ako o výsledkoch hranej tvorby, jedno je však isté, že ich charakterizuje tvorivý nepokoj, čiže mali by byť niečím ako navigačné zrkadlo pri hľadaní príčin nedokonalosti hranej tvorby...
EVA TRANČÍKOVÁ - PRAVDA 2. 3. 1977

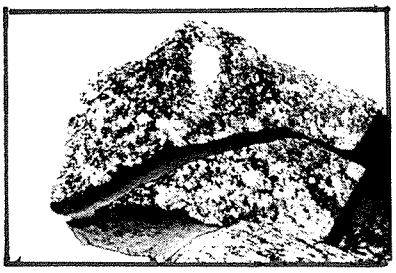
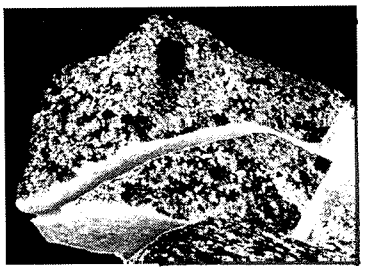
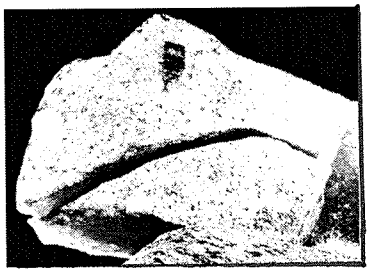
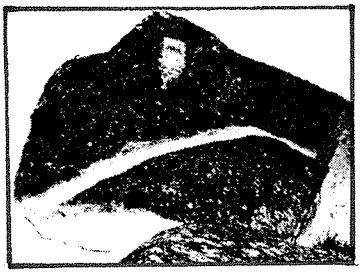

FOTOGRAFICKÝ FILM OLGY BLEYOVÉ

Jméno Olgy Bleyové je ve slovenské fotografii pojmem. V posledních letech autorka věnovala značnou pozornost loutkářské divadelní fotografii a nyní se tento její zájem přirozeně přenesl i do filmu. Není to náhodou, vždyť svou profesionálnu dráhu začínala jako střihačka Štúdia krátkych filmov v Bratislavě. Spolu s

režisérkou Helenou Slavíkovou připravila filmový přepis slovenské lidové pohádky Pavla Dobšinského Mahuliena - Zlatá panna anebo Slncová panička. Film je zajímavým příkladem uplatnění fotografie, jak o tom dále hovoří HELENA SLAVÍKOVÁ:

Už při scenáristické přípravě filmu jsme hledali vyjadřovací prostředky, které by autentičnost lidové pohádky tlumočili verbálně, ale i vizuálně. Fotografie Olgy Bleyové, pro které jsme se rozhodli, se vyznačují touto autentičností objektívní reality, která zůstává v obraze zachována vzdor jakékoliv míře stylizace. Fotografické pohádkové scenérie, které pro film vytvořila (zámek, hrad, krajina, hory, květina atd.), jsou jako prostředí nanejvýš přirozené.

Další hledisko, které mluvilo pro fotografii, spočíva v otázce, jak ve filmu pracovat se světlem. Titulní postavička - žena zrozená světlem a světlo vydávajíci - napovídá, že světlo jako vyjadřovací prostředek má v tomto případě zvláštní význam. Fotografický materiál se proto nabízel svou jedinečnou možností využití jednak proto, že světlo, které zaznamenává, je světlo skutečné a že mu fotograf-výtvarník může vtisknout takovou podobu, jakou si určí.

Fotografka Olga Bleyová všech těchto možností bohatě využívá. Vytváří světelné obrazce, které představují jednotlivé fáze animovaného filmu. To znamená, že mění jejich formu podle zákonitostí pohybu klasické filmové animace. Tyto fotografie jsou potenciálně závislé na čase a jako objekt trikové kamery se při plynulém spojení stávají nositeli viditelného pohybu. Tak ve filmu docilujeme, že například Slncová panna skutečně září, slunce dýchá, střecha se postupně zalévá světlem.

Podobně i pohádkové postavy ztvárněné fotograficky mohou vyjadřovat bohatý vnitřní život, vypjatou emocionalitu, dramatičnost - což je navzdory jejich pohádkovosti velice polidšťuje. Na rozdíl od reálně pojatého prostředí filmu rozhodli jsme se fotograficky ztvárnit plastické loutky výtvarníka Ivana Antoše.

Použité - převzaté loutky z loutkového divadla - však nebylo možné

oživovat (fázovat), nebo jejich forma je neměnná. I v tomto případě OLga Bleyová využívá invěnčně světla, přirozených vlastností fotografického materálu a jeho proměn v důsledku složitého chemického procesu, a usiluje o oživení fotografických loutek proměnami materiálové struktúry. Na každé nové fotografii loutky - objektu snímaného trikovou kamerou - musí dojít k takové změne, kterou by bylo možno zaznamenat jako fázi pohybu, podobně jako při klasické filmové animaci. To lze docílit dvěma způsoby.
Fotografka pomocí světla tvaruje přímo statický objekt (plastickou loutku). Říkáme, že fázuje světlem, například princ spí. Jeho tvář je ponořená do tmy. Na snímcich postupně sledujeme, jak mu tma ustupuje z očí. Potom se z tváře zdvíhá stín. Princ se vzbudil.
Triková filmová kamera při snímání spojí jednotlivé fotografie loutky (fáze celé akce) v plynulý děj. Vdruhém případě fotografka fázuje pohybem pomocí zvláštních fotografických postupů (solarizace, pseudosolarizace atp.) Běžne fotografovaný objekt opět výrazově formuje. Královna vyslovuje kletbu. Na fotografiích podoba vládkyně postupne nabýva podoby čarodejnice.
Zvoleným postupem přirozeně neoživuje pouze loutky,
ale i prostředí filmu. Les fotografuje tak, aby ve filmu světelkoval, stromy se třepetali, větve se blýskaly, rostliny dýchaly, kameny žhnuly atd.
Maximální filmovost fotografii však nespočíva jen v samé možnosti zachytit jednotlivé fázc pohybu. Vlastní problematika filmovosti fotografie se zabýva možnostmi tvůrčího využití animačního postupu. Potřebu vyvolat jedinečný účin, který by zobrazil vnítřní dramatický život postavy.
Těmto významovým proměnám, zásadně determinovaným příběhem, podléhají nejen fotografie, stejně aj ostatní složky filmu: slovo, zvuky, hudba.
HELENA SLAVÍKOVÁ - REVUE FOTOGRAFIE 1977/4

SLNCOVÁ PANNA - FOTOGRAFIE PRO FILM OLGY BLEYOVÉ

Animovaný film Slncová panna, který natočila režisérka Helena Slavíková-Rabarová, upoutá nevšedním využitím fotografického obrazu, jež dává tomuto dílu zcela zvláštní, osobitou vizuální podobu. Její autorkou je výtvarnice a fotografka Olga Bleyová. Ve filmu Slncová panna fotografka otázku času řeší jednak filmu vlastním způsobem, uspořádáním scén do pásma, rozvíjejícího se současně v obsahu i v čase, jednak vznesením pohybu do statického fotografického obrazu.

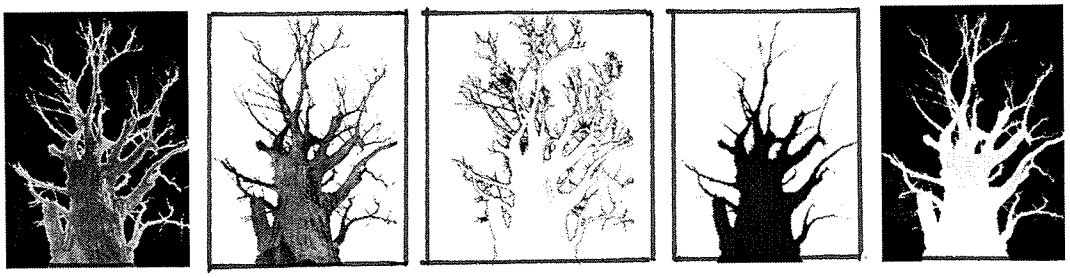

Film Slncová panna totiž tvoří fotografické obrazy Olgy Bleyové, koncipované v duchu její osobité poetiky. Autorka jim dala formát klasického filmového plátna. Promítají se tedy zpravidla celé, bez detailů a bez obvyklého panoramatického "čtení" pohybem kamery. Film, natočený na základě prosté reprodukce množství fotografií by byl zdlouhavý a nefilmový. Chybělo by mu to, co je pro film specifické - pohyb. Fotografie je však nehybná. Autorky - fotografka a režisérka toto dilema vyřešili způsobem, který zachováva specifiku fotografie i specifiku filmu. Pohyb je dosažen tím, že se fotografie před objektivem kamery mění. Její obraz sa přetváří. Fotografka stylizuje záběry svými osobitými technikami úpravy tonality, gradaci, pseudosolarizací, inverzí, rozostřováním, přesvětlením. Fáze této stylizace zpracovává v mnohých a mnohých fotografiích, které kamera statická snímá. Při promítání náhle fotografický obraz ožije. Ztráci nebo získává jas, rozkláda nebo zpřesňuje kresbu a kontúry, vytráci se do bílé záře, anebo zaniká ve tmě. Takto se pohybuje

nasnímána realita, jako v animovaném filmu - dojem pohybu je vytvářen změnou výrazovému systému ve fotografii. Výsledek je působivý.
Další uplatnění takto pojaté fotografie je otázkou dalších úvah. Pro fotografii a její estetiku je však důležité, že v Slncově panně fotografický obraz podstoupil zkoušku pohybem. Obstál při ní natolik, že možná podnítí nové hledání i ve filmové tvorbě.
ĽUDOVÍT IILAVÁČ - FILM A DOBA 1977/12

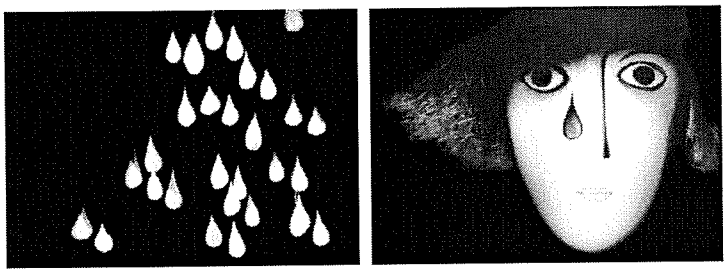

VÝSTAVNÍ PUTOVÁNÍ

První z nich byla kolekce fotografií z filmu Slncová panna, uváděného v soutěží letošní přehlídky, a jehož autorkou je slovenská umělecká fotografka Oľga Bleyová. Odborný úvod přednesl Ľudovít Illaváč, redaktor časopisu Výtvarný život, který mj. řekl: "Film Slncová panna, jehož výtvarnú podobu vytvořila Oľga Bleyová, představuje ve fotografickém díle autorky i ve vývinu animovaného filmu jisté vyvrcholení. Jestliže budu nejdříve hovořit o přeměnách a dosáhnutých métach fotografii Oľgy Bleyové, tak to dělám proto, že s fotografii začala. V ní se dořešily otázky jejího estetického programu, který umožňuje nové úvahy i estetický svět filmu. Tvar fotografického obrazu, s jakým se setkáváme ve filmové poetické pohádce Slncové panny, má u Bleyové oprávněnou logiku. Vysoká míra stylizace, která určuje vnější vzhled fotografického obrazu, byla stále přítomným prvkem autorčina zájmu a výzkumu.
Jedna z prvních fotografií, které před patnácti roky publikovala, zaujala stylizaci kresby a tvaru linkovaného rastru. Od té doby téměř programově zkoumá estetickou a komunikatívní nosnost postupů

a míry stylizování a abstrahování fotografického obrazu. Osobitým způsobem zvažuje účinnost montáže a koláže v aktu, platným řešením funkce zrcadla a snímání se dopracovává k programu a výsledků, blízkým analytickému kubismu v malířství, potlačuje tonální škálu a omezuje ji někdy až na drvorytnou podobu, využíva inverze, aby dosáhla podobu fotografie v negatívu, v široké míře uvažuje o výrazových kvalitách solarizace, a spojením s tónováním obrazu do starorůžových škál dosahuje pozoruhodných výsledků.
Po fotografické pohádce o míči, kterou vytvořila z repertoáru Státního loutkového divadla, a vystavila v Bratislavě v roce 1970, následuje v r. 1975 další výstava, která vznikla opět na základe podnětů z loutkového divadla. V pracích, které tehdy vystavovala, je vidět posun těžiště z dějové fabule do fabule vizuální. To už byla fotografická hra s loutkou o loutkovém divadle, Hráči už nebyli loutky, ale sama fotografie...
V roce 1975 Bleyová dokončila obraz Bratislavy - básnický obraz plný metafór, nápovědí, zkratek a zámlk, který provokuje fantazii a cit.
Oľga Bleyová si buduje vlastní poetiku trochu drsného rodu. Osobitá poetika fotografických listů Oľgy Bleyové získáva ve filmu další rozměr - rozměr času a pohybu.
REDAKCE: K. POŠOVÁ, J. NOVÁKOVÁ, P. ZVONÍČEK-
ARSFILM - KROMĚŘÍŽ '77- XIV Celostátní přehlídky filmů o umění. 13. října 1977, ĽUDOVÍT HLAVÁČ - ARS-FILM ZPRAVODAJSTVÍ

SLNCOVÁ PANNA

Začiatkom tohto roku sa uskutočnila tak trocha nezvyčajná filmová premiéra, ktorá vyvolala v bratislavskom Filmovom klube rozruch. Film režisérky Heleny Slavíkovej-Rabarovej a výtvarnej fotografky Oľgy Bleyovej - Slncová panna, nakrútený na motívy Dobšinského ľudovej rozprávky. Je zvláštny jedinečnosťou svojej formy. Prvý raz

sa objavuje výraz "animovaná fotografia" a samy autorky ju pomenovali fotoanimáciou.
Ako vznikol tento film, opýtala som sa najpovolanejšej - OĽGY BLEYOVEJ.
O. B.: ...na myšlienku realizovať národnú rozprávku na filmovom plátne pomocou fotografie prišla režisérka filmu. Takýmto výrazom, spočívajúcim v polarite medzi skutočným a fantazijným, medzi prirodzeným a znakovým, sa v rovine výtvarného umenia vyznačuje jedine fotografia. Jej formový materiál je na rozdiel od ostatných druhov umenia priamo závislý na stvárňovanom objekte.
O rozfázovanie fotografického pohybu som sa pokúsila už predtým. Zaoberala som sa myšlienkou fotografického filmu, ktorý by nesuploval kresbu. Na fotografii je už to dráždivé, že za ňou je vždy reálny objekt, na rozdiel od kresby alebo maľby.
- Tri ženy sa podpísali pod film - je to dosť nezvyčajné, nie?
O. B.: Rozhodli sme sa začať pracovať na filme, aj keď ešte nebol schválený.

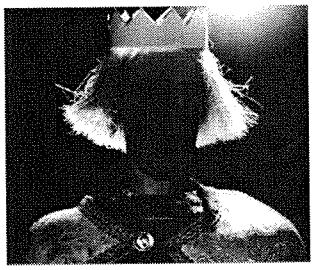
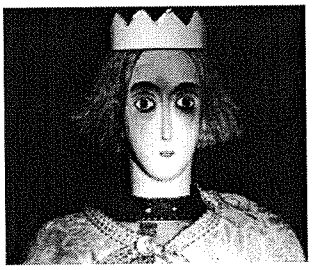

Bolo v tom kus dobrodružstva. Hodiny a hodiny úmornej práce, hľadania, skúšok, množstvo fotografií, pretože som nechcela ísť vychodenými cestičkami. Keď som sa rozhodla na tomto filme pracovať, musela som si vymyslieť ako fotografiu animovať, aby bola fotografická, aby to bola zvýtvarnená fotografia, ale aby aj zostala verná svojej podstate t. j. zobrazeniu reálneho prostredia. Odfotografovanú postavu, plastickú bábku, ktorú sme mali, ako objekt trikovej kamery nebolo možné rozpohybovať v zmysle klasickej filmovej animácie, ale je možné premieňať jej materialovú t. j. fotografickú štrutúru: pomocou svetla, fotografickým

spracovaním - solarizáciou, pseodosolarizáciou, fotografikou a použitím jej negatívného obrazu. Takto z jediného fotografického záznamu bábky aj ostatných záberov - reálny statický objekt som fázovala.
- Dá sa tomu rozumieť tak, že zatiaľ čo klasická filmová animácia spočíva v zmene formy objektu, pričom materál sa nemení, princíp vašej fotoanimácie spočíva v zmene materiálnej štruktúry objektu?
O. B.: Áno! Náš objekt na filmovom plátne nadobúda na filmovom plátne kvalitatívny iný výraz. postava, strom, krajina ako také sa nepohybujú - nemenia svoje miesto - pohybuje sa ich štrutúra, ich substancia. Fotoanimáciou, tak ako sme ju my použili - nie je možné vyjadriť pohybovú akciu, avšak jedinečným spôsobom sa dá vyjadriť atmosféra, zviditeľniť "vnútorný pohyb", premenlivosť nálady, vášne postáv aj prostredia. Čím ale vzniká dojem ilúzie pohybu.
M. VELEHRADSKÁ - SLOVENSKO 1977/3

FOTOGRAFIA AKO PROSTRIEDOK FILMOVÉHO VÝRAZU

...Vo filme sa fotografický obraz často objavuje v kombinácii s pohybom, ale aj ako statická predloha, ktorú kamera "číta". Oproti tomuto zhodnoteniu fotografie znamená odchylku a hľadanie nových možností film fotografky Oľgy Bleyovej a režisérky Heleny Slavíkovej-Rabarovej SLNCOVÁ PANNA. Ich práca znamená prínos v žánri animovanej tvorby - a nielen v rámci našej kinematografie - pre originálne zužitkovanie fotografie ako jediného materiálu filmovej predsnímanej reality.
...Realizácia filmu potvrdila vhodnosť voľby žánra rozprávky pre tento osobitý tvar animovaného filmu. ...Využitím špecifických filmových animačných prostriedkov a postupov s ich osobitnou účinnosťou metaforicky prehlbuje, obohacuje o expresívnosť, dramatičnosť, silnú emociálnu pôsobivosť.
Formy animácie napodiv nie sú rozmanité. Ani nemohli byť, keďže snímanie kamerou sa viaže výlučne na fotografickú predlohu.

Napríklad pohyb, pre ktorého traktovanie má klasická animácia bohatú škálu najrôznejších postupov, tu vytvára len statická kamera, prípadne panorámami po fotografiách. Ale aj napriek úzkému rozsahu výberu výrazové prostriedky a postupy sú tvárne, autorka účelne využíva ich charakter na priame emotívne pôsobenie. Zvlášť vynachádzavo narába s osvetlením. Striedanie jeho intenzity, smeru záberu na jednej fotografii navodzuje atmosféru, ktorú slovo len naznačuje, zosilňuje jej prienik a pôsobivosť s účinnosťou, akú samotná slovná výpoveď nemôže mať. Veľmi sugestívne je vo filme stvárnená napríklad scéna búrky. Popri osvetlení - pri jedinej fotografii ako jedinej predmetnej náplni záberu - sa v prudkom strihovom tempe striedajú aj fotografické techniky. Osobitný účinok má uplatnenie napríklad pseudosolarizácie. Striedanie prostej fotografie a jej solarizovaného tvaru vyvoláva dojem, akoby scéna vo filme prudko nadobúdala plasticitu a pohyb smerom do hĺbky. Umenie tonálnej gradácie vzbudzuje náladu od dramatického prítmia až po jas, ktorý v niektorých sekvenciách postupne prekrýva celé plátno až do úplného vybielenia.

Film Slncová panna takto objavil spôsob, ako oživiť statický fotografický obraz. Premyslenou prácou so svetlom, gradáciou tónov fotografie, dvojitou expozíciou, vykrývaním, solarizáciou a relatívnou zväčšeninou vedel vytvoriť vnútorný pohyb, pohyb emócii, nálad, vzrušenia, napätia. Otvoril tak vstup do nového priestoru pre domýšľanie podnetov daných v takom presvedčivom prevedení filmom Slncová panna.

JANA MJARTANOVÁ - VÝTVARNÝ ŽIVOT 1977/6

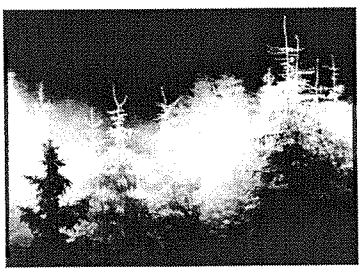

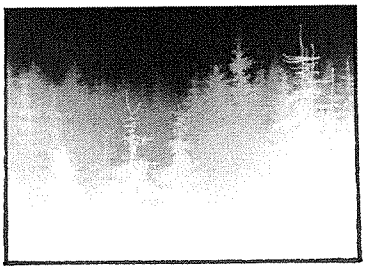

NA OKRAJ NÁŠHO SPOLOČNÉHO FILMU

Réžijnú koncepciu filmovej podoby rozprávky Pavla Dobšinského "MAHULIENA - ZLATÁ PANNA" v zásade determinovali dva aspekty: zachovať cez filmový komentár Dobšinského rozprávačský štýl a vyjadriť trikovou kamerou nielen svet rozprávky, ale súčasne aj svet, v ktorom sa rozprávka zrodila.

To podnietilo vo mne rozhodnutie použiť ako objekt trikovej kamery fotografický obraz. Požiadala som preto o spoluprácu na filme výtvarnú fotografku Oľgu Bleyovú, ktorá má - okrem iného - dlhoročnú praktickú skúsenosť s divadelnou bábkou ako fotografickým objektom.

Odfotografovanú postavu - plastickú bábku - ako objekt trikovej kamery však nie je možné rozhýbať v zmysle klasickej filmovej animácie, pretože forma takejto postavy je nemenná. Tu Oľga Bleyová invenčne poukázala na to, že v takomto prípade je premenlivá jej materálová (t. j. fotografická) štruktúra, a hneď to aj prakticky dokladá, keď túto štruktúru mení pomocou svetla a špecifických fotografických postupov. Takto z jediného fotografického obrazu vytvára ďašie fotografické obrazy ako obmeny - fázy obrazu pôvodného, t. j. fázuje reálny statický objekt cez fotografický materiál.

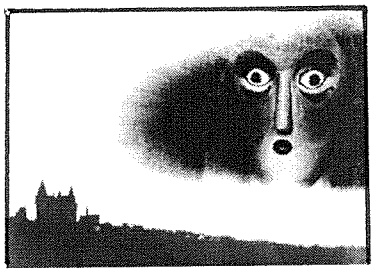

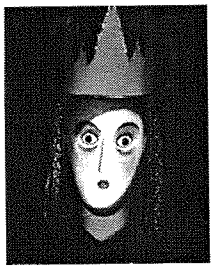

Pravda, kým princíp klasickej filmovej animácie spočíva v zmene formy objektu, pričom materiál objektu sa nemení, princíp našej "fotoanimácie" spočíva, naopak, v zmene materiálovej štruktúry (odfotografovaného) objektu, ale forma objektu sa nemení. Tak objekt na filmovom plátne nadobúda kvalitatívne iný výraz: postava,

predmet, strom, slnko, krajina a pod. sa ako také nepohybujú (nemenia tvar), ale premieňajú: pohybuje sa ich štruktúra, ich substancia.
Fotoanimáciou nemožno vyjadriť akciu, dianie. No jedinečným spôsobom sa ňou dá zvýrazniť atmosféra deja, zviditeľniť vnútorný pohyb dramatickej postavy, ukázať proces jej náladových zmien, premenlivosť citiv, pocitov a vášní, impresívnosť a expresívnosť a to rovnako postáv, rekvizít, ako i prostredia, prírody.
Toto všetko sme sa snažili uplatniť pri stvárňovaní rozprávkového sveta, kde žijú veci a príroda tak ako ľudia - i pri stvárňovaní rozprávkových postáv ako bytosti na jednej strane globalizovaných, typizovaných a na druhej strane vyznačujúcich sa emocionálnou vypätosťou, vnútornou dramatickosťou. Titulnú postavu, "slncovú" pannu, sme sa navyše snažili zobraziť ako ženu zo svetla zrodenú a dieťa-svetlo rodiacu.
...Hľadanie výrazu adekvátného požiadavkám predlohy, ako sme ju my videli, podnietilo vznik filmového diela, ktorého základným výrazovým prostriedkom je svetlo a formovým materiálom materiál formového obrazu. V tomto zmysle ide o dielo druhovo ojedinelé, estetickými normami klasického animovaného filmu nemerateľné.
HELENA SLAVÍKOVÁ-RABAROVÁ - VÝTVARNÝ ŽIVOT 1977/6

BYLA JEDNOU JEDNA FOTOGRAFIE

Začátkem tohoto roku došlo k tak trochu neobvyklé filmové premiéře v bratislavském filmovém klubu. Na samotné premiéře jako takové jistě nic neobvyklého není. Avšak film režisérky Heleny Slavíkové-Rabarové a výtvarné fotografky Olgy Bleyové - Sluneční panna, natočený na motívy Dobšinského lidové pohádky, rozhodně neobvyklý je, a síce jedinečností své formy.
Fotografii známe jako pohyb zakletý do plochy, jako čas zastavený v nekonečnu okamžiku, jako obraz malovaný bez štetce jedinečnosti

neopakovatelného momentu. V tomto filmu to mělo být už jinak. Sluneční panne vdechla život fotografika...
- Tři ženy se podepsaly svým rukopisem na tomto filmu. Jak se vám spolupracovalo?
O. Bleyová: I když podnět k vytvoření filmu daly ženy, přece jen to není výlučne film ženský. Velmi tvořivě zasáhl do naši práce střihač ALFRÉD BENČIČ, vynikajíci hudbu zkomponoval LADISLAV GERHARD, a komentář namluvil neméně vynikajíci herec GUSTÁV VALACH.
- Film byl natočen, je připraven pro diváky: jaký je pocit mít to už za sebou?
O. B.: Film a umělecké dílo vůbec rozhodně není jako dítc, od kterého přijímáme všechno - naopak, nutí nás o všem kriticky uvažovat. A o to víc, když jde o něco nového. Každá věc se musí "zažít". Problém je jen v tom, že když se už něco "zažije" ja už chci jít dál, potřebuji zkoušet zas něco jiného. I za cenu nepochopení - to mě nedokáže odradit. Nakonec tvůrčí práce je přece právě v tom.
- Sluneční panna se tedy dostáva do naších kin. Je to skutečně svérázné a osobité dílo, o němž nestačí jen referovat, ale které je třeba vidět na vlastní oči.
MILADA LADYOVÁ - ZÁBĚR 15. 3. 1977

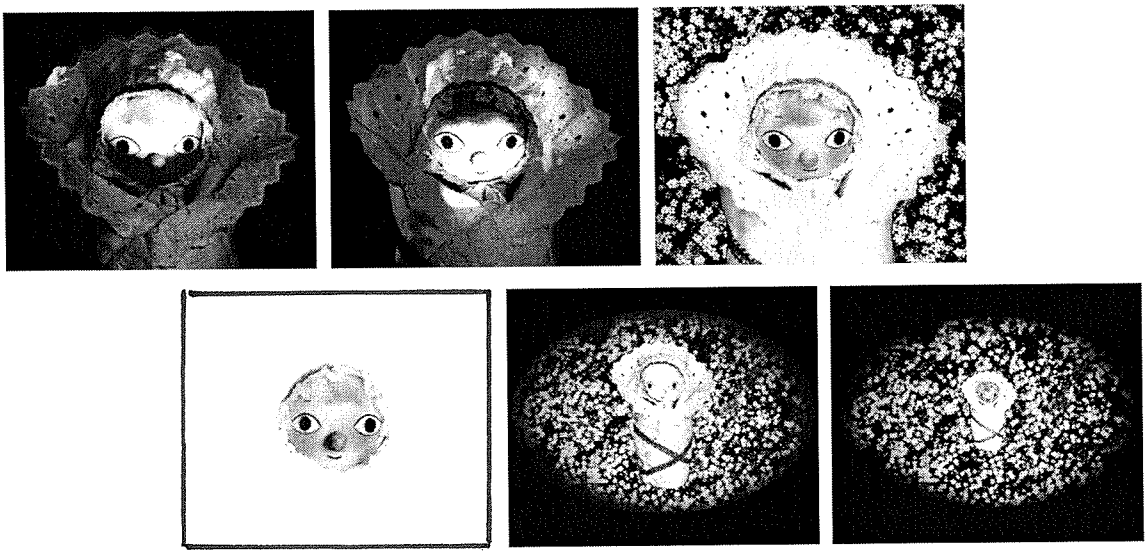

ZÁPISNÍK ZO SLOVENSKA

Súčasná výstava Oľgy Bleyovej sústredila sa na fotografie pre animovaný film SLNCOVÁ PANNA a hoci išlo o film, výtvarne bola opäť inšpirovaná divadelnými bábkami. Bábka však nie je klasicky animovaná, zostáva vo fotografickom zábere statická. Ani fotografia sa nedostáva do pohybu. Bleyová nechala snímať čisté fotografie a preto musela hlavnú pozornosť sústrediť na umelecké vyjadrenie rozprávky fotografickými prostriedkami Každý nový filmový záber je v zásade samostatnou fotografiou. To nútilo umelkyňu k stvárneniu diela umeleckými skratkami, hľadaním symbolov (dieťa ako symbol čistoty), metafór, ako aj používaním neobyčyjných fotografických pohľadov a techník. Svoj význam tu zohralo svetlo, dĺžka záberu a strih. Výstava vlastne ukázala len "mrtvú" fotografiu. Jej plné vyznenie sa prejaví až na filmovom plátne. A tu Bleyová dosiahla neobyčajne originálne výsledky, povedala nám omnoho viac o hĺbke svojho umeleckého cítenia. K tomu jej dopomohol práve film a práca na Slncovej panne (režisérka Helena Slavíková).

Kto mal možnosť na medzinárodných festivaloch animovaných filmov zhliadnuť rôzne filmové triky, nemôže práve Bleyovej uprieť originálnosť a svojský, jedinečný rukopis. Pritom je rozprávka cítená neobyčajne prosto a je zrastená s krajinou, v ktorej vznikla.

Je dobré, keď budeme toto dielo pokladať za filmársky experiment, pretože otvára nové možnosti prc animovaný film.

VLADO PREDMERSKÝ - ČSL-LOUTKÁŘ 1977/4

HĽADÁ, NACHÁDZA, OBJAVUJE...

Fotografia. Zachytenie okamžiku, ktorý sa nikdy nevráti. Okamihu, na ktorý dobrý fotograf dlho čaká. Nosí ho v myšlienkach, v srdci, vo svojich predstavách.

Dívať sa je samo osebe umením.

Fotograf opravuje, schvaľuje, zavrhuje - v myšlienkach. Keď nápad

dozrie, vyčkáva vhodný okamžik, a potom sa v sekunde stáva myšlienka dielom.
Moderná fotografia. Moderná doba. 20. storočie. Revolúcia vo vede a technike, ale aj zrýchľovanie životného tempa. Človek si potrebuje vydýchnuť.
Prcto hľadá - umenie....
Umelecká fotografka OĽGA BLEYOVÁ.

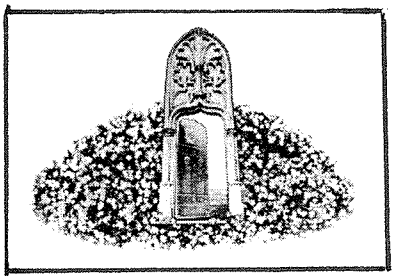

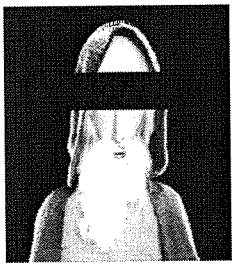

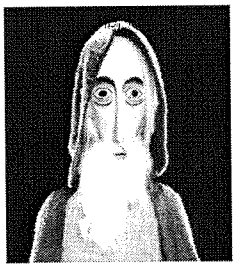

Dobrý ohlas výstav podnietil jej tvorivú aktivitu. Hľadá, nachádza, objavuje. Rozširuje svoj pohľad, svoje možnosti.
Dielo Oľgy Bleyovej má výraznú osobnostnú črtu. Charakterizuje ju autorkin sklon štylizovať, ozvláštňovať prejav a stvárňovanej skutočnosti dávať nové obsahové, pocitové a výrazové hodnoty.
Na XIV. ročníku festivalu filmov o umení ARS-FILM Kroměříž '77 získáva jedno z významných ocenení. Pre svoju nápaditosť, netradičný prístup k zvolenej téme, pre objavné spracovanie. Ako sa toto poetické dielko rodilo a čo všetko predchádzalo ôsmim minutám premietacieho času (to je totiž "minutáž" Slncovej panny), na to sme sa opýtali Oľgy Bleyovej.
O. B.: Predovšetkým musím povedať, že ide o prácu kolektívu, rovnakou mierou sa na nej podieľala režisérka, kameramanka i ja ako fotograf-výtvarník. Tvorivé úsilie je naprosto rovnocenné. Keď mi Helenka Slavíková navrhla spoluprácu na Slncovej panne, uvedomila som si, že je tu nová možnosť rozvíjať niečo, k čomu som vo fotografii, postupom rokov samovoľne dospela. Pretože išlo vlastne o "oživenie" statického fotografického obrazu - nápad ma hneď zaujal a začala som na tom pracovať s veľkou chuťou.

Estetické princípy filmu a fotografie vyrastajú z rovnakých koreňov. Preto ako fotografke, ktorá hneď po skončení školy vnikla aj do tajov filmu, bola práca na Slncovej panne priťažlivá a vložila som do nej všetok svoj um a fantáziu. Mohla som v ňom naplno uplatniť aj svoje výtvarné skúsenosti s fotografiou, ktoré v nemalej miere prispelo ku konečnej podobe filmu. Úspech, s ktorým sa toto dielko stretlo, nás všetky tri teší.
V súčasnej dobe už pracujem na novom filme, ale nejdem predbiehať.

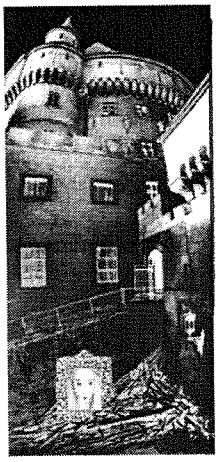

NEPOKOJ.
Nepokoj a fantázia.
Ten požiar ľudského ducha, premieňajú svet.
Fantázia a tvorba. Drina.
Áno, každé skutočné umenie je drina.
Každodenná, sústavná, trpezlivá, obetovaná s láskou.
Pretože artefakt je vykúpením.
Vykúpením a očistou.
Očistou a darom.
Darom každému, kto žije na tomto svete, kto dýcha tento vzduch, vidí kvety,
počuje vtáctvo, vonia trávu a rozkyprenú zem...
VIERA BUDSKÁ - SLOBODA 6. 1. 1978

FOTO - OLGA BLEYOVÁ

Svět fotografie je zvláštní svět. Pomáha nám vstoupit do krásy, vrací nám ztracené sny, detské hry, lásky a poezii. Udělat fotografii není lehká věc - a udělat dobrou fotografii je umění. Je mnoho těch, jejichž jména jsou natrvalo zapsána do dějin světové fotografie, a ještě víc je těch bezejmenných. Všechny však spojuje touha zachytit zdánlivě nezachytitelné...
Dlouho byla fotografie a fotografování výsadou mužů, přece však se i do této profese začalo pomalu dostávat ženské pokolení. Navzdory

nedůvěře a podceňováni přesvědčili, že i ony umějí, že rozumějí tajemnému světu fotografie. Jednou z nich, i když ne průkopnici v pravém slova smyslu, je také slovenská výtvarná fotografka Olga Bleyová.

Začátkem tohoto roku se v bratislavském Filmovém klubu uskutečnila neobvyklá filmová premiéra, která vyvolala velký ohlas. Bylo to vaši zásluhou i zásluhou režisérky Heleny Slavíkové.

"Svět loutek mi není cizí. Už čtrnáct let se zabývám jejich fotografováním. I když se vám přiznám, že z fotografického filmu jsem měla zpočátku dost velký strach. Nevědela jsem (a nejen já) jak to všechno dopadne. Postupne jsem však čím dál víc "zapadala" do práce - měnilo se to doslova na posedlost.

O rozfázování fotografického pohybu jsem se pokusila už předtím, zabývala jsem se myšlenkou fotografického filmu, který by nesuploval kresbu."

Olga Bleyová vypráví o pohádce, v které ožila fotografie. Doposud fotografii člověk znal jako pohyb zakletý do plochy, čas zastavený v okamžiku. Ve filmu Sluneční panna jakoby však najednou fotografie získala třetí rozměr.

MILADA VELEHRADSKÁ - SLOVENSKO 1977/3

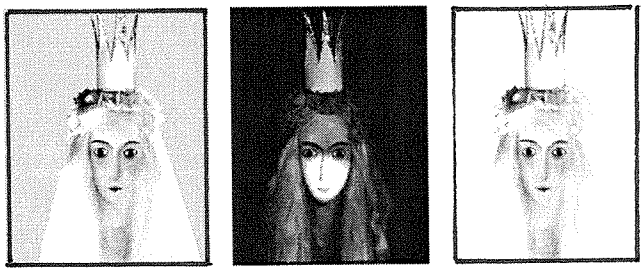

FOTOGRAFIE DVOCH AUTORIEK

Už viac ako jedno desaťročie OĽGA BLEYOVÁ a ZUZANA MINÁČOVÁ sa aktívne podieľajú svojou pozoruhodnou tvorbou na rozvoji súčasnej slovenskej výtvarnej fotografie. Bez ich príspevku by sme si len ťažko mohli predstaviť profil tohto umeleckého

prejavu. Potešiteľné je, že ich práca neprcdstavuje etablované hodnoty, ale na základe vlastného programu systematicky obohacuje o nové, progresívne prvky.
...Doterajšie dielo OĽGY BLEYOVEJ, ktorá osobitným spôsobom zasiahla do tzv. "bábkarskej divadelnej fotografie opierajúc sa aj o poznatky z filmového umenia. (Vynikajúcim spôsobom svedčia o tom jej najnovšie fotografie pre animovaný film na motívy rozprávky Pavla Dobšinského MAHULIENA ZLATÁ PANNA alebo SLNCOVÁ PANIČKA). Cez divadelnú bábkarsku fotografiu, opierajúc sa i o poznatky z filmového umenia (tvorivú činnosť začínala ako strihačka krátkych filmov), a odborné znalosti z oblasti umeleckej fotografie, Oľga Bleyová sa prepracováva k systematickému filmovému umeniu a roku 1976 realizuje spolu s režisérkou filmu Elenou Slavíkovou a kameramankou Heny Peťovskou animovaný fotografický film. Cez špecifické fotografické postupy a trikovú kameru dosahujú jedinečný výsledok, rozpohybovanie, "oživotvorenie" fotografického obrazu...
...Táto práca, ako i spomínaná najnovšia tvorba Oľgy Bleyovej potvrdili, že autorka aj prostý príbeh, zážitok vie povýšiť do roviny, ktorá prináša vnímateľovi nové, nespočetné asociácie vychádzajúce z čistej úprimnosti a presvedčenia o význame umenia ako poznania významu života a krásy ľudskej duše.
ĽUDO PETRÁNSKY -VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM

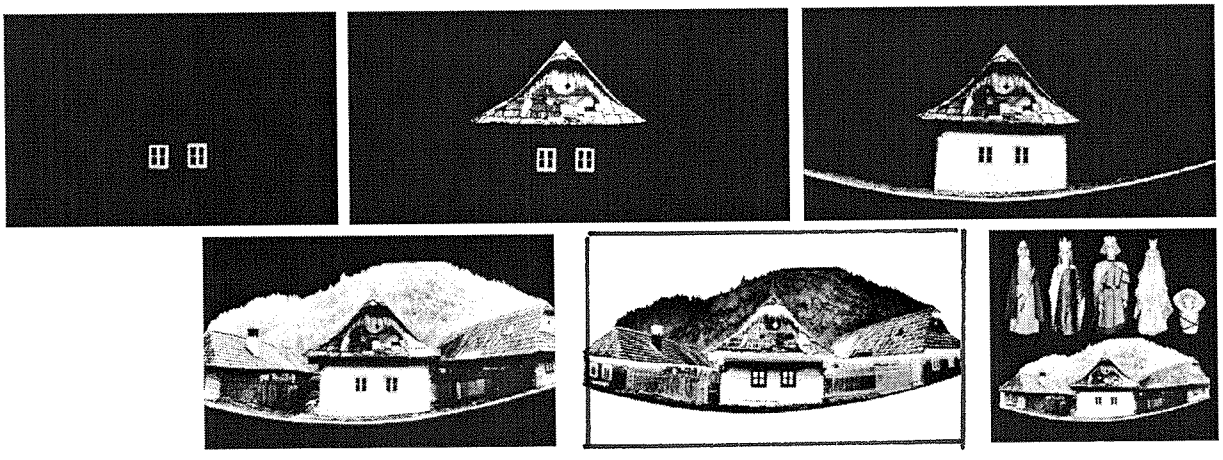

PERLIČKY NÁŠHO SVEDOMIA - POZDRAV Z TATIER

"Chodník sa začne zapĺňať zástupom turistov. Masa sa plazí stále vyššie a vyššie, pričom sa ustavične predlžuje, pretože z kosodreviny sa hrnú ďalší a ďaší milovníci Tatier..."

A tak je viac ako zrejmé, že v súčasnej konjuktúre svetového turizmu rastie úmerne s niekoľkomiliónovými návštevami aj vážny problém ohrozenia prírody. Skutočnosť, ktorá s jej príslušnými nadväznosťami inšpirovala režisérku Slovenskej filmovej tvorby Helenu Slavíkovú a známu umeleckú fotografku Oľgu Bleyovú k tvorbe filmu, ktorý mieni pôsobiť v rámci naznačenej témy na rozum a city diváka prostredníctvom pozoruhodne netradičných realizačných prostriedkov a postupov.

Autorky novovznikajúceho filmu Pozdrav z Tatier vychádzajú vo veľkej miere zo skúseností, ktoré získali už pri spoločnej práci na mimoriadne úspešnom diele Slncová panna.

Na rozdiel od Slncovej panny chceme náš nový film realizovať bez slovného komentára, len v kontexte s hudbou a ruchmi. Myslíme si totiž, že práve princíp fotoanimácie dokáže jedinečným spôsobom vystihnúť nálady a trebárs aj tragédie a katastrofy, ktoré sa dejú v prírode a ktoré okom bežného návštevníka neregistrujeme. Príroda je sama o sebe navonok statická, akoby zakliata do vlastnej nehybnosti, no v skutočnosti sa ustavične mení, či už v zmysle pozitívnom alebo negatívnom. Toto všetko môže jedinečným spôsobom zaznamenať práve fotografický aparát. Na fotografickom obraze autentičnosť zobrazeného objektu zostáva aj napriek akejkoľvek miere štylizácie. Zámerom je zobraziť nebezpečenstvo skazy, ktoré hrozí následkom hromadnej návštevnosti a autoturistiky konkrétnej vysokohorskej prírode "najmenších veľhor" sveta. Napriek tomuto zámeru nepôjde len o dokument, ale skôr o metaforu. Výraznú úlohu tu bude hrať skratka, nadsázka: celá vízia skazonosného procesu, počnúc hromadným výstupom a končiac sekvenciou autoturistiky sa udeje vlastne na jednej pohľadnici.

Fotografka Oľga Bleyová sa nepodieľa na filme len ako autorka pôsobivých záberov tatranskej prírody, ale aj ako animátorka, výtvarníčka a fázerka jeho jednotlivých obrazov a sekvencií. "Odjazdom sa dostane do formátu aj rámček fotografie a pred nami opäť leží pohľadnica. Tá istá, ktorú sme videli na začiatku filmu. Lenže teraz je celá ušpinená, zodratá, prederavená a skrz naskrz poprepichovaná. Začne sa sama od seba krčiť a - stane sa odpadkom. Odpadkom, ktorý leží na ceste, vedúcej na nám tak dôverne známe a drahé tatranské štíty. Sú ešte nedotknuté a neporušené. Tento posledný záber už nie je žiaden trik!" Posledný záber filmu našťastie naozaj nie je žiadnym trikom... Preto aj dielo oboch tvorkyň, ale i ďalšie jemu podobné, prichádzajú včas. Sú apelom na nás všetkých, aby pointa ich filmu zostala dlho pravdivou a všetko, čo jej bude na plátne predchádzať - celá tá apokalyptická vízia skazy - ostala len zlým, no svedomie burcujúcim snom. Snom, ktorý nikomu z nás nedovolí zostať ľahostajným.... MILAN STRAKA - SLOVENSKO 1984/10

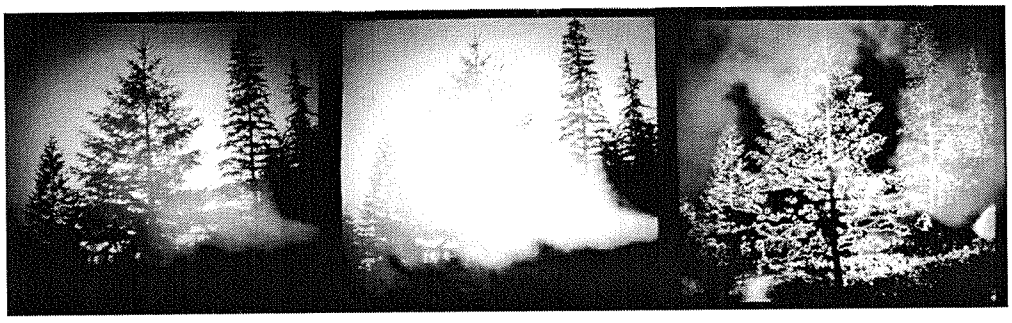

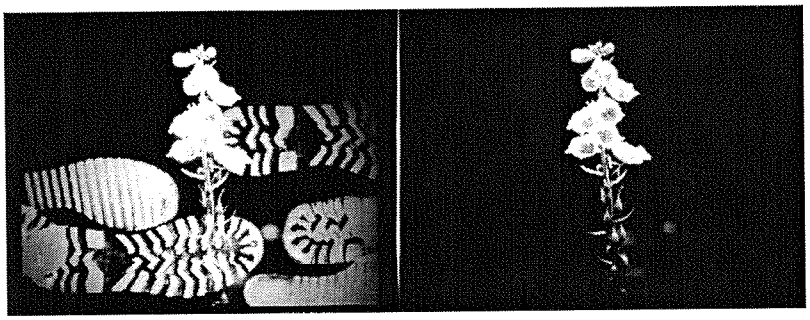

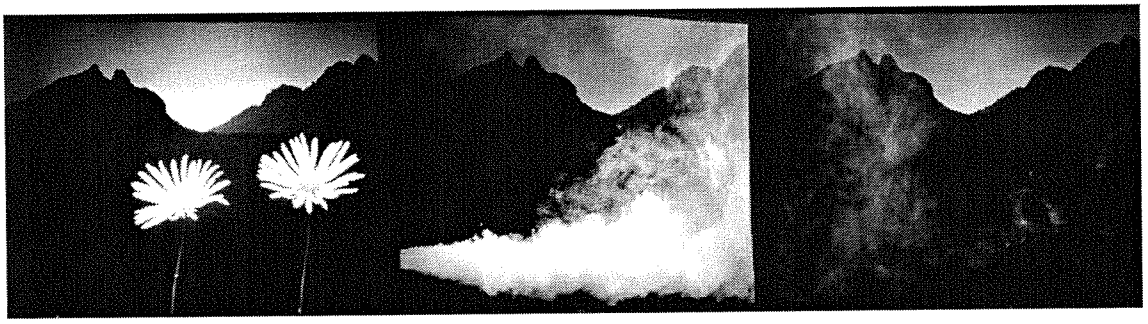

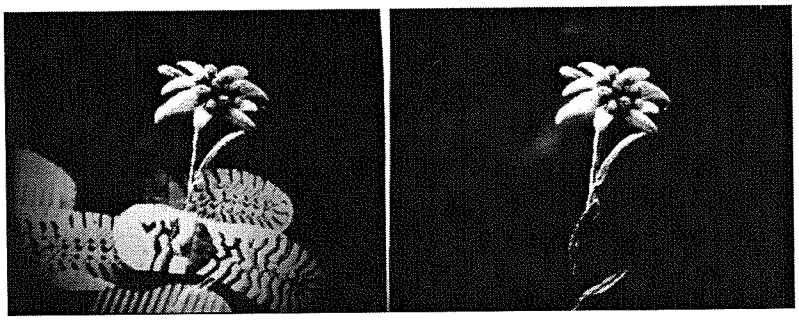

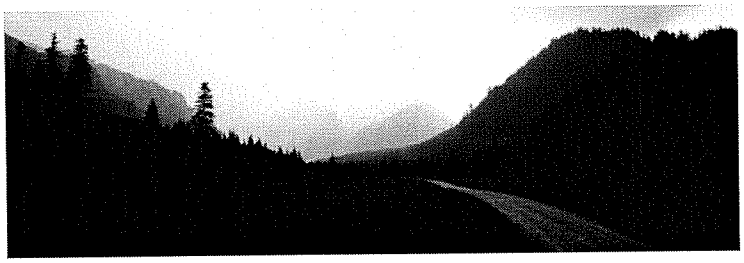

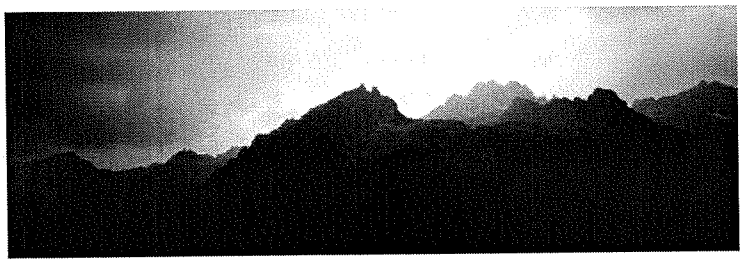

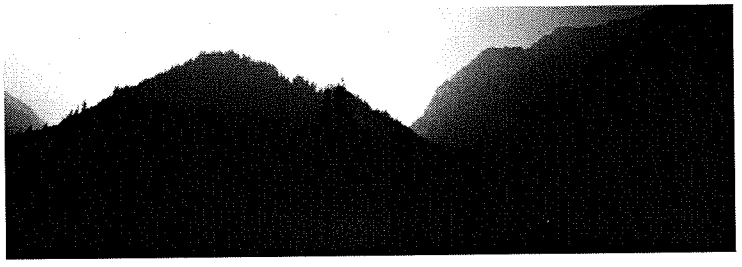

MULTIVÍZIA

Od roku 1975 - kedy som rozvodom prišla o svoj ateliér a preto som sa nemohla živiť voľnou tvorbou - zamestnala som sa v n. p. Výstavníctvo ako vývojový pracovník multivíznych systémov. Štáb technikov tu pracoval na ich vývoji. Ja ako výtvarník som mala ich prácu zviditeľniť a previesť do konkrétnej vizuálnej podoby. Skúsenosti s fotografiou a filmovou tvorbou boli ideálnym predpokladom pre túto moju úlohu.

Tvorba multivíznych programov je týmová práca. Najčastejšími mojimi spolupracovníkmi boli brat František v úlohe produkčného a architekta, dcéra Danica ako spoluautorka rôznych grafických diapozitívov a grafiky, kolega Ing. Ivan Sečanský ako tvorca techniky a trikov...

Základným stavebným prvkom multivíznych programov je farebný diapozitív. Množstvo farebných diapozitívov je závislé od náročnosti programu. Rozhodujúca je časová dĺžka programu, množstvo premietacích plôch, počet caruselov a rytmus.

Pre náročný desaťminutový program môže dosiahnuť potrebný počet diapozitívov až do tisíc kusuv. Pri nasvietení štyroch až piatich karuselov na jednu plochu sa docieli ilúzia pohybu.

Mnohé z programov sa odohrávali na veľkých - aj šesť metrov - rozľahlých plochách (v banskobystrickom múzeu na 12 m).

Práca na tvorbe multivíznych programoch bola pre mňa jednou z najzaujímavejších, pretože v sebe zahŕňala všetko, čo som dovtedy robila. Výsledný efekt - ozvučená fotografia oživená technikou - je veľmi sugestívna.

Škoda len, že predvádzanie je obmedzené a neprenosné a ďalšia prezentácia diela je takmer nemožná.

Multivíznych programov ako autorka obrazu a réžie som urobila skoro dve desiatky. Väčšinou pre veľtrhy Agrokomplex v Nitre s poľnohospodárskou tématikou, ale aj pre stále múzejné expozície a výstavy.

Za jeden z najvydarenejších považujem program "Pozdrav z Bratislavy". Okrem Bratislavy bol premietaný v Prahe na sympóziu multivíznej techniky firmy Kodak a vo Viedni na veľtrhu techniky.

V Pamätníku SNP v Banskej Bystrici v roku 1984 boli diapozitívy premietané súbežne s filmom (režisérom dokumentárného filmu bol Ctibor Kováč). Diapozitívny program s filmovým sa aj vzájomne prelínali. Premietalo sa na šiestich samostatne v priestore ostavených stenách 2x2m veľkých.
V roku 1994 sme s Dankou vyrobili nový multivízny program pre banskobystrické múzeum SNP pri príležitosti 50. výročia Slovenského národného povstania. Tento program bol ale len diapozitívny program bez filmu. Osláv SNP sa zúčastnil aj prezident Českej republiky Václav Havel.
V roku 1987 sme (znovu kolektív Čalfa, Orvanová, Šimek...) vytvorili pre Vlastivedné muzeum v Trebišove deväťminutový program s názvom "Kraj východoslovenský".
Reálne panoramatické diapozitívy východoslovenskej krajiny boli po stranách doplnené farebne štylizovanými zábermi archeologických nálezov. Archeologické objekty boli súčasťou výstavnej expozície. Fotografie týchto nálezov boli z pôvodných čiernobielych fotografií vyrobené farebné diapozitívy špeciálnou technikou.
Týmto programom som vzdala hold svojmu rodnému mestu. Komentár aj úvodnú báseň nahovoril herec Ladislav Chudík, čo celému projektu dodalo dôstojnosť.

V roku 1988 pri príležitosti 750. výročia založenia mesta Trnavy, bol premietaný (v Západoslovenskom múzeu) na jednu plochu pomerne malý, výtvarne však zaujímavý program "Rapsódia o meste". Staré dobové kresby sa prelínali s pohľadom na súčasnú Trnavu. Nevšedný komentár scenáristky Kataríny Bartošovej

program ozvláštnil.

Dnes mi je ľúto, že nemám o pár rokov menej, pretože dnešná technika dáva možnosti, nad ktorými žasnem a ktoré by som určite vedela využiť.

POZDRAV Z BRATISLAVY

Je niekoľko teórii o technických a tvorivých možnostiach či zákonitostiach multivízie. Väčšinou vychádzajú z praxe, z osobných skúseností tvorcov, na konkrétnych témach, ktoré podnecujú nové teórie i nové konvencie. I keď multivízny program je postavený na vizuálnej stránke a je ho možno (teoreticky) predviesť bez zvukovej ilustrácie, je to práve zvuk, ktorý v priebehu vývoja sústreďuje na seba hlavnú pozornosť. Novému mladému multivíznému umeniu (dovoľte, aby som ho považoval za umenie a nie za atrakciu) sú už pritesné postupy rýdzo fotografické. Nestačí samotné experimentovanie s lineárnou, tonálnou či farebnou štruktúrou jednotlivých obrázkov a kompozícii, ale pomocou techniky dochádza k syntéze jednotlivých výrazových prostriedkov v novú kvalitu. Montážna skladba diapozitívov vo vzájomnej konfrontácii, pomocou technických ozvláštnení (strihy, bliky, roztmievačky, prelínačky, zatmievačky), vytvára nové zoskupenie a nové kinetické kompozície. Vzniká dynamická koláž vzdialená pôvodným "statickým" funkciám diapozitívu.
Zložitosť takejto skladobnej mozaiky vedie nutne k tomu, aby obrazová roztrieštenosť bola stmelená akustickým doprovodom. Takto sa stáva zvuková a obrazová stránka multivízie rovnocennou, vzájomne sa doplňujúcou. Škoda, že táto symbióza obrazu a zvuku nie je zachovaná v praktickej ukážke POZDRAV Z BRATISLAVY, pretože úspech tohoto programu by bol ešte výraznejší. Výtvarnú nápaditosť, farebnosť a sviežosť tlmí nevýrazná hudba, ktorá oslabuje konečný dojem. Ukazuje sa, že archívna hudba (najmä keď

je obmedzená rôznymi autorskými zákonmi) je iba východisko z núdze - a že v budúcnosti je žiadúce i túto stránku riešiť tvorivo. Ukazuje sa nutnosť komponovania hudby a to nie tradične, ako pozná prax filmárov - k hotovému dielu, ale ako inšpirácie v čase zrodu programu. Prax niektorých multivíznych tvorcov potvrdzuje, že zvuková skladba (hudobné dielo) môže inšpirovať obrazovú skladbu podielom, ktorý zasahuje priamo obsah - presnejšie a emocionálnejšie vyjadrenie myšlienky. Zvuková zložka to je vlastne vnútorná estetická dramaturgia dotvárajúca vizuálnu ilúziu. Dáva programu rytmus, harmonickú jednotu - umocňuje poetické, podtrháva racionálne.

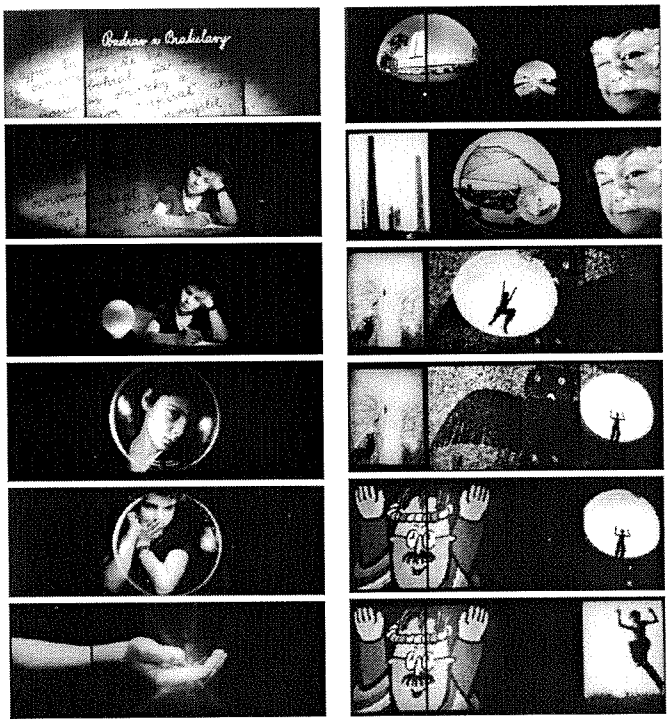

Ak som sa doslova oponentsky vyjadril k zvukovej stránke POZDRAVU Z BRATISLAVY o to viac musím oceniť snahu a schopnosti tvorcu vo vizuálnej časti, jej vydarenú snahu použiť tvorivo a v ucelenom programe čo najširšiu škálu technických možností, ktoré multivízne zariadenie dovoľuje. Myslím si, že zásluhou tejto silnej zložky je evidentná kvalita celého programu. Autorka diapozitívov a výtvarnej koncepcie nám nepredvádza iba

svoju fotografickú virtuozitu, množstvo nevšedných pohľadov na Bratislavu umocňuje naviac rôznymi technikami, ktoré prechádzajú do zložitejšej kompozície - kompozície v premene, v dynamike a myšlienkovej súvislosti. Nie sú to už iba farebne ozvláštnené pohľadnice, ale multivízia taká, aká má byť. Uplatňuje v nej vlastné zákonitosti, ku ktorým pri tejto téme dospela, nové teórie, ktoré sú odrazom tejto novej skúsenosti. Jednotlivými obrázkami vytvára mohutný obraz - plynule a prekvapujúce metamorfózy vytvárajú dojem deja. Detskí predstavitelia sa stávajú sprievodcami po miladom meste Bratislavy... A to všetko v dokonalom technickom prevedení podtrhnuté vynikajúcim výtvarným videním tvorcu obrazov. Vývojová úloha prestala byť školskou úlohou a premenila sa na svojbytné umelecké dielo, ktoré znesie prísne kritériá. Pokiaľ mi prichodí tento počin hodnotiť, pokladám ho za zdarilý - splnil viac než sa od neho očakávalo.

JURAJ JAKUBISKO
- OPONENTSKÝ
POSUDOK 1978

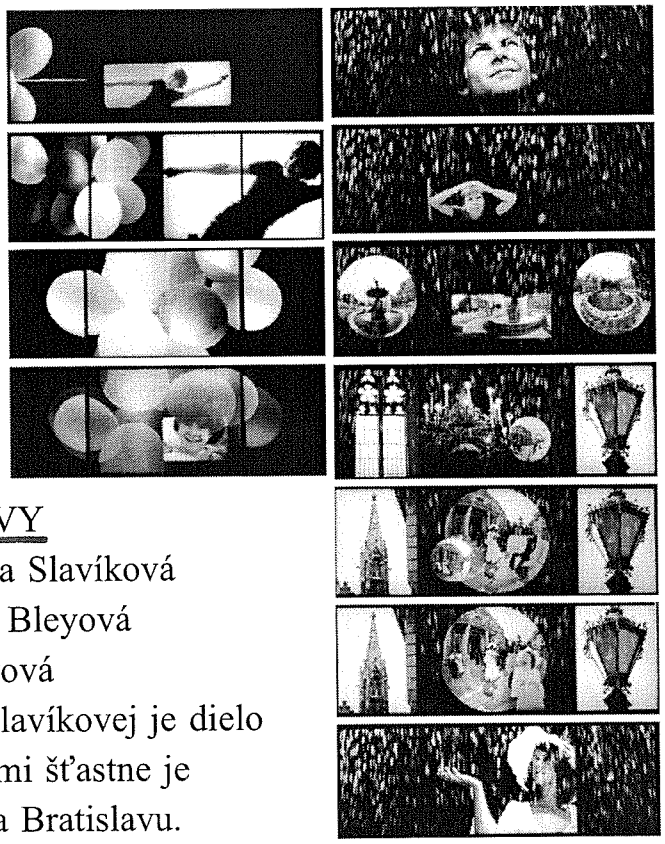

POZDRAV Z BRATISLAVY

1/ Literárny scenár: Helena Slavíková
2/ Obrazový scenár: Oľga Bleyová
3/ Diapozitívy: Oľga Bleyová

Literárny scenár Heleny Slavíkovej je dielo myšlienkove ucelené. Veľmi šťastne je zvolený pohľad dieťaťa na Bratislavu. Poskytuje možnosť ukázať toto mesto v novej podobe. V súčinnosti

s výtvarnou zložkou môžeme vidieť mesto plné fantázie a detskej hravosti, pohľady, ktoré dospelému zostávajú utajené.
Obrazový scenár Oľgy Bleyovej je pripravený odborne. Stretla sa v ňom myšlienková poloha s polohou esteticky vizuálnou. Autorka sa tu prejavila nielen ako fotografka-výtvarníčka, ale aj ako fotografka s grafickým cítením a skúsenosťami. Takto bolo možné prehľadným, jednoduchým, ale ucelene výtvarne doriešeným spôsobom previesť literárny scenár do obrazovej polohy.
Celé vyústenie práce scenára je vo fotografickom spracovaní. Nebýva zvykom vzhľadom k obtiažnosti, aby jeden program vyžadujúci množstvo fotografií a diapozitívov zvládol jeden autor. Obvykle sa na takejto práci podieľa buď kolektív autorov - fotografov, alebo sa úloha rieši zberom. V tomto prípade celkom neobvykle je celá fotografická časť od jedného autora. Oľga Bleyová sa tématikou fotografovania Bratislavy už dlhšie zaoberá. Za ten čas nadobudla v spracovaní témy suverenitu a vysokú odbornosť. Rôznorodé zábery dokáže spojiť jednotiacim pohľadom. Jednotlivé časti utvárajú vzájomne sa podporujúci celok, zdôrazňujúci rapídne premeny mesta vo svojom historickom vývoji.
Najväčším zážitkom je predvedenie ukážok farebných diapozitívov a ich možnosti uplatnenia. Táto práca je v kontexte doterajšieho vývoja bez precedensu. Dochádza tak k šťastnému prepojeniu techniky a umenia.
Bez dlhoročnej skúsenosti v oblasti fotografie, grafiky a filmu (pracovala aj ako strihačka filmov) by Oľga Bleyová tiež ťažko mohla v tak krátkej dobe dospieť k tak zrelým výsledkom v oblasti multivíznej tvorby.
V tomto prípade treba vyjadriť poďakovanie za predvedenú prácu a zážitok.
ZUZANA MINÁČOVÁ - výtvarný fotograf - OPONENTSKÝ POSUDOK 16. 12. 1978

NOVÉ TECHNIKY FAREBNEJ FOTOMONTÁŽE

Príspevok Oľgy Bleyovej k uvádzanej problematike predstavuje vážny pokus riešeť v súčasnosti veľmi často frekventovanú otázku využitia vývoja nových zariadení pre realizáciu multivíznych systémov. V tomto smere osobitne skúma aplikovanie netradičných techník farebnej fotomontáže, ktorá dáva široké priestory pre ďalšie výskumy na tvorivé zužitkovanie. Autorka vo svojej práci stručne, ale výstižne - charakterizuje súčasné trendy a tendencie v tejto oblasti, poukazuje na ich prednosti i nedostatky. Okrem iného rozvádza rozličné spôsoby získania farebných diapozitívov z čiernobielej fotografie. Aj pri ďalších častiach práce cítime značnú teoretickú, ale i praktickú erudíciu autorky. Obidva tieto momenty vie Oľga Bleyová zužitkovať v prospech novej tvorby, ktorú výstižne dokumentuje i formou ukážok (diapozitívov) a jednak ich využitím v multivíznom programe POZDRAV Z BRATISLAVY. Osobitne by som na tomto mieste chcel podčiarknuť zvlášť úspešné spojenie myšlienkových, výtvarných a technických aspektov riešeného problému.

Doc.Dr. ĽUDO PETRÁNSKY CSc. - OPONENTSKÝ POSUDOK 1978

NOVÉ TECHNIKY FAREBNEJ FOTOMONTÁŽE

Multivízne programy sledujú v súčasnosti živý trend využitia farby ako funkčného výrazového prostriedku.

Autorka O. Bleyová, ktorá má u nás azda najbohatšie skúsenosti s použitím farebných diapozitívov v kontexte multivíznych systémov, predkladá vo svojej práci ucelenú sumu poznatkov, tvorivých a technických riešení, ktoré treba považovať za veľmi poučné pre všetkých, ktorí sa tomuto médiu hodlajú venovať.

Z toho aspektu považujem riešenie zadanej rezortnej vývojovej úlohy nielen za zbilancovanie jednej etapy práce, ale aj za podnet pre ďalšie rozvíjanie získaných poznatkov.

Mám o. i. na mysli možnosti, ktoré autorka uvádza s použitím dvoch a viac diaprojektorov (na jednu plochu) s kombináciou diapozitívov a reálnej farby so štylizovanými farebnosťami, s uplatnením masiek a podobne.
V rámci tvorivých možností multivíznych programov stojí za povšimnutie exploatácia diapozitívu s "farebným fľakom", ako ho autorka účinne využíva v Pozdrave z Bratislavy. V tom istom programe zaujíma decentnosť, neagresívnosť farebných riešení.
Je sympatické, že program nechce byť farbotlačový, že si autorka dobre uvedomuje, že "menej" farebný obraz vyvoláva často intenzívnejší významový efekt, ako samoúčelné využívanie rozsiahlej farebnej škály. Aj to je jeden z výsostne aktuálnych poznatkov pre prácu s farebnou fotomontážou.
V rámci Pozdravu z Bratislavy nachádzame aj ďalšie pozoruhodné experimenty. Vizuálne expresívne pohľady tzv."rybieho oka" by boli samoúčelné a formalistické, keby fungovali samé o sebe ako výtvarný nápad. Avšak premietnuté do tvaru gule (sklenenej gulôčky) pôsobia nenásilne, prirodzene a účelne. Pozoruhodné efekty sa podarilo dosiahnuť v epizóde stromov a v ďalších častiach.
Treba zdôrazniť, že analyzované spôsoby farebnej fotomontáže sledujú vo svojom dôsledku
d r a m a t i c k é ú l o h y so všetkými vysokými nárokmi z toho vyplývajúcimi, včítane celej plejády ďalších výrazových prostriedkov. Ale to už je ďalšia problematika multivíznych systémov, nepatrí do rámca témy a ani do tohto posudku.
RUDOLF URC - dramaturg animovavého filmu - OPONENTSKÝ POSUDOK 20. 11. 1980

NOVÉ TECHNIKY FAREBNEJ FOTOMONTÁŽE

Autorkou správy a obrazovej časti audiovizuálného programu a pôvodkyňou nového technického postupu pri spracovaní fotografického obrazu je Oľga Bleyová.

Vlastným cieľom riešiteľskej úlohy je práve vyvinutie nového technického a technologického postupu pri spracovaní fotografického obrazu. Tento postup, chcem to zdôrazniť hneď na začiatku, je naozaj nový, svojský, doteraz neznámy a nepoužívaný a nepublikovaný.
Princíp, na ktorý Bleyová prišla, dosahuje, čo týka vzhľadu výsledku porovnateľné so zahraničnou technologiou agfacontúru, ale čo sa týka techniky výroby na jednej strane a tvorivých možností na strane druhej, je Bleyovej postup jednoduchší, lacnejší a rýchlejší a umožňuje vo väčšej miere ovplyvňovať výsledný vhľad obrazu, a teda jeho výtvarné kvality.
Postup, opísaný v záverečnej správe, ako východiskový materiál môže prijať čiernobielu fotografiu práve tak ako aj farebnú alebo farebný diapozitív. Tento východiskový obrazový materál sa pomerne jednoduchým spôsobom pomocou filtrov prevádza na farebný obraz. Vo výslednom diele Bleyovej postup umožňuje štylizovať tvar obvyklými fotografickými postupmi a technikami (úpravou gradácie, solarizáciou, pseudoreliéfom) a farebnú škálu upravovať ľubovoľne podľa potrieb a zámeru.
Výsledky nového postupu Bleyová zakomponovala do audiovizuálného programu Pozdrav z Bratislavy. Spôsob, akým tu farebné fotografie, vyrobené svojou technologiou zakomponovala a využila, ukázal na ďalšie prednosti a tvorivé možnosti jej vynálezu: Fotografie možno premietať nielen podľa doterajších obvyklých spôsobov, ale možno pridať aj ďalší, neobyčajne pôsobivý: Na plátno premietať snímku v čiastkových farbách, postupným pridaním ďalšej farby vzniká obraz nových obsahových kvalít, a okrem toho sa projekcia obohacuje o dojem dynamiky, pohybu.
ZHRNUTIE: Bleyovej postup na vytváranie farebných fotografií (diapozitívov), ku ktorému sa dopracovala, objavuje nové možnosti práce s čiernobielou či farebnou fotografiou, vyznačuje sa jednoduchou technologiou, dáva široké možnosti pre výtvarnú

úpravu východiskovej snímky a je veľmi tvárny pri aplikácii do programu audiovizuálneho typu. Pritom je pôvodný, neprevzatý z iných známych postupov obdobného charakteru, proti ktorým má prednosť v jednoduchosti a vo väčšom výbere spôsobov výtvarného umocnenia.
Záverečnú prácu Oľgy Bleyovej odporúčam prijať v plnom rozsahu a jej autorke za svojské, ekonomicky aj tvorivo úspešné riešenie udeliť najvyššiu odmenu.
Okrem toho odporúčam výsledky jej práce čo najširšie uplatniť jednak v práci podniku a jednak aj na mimopodnikových oblastiach, ak sa predtým vyrieši ochrana pôvodcovského práva autorky.
ĽUDOVÍT HLAVÁČ - teoretik a kritik fotografie - 9. 12. 1980

TRI SKLENÉ GUĽOČKY

Tri sklené guľky. Modrá, zelená, červená. Pozerali ste sa cez ne na svet? Takýto farebný pohľad si vybral Martin pri svojom prvom "filme" Pozdrav z Bratislavy. Nie je to bežný film, na aký ste zvyknutí, ale zaujímavý pohľad na početné pamiatky a život nášho hlavného mesta.
Autorkou tohto netradičného "filmu" je naša popredná výtvarníčka Oľga Bleyová a scenáristka a režisérka Helena Slavíková. Odborne sa takéto premietanie nazýva multivízia.
Skúsili ste už niekedy fotografovať? Mnohým z vás sa práca s fotografickým prístrojom tak zapáčila, že sa jej chce venovať cieľavedomejšie. Prvé fotografie, podoby kamarátov alebo blízkeho okolia vás iste zaujali a zapáčili sa vám. Pekná fotografia nie je len stlačenie spúšte aparátu. Svetlo, tiene, čiernobiele a farebné citlivé vrstvy fotografického materiálu poskytujú nezvyčajné možnosti. Fotografia má významné miesto vo všetkých oblastiach života, často sa s ňou stretávame aj v umeleckej tvorbe.
A tu sme opäť pri práci jednej z najpoprednejších výtvarných fotografiek Oľgy Bleyovej, autorky množstva umeleckých fotografií,

niekoľkých fotografických rozprávok, ilustrácií kníh a výstav. Oľga Bleyová sa zameriava na viacero oblastí. Jednou z nich je fotografovanie predstavení Štátneho bábkového divadla. Toto, ako i spolupráca s filmom ju vedie k tvorbe fotografických rozprávok. Zo všetkých spomenieme pôvabný príbeh lopty Hopty, ktorú uniesol šarkan, potom Concertino a Moment muzikál, ďalšou je Slncová panna. Na tieto práce nadväzuje Pozdrav z Bratislavy s Martinom Sečanským. Výtvarníčka nám z neho poskytla niekoľko záberov, ktoré sa nám aspoň takto prihovárajú príťažlivou rečou moderných umeleckých fotografií.

ĽUBICA CHRIAŠTELOVÁ - KAMARÁT 23. 1. 1979

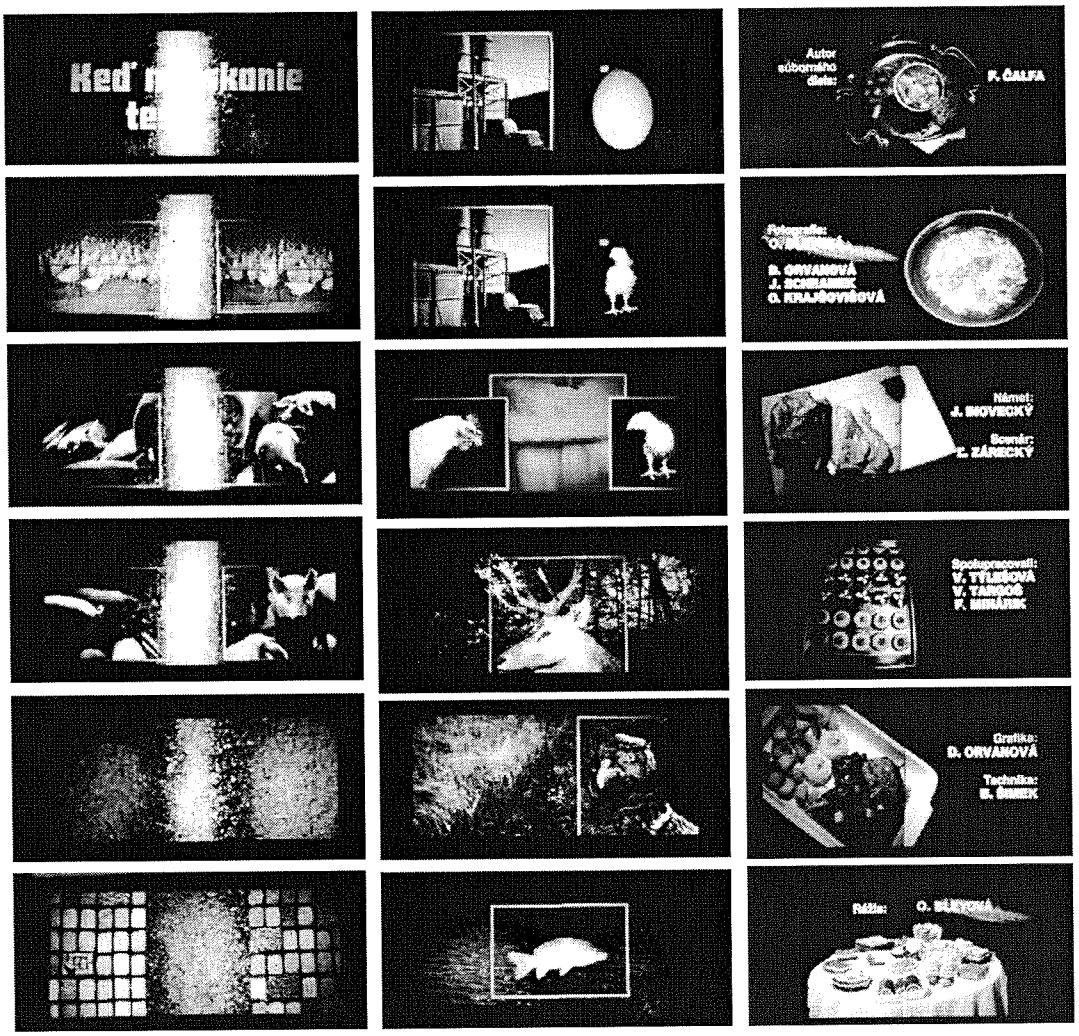

MULTIVIZE OLGY BLEYOVÉ

Bienále ilustrací Bratislava '79 jsem navštívil těsně před jeho zahájením. Právě skončila instalace jednotlivých výstaních panelů, hukot elektrických vysavačů byl stále slabší, až zanikl docela, skončilo i aranžování květinové výzdoby. Napětí posledních hodín zmizelo a strašný otazník, zda se vše stihne včas, zanikl v úsměvech organizátorů.

Do úsměvu mčla alc daleko malá skupinka lidí ve stupní hale, která netrpělivě postávala před projekční plochou multivízního programu. Promítání diapásu bylo totiž přerušováno každou chvíli, zřejme narušenou synchronizaci obrazu ze zvukem. Stál jsem opodál a zvědavě čekal, jak to dopadne. Stísněná, napjatá atmosféra se přenášela i na mne, člověka v podstatě nezúčastneného, který jim, z ničehonic, začal fandit. Do zahájení výstavy zbývala hodina.

V dnešní době nejsou na výstavách multivize něčím mimořádným. Je to proto, že čtvereční metry výstavní plochy jsou stále dražší a vystavovatelé se ji logicky snaží v co největší míře využít. Multivize má schopnost tlumočit značné množství informací najednou, a navíc i efektní formou. Jsme alc svědky toho, že převážna většina propagačně komerčních programů se utápi v šedi a nudě, jsou si podobny jako vejce vejci a návštevník si spíše všímá jednotlivých obrázků než programu jako celku.

Takové a jim podobné myšlenky mi táhli hlavou při sledování lidí kolem nefungující multivize. Z nervózní skupinky mne zaujal klid drobné, nenápadné ženy v jednoduchých šatech, s vlasy spojené do neposlušného drdůlku, která s unavenou, ale stále usměvavou tváři nabádala lidí ke klidu a trpčlivosti. Snažil jsem se usilovně rozpomenout, odkud ji znám...

Do zahájení zbývali minuty. Najednou se lidé shromáždili před projekční plochou, poslední úprava zatemnění, úvodní titulky, hudba. Podle úsměvů bylo zřejmé, že je všechno v pořádku. Přede mnou se odehrával barevný poetický příběh malého Martina a jeho

skleněných kuliček. Je to zvláštní, jak člověk rychle zapomene na programy s ledničkami, auty, slečnami v bikinkách nebo na pohlednicově zpracované krásy naší vlasti. Tohle bylo něco úplně jiného, skutečně svébytné umělecké dílo. Jednotlivé diapozitívy byly dokonale řešeny v rámci celé projekční plochy, perfektní střih s výborně propracovanými přechodovými fázemi stylově doplňoval kontinuitu jednoduché dramatické stavby stejně jako sugestívní zvukový doprovod s hudbou a ruchy, to vše dohromady nově silně tlumočilo stěžejní myšlenku: tohle je náš svět, svět dětí. A tak jsem se stal svědkem malé premiéry, která mně názorně přesvědčila, že multivize je samostatným typem syntetického umění, uměleckým druhem, který se nedá nahradit ani televizi ani filmem.
Při závěrečných titulcích jsem se rozpoměl na klidnou, sympatickou ženu... Autorka fotografií výtvarné řešení a réžie obrazu: Olga Bleyová.
Byl jsem první, kdo ji blahopřál. S úsměvem se podívala na hodinky. "Bylo to na chlup přesne, ale vyšlo to!"
..."Dokonalá technika je dominantní prvek multivízního programu, a pokud hovoříte o úspěchu, je ho třeba pričíst zejména Ing. Ivanovi Sečanskému, který vlastne umožnil uskutečnit všechna ta kouzla a efekty." Olga Bleyová se široce rozhovořila o svých spolupracovnících Alfrédu Benčičovi, Ivanu Sečanském a jeho synovi Martinovi, který byl hlavním protagonistou příběhu, samozřejme o scenáristce Heleně Slavíkové, jejíž scenár poskytoval široký prostor obrazovému vidění, s možností fantazijného přístupu a uplatnění osobité tvůrčí invence.
Dalo mi hodně práce, abych donutil Olgu Bleyovou hovořit o sobě. Bylo mi jasné, že bez jejích zkušeností a fandovství by nebylo vůbec možné tak náročný pořad realizovat. Je tvůrkyní, která má k multivizi ideální předpoklady - studovala fotografii - její hluboký zájem o grafiku dokumentuje skutečnost, že samotnou fotografii cíti graficky - pět let práce střihačky filmu ji vyzbrojilo praktickými

znalostmi střihové skladby filmového obrazu a zvuku, dramaturgie a réžie.
"Pravá multivize shrnuje v sobě všechny výrazové prostředky, které jsou mi blízke. Vyžaduje gradační úpravu celé projekční plochy, v tom trochu připomína úpravu časopisu, jeden diapozitív sám o sobě není ničím, začína mít smysl až ve vztahu k ostatním. A právě díky "přechodům" krátkym a dlouhým prolínačkám, ostrým střihům, blikaním a blendováním vzniká nový, třetí rozměr, s kterým když se počíta, je výrazotvorní a efektní. Nepopíram, že by se dalo tento príběh natočit aj kamerou. Nepřišla jsem na to jen já, že nafilmovaná fotografie je někdy víc než nafilmovaný pohyb. Podobný efekt využívají i filmáři - dokumentaristé. Tzv."mrtvolka" umocňuje klíčový okamžik a zvyšuje napětí, které jinak kaměře, pracující v reálnem čase, unikne. V tom je právě půvab fotografie, která zastavuje moment v rámci pohybu - zastavenému okamžiku dáva větší časový prostor. Mohlo by se zdát, že multivize působí zrtnule, protože jeho základní "stavební prvek" tvoří statický farebný diapozitív.
Není to však pravda! Dík technicky zvládnutými "přechodmi" vzniká dojem pohybu - pohybu úplne jiného - je to pohyb stylizovaný. Je zde zrovna takový rozdíl jako medzi reálnym a stylizovaným snímkem. Multivize, jako každé jiné mladé umění hledá, experimentuje a stále se obohacuje jak v praxi tak i v teorii.
PETR PIKAL - ČESKOSLOVENSKÁ FOTOGRAFIE 1979/12

NA NÁVŠTEVE U JUBILANTKY OĽGY BLEYOVEJ

.... Zaoberám sa multivíziou - povedala mi stručne.
Pri tomto slove som zbystrila sluch a v očiach sa mi objavilo množstvo otáznikov.
Vidíte, - usmiala sa Oľga Bleyová, - napriek tomu, že sa bránim technike, prichádzam s ňou ustavične do styku. Na výrobe multivízného programu sa podieľa okrem scenáristu, výtvarníka aj

programátora štáb technikov. Ide o premietanie diapozitívov na viacerých premietacích plátnach, ktoré sa neustále vymieňajú a pomocou technických trikov vytvárajú iluzórny pohyb. Multivízia je teda prepojenie techniky a umenia. Je to odvetvie mladé, ktoré si ešte len hľadá svoju vlastnú cestu. Oľga Bleyová má už za sebou tretí takýto program. Ten posledný sa premietal návštevníkom na poslednej výstave Bienále ilustrácii Bratislava '79.
...Do Bratislavy prichádza desaťročný Martin, chlapec z vidieka. Prináša so sebou sklenené farebné guľôčky, ktoré stráca, vymieňa aj daruje, ale hlavne žije s nimi a díva sa cez ne. Jeho očami vníma divák Bratislavu. A keďže je to ešte dieťa, pristavuje sa pri veciach dlhšie a hľadí na ne pozornejšie a citlivejšie ako dospelí...
I ja sa pokúšam hľadieť na Bratislavu jeho očami. Cez jeho magické guľôčky - zelenú, modrú a červenú - rozkladá sa mi program na mozaiku 455-tich obrázkov. Práve toľko diapozitívov Oľgy Bleyovej si v tomto osemnásťminútovom programe stihne návštevník prezrieť. A cez akú guľočku sa mám zahľadieť na celú tvorbu Oľgy Bleyovej? Snažím sa ju vnímať vlastnými očami. Tak ako ju vnímajú návštevníci jej výstav doma i v zahraničí. Očami plnými úprimného očarenia.
MAGDA KRPELÁNOVÁ - SLOVENKA 1980

BLEYOVEJ MULTIVÍZNE PÁSMO NA BIB '79

Po krátkometrážnom animovanom filme SLNCOVÁ PANNA, ktorý fotografka Oľga Bleyová zo svojich snímok nakrútila s režisérkou Helenou Slavíkovou, v septembri sa predstavila s novým výsledkom svojich úvah o fotografickom obraze a o jeho možnostiach komunikačných i tvaroslovných. V rámci vývojovej úlohy Ministerstva kultúry pripravila k Bienále ilustrácii Bratislava '79 multivízny program "Pozdrav z Bratislavy". V tejto montáži obrazu, slova a hudby scenár, ktorej pripravila H. Slavíková, za 18 a pol minúty vystrieda 455 diapozitívov komponovaných do 260

obrazových krokov - zmien obrazovej skladby na premietacom plátne. Diapozitívy sa na tri časti panoramatickej plochy premietajú 14 karuselmi podľa programu zachyteného v dierovanej páske: ňou sa ovládajú nielen chod premietania, ale aj osvetlenie a ozvučenie a všetky ich zmeny.

ĽUDOVÍT HLAVÁČ - VÝTVARNÝ ŽIVOT 1980

DOBRÉ RÁNO V PEKNOM DNI SCHODZKA S FOTOGRAFKOU OĽGOU BLEYOVOU

"Každá nová práca nastoľuje nové problémy - tvorivé.

Ide o to, aby sme v tvorivom nepokoji a neustálom hľadaní našli záľubu a potešenie.

Tvorba = hľadanie = troška po novom. To "troška" dá poriadne zabrať.

Keď vnímam tvorbu iného autora, divadlo, film, hudbu, literatúru či výtvarné umenie, pri ktorej mám pocit, že vznikla ľahko -

samozrejme - vždy si hovorím, že sa nesmiem dať oklamať, pretože práve za týmto sa skrýva najviac práce - je to najviac "vydrené". A opačne, keď je na výsledku cítiť, že bol vyrobený s veľkou námahou - tak by bolo načim si ešte na ňom popracovať.
Iné je, že to "nové" ľudí skôr rozčuľuje, než dáva pocit pohody a ľahkého prijímania, konzumovania umeleckého diela. Snáď by mohli viac pomôcť teoretici umenia. Teoretik môže dielo vysvetliť, zámery a ciele autora sprístupniť, a potom nemusí umelec zomrieť skôr, ako bude jeho dielo pochopené. Z toho vyplýva len to, že nie len tvorca musí pracovať na sebe, ale aj ten, kto umelecké dielo prijíma. Divák. Ten si musí na ten nový pohľad aspoň zvyknúť. Môžeme to napríklad porovnať s módou. To, čo sa práve nosí - načo sme si už vizuálne zvykli - sa nám obyčajne aj páči. Všetko, čo prichádza ako nová módna línia, sa zdá, že je proti ženskosti, proti slušnosti, proti vkusu, proti, proti, proti... Zo začiatku je len pár odvážnych, ktoré to skúsia, potom viac, až nakoniec to nosíme všetky. A práve v tom čase módní návrhári už predkladajú novú módnu líniu, ktorej osud sa bude opakovať.
Keď vyjdem s novou výstavou, a keď to, čo som vystavila, sa "všeobecne páči", to páčenie je pre mňa skôr signál, že som práve neurobila nič s čím môžem byť spokojná. Možno sa len opakujem, možno, že už len "vykrádam" sama seba?
Keď počujem, že umelec má tvoriť pre ľud - musím sa priznať, že tomu nerozumiem - ako je to myslené. Ľud predsa nie je rovnomerná rovnako chápajúca masa ľudí, je rozvrstvený do množstva stupňov podľa intelektuálnej záujmovej aj citovej úrovne. Pre ktorú skupinu z týchto by mal vlastne umelec tvoriť? Umelec tiež nie je človek s neobmedzenými možnosťami a schopnosťami, aj on má svoj "strop". Preto ho nie je možné chápať ako jedinca, u ktorého je to len otázka rozhodnutia, že na akej úrovni bude pracovať. Pre tvorcu môžu byť jedinou mierou jeho vlastné schopnosti a možnosti. O ostatné sa nemá starať. Dielo si svojho

konzumenta nájde.
Sú neustále diskusie o tom, či fotografia výtvarná, či reportážna. Čas je raz naklonený presadzovať jednu, potom zase druhú polohu. Každý, kto raz začal robiť fotografiu ako tvorbu, si na začiatku určite vyskúšal jedno aj druhé. Sám príde na to, čo mu viac sedí. Treba si len uvedomiť, že jedno nevylučuje druhé. Fotografia dnes s plnou vážnosťou dopĺňuje súkromné aj verejné interiéry ako stála architektonická výzdoba a súčasne je najpresvedčivejším dokladom o dobe, v ktorej žijeme. Presne tak môže byť ilustráciou poézie ako reklamou na plagáte. A preto môže jeden a ten istý autor plniť úlohu fotografickej tvorby raz v jednej a inokedy zas v druhej podobe."
- V tomto dome sa stále niečo robí, zavoňalo jej bratislavským ateliérom do modra. Mihla sa jej pätdesiatka, zaplakal vnúčik Paľko, úspechom potešila Danica, dcéra, grafička. Voňalo to tak - skoro tak ako hocikde u nás doma.
- Pekný deň, pani Bleyová, čo robíte?
- Momentálne ma najviac zaujíma použitie farebnej fotografie v multivíznom programe.
Multivízia - to je prepojenie techniky a umenia. Vzájomné ovplyvňovanie a úzka spolupráca vedie k docieleniu zámeru. Pri nerovnováhe týchto dvoch zložiek môžu výborné technické výsledky bez primeraného umeleckého stvárnenia zaniknúť a naopak, výtvarník bez technických možností nedosiahne cieľ.
Farebná fotografia je základným stavebným prvkom multivízneho programu. Fotografické obrazy sú skladané v určitej kompozícii vedľa seba, za sebou, aj do seba. Tak, aby poskytli divákovi čo najefektnejší vizuálny zážitok, umocnený zvukovým doprovodom.
ANNA SLOVÁKOVÁ - FOTOGRAFIE 1982

UMELECKÁ FOTOGRAFIA O DNEŠKU

Tvorba Oľgy Bleyovej má čo povedať súčasníkovi.
Do 9. decembra je sprístupnená výstava umeleckej fotografky Oľgy

Bleyovej. Vo výstavnej sieni na Gorkého ulici predstavuje svoju najnovšiu i retrospektívnu tvorbu s dôrazom na špeciálne predstavenie.
Audiovizuálny program, náročné zostavenie obsahu sa premieta každú celú hodinu. Na šiestich plátnach, podfarbené pôvodnou hudbou sa v pôsobivom zoskupení striedajú diapozitívy, skupiny obrazov o dnešku.
Cez hrozbu ekologickej katastrofy, "večne živé" hrdzavé heslá bojovníkov socializmu, nežnú revolúciu až k optimizmu. Barborka. Nic je nič krajšie a šťastnejšie na svete, než detský úsmev.
Precízne a náročne zostavený program výstavy pozýva svojich divákov. Fotografia je komunikatívne umenie, výstavná sieň je v centre mesta. Okrem audiovizuálneho programu predstavuje umelecké fotografie Bratislavy, Krásu Slovenky - ženský akt. Oplatí sa výstavu pozrieť.
ĽUBOSLAV MOZA - VEČERNÍK 3. 12. 1990

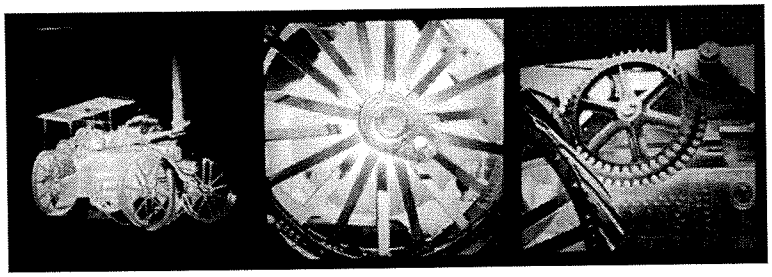

ROZHOVORY

Okrem prác na "objednávku" som si pre svoje potešenie vytvárala cykly fotografii s rôznou tematikou. Obyčajne sa to týkalo mojich najbližších. K takým patria aj fotografie z kĺziska. Fotografický cyklus s krasokorčuliarskou tématikov vznikal v druhej polovici šesťdesiatych rokov pri krasokorčuliarských pokusoch mojich detí. Keď som stála pri mantinely a pozorovala deti na ľade, zaujalo ma protisvetlo vytvárajúce dlhé tiene detských nožičiek na korčuliach. Od počiatočného predsavzatia zaznamenávať pokroky svojich detí som stále viac upúšťala a zaostrovala som svoj objektív na hru svetla s tieňom.
Ako väčší ucelený cyklus som tieto fotografie vystavila na svojej jubilejnej výstave v roku 1990 v Bratislave.

Ďalším zo závažných cyklov, ktré som si vytýčila z vlastnej potreby, bolo materstvo. V časových intervaloch som zachytávala tehotenstvo svojej dcéry, končiace pôrodom. Podobne som sledovala tehotenstvo priateľky mojej dcéry Darinky, ktorá bývala
v byte pod nami. Obidva cykly boli vystavené v Bratislave
na výstave ZSVU "Materstvo, rodičovstvo a život našich deti"
v roku 1977", ktoré boli ocenené.

OLGA BLEYOVÁ FOTOGRAFKA - comme il faut
Už dávno a už nejednou jsme v této revui vyslovili pevnou víru, že slovenská a sovětská fotografie, zejména její mladost, nám i světu ukáže, zač je toho loket, samozřejmě zač je toho loket té nevšední, nekonvenční, osobité výtvarné fotografie v tom nejlepším smyslu toho slova...
...Sympatickou známkou zlatého věku slovenské fotografie je i účast žen, zejména pak odvaha a nekonvenčnost jejich děl. Podmínky pro ženskou fotografickou tvorbu na Slovensku nikdy nebyly snadné; měrnou příčku její úrovně totiž hned od začátku vysoko

stanovila její protagonistka Magdalena Robinsonová. A přece se Olze Bleyové podařilo tuto příčku dále zvednout a připomenout nejenom ženám a nejenom slovenské, ale celé československé výtvarné fotografii, že její budoucnost je v tvůrčím neklidu, v hledáni...

Jak vidět, fotografkou jste se však naštěstí - přece jen stala...

"Moja ctižiadosť a túžba po sebarealizovaní bola tak intenzívna, že aj cez všetky problémy som využila prvú príležitosť Rozhodla som sa robiť fotografiu ako výtvarníčka. Keďže mi veľa rokov ubehlo od skončenia školy, musela som sa v práci poponáhľať. Manžel ma v tom podporoval."

Pokud vím, uspořádala jste v poměrne krátké době už několik svých výstav.

"V Bratislave som mala doteraz štyri samostatné výstavy. Každá ma nútila k vytvoreniu novej fotografickej kolekcie. Kládla som si stále náročnejšie úlohy, čo ma nútilo k väčšiemu tvorčiemu vypätiu. Myslím, že výstavy v mojom vývoji zohrali podstatný význam. Boli pre mňa nielen školou, ale aj previerkou mojich schopností."

Jak ale víme, ani nejúspěšnější výstavy ještě žádného umělce neuživili...

"Fotograficky som zatiaľ ilustrovala štyri knihy. Okrem toho som vyrobila asi 400 záväsných obrazov pre študentské domovy, vysoké školy a predajňu DIELA. V súčasnej dobe mám rozpracované výtvarné doriešenie architektúr fotografickými stenami (v Tatranskej Lomnici a mám schválený návrh pre novú budovu letiska v Bratislave)."

Patříte ke šťastlivcům, jimž se podařilo najít opravdu svůj osobitý výraz, tedy to, oč marně usiluje mnoho jiných tvůrců. Mohla by ste nám prozradit něco ze své kumštýřské kuchyně?

"Keď mám presne určenú prácu, na danej téme pracujem systematicky. Robím si poznámky, skice, potom fotografujem, prerábam, pokiaľ nie som spokojná.

Okrem toho fotografujem veci okolo seba, ktoré ma niečim zaujmu bez presného určenia ich uplatnenia. Nafotografované vykopírujem a založím do archívu."

Málokterý umělec uvažuje o tom, proč vlastne tvoří. Proč fotografujete?

"Sama si kladiem nikedy túto otázku. Keď to chcem nejak definovať, myslím, že je to vnútorná potreba po vyjadrení sa a fotografická technika je len pomôcka na toto vyjadrenie. Po doterajších skúsenostiach musím priznať, že sugestívna. Práca s fotografiou ma vzrušuje do takej miery, že som skoro ochotná pripustiť, že mi spôsobuje jednu z najväčších radostí v živote. Cítim sa odmenená už zážitkom, ktorý mi spôsobuje táto práca od nápadu k realizácii.

Keď chodím s aparátom, videné lepšie vnímam. Tým, že hľadám záber, aj keď ho neuskutočním, zafixujem ho vo svojom vedomí."

Váš manžel je malíř... sama jste chtěla malovat, uvažovala jste o poměru fotografie k malířství?

"Možno to je jeden z dôvodov, prečo viac inklinujem čisto k výtvarnému prejavu vo fotografii. Fotografiu považujem za obraz - nie kópiu skutočnosti - pomocou ktorej sa chcem vyjadriť. Keďže už záberom robíme výrez z reality - netrápia ma diskusie o tom, či si môžem dovoliť ďalší výrez, alebo nie. Nekladiem si zábrany ani iného druhu. V konečnom výsledku sa ale snažím, aby si obraz zachoval špecifické vlastnosti fotpgrafie. Nesmierne ma baví experimentovať s formou, aj keď na obsah kladiem rovnaký dôraz."

A teď ještě aspoň něco o vašem názoru na úlohu techniky ve fotografické tvorbě?
"Fotografickému vybaveniu nepripisujem taký význam ako mnohí iní autori (hlavne muži). Dlhý čas som fotografovala Flexaretou a bola som spokojná. Teraz mám Pentagonsix so štyrmi objektívami. Mám zlú pamäť na mená, čísla telefónov aj číslo nášho auta som si dlho nevedela zapamätať, ale viem zo svojich vyše dvadsaťtisíc negatívov, akú ktorý má hustotu."
VÁCLAV JÍRŮ, šefredaktor - FOTOREVUE 1970

PROČ OLGA BLEYOVÁ RADĚJI FOTOGRAFUJE...

"O tom, proč ráda fotografuji, jsem už na stránkach v tomto časopise uvažovala (F70/2). Dnes se pokusím vysvětlit, proč méně ráda, alebo nerada vařím. Výmluv mám víc.
Příčinou není vaření samo, ale rituál, jenž ho provází. Dále si myslím, že vaření, tak jako mnohá jiná lidská činnost, vyžaduje talent. Hlavním důvodem, proč si myslím, že talent nemám, je můj muž. Vaření je totiž jeho koníčkem. A jemu lze jen stěží v něčem konkurovat. Děláme li oba stejnou věc, on ji musí dělat lépe.
To tedy znamená, že lépe vaří, lépe řídi auto, lépe... (Někdy mi dokonce vyhrožuje, že začne fotografovat. Potom určite napíši úvahu o tom, proč nerada fotografuji.)
Můj muž síce nevaří pravidelně - tedy dělá to více-méně tehdy, má-li chuť -, ale stojí to za to. Pozve si přátele, uváže si zástěrku a svou práci v kuchyni i obřad podávání na stůl doprovází komentářem tak šarmantním, že nikoho ani nenapadne pochybovat o

kvalitě hostiny. S jinými muži si vyměňuje recepty a rád prozradí, kolik dal čeho do právě podávaného jídla. Škoda jen,
že s podobnou vášní nemyje i nádobí.
Jednou, když chtěl dříve odejít z komise, v níž zasedal, vymluvil se na to, že musí jít domů vařit ženě oběd. Na otázku, jsem-li nemocná, odpovědel, že nikoli, ale že mám hlad."
OLGA BLEYOVÁ - FOTOGRAFIE 1970

1'/5 FOTOGRAFII a FOTOGRAFŮM
- Na slovíčko s OĽGOU BLEYOVOU

Na Slovensku tvorba fotografujících žen dosahuje mimořádných úspěchů. Magda Robinsonová, Oľga Bleyová, Zuzana Mináčová, Margita Mancová, Milota Marková.... to je aspoň několik jmen slovenských žen s kamerami, bez nichž si československou fotografii už nedovedeme představit. Nejenom pro jejich osobité vyhraněné tvůrčí názory a proto, co už dokázali, ale i pro jejich odvahu hledat. Ano, zejména z jejich tvůrčí zvědavosti, neklidu a hledačské vášne by si mohli vzít příklad muži s kamerami. A nezřídka i z jejich technické nebo řemeselné svědomitosti, která je zvlášte příznačná pro práci bratislavské fotografky-výtvarníce Oľgy Bleyové.
První svou, a hned úspěšnou samostatnou výstavu uspořádala v Bratislavě roku 1964. Od té doby jich už bylo mnoho - u nás i za hranicami. Výstavy jsou pro ni školou i prověrkou jejich schopností. Její černobíle i barevné fotografie vždy patřili k tomu nejlepšímu, co v celém světě ukazují celostátní přehlídky naší ženské fotografie, známé pod jménem Ženy s kamerou.
Napověděli jsme však, že Olga je mistryni fotografické techniky. Zaměřme proto svou zvědavost i otázky tímto směrem.
Václav Jírů: Víme o vás, že ačkoli žena - máte mimořádně kladný poměr k fotografické technice.
O. B: Priznávam sa, že ma baví vo fotografickej technike experimentovať. Mrzelo by ma ovšem, keby sa to z mojich prác

pociťovalo ako samoúčelnosť.
V. J.: Jakému technickému postupu dáváte přednost?
O. B.: Snáď najčastejšie pracujem technikou vytvrdzovania negatívov. V poslednom čase ma zaujala technika solarizácie.
V. J.: Čtenáři Téčka a milovníci fotografie vůbec dobře znají vaše fotografické akty. Také ovšem vědí, že si dovedete poradit i s jinou tematikou - vzpomínam například na krajinu z auta.
O. B.: Keďže som profesionál väčšinou pracujem na objednávky. Často ma ale zaujme niektorá úloha tak, že aj po odovzdaní objednanej práci ma niečo "núti" zaoberať sa danou témou aj ďalej - a hľadať nové riešenie. Fotografické akty (ktoré som robila tiež na objednávku) tvoria dosť veľkú časť mojej doterajšej práce, ale nie podstatnú. Mám ich zoskupené do niekoľkých cyklov. V každom z nich som chcela z iného pohľadu poukázať
na ženské telo. Ľudské telo je tak inšpiratívna a nevyčerpateľná tematika, že sa k nemu určite ešte vrátim. Čo sa týka mojej krajinárskej fotografie bola to práca tiež zadaná ako oficiálny program na výstavu. Nešlo mi ani tak o fotografiu krajiny, ale skôr o vlastnú výpoveď, ako ja - obyvateľ mesta - sa najčastejšie stretávam s krajinou v dôsledku unáhlenosti každodennosti života.
V. J.: Co chystáte pro nejbližší dobu?
O. B.: Nedávno som dokončila prácu na fotografickej knihe o Bratislave. Fotografie mesta - v ktorom žijem a mám ho rada - sú tiež mojim celkom subjektívnym poľadom na Bratislavu.
Svoj zámer som podčiarkla tým, že som štylizovala technikou solarizácie.
VÁCLAV JÍRŮ
- TECHNICKÝ MAGAZÍN 1975

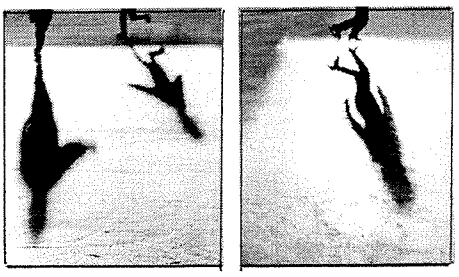

GENERÁCIA

Otec bol roľník, syn sa stal roľníkom. Matka bola v domácnosti, dcéra zostala doma. Taká jednoduchá rovnica sprevádzala osudy našich otcov a matiek...

Vybrali sme sa do rodín, kde sa vrodený predpoklad talentu snúbi s tvorivou prácou, kde deti možu čerpať zo skúsenosti rodičov, kde generácia otcov a matiek sa učí držať krok s ambicióznou generáciou synov a dcér. V umení, medicíne, v školstve

Prvé dvere, pri ktorých sme zazvonili, mali menovku - Oľga Bleyová. Známa slovenská výtvarníčka, fotografka, trebišovská rodáčka, svoje povolanie "nezdedila"...

.....jej dieťa - Danica, je poslucháčkou Vysokej školy výtvarných umení - odbor grafika a základ jej študentskej tvorby tvorí fotografia. Fotografia, ktorú videla doma, fotografia, ktorej jej matka dala nové progresívne prvky, fotografia, v ktorej realita, jej prapôvodný prvok vyúsťuje do nezvyčajného umeleckého výrazu.

Aký je ich názor na rodinné tradície? Ako spolu vychádzajú? Ako si pomáhajú?

DCÉRA

- Poznáte umelecké začiatky svojich rodičov? Aký máte na ne názor?

"Na začiatky mojej mamy sa pamätám i na jej prvú výstavu, vtedy som mala deväť rokov. Na otcove začiatky sa nepamätám, začínal, keď som bola celkom malá.

Na mamu som bola veľmi hrdá, urobila pre mňa a moje kamarátky fotografický krúžok. To boli moje fotografické začiatky. Odvtedy fotografujem, kde sa len dá."

- Aké tvorivé omyly urobili vaši rodičia podľa vášho názoru?

"Každý tvorivý proces je v počiatočnom štádiu poznačený omylmi. Neviem však, či je to ten najzodpovednejší výraz pre hľadanie. Keďže sme navzájom svedkami tvorivého procesu, sme svedkami aj týchto "omylov". Pri posudzovaní výsledkov práce sa však už

o omyloch nedá hovoriť."
- Čo by ste v práci a v živote urobili inak a čo takisto ako oni?
"Pokiaľ ide o tvorivé riešenie, dúfam, že sa mi podarilo a podarí urobiť všetko inak. A čo
by som chcela rovnako? Chcela by som mať rovnaký postoj k práci i k okoliu."
- Čo si u jedného a čo u druhého najviac vážite?
"U mamy húževnatosť, u otca maliara výrazný talent."
- Rešpektujete v tvorbe a v živote pripomienky?
"Pripomienok sa priamo dožadujem. Robíme to všetci v našom "rodinnom kolektíve". Každý z nás, keď sa dopracuje k dajakému výsledku, žiada ostatných o vyjadrenie. Samozrejme, každý svoje názory obhajuje, nič neprijímame slepo. Pripomienky blízkych, ktorí náš zámer chápu a rozumejú mu, veľmi pomáhajú. Niekedy dokonca vyriešia problém. V životných otázkach je to tiež potrebné. Pri práci sa aj "využívame". Ja siaham do matkinho archívu - mama zas využíva moje znalosti zo štúdia grafiky."
- Čo si myslíte o "dedení" povolania?
"Povolanie sa dnes už nededí. Talent áno. Talentovaných detí je však veľmi veľa. Tu ide skôr o to, že talent má skôr priestor na objavenie a rozvinutie v rodine, kde rodičia robia v tomto povolaní. Dôležité sú aj vôľové vlastnosti, ktoré sa, pravda, dajú vypestovať."

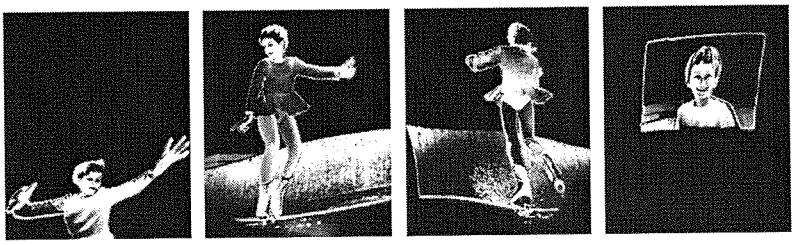

MATKA

- Akými vývinovými etapami ste v tvorbe prešli?

"Medzníkmi v mojej práci boli výstavy. Výstavou som jednu etapu končila a druhú začínala. Dávala som si vždy náročnejšie úlohy a tak som prechádzala od jednoduchších foriem k zložitejším. Tématicky som sa vyporiadávala s fotografiou aktov, divadla, mesta, krajiny, rodiny, detí a tak ďalej."

Myslíte si, že vaša práca pomáha vašej dcére pri hľadaní vlastnej osobnosti?

"To musí vedieť ona. Ale jej prítomnosť určite pomáha mne. A v mnohom, napríklad aj pri posudzuvaní a chápaní dnešnej mladej generácie."

- Ovplyvnili ste rozhodnutie vašej dcéry pri voľbe povolania?

"Nepriamo, svojou existenciou a prácou."

- Je ochotná vaša dcéra priznať svoje omyly, keď ju na ňu upozorníte, skôr ako na ne príde sama?

"Skúsenosti zo života sa dajú ťažko odovzdávať. V práci to ide skôr. Počas tvorivého procesu (pokiaľ práca nie je ukončená) - to sa nemôže nazvať omylom, a v tomto štádiu dávať rady nie je rozumné."

- Čo pokladáte za najväčšie zdroje inšpirácie vôbec - a ktoré sú vaše vlastné zdroje inšpirácic?

"Tvorba je vždy najsilnejšia a najpravdivejšia tam, kde čerpáte z najbližšieho okolia. Za námetmi netreba chodiť ďaleko."

- Čo si myslíte, že je predpokladom dobrého umeleckého diela?

"Trochu talentu a veľa, veľa vytrvalej práce..."

- Rodičia, deti a rovnaké povolania. Pravdaže, nechceme našim seriálom povedať, že deti výtvarníkov musia byť výtvarníkmi a deti... Chceme len povedať, že tam, kde je talent a záujem o povolanie rodičov, nemali by rodičia túto šancu zanedbať.

KATARÍNA ŠTEPKOVÁ - MÓDA 1978/3

ĽÚBOSŤ - Podľa rozprávania Oľgy Bleyovej

Tisícero podôb má láska. Vo svete, v živote človeka, v bytí. Tisícero vyjadrení tohto ľudského citu existuje v nás. A zavše sa zažiada prevravieť o ľúbosti láskou a krásou. Svojou výpoveďou o nej sa predstavuje nehou i krehkosťou obrazov fotografka Oľga Bleyová, ktorej prácami ilustrujeme dnešné číslo SNN. Zobraziť záchvev citu, to je veľké umenie. Na to ho človek musí byť plný, musí mu pretekať cez okraje duše. Musí vedieť ľúbiť. Život, krásu, deti...

Z detí chovaných láskou, nežistnou, obetavou - vyrastajú zvyčajne dobrí ľudia. Len keď človek lásku dostáva, vie ju aj dávať. A jej plody - tých malých tvorčekov - čo si tak vehementne dokážu vydobíjať svoj životný priestor, veľmi potrebujeme k naplneniu života. Nežistným - a možno preto aj dobrým sa človek naučí byť cez ne. Veď im nemožno závidieť, nedajú sa oklamať, pretože potrebujú a vyžadujú dôveru. A veriť, dôverovať, to znamená - mať rád.

Pre koľko nešťastných lások sa dakedy vie trápiť mladý človek... Taký mladý, že si ešte nestihol uvedomiť, že v živote má ozajstnú cenu iba to, čo zažijeme intenzívne a niekedy aj boľavo. Na zlo sa netreba vedome pripravovať. Pretože pocit šťastia závisí od postoja k životu a nie od "objektívnej udalosti".

Radosť sa násobí, žiaľ sa delí. Schopnosť naplniť túto myšlienku znamená mať miesto, ktoré poskytuje azyl, v ktorom sa všetky problémy akosi automaticky zjednodušujú, zmenšujú.

Takým miestom je domov. Domov, to sú rodičia a deti, to je možnosť hovoriť pravdu bez nepríjemných následkov, to je dôvera, voľnosť a sloboda s dverami večne dokorán.

To je láska.

Nemám pocit nešťastia. Aj keď už mám vlastnú rodinu, vždy - keď prídem domov k mame - zdá sa mi, že som prišla niekam, kde som chránená. Je to pocit, ktorý sa ukladá hlboko v podvedomí ešte v detstve, a ten vám nikto nezoberie. Je to miesto, kde je možné úplne

miesto vo svojom živote - to, čo sa navonok zdá nešťastím je len prekážkou, alebo skúškou, ktorej sa netreba poddať, ale prekonať ju. Každý pekný vzťah treba pestovať, nikdy sa nevie dokedy potrvá. Priateľstvá, tie ozajstné, sú niekedy aj celoživotné vzťahy. Dať dôveru znamená získať si ju.
To všetko je tá nežná, krehká ľúbosť. Lebo to je vari najhlbší zmysel najľudskejšieho citu, akého je človek schopný.
MARTA MORAVČÍKOVÁ SMENA NA NEDEĽU 1978/5

PARTNERSTVO

Výtvarná fotografka OĽGA BLEYOVÁ svoju tvorbu zameriava okrem výtvarnej fotografie aj na plagáty, knihy, výtvarné riešenia interiérových plôch, audiovizuálne programy a animované filmy. Je to bohatá škála, ktorá si vyžaduje spoluprácu a partnerstvo s ďalšími autormi. Čím také partnerstvo výtvarníka obohacuje?
..."Ak je na spolupráci zainteresovaných viac ľudí, je pre konečný výsledok dôležitá aj ich ľudská a profesionálna spoľahlivosť. Zanedbateľné nie sú ani povahové črty tvorivých osobností a schopnosť naladiť sa do tóniny, ktorá by priniesla harmonický výsledok. Uvedomila som si to najmä pri práci na animovaných filmoch a multivíznych programoch.
V súčasnosti spolupracujem najčastejšie so svojimi najbližšími. Často je mojou partnérkou dcéra Danica a brat František. Stretnutia s bratom sú zaujímavé a v konečnom dôsledku obohacujúce (je profesiou stavbár). V prvej fáze na spoločnom projekte sme v opozícii. Vyzerá to, že sa nedohodneme. Zatiaľ čo ja uprednostňujem výtvarnú estetickú stránku, on ma "tlačí" zamýšľať sa nad tým, ako program (audiovizuálny) osloví diváka

a či a ako bude naša práca efektívna pre objednávateľa. Spočiatku mám pocit, že mi prácu komplikuje, bráni v rozlete. Pri každom ďalšom stretnutí sa obaja posúvame bližšie k spoločnej predstave, a výsledok je dobrý - vznikne kvalitné dielo, ktoré uspokojí po obsahovej aj po stránke formálnej. Nutné informácie sú divákovi predkladané pútavou formou.
Partnerstvá v umení však nemusia mať len podobu spoločnej práce na jednom diele.
Vzťahy zasahujú výtvarné alebo iné dielo i v prípade, že sa partner s podobnou profesiou zúčastňuje "iba" na spoločnom, napríklad manželskom živote. V tomto zmysle -"počas trvania manželstva" mi bol najlepším partnerom v práci manžel. Bol nielen ochotný, ale mal i talent rozumieť mojim zámerom a dokázal ma usmerniť, keď som pri práci strácala nevyhnutný "odstup".
....s najbližšími sa mi robí dobre možno preto, že sme na rovnakú strunu naladení už geneticky - a verím, že to nie je previnenie. Takéto "rodinkárstvo" obohacuje všetkých zúčastnených.....
otázku položila MARTA MORAVČÍKOVÁ - SMENA NA NEDEĽU 26. 4. 1991

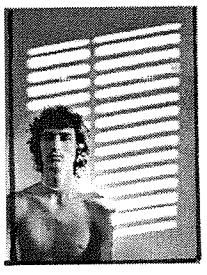
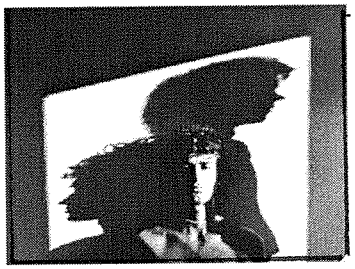

INTÍMNÍ ALBUM - NAJMILŠIA FOTOGRAFIA?

Skôr skupina fotografií. Rozhodne k nim nepatria (v mojom prípade) tie "najúspešnejšie" a "najlepšie". Sú výnimočné chvíle v živote, akási pohoda ducha, keď nás zavanie pocit, že sa nás práve dotýka šťastie. Fotografia má schopnosť tento povznášajúci stav zafixovať a ďalej rozmnožiť tým, že pri znovuprezeraní takto vzniklých obrázkov sa tento pocit znovu vyvolá. Je to čisto osobný zážitok. "Fotografovať (týka sa to aj nikdy nenaexponovaných

fotografií) znamená pozornejšie vidieť, vnímať, zažívať videné. Cez fotoaparát vidím lepšie svoje už zovšednené okolie, deti, vnúčatá aj seba. Počas fotografovania som zbadala, že môj syn je zaľúbený. Keď mal 14 rokov, išli sme do prírody sa trochu prevetrať. Aby som "nezaháľala", tak som fotografovala. Cez fotoaparát som zbadala, ako sa svojej kamarátky pohľadom nežne dotýka a tiež ako sú tieto dotyky ňou opätované. O dva roky neskôr som zbadala, že môj syn už nie je dieťa ale "skoro muž". Za takéto silné zážitky som vďačná fotografii. Myslím si, že bez sústredenia, čo fotografovanie vyžaduje - by nevznikli, alebo neboli tak intenzívne.
OĽGA BLEYOVÁ - FOTOGRAFIE 1992/1

OTISKY GENERACE - Michal Janata PTAL SE :
Z rozhovoru s Olgou (matkou) a Danou (dcérou) Bleyovými vyjímáme:
- Mohli byste popsat vývoj vzájemného ovlivnění, pokud k nemu došlo?
- Dana: "Nemôžem odpovedať jednoznačne. Pretože mamin vplyv na mňa bol samozrejme veľmi silný, v určitom období som ho ale skôr pociťovala ako príťaž. Sama sebe som prestávala veriť (ešte aj na to, čo si oblečiem, som chcela jej súhlas). Ale z toho obdobia určitých konfrontácii sme obe dospeli k veľmi peknému vzťahu, kedy sa vzájomne rešpektujeme a pomáhame si. Neviem si momentálne predstaviť lepšieho partnera pre tvorbu, ako je ona."
- Čeho si ceníte na tvorbě té druhé?
- Dana: "Na maminej tvorbe som vždy obdivovala, čo všetko bola schopná pre dobrý výsledok obetovať. Jej nápaditosť.

- Co je naopak jádrem výhrad k té druhé?
- Dana: "Mama mala vždy pocit, že nič nesmie dostať zadarmo, že všetko, čo robí, musí byť maximálne. Preto veľakrát, podľa mňa zbytočne, odviedla prácu, ktorá nebola zaplatená a tým pádom ani objednávateľom docenená. To, že si nevie "zapýtať", ma hnevá dodnes. Ale nepočítam, že sa zmení. Potrebovala by (konieckoncov ja tiež) dobrého managera.

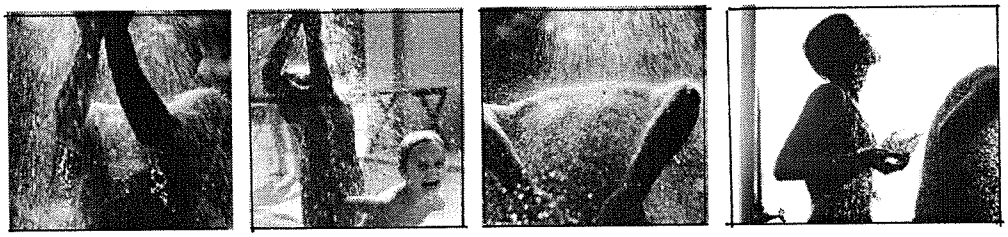

- Myslíte si, že rodina je vhodným místem tvůrčí kontinuity?
- Dana: "Áno. Neviem si predstaviť tvoriť v prostredí, kde by moja práca nemala vážnosť a bola by považovaná len za akýsi rozmar. Myslím, že len človek s podobným zameraním má pochopenie pre tvorbu toho druhého. Pre to, že nie vždy sa darí... pre nové neoverené - nevyskúšané nápady..."
- Byla to především matka, která vás motivovala k fotografování?
- Dana: "Bola. Fotografii, pokiaľ ju máte okolo seba všade (jeden čas sme mali spravenú tmavú komoru z kuchyne, takže nejaký ten zemiak v ustalovači nikoho neudivoval, inokedy zo spálne), sa jednoducho nedalo vyhnúť.
MICHAL JANATA - KLADENSKÉ NOVINY - 20. 2. 1994,
FOTOGRAFIE-MAGAZÍN 1995/9

OHLÉDNUTÍ OLGY BLEYOVÉ

Olga Bleyová (1930) slaví letos životní jubileum, které je pro úspěšnou slovenskou fotografku, experimentátorku a ženu odvážnou nejen v přístupu k fotografii, ale i k životu, příležitostí k tvůrčí i osobní rekapitulaci.
Jste úspěšná v mnoha různych oblastech fotografie. Dokázala jste ji

využít k ilustrací kníh - od básní a pohádek přesmístopisné monografie k výchovním publikacím, zakomponovat do multivízních pořadů, filmů i architektonických děl, či zapojit do nejrůznějších oborů propagace a výstavnictví. Máte za sebou řadu výstav, kde nejznámější jsou vaše v 60. letech provokující a dnes klasicky okouzlující akty. Dokázala jste najít originální přístup k divadelní fotografii pro loutková představení, zhostit se řady nejrůznějších zákazek, vytvořit nezaměnitelné fotografické obrazy. Jak zpětně hodnotíte tuto rozmanitost?

Uvědomuji si, že mi všechny proměny života byly ku prospěchu. Často jsem musela kvůli rodině, dětem, z osobních důvodů opustit nějakou práci a začít něco nového. Někdy i bez zkušenosti.

Ale sndno se učím a dovedu se z každé situace poučit, něco si odnést. Fotografie byla těsně spjatá s mým životem. Dokonce nevím, jestli to umím rozlišit. I životní problémy jsem vždy řešila větší pracovní aktivitou. Mám ráda úkoly, které vyžadují nové postoje, snažila jsem se vždy najít nové řešení, neopakovat se.

Těší mne hledání, i dnes vlastně hledám souvislosti a nové výklady své dřívější tvorby. Vracím se k fotografiím a znovu je přetvářím, ať už montáží, koláži nebo strukturou, která vzniká zmačkáním snímku na papírové podložce a jejich opětovným vyrovnáním.

Film mne naučil vidět v cyklech, výstavnictví mne přivedlo k důležitosti konečné adjustáže. Jsem ráda, když výtvarně dovedu své dílo až ke konečné podobě, kterou lze využít v interiéru, jak jsem to uplatnila na své výstavě v roce 1995 v Benešově u Prahy.

Je náhodou, že jste v roce, který považujete za bilanční, rozhodla v rámci soutěže vypsané Nadací Gondwana na téma Domácí násilí zveřejnit dlouho trvající bolestný problém svého života?

Ten bilanční charakter letošního roku vyprovokoval zčásti můj vnuk Pavol Orvan tím, že věnuje závěrečnou prací na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě dokumentaci mé práce.

A pokud jde o domácí násilí, mám s ním bohužel osobní zkušenost.

A nejen s ním. Na dramatický rozpad mého manželství navázaly vleklé a ze strany soudů neobjejtívně posudzované spory. Když mne tedy organizace Gondwana oslovila rozhodla jsem se se svou zkušenost sdělit formou montáže ze svých tehdejších fotografií. Myslím si, že je třeba o těchto věcech mluvit a vytáhnout je ze zavřených dveří, i když to chce dost odvahy. Potěšilo mne, že jsem získala v soutěží ocenění, ale trochu se obávam reakce veřejnosti na výstavě. Člověk si to nemá nechávat pro sebe, a to je i mé rozhodnutí.
K bilancování a ohlédnutí patří také plány. Jak je tomu u vás?
Snažím se roztřídit, co má smysl a co ne. Chtěla bych se vrátit k fotografiím na téma mateřství, chtěla bych využít řadu snímků dětí, které mám. Připravuji monografii, což mne nutí uspořádat archív. Snažím se hledat nové možnosti konečné úpravy fotografie.
Je mi líto, že nejsem o něco mladší, protože nové technologie poskytují řadu možnosti, které bych uměla využít. Rozhodně však nepřestanu pracovat. Práce s fotografií mne vzrušuje do té míry, že jsem skoro ochotna tvrdit, že mi způsobuje jednu z největších radosti v životě. Cítim se odměněna již zážitkem,který mi poskytuje, od nápadu k realizaci. Když chodím s fotoaparátem lépe vnímám. Tím, že hledám záběr, i když ho neudělám, viděné citlivěji zafixuji ve svém vědomí. Uvědomuji si, že všechno důležité v mém životě je i na mých fotografiích.
VĚRA MATĚJŮ - FOTOGRAFIE MAGAZÍN 2001/1

VÝSTAVY

Rok 1990 - ako pre mnohých - bol aj pre mňa akýmsi prelomom. Prelomom v tvorbe a prelomom v živote. Po nežnej revolúcii, napriek euforii sme sa ťažko zorientovávali. A ja som v tejto dobe usporiadala výstavu "Monológ" k svojmu jubileu (k šesťdesiatke). Výstavu som pripravovala už 2 roky predtým. Zhrnula som tu (pomerne vo veľkom výstavnom priestore) svoje najlepšie práce. Pociťovala som ale potrebu vyjadriť svoj názor na súčasnosť, ktorú sme - po zmene politického zriadenia prežívali.
Preto som k tejto výstave vytvorila multivízny program:
"Pre Barborkin farebný svet".
Na tejto výstave som sa po prvýkrát vysporiadala so smrťou svojho syna Paľka. Na dvoch priestorových paneloch v tvare puknutého srdca som nainštalovala jeho fotografické práce. Bol tiež študentom fotografie na Umeleckopriemyselnej škole v Bratislave.
O svojej osobnej tragédii som roky nedokázala hovoriť.
Každú myšlienku s ňou spojenú som okamžite zaháňala.
Len tak som vedela prežiť.
Dnes, sa mi príbehy mojich dvoch Paľkov niekedy prelínajú tak, že musím porozmýšľať, ktorý z nich to, či ono povedal, alebo urobil. Je to už ale milé spomínanie. Vnúčik Paľko je ten najkrajší darček, aký som v živote dostala.

UŽITÉ A UŽITOČNÉ

Už niekoľko týždňov prebieha v bratislavskom Dome umenia na námestí SNP šiesta celoslovenská výstava užitého umenia a priemyselného výtvarníctva, o ktorú prejavujú návštevníci mimoriadny záujem.
Expozícia fotografie v svojej inštalácii má nové prvky v podobe reklamnej, užitkovej a propagačnej fotografie. Nemožno nespomenúť veľmi pôsobivé panely Oľgy Bleyovej a fotografie Martina Martinčeka.
VIERA BUDSKÁ, novinárka - SMENA 15. 1. 1969

UŽITKOVÉ UMENIE V BRATISLAVE

Na 6. celoslovenskej výstave užitkového umenia a priemyselného výtvarníctva v Bratislave skutočne bolo čo obdivovať.
...Mimoriadnú pozornosť si svojim poňatím zasluhuje expozícia fotografie. V pravom slova zmysle úžitková, reklamná a propagačná fotografia, s akou sa človek najčastejšie dostáva do styku, tu vystriedala doteraz zaužívané formy fotografických expozícii. Popri hodnotných propagačných fotografiách (Bleyová) prináša aj originálne a vtipné reklamné nápady (Mináčová)...
-SB- - PRAVDA 30. 1. 1969

Jedna z celoslovenských výstav užitého umenia v Bratislave

ŽENY S KAMEROU

Kto len trochu pozornejšie sleduje vývoj československe povojnovej fotografie, určite pozná mená M. Robinsonová, M. Einhorová, E. Fuková, A. Šourková, D. Hochová, O. Michálková, K. Fialová, V. a O. Váchová, E. Medková, S. Skoupilová, J. Humpálová, D. Sýkorová... na Slovensku pribudli k M. Robinsonovej Oľga Bleyová, Zuzana Mináčová a ďašie.
Úspech žien vo fotografii tým viac prekvapujú, ak vieme, že fotografická tvorba okrem iného úzko súvisí aj so schopnosťou pohotovo vidieť, a tá, zdá sa mi, obyčajne nepatrí k najvýraznejším ženským vlastnostiam.
A propos fotografický akt: Vari v celom svete sa o ňom vie. Píše sa o ňom a hovorí, československý fotografický akt sa stal pojmom svojho druhu. Táto výstava svedčí o tom, že sa o to v nemalej miere zasluhujú aj české a najmä slovenské fotografky. Patrí im zato česť a sláva! A vďaka ...
VÁCLAV JÍRŮ - VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM
marec 1972

ŽENY S KAMEROU

Je to nejzajímavější a po formální stránce snad nejlépe provedená výstava fotografií, jakou Praha v poslední době videla.
Ve výstavních prostorách Staroměstské radnice se totiž podařilo skloubit výrazný interiér charakteristické budovy s cizorodým prvkem výstavních ploch do té míry, že starobilý ráz architektúry není potlačen, ale naopak vhodně doplňuje výtvarný fotografický projev.
Musím se ale fotografujících žen zastat proti poněkud negalantní lichotce komisáře výstavy Václava Jírů, který v katalógu praví, že dosahovaná výtvarnost ve vystavovaných pracích souvisí s nedostatkem schopnosti žen pohotově vidět. Vždyť právě výstava sama dokazuje opak.
Nejuceleněji vyznela kolekce talentovaných záběrů Heleny Baierlové, novicky mezi fotografkami, která za sebou zatím nemá žádny vývoj a také i tematicky se váže na jedinou oblast - rodinu. Naproti tomu fotograficky známe a ve své práci vyhranené, jako obě Slovenky Olga Bleyová a Zuzana Mináčová, jsou představeny jen utržkovitě a například umění fotografující socioložky Markéty Luskáčové vidět realitu očima reportérky bylo výběrem snímku dokonce potlačeno a zasuto.
Stojí za úvahu, jestli takový úkol není i časově - nad síly jediného člověka, má-li být výsledek onou výstavní perlou, ukrývajíci se v nápadu.
-r- - TVORBA 29. 3. 1972

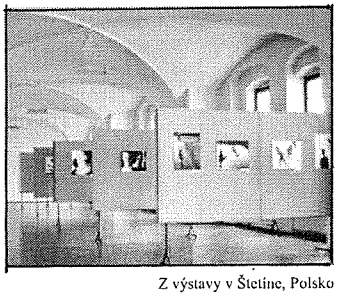

Z výstavy v Štetíne, Polsko

FOTOGRAFICKÉ VYZNANIA

Vo svete je ešte mnoho nespravodlivosti, krívd a utrpenia.
Viem, že povinnosťou umelca je vidieť ich, ale umenie má tiež

možnosť vidieť krásu, dokonalosť, dobro, lásku a čistotu.
Vyskytlo sa mi niekoľko príležitosti, kde som bola svedkom ľudskej bolesti, ale aparát som nedokázala ani otvoriť.
Svedectvá o utrpeniach preto ponechávam druhým - tým, ktorí to vedia.
OĽGA BLEYOVÁ - VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM 1972/8

NÁDIELKA NA INTERKAMERE '73

V kontraste s objektivitou týchto kolekcií zapôsobil susediaci komorný súbor FOTOGRAFICKÉ VYZNANIA (ktorým J. Čiljak prácami desiatich význačných autorov) prezentovaním fotografie ako poetického výraziva veľkej imaginačnej a asociačnej sily. Malé celky snímok, voľne pospájané originálnym videním (Valent), či pevnejšie skĺbené rozvinuté dejovou linkou (Bleyová, Mináčová - tá so vzácnym ironickým podtextom) presvedčivo naznačili možnosti, ktoré fotografia núka širokou škálou svojho subjektívneho vyjadrenia.
JIŘÍ MACKŮ - VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM 1973/6

FANTÁZIA PRE KAŽDÝ DEŇ

Mala som pocit, že sa zastavil čas a čarovná chvíľa na Staromestskom námestí zotrvá spolu so mnou. Lenže chvíľa nepostojí, a ja som zmeškala vernisáž.
Výstavu "ŽENY S KAMEROU II" už otvorili. Po dvoch rokoch to bola druhá prehliadka majstrovstva žien-fotografiek.
- To je moj pohľad, cit, presvedčenie, názor. Toto je moja téma, ktorá ma láka, ktorá mi pramení zo srdca, ktorá ma vzrušuje - vyznávalo vyše osemdesiat žien vo výstavnej sieni.
....Otec fotografie, L. J. Daguerc, bol už v roku 1838 presvedčený, že "...napriek tomu, že výsledok tohto zaujímavého zamestnania sa získáva chemickou cestou, táto práca sa bude veľmi páčiť

i dámam..." takmer stopäťdesiatročný vývoj fotografie jeho predpoveď potvrdil. ....
....Naším ženám sa darí. S citom, vtipom, šikovnosťou a výtvarným talentom zobrazujú život, vyjadrujú svoj svetonázor. S kamerami dobývajú svet. A medzi nimi i autorky zo Slovenska.
Pred panelom Oľgy Bleyovej nedá ti nezastaviť sa pri scráli "FAREBNÝ ROK". Dych jari, páľava leta, zrelá jeseň a potulka zimou je iba prechod do krásy pohybu...
...."Svojou účasťou na výstave som nechcela dokazovať kvalitu alebo rovnocennosť nás žien" hovorí Oľga Bleyová na zasneženom námestí. "Dúfam, že to už nie je potrebné. Výstava fotografujúcich žien je len jeden z možných pohľadov na fotografiu u nás.
Že to nie je nezaujímavé, dokazuje i jej popularita." ....
MAGDA KRPELÁNOVÁ - SLOVENKA 1977

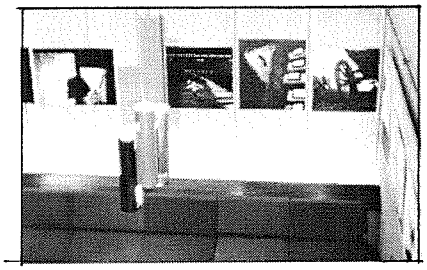
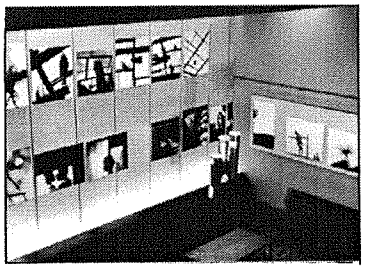

Z výstavy v Malej scéne SND v Bratislave

EXPERIMENTÁLNA FOTOGRAFIA

Na prelome rokov obyvatelia Žiliny privítali neveľkú, pritom však zaujímavú a v mnohom podnetnú výstavu experimentálnej fotografie. Jej usporiadatelia - členovia skupiny Oči a G 74 vyslovujú ňou zaujímavý názor na dobrú modernú fotografiu, ktorú chcú formou závesného obrazu povýšiť na osobitné umelecké dielo. Žilinskí nadšenci sústredili na jednom mieste výtvarné fotografie viacerých našich popredných starších autorov spolu s mladšími, začínajúcimi, avšak dôsledne rozvíjajúcimi oblasť umeleckej fotografie. Všetci takto potvrdili nezvyčajné možnosti fotografie. Zúčastnení autori prevážne uplatňujú rozličné fotografické a grafické techniky, získávajúc priestor na osobitné výtvarné vyjadrovanie

a cítenie. Prvoradé postavenie patrí figurálnym kompozíciám Oľgy Bleyovej. Pevné postavenie zaujímajú ďalej českí autori zo skupiny Setkání. Fotografiu vo funkcii samostatného výtvarného diela potvrdil Taras Kuščinskyj graficky riešenými portrétmi. Ďalší zo skupiny Miroslav Bílek upútal vertikálne členenou kompozíciou výtvarných aktov. ....
Výrazné grafické členenie plochy použili Juraj Schramek a Zdeněk Fischer. Stano Hatala využil zasa rozličné prírodné štruktúry. Rastislav Bero upútal viacerými krajinárskymi zábermi.
Autori jednotlivé snímky aj zarámovali, čím ešte výraznejšie zdôvodnili myšlienku fotografického závesného obrazu...
ĽUBICA CHRIAŠTEĽOVÁ - UČITEĽSKÉ NOVINY 1979/2

SOUČASNÁ SLOVENSKÁ FOTOGRAFIE V LIBERCI

....Mezi autory, využívajícími programově speciálnych technik, nechyběl samozřejme ani Miro Gregor. V souboru Nová Bratislava předvedl v oblasti monumentální fotografie netradiční formy, a Oľga Bleyová se Zuzanou Mináčovou, oscilující mezi sklonem k dekorativnosti a snahou o vizuálně působivé vyjádření poetického obsahu.
V tradičním dilema, zda má fotografie vytvářet "fotografický obraz světa" či "svět fotografického obrazu", inklinuje většina slovenských autorů k druhé možnosti. Slovenská reportážní a dokumentární fotografie dlouho žila ve stínu úspěchů fotografie výtvarné....
VLADIMÍR BIRGUS - ČESKOSLOVENSKÁ FOTOGRAFIE 1979/10

K VÝSTAVĚ ŽENY ZA KAMEROU

...Perfektně komponovanému souboru Olgy Bleyové. Buď vítán, vnoučku - vévodí nádherný, v protisvětle zachycený snímek matčiných rtů, jak se v polibku dotýkají nožiček novorozeněte.
Je to krásna výstava a obstála by jistě v každém mezinárodním

srovnání. Pěkný dárek českých a slovenských fotografek
k Mezinárodnímu roku dítěte.
(ib) - SVĚT PRÁCE 10. 9. 1979

ZEMĚ - DÍKY FOTOGRAFŮM - FOTOGENICKÁ

...A zase vidím negativní záběry bratislavského hradu a mostu SNP a ženský hlas mi říká: "Moje fotografie Bratislavy jsou obrazem mého vztahu k ní..." a já si myslím, že to musí být vztah krásny, plný a upřimný, protože i fotografie jsou takové...
(dnš) - TVORBA 1979

PREHLIADKA TVORBY SLOVENSKÝCH FOTOGRAFISTOV

9. celoslovenská výstava užitkového umenia a priemyselného výtvarníctva.
....Oľga Bleyová predviedla dva nové cykly fotografií pod názvom Dva autentické príbehy. Jeden zobrazuje zrod človeka a druhý v symbolickej podobe, zánik. Obidva príbehy z formálnej stránky charakterizuje veľmi skromné použitie tvárnych prostriedkov výtvarného charakteru. Príbeh zrodu má prirodzenú gradáciu, ktorá sleduje logickú niť, a len miestami je podčiarknutý význam zmenou výrezu vo formáte fotografie. Voľne sa k nemu pripája formát monumentálnej veľkosti, komponovaný do štvorca a dotvorený tónovaním a malovaním. Druhý príbeh, poeticky ladený, s akcentom tragiky, je formálne vyváženejší, predovšetkým uplatňovaním len mála fotografických štylizačných prostriedkov. Tento cyklus pôvodne vznikol ako ilustrácia poézie pre televíziu a na expozícii bol priradený k prvému príbehu zámerne.
JULIANA TESÁKOVÁ - VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM 1980/1

Tri inštalácie z celoslovenských výstav užitého umenia v Bratislave

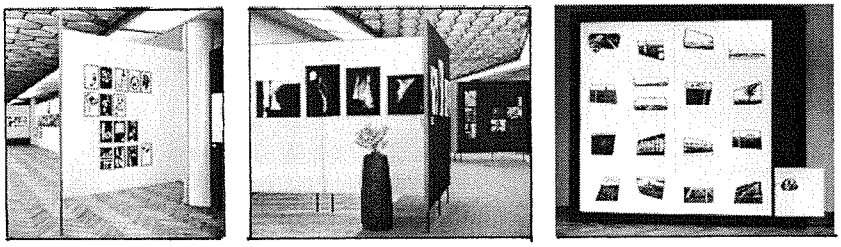

VÝSTAVA SLOVENSKÝCH FOTOGRAFŮ-VÝTVARNÍKŮ

Téměř 170 snímků osmadvaceti autorů reprezentovalo na 9. celoslovenské výstavě užitého umění a průmyslového výtvarnictví v bratislavském Domě kultury současnou profesionální tvůrčí fotografii na Slovensku.

.....Z vystavených prací Olgy Bleyové zaujal zejména jemný soubor s námětem narození dítěte, který se sice poněkud vymykal z kontextu jejího díla, ovšem podnětně ukázal neobvyklé spojení téměř reportážních záběru a aranžovaných výtvarných kompozic v působivý čistý celek. Škoda, že na výstavě nebyl předveden vynikající multivízní program Bleyové z BIB'79, který by na špičkovém příkladě dokumentoval invenční využití fotografie v audiovizuální technice. .....

VLADIMÍR BIRGUS - ČESKOSLOVENSKÁ FOTOGRAFIE 1980/3

Výstava v Klube slovenských výtvarných umelcov v Bratislave

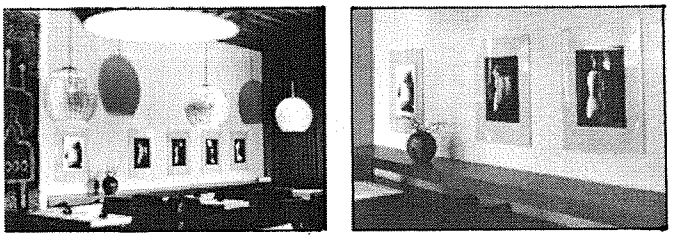

ZASTAVENIE SA NAD TVORBOU OĽGY BLEYOVEJ

Osobnosť a tvorbu Oľgy Bleyovej dnes už hádam netreba podrobnejšie približovať ....

Nesporne je to výrazná osobnosť slovenskej umeleckej fotografie - celého nášho kultúrneho života. O tomto dnes už niet nijakých pochýb, hoci k hodnoteniu jej tvorby treba pristupovať stále rovnako zodpovedne. Zodpovedne, ale úprimne, pretože ukrýva v sebe

nevšedné hodnoty pretavené jej osobitným tvorivým prístupom. Stretnutie s jej dielami je vždy obohatením - dáva tušiť, že za nimi treba hľadať citlivého a vnímavého človeka.
Mohlo by sa zdať, že takéto oslavné hodnotenie autorky a jej diela je zveličené a neobjektívne. Treba však upozorniť na to, že jej fotografická tvorba priniesla v priebehu 60. a 70. rokov naozaj nový vizuálny zážitok. Obraz skutočnosti a jeho pretvorenie výrazovými prostriedkami fotografie, nadobudlo v jej tvorbe celkom osobité, dovtedy nepoznané dimenzie. Jej autorský prístup, ktorý bol a je silne ovplyvnený výtvarným umením - najmä grafikou - priniesol v niektorých prácach umelecké obrazy originálnych kvalít. Myslím tým predovšetkým na nevšedné cykly aktov. Ďalej je to osobité pretlmočenie atmosféry a sveta bábkového divadla vo výnimočných výstavných reláciách. Neopakovateľný a svojský je jej pohľad na mesto Bratislavu. Novú orientáciu v jej tvorbe priniesla práca na fotografickom animovanom filme Slnecová panna, v ktorom zapojenie prvkov času a pohybu umožnilo špecifické oživenie statických fotografií a tým aj rozprávkového námetu.
Spomenuli sme len tie najznámejšie a najdôležitejšie práce. Okrem nich však vytvorila množstvo cyklov a prác - fotografií, ktorými sa už zapísala do živých dejín nášho výtvarného umenia. Fotografiu totiž Oľga Bleyová chápe a využíva predovšetkým ako spôsob a prostriedok na osobitú výtvarnú tvorbu novej podoby. Toto jej hľadačské úsilie dokumentuje nielen rad už spomenutých prác, ale aj jej posledné práce. Je to multivízne pásmo s presnou dejovou osnovou. Multivízia je zložitejším druhom audiovízie. Pri multivízii sa využíva viac diaprojektorov, ktoré sú navzájom prepojené so záznamom zvuku a časovým spínačom, ktorý riadi chod celého programu. Multivízny program, ktorý mal premiéru z príležitosti otvorenia medzinárodnej výstavy BIB'79 v Bratislave na jeseň minulého roku, pri ktorom O. Bleyová bola a je tým katalizátorom, vďaka ktorému mohla táto špecifická teamová spolupráca dospieť

k takým pozoruhodným výsledkom.
O dobrej úrovni umeleckej a technickej stránky spomínaného multivízného pásma svedčí aj intenzívny záujem odborníkov tejto oblasti zo zahraničia. Oľga Bleyová svojim významným tvorivým podielom na realizácii tohto programu opäť predviedla nielen svoje fotografické majstrovstvo, ale aj svoj vytríbený cit pre mieru - vhodnosť uplatnenia toho-ktorého obrázku, kompozičného riešenia, tvorivého postupu či vytvorenia adekvátneho výrazu.
Na záver treba uviesť, že toto zastavenie sa nad jej tvorbou nie je náhodné. Pri takejto príležitosti si jedni uvedomia neúprosne plynúci čas, druhí odhalia koľko toho spravili a najmä, čo všetko ešte chcú spraviť.
Oľga Bleyová patrí do skupiny tých druhých. Má pred sebou ešte veľa plánov, predsavzatí a cieľov. Jej tvorivá energia neklesá. Naopak - núti ju k riešeniu stále zložitejších a umelecky náročnejších úloh. A to je dobré nielen pre ňu, ale najmä pre nás, ktorí si jej tvorbu ceníme a úsilie vážime.
JULIANA TESÁKOVÁ - VÝTVARNÍCTVO-FOTOGRAFIA-FILM 1980/7

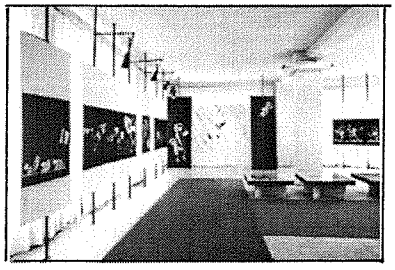
Muzikál v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave

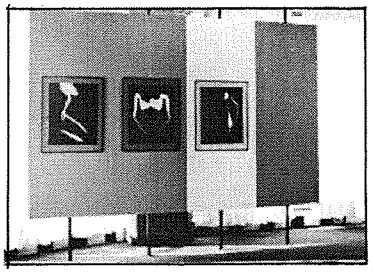

Akty v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave

K FOTOGRAFICKÉMU MONOLOGU OLGY BLEYOVEJ

V roku1964 priestoroch redakcie denníka Smena predstavila sa bratislavskej verejnosti na svojej prvej samostatnej výstave fotografka Oľga Bleyová. Predstavila sa ako nová umelecká osobnosť, ktorá krátko potom na ďalších výstavách ukázala šírku svojho chápania tak ako máloktorá zo žien fotografiek na Slovensku.

Doba vtedy priniesla oživenie v myslení aj v tvorbe a umeleckom vyjadrení, ktoré malo v povojnovom období dovtedy nevídanú podobu. V priebehu šesťdesiatych rokov vznikli diela, ktoré aj dnes po 20-30 rokoch opätovne s dychtivosťou prežívame a vnímame ako vrcholný zážitok. Peľ novosti, neopakovateľnosti opätovne stierame z mnohého cenného, čo vtedy vzniklo zo spontánnej vole žiť a tvoriť život, zo snahy o znovuzrodenie kultúry, umenia - spoločnosti. ....A dnes často stratení v chaose hodnot uplynulých liet znovu objavujeme objavené, učíme sa nanovo formulovať svoje myšlienky, oslobodiť sa od klišé a fráz minulých rokov. Hľadáme v pokladnici spred dvadsiatich rokov zlatú niť, ktorá nás vyvedie z labirintu.

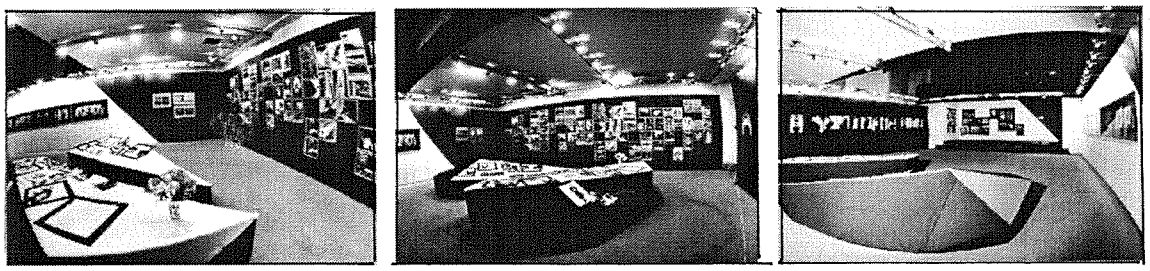

Z výstavy v Sieni ZSVU na Gorkého ul. v Bratislave

.....Na malej ploche vymenovať všetko čo za šesťdesiat rokov života stretlo autorku, čo vytvorila ako fotografka je ťažké. Tie roky boli búrlivým obdobím nášho storočia. Zmeny a premeny boli tak časté, že v posledných dvadsiatich rokoch, mnohokrát len skúsenosť zo všetkého predchádzajúcého, zo zmien, ktoré už prežila, dávali jej nádej, že to čo je resp. bolo, nebude stav trvalý.
Tvorba Oľgy Bleyovej za tak dlhý a pestrý časový úsek zákonite odráža mnohé. Síce predovšetkým v rovine osobnej výpovede, individuálného zrenia vecí, ale o to intenzívnejšie a o to úprimnejšie prežitých. Spor o charakter a výsledky tvorby, ich posobenia, sprevádzal autorku nickoľkokrát.
.....Obraz k tejto tvorbe spadá v jedno s tragickou udalosťou, ktorá premenila jej život ženy-matky tak, ako to v hlbke duše nikdy nečakala. Smrť syna pred prahom dospelost - fakt jeho

nenaplneného života je tragédia, ktorú ťažko porovnávať s niečim iným.
.....Oľga Bleyová tak ako iní umelci sleduje životné dianie veľmi intenzívne. Ale málo z neho zachycuje priamo. Vo svojich dielach sa vyjadruje skor poeticky, v inotajoch, v umeleckých obrazoch, ktoré vytvára prostriedkami fotografie - ktorá síce zachycuje jedinečné a neopakovateľné okamihy, ale može tlmočiť aj subjektívny pohľad, individuálny názor. A Oľga Bleyová túto možnosť fotografie plne využíva. No nevnucuje svoj pohľad, ani svoj názor - prostredníctvom fotografie vedie viditeľný monológ o živote, svete, jeho pozitývnych aj negatívnych vlastnostiach. Tento monológ sa stáva cenným svojou úprimnosťou a nezastrenosťou.
JILIANA TESÁKOVÁ - prejav a text v katalógu k jubilejnej výstave "MONOLOG" 1990

POZVÁNKA NA VÝSTAVU OLGY BLEYOVÉ

Olga Bleyová, rodáčka z východoslovenského Trebišova se představí v září v benešovské městské galérii s prácemi z posledního období. Navazuje na tvorbu poválečné generace výtvarníků, která poprvé výrazně přiblížila slovenskou fotografii světovým parametrům. Olga Bleyová, její příslušnice, od šedesátých let jedna z nejvýraznějších osobností umělecké Bratislavy, stylizuje zachycenou realitu speciálními černobílými a barevnými technikami, což nejefektněji vyznívá v její tvorbě pro interiéry. Je autorkou řadu publikací a také multvizních programů. Významnou kapitolou její tvorby je také svět dětského loutkového divadla, které zachycovala víc než dvě desítky let.....
HLAS BYSTŘICE září 1995

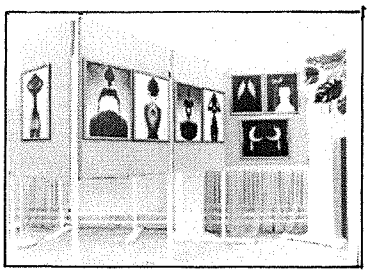

Z výstavy v Benešove

ZÁVER

Bol by som nerád, keby záver vyznel len ako povinné gesto. Nie je preto na mieste, aby som oslavoval význam Olgy Bleyovej pre slovenskú fotografiu. Sila jej diela aj bez toho už roky žiari spôsobom, ktorý nikto neprehliadne. Radšej by som poukázal na to, že Olinka patrí k celej rade významných slovenských autorov, ktorým doteraz nebola spracovaná komplexná monografia. Môj text nemôže nahradiť serióznu umelecko - historickú štúdiu. Môže však byť podnetom na ceste k nej, môže poslúžiť zhromaždenou dokumentáciou, ako aj autentickými spomienkami. Pevne verím, že sa podarí túto monografiu nakoniec vydať a v blízkej budúcnosti nezostane ojedinelou.

Svoju prácu by som rád ukončil článkom, ktorý je podľa môjho názoru najvýstižnejší.

OBRAZY OLGY BLEYOVÉ

Pani Olga Bleyová patří dnes k nejvýznamnějším nestorům slovenské fotografie. Zakladatelská generace slovenské fotografické tvorby síce žila a tvořila již v prvé polovině našeho století, Bleyové vrstevníci však představují prvé výrazné generační vystoupení, které v československých a do jisté míry i v europských souřadnicích hraje viditelnou úlohu. V šedesátych letech, v době zvýšené pozornosti formální stránce fotografického obrazu, přicházejí slovenští tvůrci se specifickými tvarovými a barevnými stylizačními postupy, do kterých vkládají emocialitu, jež je odlišuje od jejich českých kolegů.

Olga Bleyová patří k nejvýraznějším osobnostem tohoto generačního vystoupení. Speciálními technikami ztvárněnou fotografii používa v různých polohách, adekvátně možnostem a potřebám jednotlivých tvůrčích oblastí. Její knižní ilustrace dokáží korespondovat se psaným slovem, aniž by nabízely přímý kontrast věrné vizuální reality. Čtenáři je ponechán prostor pro vlastní představivost, který k literatuře nezbytně patří. Bleyové dekorativní, často monumentální kompozice do interiérů harmonicky ladí s moderní architekturou a lehce dotvářejí atmosféru, aniž by nás musely odvádět z vlastní reality prostoru jak to činí historická malba

minulosti nebo jinak laciné fototapety současnosti. Velmi zajímavé a přitom přirozené uplatnění nachází výtvarně stylizovaná fotografie Olgy Bleyové v animovaném filmu. Filmářska praxe v oblasti střihové skladby umožnila autorce pojmout statické záběry v časové návaznosti. Fotografické snímky tak kouzelně ožívají, aniž by k tomu potřebovali klasicky plynulý animovaný pohyb.
Výtvarné pojetí tvorby si pak říká o skladbu více ploch, Bleyová proto pracuje také s polyekranem.

V celku pak její mistrovství nejlépe vyniká v kombinovaných výstavnických prezentacích, které spojují velkoformátovou dekoratívní fotografii v kreatívně řešeném prostorů s různými typy světelných projekcí. Autorčino životní dílo netvoří ovšem jen fotografie stylizované, ale z velké části také realistické: nevyhýba se ani živé reportáži, s níž pracuje především v rodinném a divadelním prostředí.

O tvorbě pani Olgy Bleyové již bylo ústy nejvýznamnějších historiků umění řečeno zřejmě vše. Jsou ji věnovány významné kapitoly v encyklopediich, slovnících a historických přehledech. Ona sama však svou tvorbou ještě zdaleko všechno neřekla. V době, kdy se již do historie významně zapsaly další dvě generace slovenských fotografů, tvoří neúnavně dále, stejne jako se účastňuje uměleckého dění, pro které představuje významný tvůrči přínos. Nejen fotografií, ale také svou osobností, vyzařující vzácnou vlídnost, kterou jakoby poválečné klima našeho státního zřízení ani nepoznamenalo.
Mgr. TOMÁŠ FASSATI, prejav na zahájení výstavy v priestoroch Univerzity Karlovej v Prahe 1997

Individuálne výstavy

1964: v redakcii denníka Smena v Bratislave
1965: vo vstupnej hale Malej scény ND v Bratislave spolu s akad. sochárkou Ernou Masarovičovou
1966: v Trenčíne
1967: "Fotografický akt" v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave
1968: "Zatmenie ženy" v Klube slovenských výtvarných umelcov v Bratislave
1968: s fotografkou Zuzanou Mináčovou v Poľsku (Kielce, Szczecin, Koszalin, Cieszyn, Radom, Bialystok, Przemysl, Lodz)
1970: "Fotografická rozprávka" v galérii Profil v Bratislave,
s fotografkou Zuzanou Mináčovou v Solingene v NSR,
1973: s fotografkou Zuzanou Mináčovou v Domě pánů z Kunštátu v Brne
a v Galérii výtvarného umění v Hodoníne
1974: v Taškente v ZSSR
1975: fotografické akty "Láska" v Klube slovenských výtvarných umelcov v Bratislave,
"Muzikál" v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave
1977: fotografie z filmu "Slncová panna" v Klube slovenskej filmovej tvorby v Bratislave a na festivale Arsilm v Kroměříži,
s fotografkou Zuzanou Mináčovou v Havane na Kube
1978: s fotografom Jurajom Schramkom v Krajskom bábkovom divadle v Žiline
1980: s fotografkou Zuzanou Mináčovou v Českom Těšíne
1981: s akad. maliarkou Danicou Orvanovou (Bleyovou) v Slovenskej televízii v relácii "Televízny klub mladých" v Bratislave
"Bratislavské bábkové divadlo" v Dome ROH v Bratislave
1983: v Galérii F v Banskej Bystrici
1984: v Kultúrnom stredisku v Ostrave,
na 14. medzinárodnom divadelnom kongrese UNIMA (medzinár. bábkarska organizácia) v Drážďanoch v NDR
1985: v Galérii Nova v Košiciach
1988: s fotografkami Milotou Havránkovou a Ľubou Lauffovou v Eisenstadte v Rakúsku
1990: jubilejná výstava "Monológ" v Galérii SFVU na Gorkého ul. v Bratislave
1994: s akad. maliarkou Danou Bleyovou v Malé galerii spořitelny v Kladne
1995: "Známe osobnosti - neznáme fotografie" v Městském divadle v Mariánskych Lázních,
"Fotoobrazy" v Galérii výtvarného umění v Benešově u Prahy
1997: "Fotoobrazy" v budove Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovy v Prahe
1998: "Návraty k aktu" so Zd. Virtom, M. Borovičkom a M. Stiborom v Komornej galérii Domu fotografie J. Sudka v Prahe

Účasť na kolektívnych výstavách

1965: "Fotosalón výtvarníků" v Obecnom dome v Prahe,
"Salón umeleckej fotografie" v Poľsku a v Maďarsku,
"Salón umeleckej fotografie" v Prahe,
"5. celoslovenská výstava užitého umenia" v Dome umenia v Bratislave
1966: "5. celoslovenská výstava užitého umenia" v Brne a Jablonci n. Nisou
1967: medzinárodná výstava "Fotofórum" v Ružomberku, v Bratislave a v Košiciach,
"Výstava ZSVU" v Juhoslávii
1968: "5. celoslovenská výstava ZSVU" v Egypte,
"6. celoslovenská výstava užitého umenia" v Bratislave
1969: medzinárodná výstava "Fotofórum" v Ružomberku a v Bratislave
1970: medzinárodná výstava "Fotofórum" v Ružomberku,
"Zo zbierok Moravskej galérie" v Brne,
"Fotografické cykly" v Bratislave a v Prahe,
"Výstava bratislavských výtvarníkov " v Poľsku,
medzinárodná výstava fotografie v Maďarsku
1971: "7. celoslovenská výstava užitého umenia" v Bratislave, v Banskej Bystrici a v ZSSR
1972: "Ženy za kamerou I" v Prahe, v Brne, v ZSSR a i.,
"Výtvarníci Hornej Nitry" v Bojniciach
1973: výstava redakcie časopisu "Výtvarníctvo, fotografia, film" v Poľsku,
medzinárodná výstava "Interkamera" v Prahe,
"Zo zbierok Moravskej galérie" v Brne
1974: výstava časopisu "Výtvarníctvo, fotografia, film" v Bratislave,
"Ženy za kamerou II" v Prahe
1975: výstava ZSVU "Slovenská krajina" v Trenčíne
1976: výstava Galerie města Prahy a Galérie mesta Bratislavy "Srdcom a rozumom" v Prahe a v Bratislave,
"Československo vo fotografii" v Portugalsku
1977: "Ženy za kamerou III" v Prahe,
výstava Slovenskej televízie v Bratislave,
výstava ZSVU v Bratislave "Materstvo, rodičovstvo, život našich detí" v Bratislave
1978: "I. experimentálna výstava adjustovanej fotografie" v Žiline
1979:"Animovaný film deťom" v Bratislave,
"Človek a čas" v Prahe,
"Súčasná slovenská fotografia" v Liberci,

1980: "Karvinsky květ" v Karvinej,
"Výstava o Československu" v Holandsku,
"6. medzinárodné trienále Divadlo v umeleckej fotografii" v Novom Sade v Juhoslávii,
medzinárodná výstava v Chicagu a iných mestách USA,
"Farebné bienále FIAP-DIA 1980" v Indii,
"Medzinárodná výstava fotografií FIAP" v Plovdive v Bulharsku
1982: "10. celoslovenská výstava užitého umenia" v Bratislave
1983: "Monumentálna tvorba na Slovensku" v Bratislave,
"Človek - prostredie - dizajn" v Bratislave
1984: medzinárodná výstava diapozitívov FIAP v Belgicku
1985: výstava animovaného filmu v Bratislave
1986: "XI. výstava užitkového umenia" v Bratislave
1987: celoslovenská výstava divadelnej fotografie v Oblastnom nitrianskom múzeu v Nitre,
"Súčasná československá fotografia" v Maďarsku (Mucsarnok Budapest - Hösok tere)
1988: výstava ZSF v Bratislave
1989: výstava "Co je fotografie - 150 let fotografie" a "Československá fotografie 1945 - 1989" v Prahe,
medzinárodná výstava ZSF CAMA "150 rokov vynálezu fotografie" v Žiline, v Spišskej Belej a v Bratislave,
celoslovenská výstava fotografov a kandidátov ZSVU "Stretnutie 01" v Bratislave,
1990: Slovenská fotografia šesťdesiatych rokov" v Bratislave,
"Výstava umeleckej fotografie" v Dome ČSSP v Bratislave
1992: medzinárodná výstava "Fotofórum" v Ružomberku
1993: "Kunst Fran Slovakien" v Galleri LL Skövde vo Švédsku
1997: aukcia "Fotografové na pomoc v prospěch postižených povodněmi" v Komornej galérii Domu fotografie Josefa Sudka v Prahe
2000: "Domáce násilie" v Mestskom múzeu v Bratislave, v Rimavskej Sobote
2001: "Domáce násilie" v Humennom a v Čadci,
"Slovenská fotografia 1925 - 2000" v Národnej galérii v Bratislave,.
"Fotografie jako umění v Československu 1959 - 1968" v Moravskej galerii v Brne,
"Fotografia 1980 - 1990" v Galérii F v Štátnej galérii v Banskej Bystrici

Monumentálna tvorba

1968: fotografická stena 6x3 m v jedálni hotela Morava v Tatranskej Lomnici
1969: fotografická stena 1x3,5 m v interiéri budovy letiska v Bratislave
1975: 10 kusov závesných velkoplošných obrazov rozmerov cca 1x1m a 30 kusov 50x60cm pre Ženský pavilón Psychiatr. liečebne v Pezinku
1976: fotografická stena 11x3 m v zasadačke učňovského strediska BEZ v Bratislave - Vajnoroch
1980: fotografická stena 5x3,5 m vo vstupnej hale Polikliniky v Bratislave - Karlovej Vsi
1981: 5 kompozícií kovových fotografických obrazov (4x1 m, 3x1 m, 3 kusy 1x1m) v Detskej fakult. nemocnici v Bratislave
1984: dve fotografické steny so športovou tématikou v rámci kulís celovečerného filmu rozmerov 0.80x6 m
1985: fotografická stena "Ozvena" 3x3 m v zasadačke Slovkoncertu na Michalskej ul. v Bratislave
výtvarné dotvorenie - 12 kusov závesných obrazov rozmerov cca 90x90 cm - budovy Slovkoncertu v Bratislave
1986: fotografická stena 3x3 m v čakárni Železničnej poliklinky v Bratislave,
1995: výtvarné dotvorenie administratívnej budovy v Opave - 3 kusy 90x90 cm, 10 kusov 40x50 cm

Fotografické ilustrácie

1965: "Posledné senzácie" - fotografické ilustrácie (autor textu: Slavo Kalný, vydavateľ: Smena, Bratislava)
1967: "Ostaň tu ešte chvíľku"- fotografické ilustrácie (autor básní: Ctibor Štítnický, vydavateľ: Smena, Bratislava
1968: "Zatmenie ženy" - fotografické ilustrácie (autor básní: Ivan Kupec, vydavateľ: Slovenský spisovateľ, Bratislava)
1971: "Básne o sne a smutné rozkoše" - fotografické ilustrácie (autor básní: Vladimír Reisel, vydavateľ: Slovenský spisovateľ, Bratislava
1975: "Stretnutie s Bratislavou" - autorská obrazová publikácia (autor textu: Alexander Čunderlík, Nataša Tánska, vydavateľ: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava)
1989: "Dialóg s horou" - fotografické ilustrácie (autor textu: J Fillo, vydavateľ: Príroda, Bratislava),
fotografické obálky a fotografie v publikáciách vyd. Príroda - "Cibuľové zeleniny", "Med a jeho využitie v domácnosti", Jedlá z diviny", "Viazanie kvetov","Rady pre domácnosť", "Živé barometre", "Kľúč k živej vode", "Domová pokladnica",
prebaly gramafónových platní - "Rozprávky I, II, III, IV", "Lúčnica", "Klára Havlíková",
"Najúspešnejšie melódie roku 72, 73", "Operetné predohry", "Berlioz - Symfónie Fantastique",
"Bratislavské dychové kvinteto", "Slovenské klavírne trio" pre OPUS Bratislava,
pohľadnice - 2x pre Bábkové div. Bratislava, 2x novoročné (sady po 6 kusoch),
"Farebný rok" - nástenný kalendár (1974) pre vyd. Príroda, "Čaro oživenej fantázie" - nástenný kalendár (1984) pre vyd. Tatran

Ceny a uznania

1968: 2. cena za fotografiu na 6. celoslovenskej výstave užitého umenia v Bratislave
1969: 2. cena za farebné diapozitívy redakcie Slovenka,
čestné uznanie na medzinárodnej výstave Fotofórum v Ružomberku
1970: cena na medzinárodnom salóne umeleckej fotografie "Fotofórum" v Ružomberku za súbor fotografií "Sen"
1975: 1. cena na výstave ZSVU "Materstvo, rodičovstvo, život našich detí"
1977: 2. cena na filmovom festivale Arsfilm v Kroměříži za výtvarné riešenie animovaného filmu "Slncová panna"
1979: čestné uznanie v súťaži Pressfoto, poriadanej ČTK za súbor šiestich vianočných pozdravov
1980: strieborná medaila na Svetovej výstave divadelnej fotografie v Novom Sade (Juhoslávia) pod záštitou FIAP
2000: mimoriadne ocenenie vo fotografickej súťaži Gondwana Photo Prix na tému "Domáce násilie",
poriadanej Nadáciou Gondwana s podporou Kanady v Bratislave

Diela v zbierkach inštitúcií

Slovenská národná galéria v Bratislave
Umelecko priemyselné múzeum v Bratislave
Galerie hlavního města Prahy
Moravská galerie v Brne
Galerie výtvarného umění v Hodoníne
Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Galerie animovaného filmu v Hluboké
Loutkářské muzeum v Chrudimi
Muzeum umění v Benešově u Prahy
Divadelný ústav (Oddelenie divadelnej dokumentaristiky a informatiky) v Bratislave

Film, televízia a multivízia

1976: animovaný film podľa rozprávky Pavla Dobšinského "Slncová panna" pre SFT Bratislava - výtvarné riešenie a fotografie (réžia: Elena Slavíková)
1977: "Básnická kompozícia na fotografie Olgy Bleyovej - Momentky z Bratislavy" pre čsl. televíziu
(autor básní: Marian Kováčik, réžia: Igor Lembovič)
1979: multivízny program "Pozdrav z Bratislavy" - fotografie a réžia dvoch verzií v rokoch 1979 a 1980
pre predvádzanie v Bratislave, v Prahe a vo Viedni
1984: fotografie pre II. multivízny program pre Pamätník SNP v Banskej Bystrici "Slovenské národné povstanie"
(réžia:Ctibor Kováč),
fotografické ilustrácie pre televíznu reláciu Bioklub na motívy románu G. Matsona "Princezná"
1985: multivízny program pre Ministerstvo lesného a vodného hospodárstva na výstave AG Nitra "Budú žiť ďalej?"
- fotografie a réžia,
animovaný film "Mesto na Dunaji" pre SFT Bratislava - fotografie (réžia: Rudolf Urc),
animovaný film "Pozdrav z Tatier" pre SFT Bratislava - výtvarné riešenie, fotografie a fotoanimácia
(réžia: Elena Slavíková)
1986: multivízny program pre podnik Poľnohospodárske zásobovanie a nákup na výstave AG Nitra "Merkúr z ríše Agro"
- fotografie a réžia
1987: multivízny program pre podnik Poľnohospodárske zásobovanie a nákup na výstave AG Nitra "Zrnká nad zlato"
- fotografie a réžia,
multivízny program pre stálu expozíciu Vlastivedného múzea v Trebišove "Kraj východoslovenský" - fotografie a réžia,
multivízny program pre Štátny projektový ústav na výstavu Coneco 87 - fotografie a réžia
1988: multivízny program pre podnik Poľnopo na výstave AG Nitra "Keď mľaskanie teší" - fotografie a réžia,
multivízny program pre Západoslovenské múzeum v Trnave "Rapsódia o meste" - fotografie a réžia
1989: multivízny program pre podnik Poľnopo na výstavu AG Nitra "Asanácia v službách ekológie" - fotografie a réžia
1990: multivízny program pre AG Nitra "Nové technológie v poľnohospodárstve" - fotografie a réžia
multivízny program pre vlastnú jubilejnú výstavu "Barborkin farebný svet" s komponovanou hudbou slovenského
skladateľa Víťezoslava Kubičku - námet, scenár, fotografie a réžia
1994: multivízny program pre Pamätník SNP v Banskej Bystrici "Slovensko" - fotografie a réžia

Zastúpenia v publikáciách a encyklopédiách a v periodickej tlači

1968: "Kto je kto v Československu" - encyklopédia vydaná Ústavom SAV v Bratislave
1969: "Akt vo fotografii" - obrazová publikácia Jána Šmoka
1972: publikácia "Venus International", vydaná Ehapa Verlag v Stuttgarte v Nemecku
1976: "Encyklopédia slovenských výtvarníčok", vydaná ZSVU v Bratislave
1979: "Čaro oživenej fantázie" - publikácia vydaná vydavateľstvom Tatran v Bratislave s textom Vladimíra Predmerského
1980: "Slovak - foto" - publikácia Jaroslava Čiljaka, vydaná Osvetou v Martine (fotografický autorský profil)
"Animovaný film" - encyklopédia Rudolfa Urca, vydaná Osvetou v Martine
1981: "Encyklopédia Slovenska", vydaná Ústavom SAV v Bratislave
1987: "Dejiny fotografie" - odborná fotografická publikácia Ľudovíta Hlaváča, vydaná Osvetou v Martine
1989: "Dejiny slovenskej fotografie" - odborná fotografická publikácia Ľudovíta Hlaváča, vydaná Osvetou v Martine,
"Cesty československé fotografie" - odborná fotografická publikácia Daniely Mrázkovej a Vladimíra Remeša, vydaná Mladou frontou v Prahe,
"Encyklopédia dramatických umení Slovenska", vydaná Ústavom SAV v Bratislave,
"Pohyb divadla" - odborná publikácia Ladislava Lajchu, vydaná vydavateľstvom Tatran v Bratislave
1990: "Slovenská fotografia šesťdesiatych rokov" - odborná fotografická publikácia Vladimíra Macka, vydaná SVÚ v Bratislave
1991: "Kto je kto na Slovensku" - encyklopédia vydaná Konzorciom Encyklopédia v Bratislave
1992: "Československý biografický slovník", vydaný Academiou v Prahe
1993: "Encyklopedie českých a slovenských fotografů", vydaná Ascom v Prahe
1997: "Trialóg - Horníček & Lasica & Satinský" - publikácia vydaná Vydavateľstvom L.C.A v Leviciach
2001: "Encyklopédia BELIANA" - slovenská všeob. encyklopédia, vydaná SAV Bratislava

Bibliografia

-ár-: "Pozorište u fotografskoj umetnosti", Nový Sad, Juhoslávia, 1980
(at): "Proti domácému násiliu", Pravda, 2000
Bachratý Bohumil: "Olga Bleyová", prejav a text v katalógu k výstave v Klube SFVU v Bratislave, 1968
Bárkany Jenöné: "Fenyképsorozatok", Uj Szó, 1971
Belohradská Ľuba: "Olga Bleyová - akty", prejav a text v katalógu k výstave v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave, 1967
"Život by bol najkrajšou výstavou", Nové slovo, 1980
Birgus Vladimír: "Současná slovenská fotografie v Liberci", Československá fotografie, 1979
"Výstava slovenských fotografů - výtvarníků", Československá fotografie 1980 / 3
"Přehlídka tvorby slovenských fotografů - výtvarníků", Tvorba, 23. 1. 1980
"Olga Bleyová", Rudé právo, 1989 / 7
"Fotografie v českých zemích a na Slovensku 1945 - 1989", Revue fotografie, 1990 / 1
Bleyová Olga: "Umenie fotografovať", Dobrodružné romány, 1965
"O fotografii s fotografkou", Smena, 1965 / 4
"Dnes vám predstavujeme", Smena na nedeľu, 1966 / 2
"Iba erotika?", Smena, 1967 / 3
"Prečo radšej fotografujem než varím", Revue fotografie,1970
"O. B. fotografka comme il faut" Revue fotorevue, 1970
"Fotografické vyznania", Výtvarníctvo - fotografia - film, 17, 1972
"Krajina v 100 km rýchlosti", Fotografie, 1973 / 1
"Na slovíčko s Olgou Bleyovou", Technický magazín, 1975
"Chcete vidieť Bratislavu", Smena na nedeľu, 1. 4. 1977
"Intímní album", Fotografie, 1992 / 1
"Nad vítěznou fotografií", Fotografie-Magazín 1993 / 2
Budská Viera: "Užité a užitočné", Smena, 1969
"Hľadá, nachádza, objavuje", Sloboda, 1978 / 1 - 2
"Úspech slovenskej fotografky", Sloboda, 1980 / 20
Buzoga Michal: "Bábky - deti - bábkari", Život, 30. 6. 1971
-č-: "Oľga Bleyová druhý ráz", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1965 / 6
Čiljak Jaroslav: "Riadky po tridsiatej tretej výstave", Československá fotografie, 1972
-dnš-: "Země díky fotografům fotogenická", Tvorba, 1979
DU: "Umelecká fotografia", Umenie a domov, 1972
Dufek Antonín: "Československá fotografie 1968 - 70", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1972 / 1
"Slovenské duo", Fotografie 1974
Dubeň Štefan: "O divadelnej fotografii" , Smena, 1980 / 8
Dvořák Karel: "Tváří v tvář slovenské fotografii", Československá fotografie, 1972 / 2
(--): "Fotoilustrácie Oľgy Bleyovej Sláva Kalného Posledné senzácie", Večerník 12. 2. 1965
f-: "Animované aktuality", Film a divadlo, 1976 / 9
"Diela pre letisko", Večerník 24.4.1969
-jod-: "Z moravské galérie" Svobodné slovo 15. 5. 1969
Fassati Tomáš: "Olga Bleyová - osobnost slovenské fotografie", prejav na otvorení výstavy UK v Prahe, 1997

Fuchs Juraj: "Fotografia moderných emócií", Večerník, 1965
"Akt ako etos ženskosti", Večerník, 1967 / 3
"Rehabilitovaný akt", Ľud, 1967
"Užitkovosť nevylučuje umenie", Večerník, 1968
"Monumentálna fotografia Olgy Bleyovej", Večerník, 1970
"Kópia videného nestačí", Večerník, 1975 / 4
"Kniha a tvorca", Ľud, 1975
"Premiéra a fotografie", Práca, 27. 1. 1977
"Prvá filmová fotografia", Večerník, 1977 / 1
"Trienále divadelnej fotografie - Cena Olge Bleyovej v Novom Sade", Práca, 1980 / 5
"Prínos v modernej fotografii", Práca 5. 8. 1970
Galovská Katarína: "Lichtmalerei", Czechoslowakisches Leben, 1981 / 6
"Srebrni klovnovi", Socialistička Čechoslovakia, 1981 / 2
"Básne vo fotografii", Orbis, 1984 / 4
"Olga Bleyová - Fotografická poetika", Czechoslovak Life, 1984 / 8
[illegible]. "Pozvánka na výstavu OlgyBleyové", Illas Bystřice 1995
Chriašteľová Ľubica: "Tri sklené guľočky", Kamarát, 23. 1. 1979
"Podnetný čin v tvorbe pohľadníc", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1979 / 10
"O hašterici s Olgou Bleyovou", Učiteľské noviny, 1979 / 5
"K dvom stránkam tvorivej fotografie", Učiteľské noviny, 1979 / 10
"Experimentálna fotografia", Učiteľské noviny, 1979 / 2
"Pohyb vo fotografickom obraze - rozhovor s Olgou Bleyovou", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1990 / 5
-ib-: "Výstavě Ženy za kamerou", Svět práce, 1979 / 9
Jakubisko Juraj: "Pozdrav z Bratislavy", oponentský posudok, 1980
Janata Michal: "Radost je pouze časti tvorby - s Olgou a Danou Bleyovými", Kladenské noviny, 20. 2. 1994
"Rozhovor s Olgou a Danou Bleyovými", Fotografie-Magazín, 1995 / 9
Jírů Václav: "Olga Bleyová - fotografka comme il faut", Fotografie, 1970
"Ženy za kamerou", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1972 / 3
"Na slovíčko s Olgou Bleyovou", Technický magazín, 1975 / 7
"Člověk dvacátého století", Technický magazín, 1977
"Frauen fotos", Fotografie, 1978 / 7
"Slovenská výtvarní fotografie", Literární měsíčník, 1977 / 7
"Krátke ohlédnutí na Slovensko", Fotografie, 1972/2
Juraj Marián: "Krajina ako fotografický problém", Ľud, 1971
Karásek Hellmuth: "Und immer wieder: Venus...", Photoblatter, 1970 / 8
Kabourek Bohumil: "Slnčová panna", katalog k premietaniu filmu vo Vizoviciach, 1979
Kolár Erik: "Fotografická pohádka Olgy Bleyové", Československý loutkář, 1970 / 10
Koyš Pavol: "Olga Bleyová", prejav a text v katalógu k výstave v Malej scéne ND v Bratislave, 1965
Krpelánová Magda: "Fantázia pre každý deň", Slovenka, 1977
"Na návšteve u jubilantky Oľgy Bleyovej", Slovenka, 1980
-lk-: "Die Sonnenjungfrau - die Produktion des Studios der animierten filme in Bratislava", 1977 / 2
Ladyová Milada: "Byla jednou jedna fotografie", Záběr, 1977 / 3
Lászlová Karin: "Zápisky gynekológa, Olga Bleyová - akty", Život, 1969
Lešník Alexej: "Pozdrav veľkomesta", Večerník Košice, 1985 / 1
Hlaváč Ľudovít: "Akty Olgy Bleyovej", Pravda, 1967 / 3
"Štyri otázky našej fotografie", Pravda, 1967 / 5
"Fotografická výstava Bleyovej a Mináčovej", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1967 / 5
"Fotografická rozprávka Olgy Bleyovej", prejav a text v katalógu k výstave v galérii Profil v Bratislave, 1970
"Pokus o kontúry súčasnej slovenskej fotografie", Československá fotografie, 1972 / 10
"Z tvůrčí dílny Olgy Bleyovej", Československá fotografie, 1975 / 8
"Fotografické dielo Olgy Bleyovej", prejav a text k výstave v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave, 1975
"Slnčová panna - Fotografie Olgy Bleyové pro film", Film a doba, 1977 / 12
"Výstavní putování", Arsfilm Kroměříž 77, Zpravodajství XIV. celost. přehlídky filmu o umění, 1977 / 10
"Nové techniky farebnej fotomontáže, oponentský posudok, 1980
"Bleyovej multivízne pásmo na BIB '79", Výtvarný život, 1980 / 2
"Monológ nad monológom Oľgy Bleyovej" k jubilejnej výstave, 1990
Macků Jiří: "Praha fotografická", Fotografie, 1971
"Nádielka na Interkamere 1973", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1973 / 6
Matějů Věra: "Ohlédnutí Olgy Bleyové", Fotografie-magazín, 2001 / 1
Marčinková Anna: "Výstava aktov", Smena, 1967 / 3
Miháliková Gizela: "Zahraničný úspech sa znásobuje doma", Večerník, 6. 6. 1980
Mináčová Zuzana: "Pozdrav z Bratislavy", oponentský posudok, 1980
Mjartanová Jana: "Fotografia ako prostriedok filmového výrazu", Výtvarný život, 1977 / 6
"Tri farebné guľočky", Slovenka, 1980 / 21
-M.J.-: "Inspirujíci výstavy", Zemědelské novyny, 15. 9. 1995
(mk): "O fotografii s fotografkou", Smena 18.4.1965

Moravčíková Marta: "Bola raz jedna fotografia", Smena na nedeľu, 1977 / 2
"Pozvanie do vnútra človeka", Dievča, 1978 / 3
"Ľúbosť - výtvarná fotografka Olga Bleyová", Smena na nedeľu, 1978 / 5
"Partnerstvo", Smena na nedeľu, 1991 / 4
Mrázková Daniela: "Slovenský objev", Tvorba, 1971 / 7
"Slovenské cykly", Fotografie, 1972 / 1
"Fotografie v architektuře", Československá fotografie, 1979 / 7
"Fotografie v interiéru", Bydlení, 1980
"Poetická kamera Olgy Bleyové", Vlasta, 1983 / 3
Moza Ľuboslav: "Tvorba Oľgy Bleyovej má čo povedať súčasníkovi", Večerník, 1990 / 12
Muchová Eva: "Portrét Oľga Bleyová", foto-video, 2004/5
Ozábalová Ivica: "Olga Bleyová", Československý loutkář, 1984 / 5
"Známe osobnosti - neznáme fotografie", text v katalógu k výstave v Mariánskych Lázniach, 1995
"Divadlo objektívom Olgy Bleyovej", Javisko, 2002 / 2
Paternostro Zuzana: "Niekoľko poznámok k výstavám v Galérii Profil", Výtvarný život 1971 / 1
pa : "Panoráma sa pýta Oľga Bleyová odpovedá", Panoráma
Pikal Petr: "Multivize Olgy Bleyové", Československá fotografie, 1979 / 12
"Další lekce z Bratislavy", Československá fotografie, 1979 / 12
Petránský Ľudovít: "Príklad spolupráce", Smena, 1973 / 4
"Olga Bleyová", prejav a text v katalógu k výstave v Domě Pánů z Kunštátů v Brne, 1973
"Fotografie O. Bleyovej a Z. Mináčovej", Výtvarný život, 1975 / 7,
"Fotografie dvoch autoriek", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1977 / 3
"Nové techniky farebnej fotomontáže", oponentský posudok, 1980
-pfv-: "Tónované veľkomesto", Košický večer, 1985
Predmerský Vladimír: "Zápisník zo Slovenska", Československý loutkář, 1977 / 4
"Zápisník zo Slovenska", Československý loutkář, 1980 / 7
"Caro oživenej fantázie", Večerník, 9. 1. 1980
Pesch Karl Heinz: "Meisterfotos aus der CSSR", Rheinische Post, 1970 / 7
Rebová Eva: "Žena a technika", Film a divadlo, 1982 / 3
-r-: "Umenie fotografovať", Dobrodružné romány, 1965
"Ženy s kamerou", Tvorba, 29. 3. 1972
Remeň Emil: "Vystavuje Olga Bleyová", Smena, 1964 / 2
"Dnes vám predstavujeme" Smena na nedeľu, 19. 2. 1966
Remeš Vladimír: "Návraty k aktu", Fotografie-Magazín, 1998 / 3
"Matoucí pohled na slovenskou fotografii", FOTOgrafie magazín, 2003/4
-sb-: "Užitkové umenie v Bratislave", Pravda, 30. 1. 1969
-sks-: "Divadelní fotografie Olgy Bleyové", Mariánskolázeňské listy, 1995
Sláviková-Rabárová Elena: "Na okraj nášho spoločného filmu", Výtvarný život, 1977 / 6
"Fotografický film Slncová panna" Ars-film Kroměříž - Zpravodaj
"Fotografický film Olgy Bleyovej", Revue fotografie, 1977 / 4
Slováková Anna: "Dobré ráno v peknom dni Schůzka s fotografkou Olgou Bleyovou", Revue fotografie, 1982
"SP": "Z výstavných siení", Roľnícke noviny, 11. 4. 1967
(STR): "Audiovizuálny program Oľgy Bleyovej", Učiteľské noviny, 1979 / 41
Straka Milan: "Perličky nášho svedomia", Slovensko, 1984 / 10
"Album Slovenska", Slovensko, 1984 / 2 - 4
Štepánek Slavomír: "Spracovanie fotomateriálu", oponentský posudok, 1977
Štepková Katarína: "Panoráma sa pýta - Olga Bleyová odpovedá", Panoráma, 1964 / 4
"Generácia", Móda, 1978 / 3
Tesáková Juliana: "Imaginární svět Olgy Bleyové", Revue fotografie, 1975 / 4
"Prehliadka tvorby slovenských fotografov", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1980 / 1
"Fotografia v televízii", Československá fotografia, 1980 / 6
"Zastavenie sa nad tvorbou Olgy Bleyovej", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1980 / 7
"Nad novou publikáciou umeleckej fotogefie Slovak Foto 1", Výtvarníctvo - fotografia - film, 1981 / 1
"Stretnutie s Bratislavou Olgy Bleyovej", prejav a text v katalógu v Galérii F v Banskej Bystrici, 1983
"O tvorbe autorky Olgy Bleyovej", text v katalógu k výstave v Galerii Nova v Košiciach, 1985
"Stretnutie 01 - 150 rokov vynálezu fotografie", text v katalogu, 1989
"K fotografickému monológu", prejav a text v katalógu k výstave vo Výstavnej sieni ZSVU v Bratislave, 1990
"Fotoobrazy", text pre SVÚ - sekciu profesionálnych fotografov v Bratislave, 1998
"Domáce násilie", Práca, 21. 10. 2000
tk : "Mináčová a Bleyová v Solingene", Smena na nedeľu, 1970 / 1
T. R.: "Fotografické cykly", Roľnícke noviny, 31. 3. 1971
Trančíková Eva: "Možnosti a výsledky filmovej tvorby", Pravda, 2. 3. 1977
Urc Rudolf: "Nové techniky farebnej fotomontáže", "Pozdrav z Bratislavy", oponentský posudok, 1980
Velehradská M.: "Slncová panna", Slovensko, 1977 / 3
"Fofo Olga Bleyová", Československý voják, 1978 / 5
Viestová Dana: "Navzdory všetkému slnko vychádza každý deň", Práca na vikend, 21. 10. 2000

-včy-: "Víkendová prehliadka Fotoklubu v Holíči", text v katalogu, 1989
Vorobjov Vladimír: "Fotografické prínosy Olgy Bleyovej", Predvoj, 1967
"Reisel - básne o sne a smutné rozkoše", Fotografie, 1972 / 1
-vova-: "O fotografických podujatiach v Bratislave" Fototribúna, 1967 / 3
"Ruch okolo fotografie", Fototribúna, 1967 / 4
"Nad obrazovou prílohou", Fototribúna, 1970 / 10
"Kronika", Fototribúna, 1971 / 4
-Vst-: "Překrásná výstava", Večerní Praha, 28. 7. 1971
Weber Alois: "Fotozyklen und Aktfotografie", Solinger Tageblatt, 1970 / 3
"Fraenkorpen Olga Bleyová", Wortinuhle 1+2 / 89 Litertublätter aus dem Burgenland
magazín Wortinuhle 89: "Landesmuseum in Eisenstadt aus", 1989
Zalová Simonetta: "Diagnóza: východnlarka?", Mlau, 2002

Olga Bleyová, rodená Čalfová

1930: narodila sa v Trebišove, ako prvá zo štyroch súrodencov (brat František - 1931, sestra Eva - 1942, brat Juraj - 1944), otec František Čalfa - melioračný technik, matka Helena, rod. Šándorová - v domácnosti
1930 - 1940: žila s rodičmi a bratom v Užhorode
1940 - 1945: po rozdelení Československa a obsadení Podkarpatskej Rusi Maďarmi sa presťahovali do Maďarska
1945: po vojne sa rodina vrátila do novej Československej republiky
1947 - 1952: študovala fotografický odbor na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave
1952: uzatvorila manželstvo s akademickým maliarom Pavlom Bleyom
1952 - 1957: pracovala ako strihačka krátkych filmov v Československom štátnom filme a súčasne študovala filmový strih
1954: narodila sa jej dcéra Danica
1958: narodil sa jej syn Pavol
1963: začala sa aktívne venovať fotografickej tvorbe
1964: otvárala prvú samostatnú výstavu fotografií v Bratislave
1965: stala sa členkou Zväzu slovenských výtvarných umelcov
1975: rozviedla sa
1975 - 1980: pracovala ako výskumno-výtvarný pracovník na multivíznych programoch v n. p. Výstavníctvo v Bratislave
1976: syn Pavol tragicky zomrel
1981: pracuje znovu v slobodnom povolaní a tvorí pomocou fotografickej techniky fotografie s rôznym použitím (ilustrácie kníh, plagáty, pohľadnice, gramoplatne, závesné obrazy, monum. tvorbu do architektúry, multivízne programy pre múzeá a výstavy, anim. filmy...)
1990: vytvára prevažne voľné závesné obrazy

Žije v Bratislave, Račianska ul. 25, PSČ: 831 02